

ORSZÁGGYŰLÉSI BESZÁMOLÓ

2012

J/10573

Országgyűlési beszámoló

J/10573

ORSZÁGGYŰLÉSI BESZÁMOLÓ

a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
Médiatanácsának 2012. évi tevékenységéről

Budapest, 2013. április 17.

Kiadja a
Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa
1088 Budapest, Reviczky utca 5.
Telefon: (+36 1) 429 8600
Fax: (+36 1) 267 2612
E-mail: info@nmhh.hu
Web: www.mediatanacs.hu, www.mediatanacs.blog.hu

Tartalom

RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK	11
BEVEZETŐ	13
A MÉDIATANÁCS MŰKÖDÉSE	17
1. Összefoglaló a 2012-ben történt fontosabb jogszabályváltozásokról	17
2. A működés személyi és tárgyi feltételei	26
2. 1. A működés személyi feltételei	26
2. 2. A Médiatanács tagjai	26
2. 3. A Médiatanács működésének tárgyi feltételei	28
3. A működés statisztikai adatai	28
4. Pénzügyi és gazdasági helyzet, a 2012. évi költségvetés végrehajtása	29
4. 1. Pénzügyi és gazdasági helyzet	29
4. 2. A 2012. évi költségvetés végrehajtása	29
5. A Médiatanács Médiatudományi Intézete	31
5. 1. Az intézet 2012. évi tevékenysége	31
A SZÓLÁS-, VÉLEMÉNY- ÉS SAJTÓSZABADSÁG, A TÁJÉKOZTATÁS KIEGYENSÚLYOZOTTSÁGÁNAK HELYZETE	35
1. Gyűlöletbeszéd	35
2. Emberi méltóság	41
3. Kiskorúak védelme	51
3. 1. Bejelentésre indult eljárások	51
3. 2. Filmadatbázison alapuló vizsgálatok	53
3. 3. A gyermeksav-célvizsgálat eredményei és a hat éven aluliaknak nem ajánlott korhatári kategória alkalmazása	55
3. 4. A „6-os karika” és a gyermekbarát piktogram	56
3. 5. Médiaszolgáltatók rendszeres hatósági kontrollja	57
3. 6. Előzetes klasszifikáció	58
4. A tájékoztatás kiegyensúlyozottságának helyzete	58
4. 1. A kiegyensúlyozottsági kérelmek alakulása	60

4. 2. Példák a Médiatanács kiegyensúlyozott tájékoztatás kapcsán kialakított gyakorlatából	60
5. A hír- és a politikai magazinműsorok tájékoztatási gyakorlata	67
5. 1. A hírműsorok tájékoztatási gyakorlata	68
5. 2. A politikai magazinműsorok tájékoztatási gyakorlata	82
5. 3. Összefoglalás	90
6. A Médiatanács kereskedelmi közleményekre vonatkozó gyakorlata a 2012. évben	91
6. 1. A burkolt kereskedelmi közlemény	93
6. 2. A reklámok közzétételére vonatkozó rendelkezések megsértése	96
6. 3. A termék megjelenítésre vonatkozó szabályok megsértése	97
6. 4. A termék megjelenítés tényére történő felhívás elmulasztása	98
6. 5. A közvetlen felhívás megállapítása	98
6. 6. Az indokolatlan hangsúly megállapítása	101
6. 7. A reklám, televíziós vásárlás és a műsorelőzetes, valamint azok közzétételét jelző figyelemfelhívás átlagos hangerejére vonatkozó rendelkezés megsértése	104

A MÉDIASZOLGÁLTATÓK TULAJDONI HELYZETÉNEK ALAKULÁSA **107**

1. Földfelszíni országos médiaszolgáltatók tulajdonosi helyzete	107
1. 1. Földfelszíni országos kereskedelmi televíziók	107
1. 2. Földfelszíni országos kereskedelmi rádiók	109
2. Földfelszíni helyi és körzeti médiaszolgáltatók tulajdonosi szerkezete	110

A FÖLDFELSZÍNI TERJESZTÉSŰ RÁDIÓS ÉS AUDIOVIZUÁLIS MÉDIASZOLGÁLTATÁSI JOGOSULTSÁGOK 2012-BEN **113**

1. A 2012. évi rádiós pályáztatási tevékenység összefoglalása	113
1. 1. Helyi és körzeti médiaszolgáltatói lehetőségek pályáztatása	114
1. 2. Kisközösségi médiaszolgáltatói lehetőségek pályáztatása	121
1. 3. A Médiatanács 2013. évi pályáztatási tevékenységének előkészítése	124
1. 4. A műsorszolgáltatói szerződések hatósági szerződéssé alakítása az Mttv. alapján	125

2. Az audiovizuális médiaszolgáltatók helyzetének rendezése	127
2.1. Ideiglenes hatósági szerződések kötése az M-RTL Televízió Zrt. és az MTM-SBS Televízió Zrt. médiaszolgáltatókkal	127
2.2. Ideiglenes hatósági szerződések kötése a helyi audiovizuális médiaszolgáltatókkal	128
3. Pályáztatás alatt álló lejárt helyi és körzeti rádiós médiaszolgáltatási lehetőségekre 60 napos ideiglenes hatósági szerződések kötése	128
4. Médiaszolgáltatási szerződésmódosítások	129
4.1. Vételkörzet-bővítéssel kapcsolatos szerződésmódosítások	129
4.2. Hálózatba kapcsolódással kapcsolatos szerződésmódosítások	130
4.3. Állandó megnevezés módosításával kapcsolatos szerződésmódosítások	130
4.4. A médiaszolgáltatás megkezdésének halasztásával kapcsolatos szerződésmódosítások	130
4.5. A szerződést biztosító mellékkötelezettséget érintő szerződésmódosítások	130
4.6. A műsorterv módosítása	131
4.7. Időszakos szerződésmódosítások	131
5. Megszűnt médiaszolgáltatások	132
6. Az FM1 Zrt. hatósági szerződésének felmondása	133

A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÁSOK ÁLTAL HASZNÁLT MÉDIASZOLGÁLTATÁSI LEHETŐSÉGEK FELÜLVIZSGÁLATA **135**

A MÉDIASZOLGÁLTATÁSI PIAC GAZDASÁGI HELYZETE, PÉNZÜGYI FELTÉTELEINEK ALAKULÁSA **137**

1. A rádiós és audiovizuális hirdetési piac alakulása	137
2. Helyi és körzeti földfelszíni terjesztésű médiaszolgáltatók helyzete az éves beszámolók alapján	139
3. A Médiatanács intézkedései díjtartozások ügyében	145
4. Díjcsökkentési, részletfizetési kérelmek ügyében hozott hatósági döntések	146
5. Díjfelülvizsgálat	147

6. Mentésési eljárások, törvényi kvótakötelezettségek teljesítésének ellenőrzése, lefolytatása	149
7. JBE médiaszolgáltatók azonosítása	151

A MÉDIATANÁCS 2012. ÉVI TEVÉKENYSÉGE A SZÁMOK TÜKRÉBEN **153**

1. A Médiateanács döntései 2012-ben	153
2. Az egyes médiateanácsi határozatokban a jogsértések miatt alkalmazott jogkövetkezmények megoszlása	155
3. Peres ügyek	157
3. 1. Folyamatban lévő bírósági ügyek számszerűen	157
3. 2. Kiegyensúlyozottsági ügyek	158
3. 3. Emberi méltóság védelme	160
3. 4. Valóságshow-k és délutáni talkshow-műsorok	162
3. 5. Burkolt kereskedelmi közlemény közzététele	166
3. 6. Pályáztatással kapcsolatos peres és nem peres eljárások	167
3. 7. Közösségi médiaszolgáltatók továbbításával kapcsolatos perek	172
3. 8. A pénztartozások behajtásával kapcsolatos peres és nem peres eljárások	172
3. 9. A médiaszolgáltatásdíj-tartozásból származó perek	173
3. 10. A kötbér- és bírságtartozások	174
3. 11. Felszámolás, végelszámolás, kényszerterelés, csőd	174

A KISKORÚAK VÉDELME ÉRDEKÉBEN ALKALMAZOTT MŰSZAKI MEGOLDÁSOK MEGLÉTÉNEK ELLENŐRZÉSE **175**

1. A jogi szabályozás, a vizsgálat tárgya és módszere	175
2. A műszaki védelem vizsgálata analóg műsorterjesztésnél	177
3. A műszaki védelem vizsgálata digitális műsorterjesztésnél	178

A MÉDIATANÁCS KÜLKAPCSOLATAINAK ALAKULÁSA **181**

1. A Médiateanács kapcsolata az Európai Bizottsággal	181
2. A Médiateanács kapcsolata az Európa Tanáccsal	183
3. A Médiateanács részvétele az EPRA munkájában	184
4. A Médiateanács részvétele a Közép-európai Hatósági Fórum (CERF) munkájában	185

5. A Médiatanács kétoldalú kapcsolatai	187
6. Kínai filmpnapok az NMHH szervezésében	187

A MÉDIATANÁCS 2012. ÉVI TÁMOGATÁSI TEVÉKENYSÉGE – TÁMOGATÁSI TERÜLET **189**

1. A Médiatanács támogatáspolitikája	189
1.1. A pályázati felhívások mint szövegek felépítése, struktúrája, annak megújítása	190
1.2. Általános Pályázati Feltételek (ÁPF)	191
1.3. Pályázati díj	191
1.4. Új támogatási célok és pályázói kör megjelenése	191
1.5. Változások a nem egész estés pályázati felhívásokban	192
1.6. Egyes pályázati eljárási szakaszokban az elektronikuspályázat-benyújtás bevezetése	192
1.7. Kommunikáció a pályázókkal	192
1.8. Archívum – hasznosítási tervek	193
2. Az egyes pályázati eljárásokról	193
2.1. Az egyes pályázati eljárások részletezése	194
3. A Magyar Média Mecenatúra program keretében nyújtott támogatások	204

A RÁDIÓS ÉS TELEVÍZIÓS MÉDIATARTALMAK ELEMZÉSE (MONITORING) **217**

1. Rendszeres adatszolgáltatás bevezetése	217
2. A 20%-os bűncselekményarány vizsgálata a hírműsorokban	219
3. A társadalmi sokszínűség reprezentációja a hír- és magazinműsorokban 2012-ben	224
3.1. A vizsgálat mintája	225
3.2. A vizsgált társadalmi csoportok demográfiai jellemzői	225
3.3. Inaktív csoportok	225
3.4. Fogyatékkal élők	226
3.5. Kisebbségek, migránsok	226
3.6. A férfiak és a nők népességen belüli aránya	226
3.7. Médiareprezentáció	227
4. Piktogramok alkalmazásának ellenőrzése	231

5. Termékmegjelenítés	233
5. 1. Vizsgált műsorszámok és feliratozás	234
5. 2. Műsorórák és termékmegjelenítés	238
5. 3. Szektorok és hirdetések	239
5. 4. Corporate placement	242
5. 5. Tényleges termékmegjelenés	243
5. 6. Verbális és vizuális megjelenés	245
5. 7. Szponzoráció és termékmegjelenítés	246
6. A magyar zene aránya	247
7. Reklámok hangereje	258
8. A hallási fogyatékkal élők számára hozzáférhető műsorszámokkal kapcsolatos törvényi előírások ellenőrzése	260
8. 1. A vizsgálat módszere	262
8. 2. A vizsgálat eredménye	262
8. 3. Segédlettel kötelezően ellátandó műsorszámok	264
8. 4. Műfaji kínálat	265
8. 5. Jeltolmács	266
8. 6. Figyelemfelhívás	266
8. 7. A vizsgálat eredményei az egyes televízióknál	268

MELLÉKLET: MÉDIAFOGYASZTÁSI ADATOK (2011–2012.) **273**

1. Televíziók	273
2. Rádiók	287
3. Internet	293
4. Film- és könyvkiadás	297
5. Nyomtatott sajtó	299
6. Reklámpiac	301

RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK

AB	Magyarország Alkotmánybírósága
AB-határozat	Alkotmánybíróság-határozat
Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye
Alkotmány	A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény [hatályon kívül]
AVMS irányelv	A tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 2010/13/EU irányelv
Be.	A büntetőeljárásokról szóló 1998. évi XIX. törvény
Btk.	A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény
CDMSI	Steering Committee on Media and Information Society (Média és Információs Társadalom Irányító Bizottság)
CERF	Közép-európai Hatósági Fórum
cs. a.	csődeljárás alatt
Dtv.	A műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. törvény
Eht.	Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény

EPRA	European Platform of Regulatory Authorities (Szabályozó Hatóságok Európai Platformja)
Hivatal	Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala
JBE	jelentős befolyásoló erővel rendelkező
Ket.	A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény
Médiatanács	A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa
Módosító törvény	A médiaszolgáltatásokkal és a sajtótermékekkel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi LXVI. törvény
Mttv.	A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény
MTVA/alap	Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap
NMHH/hatóság	Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
Ofcom	Office of Communications (brit médiahatóság)
ORTT	Országos Rádió és Televízió Testület
Pp.	A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény
Ptk.	A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény
Rttv.	A rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény [hatályon kívül]
Smtv.	A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény

BEVEZETŐ

Tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Olvasó!

2012 a Médiatanács és az új médiaszabályozás második „teljes” éve. Az első évben még csak tanultuk – az általunk felügyelt piaci szereplőkkel együtt –, hogy mit hozott nekünk az új szabályozás. Számátalan kérdéssel találkoztunk. Hogyan működhet a nyomtatott és az online sajtó esetében a társszabályozás? Hol húzódik a médiaigazgatási hatósági beavatkozás és a polgári személyiségvédelem közötti határvonal? Mit jelent, ha egy hatóság minden döntése a közigazgatási jog letisztult rendszere alapján a bíróság előtt válik vitathatóvá? Melyek azok a „jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatók” és milyen többletkötelezettségekkel terhelhetők annak érdekében, hogy érvényesüljenek a közönség jogai?

A 2012-es évben a válaszokat már maga az élet, a hatósági gyakorlat és tapasztalat szállította. E tapasztalatok birtokában a Médiatanács – és a döntéshozatal előkészítő hivatal – 2012-ben már kellő szakmai-gyakorlati megalapozottsággal, hatékonyan dolgozhatott, aminek köszönhetően számos eredményt tud felmutatni.

A médiatartalmak felügyelete

A Médiatanács felügyeli a médiaszabályozásban előírt tartalmi követelmények teljesülését a televíziós és rádiós médiaszolgáltatásokban, valamint a társszabályozás hatálya alá nem tartozó lekérhető médiaszolgáltatásokban és sajtótermékekben is. A felügyelet kiterjed a gyermekvédelmi szabályokon túl az emberi méltóság védelmére, a gyűlöletbeszéd korlátozására, a kiegyensúlyozott tájékoztatásra, valamint a kereskedelmi kommunikáció jogszerűségére is. A Médiatanács igyekezett elődszervezete gyakorlatából megőrizni a fontos, előremutató, az új jogi környezetben is alkalmazható elemeket, és eközben olyan szilárd, egyértelmű gyakorlatot kialakítani, amely mind a sajtószabadságot, mind pedig a szabályozás által védett egyéb jogokat és érdekeket tiszteletben tartja, a versengő jogok közötti törekény egyensúly megtalálására törekszik. A második évben, immáron kellő mennyiségű és súlyú hatósági ügygel, ez sikerült is, bár a teljesen kiérlelt gyakorlat – a jogalkalmazás jellegéből adódóan – nyilvánvalóan csak lassan, hosszú évek alatt szilárdulhat meg.

Újabb rádiós frekvenciák pályáztatása

Az állami tulajdonú földfelszíni frekvenciákkal való gazdálkodás tekintetében a Médiatanács számára a 2012-es év is eseménydús évnak számított: nagyszámú helyi, illetve körzeti rádiós frekvenciahasználati jogosultság járt le 2012 év során. A médiatörvényben rögzített, 60 napos ideiglenes jogosultságok ugyan biztosították a rádiók zavartalan működését, a Médiatanács mégis a pályázati eljárások mielőbbi lefolytatására törekedett.

A pályáztatás során jelentős számú ügyet kezeltünk: a 2012-ben hozott hatósági döntések több mint fele (2295-ből 1198) a médiaszolgáltatási jogosultságokkal kapcsolatos tárgykörben született. Mivel a 2011-ben elindított 52 pályázati eljárásból csak 8 pályázati eljárás zárult le, a többi 44 eljárás lezárására már 2012-ben került sor. 2012-ben a további megújítás lehetősége nélkül 21 médiaszolgáltatási jogosultság járt le, közülük a Médiatanács 2012-ben 17 esetben hirdetett jogerősen eredményt. A 2013. évben lejáró jogosultságok hasznosítása előkészítéseként a Médiatanács 7 pályázati felhívást fogadott el 2012 során, valamint az év végén további 7 rádiós médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítására irányuló pályázati eljárás előkészítését indította el. Emellett a Médiatanács a rádiós piac színésítése érdekében év végén kiírta a kisközösségi rádiós lehetőségekre vonatkozó pályázatát is, amelynek előkészítésébe a kisközösségi és közösségi rádiókat tömörítő szervezeteket is bevonta a médiahatóság.

Felkészülés a digitális átállásra

A Médiatanács a hivatalával együttműködve a frekvenciagazdálkodás terén megkezdte a digitális műsorszórással való áttéréshez szükséges előkészítő lépéseket. Ennek keretében júliusban megkötötte a két országos kereskedelmi televízióval az analóg médiaszolgáltatási tevékenységüket és a digitális átállásuk folyamatát szabályozó ideiglenes hatósági szerződéseket. Az NMHH 2012-ben indította útjára a Digitális Átállás Tesztprogramot, amelynek tapasztalatait az országos digitális átállás megszervezésében kamatoztathatjuk.

A közszolgálati médiaszolgáltatások rendszerének felülvizsgálata

A közszolgálati médiaszolgáltatások rendszerét (vagyis hogy a közszolgálati médiumok hány médiaszolgáltatással, milyen frekvenciákon vagy milyen más platformon jelenjenek meg) a Médiatanács határozza meg – az MTVA vezérigazgatójával történő konzultációt követően – a gazdaságosság, a következő évi költségvetési tervezés és a közszolgálati célok érvényesülésének szempontjai alapján. Az egyeztetéseknek köszönhetően 2012-ben a közszolgálati televízió az országban elsőként elindította a 3 dimenziós televíziós tartalmat kínáló médiaszolgáltatását m3D néven, amely digitális formában, az UHF 43-as csatornán, Budapesten és környékén volt fogható a nyári olimpiai játékok ideje alatt. Ezt követően,

2012 decemberében a Magyar Rádió új médiaszolgáltatást indított el: a korábban a regionális adások szórására használt frekvenciákon megkezdte adását a főként magyar népzene, operett és népzene műfajt szolgáltató Dankó Rádió.

A támogatási tevékenység megújítása: a Magyar Média Mecenatúra program

A Médiatanács támogatási tevékenységének a fókuszában a közösségi médiaszolgáltatók működésének támogatása és a nem „egész estés”, közszolgálati, kulturális célt megvalósító filmalkotások elkészítésének támogatása áll. A Médiatanács támogatási tevékenységét 2012-ben a megújulás, a pályázóbarát, kiszámítható pályázati rend kialakításának igénye vezette. Csökkentek a pályázati díjak, és megnyílt a határon túli pályázók számára a pályázat elektronikus benyújtásának lehetősége, amely az első lépcsőfokot jelenti a 2013-ban bevezetni kívánt, teljes egészében elektronikus pályázati rendszer felé. Bővült a támogatási célok köre, a Médiatanács a korábbiak mellett további új pályázati eljárásokat hirdetett meg. A Neumann János-pályázat az online, közszolgálati célú médiatartalmak előállításához nyújt támogatást. A Huszárik Zoltán-pályázat a kísérleti és kisjátékfilmek műfajába tartozó alkotások elkészüléséhez nyújt segítséget, amellyel a műfaj életben tartása valósulhat meg, hiszen e műfajba tartozó alkotások jelenleg egyedüli támogatója a Médiatanács. Szintén új támogatási célként jelent meg a forgatókönyvírás és filmtervezés a televíziófilmek esetében: ezek támogatására szolgál Egri Lajos-pályázatunk. Továbbá új rádiós műfaj – a tematikus műsor – támogatásának lehetősége került be a már évek óta működő rádiós pályázatunk kiírásai közé. A Médiatanács a saját lehetőségeinek keretein belül igyekszik gondoskodni arról is, hogy a pályázatain támogatott alkotások eljuthassanak a nézőkhöz. 2012-ben kezdte meg annak az online felületnek a kiépítését Pályázati Tükör néven, amelyen az általa elindított pályázatokon nyert alkotások nyomon követhetők, illetőleg az alkotók jóváhagyásának függvényében részletek vagy akár a teljes mű is megtekinthetővé válik. Emellett megkezdtük a tárgyalásokat a jogtulajdonosokkal annak érdekében, hogy a korábbi, ORTT-s támogatásokból megvalósult tartalmak a NAVA rendszerén keresztül is minél szélesebb körben és ingyenesen hozzáférhetővé válhassanak a nyilvánosság számára.

Ingyenes adáslebonyolító szoftver (IMAR) biztosítása a médiaszolgáltatók számára

Az Mttv-ben rögzített műsorkvóta-kötelezettségek az éves műsoridő meghatározott arányában írják elő európai és magyar művek adásba szerkesztését. A Médiatanács által elfogadott ellenőrzési módszertan alapján a médiaszolgáltatóknak havi gyakorisággal kell az egyes műsorkvótákra vonatkozó adatokat feltölteniük egy webes felülettel rendelkező

elektronikus rendszerbe, amelyben egyúttal nyomon követhetik saját teljesítésük aktuális helyzetét. Ez megkönnyíti a médiaszolgáltatók számára, hogy év közben korrigálják a műsorstruktúrájukat, ha valamelyik kvóta tekintetében elmaradást tapasztalnak.

A törvény által megkívánt részletes adatszolgáltatás megkönnyítése érdekében, a televíziók és rádiók érdekvédelmi szervezeteivel lefolytatott egyeztetések után a Médiatanács 2012 júliusában elrendelte egy, a szolgáltatók adminisztratív terheit enyhítő adáslebonyolító szoftver kifejlesztését. Ennek eredményeként született az IMAR névre keresztelt adáslebonyolító szoftver, amely a műsorszerkesztési feladatok mellett hozzájárul a hatóság előírásainak megfelelő adatszolgáltatás összeállításához is. A program egy regisztrációt követően ingyenesen letölthető a Médiatanács honlapján megtalálható linkről.

Idei beszámolóinkban a fent említett témákat részleteiben is taglalva, a korábbi évekhez hasonló alapossggal és szakmai igénnyel tekintjük át az egyes működési területek tevékenységét, emellett átfogó képet kívánunk nyújtani az általunk felügyelt ágazatok gazdasági-piaci körülményeiről.

Budapest, 2013. április 17.

Médiatanács

A MÉDIATANÁCS MŰKÖDÉSE

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

1. Összefoglaló a 2012-ben történt fontosabb jogszabályváltozásokról

A 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény tartalmi és elnevezésbeli változásokat eredményezett az Mttv. és az Smtv. egyes rendelkezései vonatkozásában. A 2011. december 30. napján kihirdetett és 2012. január 1-jén hatályba lépett, *egyes törvények Alaptörvénnyel összefüggő módosításáról* szóló **2011. évi CCI. törvény** mindkét törvény vonatkozásában átvezette az Alaptörvényből eredő elnevezésbeli változásokat, „Alkotmány” helyett „Alaptörvény”, „Magyar Köztársaság” helyett „Magyarország” került a szövegbe, a „Fővárosi Bíróság” helyére pedig a „Fővárosi Törvényszék”. A módosítás felsorolta az Smtv. azon rendelkezéseit, melyek az Alaptörvény szerint sarkalatosnak minősülnek, az Mttv. szabályait pedig teljes egészében sarkalatosnak tekintette. A módosító törvény az Mttv. 109. § (1) bekezdését akként változtatta meg, hogy a hatóságot az eddigi autonóm államigazgatási szerv helyett önálló szabályozó szervnek minősítette. Módosultak a Közszolgálati Közalapítvány Kuratóriumának tagjai és a Médiatanács tagjai által tett esküre vonatkozó szabályok is, továbbá a 109. § (4) bekezdése oly módon változott, hogy nem a hatóságnak, hanem a hatóság elnökének írja elő kötelezettségként az Országgyűlés felé történő beszámolást. Emellett a módosító törvény teljes egészében hatályon kívül helyezte a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvényt a még hatályban volt rendelkezéseivel együtt.

2012-ben az Mttv.-t, valamint az Smtv.-t érintő legfontosabb módosításokat a *média-szolgáltatásokkal és a sajtótermékekkel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi LXVI. törvény* (a továbbiakban: Módosító törvény) tartalmazza. A 2012. június 18-án kihirdetett törvényben foglalt módosításokat alapvetően az Alkotmánybíróság 165/2011. (XII. 20.) számú határozata (továbbiakban: AB-határozat) tette szükségessé, amely az Smtv. és az Mttv. egyes rendelkezéseit az AB-határozat kihirdetését követő naptól kezdődően, illetve 2012. május 31-i hatállyal megsemmisítette.

Az AB-határozat több olyan témakört érintett, amelyben törvénymódosítás vált szükségessé. Az Alkotmánybíróság az Smtv. egyes rendelkezései vonatkozásában aggályosnak találta, hogy a törvény tárgyi hatálya a sajtótermékekre is kiterjed, valamint a törvénynek az információforrások védelmét feloldó rendelkezései is kifogásolta. Az AB-határozat alkotmányellenesnek találta továbbá az Mttv. adatszolgáltatási eljárást megalapozó szakaszát és a média- és hírközlési biztosra vonatkozó egyes rendelkezéseket is. Ezenkívül az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet is megállapított az Smtv., az Mttv. és bizonyos vonatkozásban a jogrendszer egésze tekintetében. Az AB-határozat azokat az eljárási garanciákat hiányolta a jogrendből, amelyek a hatósági eljárásokban lehetővé teszik az információforrások védelméhez fűződő jog gyakorlását, valamint az Mttv. vonatkozásában az ügyvédi titok védelmével kapcsolatban is alkotmányellenességet okozó szabályozási hiányosságot állapított meg. A Módosító törvény ezért az Smtv., az Mttv. szabályain kívül a Pp., a Be. és a Ket. egyes rendelkezéseit is módosította.

Az egyik legjelentősebb, az Smtv.-t érintő módosítás az újságírói információforrások védelmére vonatkozó szabályozás terén történt. Az Smtv. 6. § (1) bekezdése kiegészült azzal, hogy a *„médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy jogosult bármely, az információforrás azonosítására esetlegesen alkalmas dokumentum, irat, tárgy vagy adathordozó átadását megtagadni”*. A rendelkezés már nem tartalmazza a bekezdésben korábban szereplő kitétel, miszerint *„a titoktartás joga nem terjed ki a minősített adatot illetéktelenül átadó információforrás védelmére”*.

A módosítás nyomán az Smtv. 6. § (2) bekezdése – a korábbi szabályozással ellentétben – bűncselekmény elkövetésének felderítése érdekében kizárólag a bíróságot jogosítja fel a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényben (a továbbiakban: Be.) meghatározott, kivételesen indokolt esetben arra, hogy az információforrás felfedésére, valamint az információforrás azonosítására esetlegesen alkalmas dokumentum, irat, tárgy vagy adathordozó átadására kötelezze a médiatartalom-szolgáltatót, valamint a vele munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személyt.

A Módosító törvény az Smtv. és az Mttv. rendelkezésein túl – a médiaszolgáltatásokkal és a sajtótermékekkel összefüggésben – módosította a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, a Be. és a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési

nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény egyes rendelkezéseit is. Mindhárom törvény kiegészült azzal, hogy a tanúvallomást megtagadhatja a médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy, ha a tanúvallomásával a számára a médiatartalom-szolgáltatói tevékenységgel összefüggésben információt átadó személy kilétét felfedné az ezzel kapcsolatos kérdésben. Büntetőeljárás esetén ezalól kivételt képez, ha a tanút a bíróság az információt átadó személy kilétének felfedésére kötelezte.

A Be. 82. § (6) bekezdésében rögzítésre került továbbá, hogy a bíróság akkor kötelezheti a médiatartalom-szolgáltatót, valamint a vele munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személyt a számára a médiatartalom-szolgáltatói tevékenységgel összefüggésben információt átadó személy kilétének felfedésére, ha három évig terjedő vagy ennél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény felderítése érdekében az információt átadó személy kilétének ismerete nélkülözhetetlen, az ettől várható bizonyíték mással nem pótolható, továbbá a bűncselekmény felderítéséhez fűződő érdek – különösen a bűncselekmény tárgyi súlyára tekintettel – olyan kiemelkedő, hogy az információforrás titokban maradásához fűződő érdeket egyértelműen meghaladja.

A Módosító törvény a Ket. lefoglalásra, a tanúvallomás-megtagadásra és a szemlére vonatkozó rendelkezéseit is módosította.

Az Alkotmánybíróság 2012. május 31-i hatállyal megsemmisítette az Smtv. azon rendelkezését, mely a törvény hatályát a médiaszolgáltatásokon túl teljes egészében kiterjesztette a nyomtatott és internetes sajtótermékekre. Az AB-határozat ugyanakkor az indokolásában utalt rá, hogy a törvény egyes rendelkezései alkotmányos módon alkalmazhatók lehetnének a sajtótermékek esetében is. A törvénymódosítás ennek szellemében úgy került elfogadásra, hogy az Smtv. hatálya továbbra is fennmaradt a sajtótermékek esetében, de a jogszabály külön felsorolta azon kivételeket, amelyek nem alkalmazhatók a sajtótermékekre, illetve egyes rendelkezések szövegét tovább pontosította az AB-határozatban kifejtetteknek megfelelően.

Az Alkotmánybíróság döntése nyomán az Smtv. 14. § (1) bekezdésében szabályozott, az emberi méltóság tiszteletben tartását előíró törvényi rendelkezés kötelezettjei kizárólag a médiaszolgáltatók lettek (azaz a sajtótermékek nem), a „*médiatartalom-szolgáltatók*” fogalmát ezért felváltotta a „*médiaszolgáltatók*” kifejezés. Kikerült továbbá a médiatartalmakra vonatkozó, az „*illetve azok készítése során*” szövegrész is, vagyis egyértelműsítésre került, hogy az emberi méltóság tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettség kizárólag a közzétett, nyilvánosság számára elérhető tartalom vonatkozásában áll fenn, a tartalmak gyártására e médiaigazgatási szabály nem terjed ki.

Az Smtv. 15. §-ában rögzített, a nyilatkozatot adó személy jogairól szóló rendelkezés is pontosításra, illetve kiegészítésre került, így a 15. § (3) bekezdésében rögzítésre került az,

hogy a nyilatkozat vagy a szereplés mely esetben nem vonható vissza, a korábban hatályos szövegezéssel ellentétben, mely azt szabályozta, hogy a nyilatkozat mely esetben vonható vissza. Fontos változás továbbá, hogy az Mttv. 182. § c) pontjának módosításával az Smtv. 15. §-a kikerült a Médiatanács hatósági felügyelete alól, a törvényalkotó ugyanis úgy ítélte meg, hogy e területen a polgári jogi és a büntetőjogi védelem teljes mértékben elegendő.

A módosítás nyomán az Smtv. 16. §-ából kikerült a „tevékenysége során nem sértheti az emberi jogokat” szövegrész, a hatályos rendelkezés tehát csak az alkotmányos rend tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettséget írja elő. Az Smtv. 18. §-a – mely rögzítette, hogy a médiatartalom nem lehet alkalmas a magánélet megsértésére – teljes egészében hatályát veszítette.

Az Smtv. 19. §-a egy további bekezdéssel egészült ki. Eszerint a médiatartalomban tilos kiskorú személy olyan bemutatása, amely életkorának megfelelő lelki vagy fizikai fejlődését nagymértékben veszélyezteti.

A Módosító törvény átalakította a média és hírközlési biztos (a továbbiakban: biztos) jogkörét szabályozó, az Mttv. negyedik rész III. fejezetében foglalt rendelkezéseket is. Az AB-határozat arra hivatkozva állapította meg a biztos eljárására vonatkozó rendelkezések alkotmányellenességét, hogy a biztos kvázi hatósági jogkörei a médiaszolgáltatások és a sajtótermékek területén mély beavatkozást jelentenek a médiatartalom-szolgáltatók tevékenységébe, ami a sajtószabadság szükségtelen korlátozásának minősül. Az AB szerint a médiaigazgatásra vonatkozó szabályrendszert a hatóság szervei is kellőképpen védeni tudják hatósági eljárásaikban. Ennek megfelelően a biztos eljárása eltérően került szabályozásra az elektronikus hírközlési szolgáltatásokra, valamint a médiaszolgáltatásokra, illetve a sajtótermékekre vonatkozó panaszok esetében. A biztos hatósági eszközöket a módosítást követően csak az elektronikus hírközlési szolgáltatásokra vonatkozó panaszok esetében alkalmazhat, és megszűnt az a lehetőség, hogy a biztos hivatalból is eljárást indíthasson, így rögzítésre került, hogy *„eljárása csak panaszra indulhat”*.

A biztosnak a médiatartalmakat illetően a törvénymódosítást követően nincs hatósági jogköre, így a hozzá beérkező panasz alapján az érdeksérelemre vonatkozóan a médiatartalom-szolgáltatók szakmai, érdek-képviselői vagy önszabályozó szervezeteivel szóban vagy írásban egyeztetési eljárást folytathat le, majd vizsgálata végén (nem nyilvános) jelentést készít. A biztos a médiaszolgáltatásokra, illetve a sajtótermékekre vonatkozó panasz tárgyában kizárólag akkor jogosult eljárni, ha a panasz több esetben felmerülő vagy több médiatartalom-szolgáltató tevékenysége során jelentkező, érdeksérelem okozó tevékenységre irányul, és ha a panasz tárgyát képező érdeksérelem a nézők, hallgatók, olvasók jelentős részét érinti.

Az AB-határozat megállapította, hogy mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenes helyzet keletkezett azáltal, hogy a jogalkotó az Mttv. 155. §-ában nem szabályozta

kielégítően a médiatartalom-szolgáltatók adatszolgáltatási kötelezettségét az információforrások és az ügyvédi titok védelmével kapcsolatban. Ennek megfelelően a törvénymódosítás értelmében az olyan irat, eszköz, dokumentum, amely az ügyfél és jogi képviselője közötti kommunikáció során, illetve érdekében keletkezett, vagy e kommunikáció során elhangzottakat rögzíti (feltéve mindegyik esetben, hogy az említett jelleg közvetlenül magából az iratból, eszközből, dokumentumból kitérül), bizonyítékként nem használható fel, nem vizsgálható meg, és nem foglalható le, valamint szemle során birtokosa annak felmutatására nem kötelezhető. A hatóság nem kötelezheti továbbá a médiatartalom-szolgáltatót, valamint a vele munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személyt olyan adatszolgáltatásra, valamint olyan irat, eszköz, dokumentum átadására, amellyel az a számára a médiatartalom-szolgáltatói tevékenységgel összefüggésben információt átadó személy kiletét felfedné [Mttv. 155. § (5)].

Mivel az Alkotmánybíróság az Mttv. hatósági eljáráson kívüli adatszolgáltatásról rendelkező 175. §-át 2011. december 21-i hatállyal megsemmisítette, a médiaszolgáltatók archíválási kötelezettségéről szóló 175. § (12) bekezdésében rögzített rendelkezés némi módosítással átkerült a tényállás tisztázására vonatkozó rendelkezések közé, az Mttv. 155. § (10) bekezdésébe, mely szerint *„a médiaszolgáltatónak a műsorára vonatkozó hiteles dokumentációt – ideértve a teljes médiaszolgáltatás kimenőjelének teljes rögzítését – a közzétételt, lekérhető médiaszolgáltatás esetén az elérhetővé tétel utolsó napját követő hatvan napig meg kell őriznie. Hatósági ellenőrzés érdekében a hatóság – a megőrzésre előírt határidőn belül – kötelezheti a médiaszolgáltatót a műsorára vonatkozó hiteles dokumentáció haladéktalan és térítésmentes átadására. A médiaszolgáltatással kapcsolatosan megindított hatósági eljárás, illetve jogvita esetén a médiaszolgáltatónak a dokumentációt az eljárás jogerős befejezését követő egy évig kell megőriznie”*.

A módosítás az Mttv. 20–22. §-ában rögzített, a műsorkvótákra vonatkozó rendelkezéseket is érintette. A 20. § (2) bekezdése akként módosult, hogy a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatás kínálatában egy adott naptári évben elérhetővé tett műsorszámok egybeszámított időtartamának több mint negyedét európai, illetve legalább tíz százalékát magyar műveknek kell kitenniük. A közszolgálati médiaszolgáltató lineáris audiovizuális médiaszolgáltatása évi teljes műsoridejére vonatkozó, 20. § (3) bekezdésének c) pontja *„több mint harmadát tőle független műsorkészítővel készített, vagy független műsorkészítőtől beszerzett, öt évnél nem régebben készült művek”*) hatályát veszítette, helyébe egy új pont került *„több mint negyedét tőle független műsorkészítővel készített, vagy független műsorkészítőtől beszerzett, öt évnél nem régebben készült európai művek”*). A 20. § kiegészült egy újabb bekezdéssel is, mely szerint az (1)–(2) bekezdésben a magyar művek közzétételére nézve előírt kötelezettség kizárólag a Magyarország területére irányuló médiaszolgáltatás tekintetében érvényesül. A módosítások indoka az volt, hogy az Mttv.-ben a magyar kvóta

hatálya olyan magyarországi joghatóság alá tartozó médiaszolgáltatásokra is kiterjedt, amelyek kizárólag külföldre irányulnak, és nem magyar nyelvűek. Figyelemmel arra, hogy a magyar kvóta alkalmazása esetükben indokolatlan, a jogszabályhely pontosítása vált szükségessé. Ezenfelül az AVMS irányelv pontos átültetése, illetve a szolgáltatások unión belüli szabad, diszkriminációmentes áramlásának biztosítása tette szükségessé a módosítást. A műsorkvóták több médiaszolgáltatás átlagában történő teljesítéséről szóló Mttv. 22. § (6) bekezdése pedig az egyértelműség érdekében további egy mondatral bővült. Az Mttv. 22. § (6) bekezdésének módosítását az indokolta, hogy a törvényben szereplő „átlagolási” lehetőség kizárólag a műsorkvóta-kötelezettség teljesítésére vonatkozó, mentesítési szerződéssel nem rendelkező médiaszolgáltatásokra korlátozódjon.

Az Mttv. 203. § 9. pontjában meghatározott európai mű és a 37. pontjában rögzített magyar mű definíciója is módosításra került.

A tartalomra vonatkozó szabályok körében hatályát veszítette az Mttv. 29. §-a, mely rögzítette, hogy a kizárólag áru vagy szolgáltatás megrendelésére szakosodott tematikus médiaszolgáltatásra az Smtv. műsorszámok támogatásról szóló 20. § (8)–(10) bekezdése nem alkalmazható.

A 2012. évi LXVI. törvény 29. §-a az Mttv. pályázati eljárásokra vonatkozó egyes rendelkezéseit is módosította, így a 48. § (1)–(4) és (7) bekezdését, az 55. § (3)–(4) bekezdését, az 56. § d) dg), dl) és g) pontját, a 60. §-t, a 62. § (6)–(7) bekezdését, a 63. § (12) bekezdését, a 65. § (4) bekezdését, a 65. § (11) bekezdését, a 66. § (5) bekezdését és a 71. § (5) bekezdését. A módosítások indoka általánosan a jogszabályhelyek pontosítása volt.

A 62. § (6)–(7) bekezdése módosításának célja a bírósági felülvizsgálati eljárási határidők egyértelműsítése volt. Rögzítésre került, hogy a Fővárosi Ítéletábró eljárására nyitva álló határidő a keresetlevél Médiatanács általi megküldésétől kezdődik. Garanciális szempontból indokolt volt továbbá a törvényben rögzíteni, hogy a pályázati ajánlatok törvény által védett titoknak minősülnek a pályázati eljárás lezárásáig.

A 63. § (12) bekezdésének módosítása garanciális szempontból rögzíti, hogy a médiaszolgáltatási hatósági szerződést kizárólag a pályázati eljárás nyertesének pályázati ajánlatával összhangban lehet megkötni.

A hatóság szervezetére vonatkozó általános szabályok a módosítás következtében kiegészültek. Az erre vonatkozó rendelkezéseket az Mttv. 110/A. § (1)–(7) bekezdése rögzíti. Az elnök további feladatait rögzítő 111. § (2) bekezdés a)–(b) pontja is pontosításra került, a megbízása megszűnésének okait szabályozó 113. § (1) bekezdése pedig egy további ponttal egészült ki. Eszerint az elnök megbízása megszűnik akkor is, ha az Országgyűlés a kinevezésétől számítva 30 napon belül – amennyiben olyan időpontban történik a kinevezés, amely az Országgyűlés ülészakán kívül esik, úgy a következő ülészak kezdetétől számított 15 napon belül – nem választja meg a Médiatanács elnökévé. Az elnökhelyettes

megbízására vonatkozó, 113. § (4) bekezdésében rögzített, valamint a 115. § (5) bekezdésében szabályozott, a főigazgató megbízásának megszűnésére vonatkozó feltételek köre is további egy esetkörrel (közös megegyezés) bővült.

A Médiatanács választására vonatkozó rendelkezések is pontosításra kerültek. Az Mttv. 124. § (1) bekezdése kiegészítésre került, eszerint a Médiatanács elnökét és négy tagját az Országgyűlés – a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával – kilenc évre választja egyidejű, listás szavazással, „*kivéve, ha az elnök megbízása a 113. § (1) bekezdés b)–e) pontjában, a tag megbízása pedig a 129. § (1) bekezdés b)–f) pontjában foglalt valamely okból szűnik meg. Utóbbi esetben az elnök-, illetve a tagjelöltről az Országgyűlés külön szavaz.*” A 125. § (3) bekezdése pedig akként módosult, hogy ha a hatóság elnökének a megbízása a 113. § (1) bekezdés b)–d) pontja szerint megszűnik, akkor ezzel egyidejűleg megszűnik a Médiatanács elnökségére vonatkozó megbízása is. A Médiatanács működésére vonatkozó rendelkezések is módosultak, miszerint a Médiatanács elnökének akadályoztatására vonatkozó rendelkezés [Mttv. 131. § (2)] kiegészült azzal az esetkörrel is, hogy ha a Médiatanácsnak nincsen megválasztott elnöke, ebben az esetben is az elnöki feladat- és hatásköröket a Médiatanács tagjai az ügyrendben meghatározott módon, egymást követően látják el. A 125. § (4) bekezdése pedig ezzel összefüggésben hatályát veszítette.

A hatóságra és eljárására vonatkozó átmeneti szabályok vonatkozásában a módosítás érintette az Mttv. 216. § (8) bekezdését, amely a Médiatanács tagjai és elnöke megbízásának lejárta esetére szabályozta a megbízás megszűnésének időpontját, és amely pontosításra, illetve kiegészítésre került egy további esetkörrel arra vonatkozóan, hogy hogyan kell eljárni, ha a hatóság elnökét megfelelő időben nem választja meg az Országgyűlés a Médiatanács elnökévé, vagy a hatóságnak nincsen kinevezett elnöke. A törvény átmeneti szabályai kiegészültek egy új garanciális rendelkezéssel is, a 217. § szerint az Mttv. Módosító törvénnyel megállapított rendelkezéseit a folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell azzal, hogy e rendelkezések hatálybalépése előtt elkövetett jogsértésekre a jogsértés elkövetésekor hatályos anyagi jogi rendelkezések alkalmazandók.

Az Mttv. közszolgálati, illetve helyi és közösségi médiaszolgáltatások továbbításának kötelezettségét (ún. must carry) szabályozó 73–77. §-a is módosult. Az Mttv. 73. §-ában rögzített rendelkezés (6) bekezdése kiegészítésre került. A korábbi szabályozás is kimondta, hogy a továbbításra vonatkozó kötelezettség a műsorterjesztőket műsorterjesztői hálózatonként, illetve műsorterjesztő átviteli platformként külön-külön terheli, azonban egy kivétel került megfogalmazásra, „*kivéve, ha a műsorterjesztő több műsorterjesztő átviteli platformot tartalmazó egységes, komplex programcsomagot nyújt. Több műsorterjesztő átviteli platformot tartalmazó egységes, komplex programcsomag nyújtása esetén a műsorterjesztőt a továbbítási kötelezettség programcsomagonként terheli.*” Az Mttv. 75. § (4) bekezdése kiegészült azzal, hogy definiálásra került, hogy mit jelent a műszakilag elkülöníthető terület,

(5) bekezdésének b) pontjában a továbbítási kötelezettség jogosultjának meghatározása került pontosításra. A szerződéses ajánlatok sorrendjére vonatkozó 75. § (8) bekezdése is módosításra került, és pontosításra került a (10) bekezdésben meghatározott feltétele annak is, hogy az ajánlat objektív gazdasági okok miatt mikor utasítható vissza. A jogvitás eljárás kezdeményezésének szabályai is módosításra kerültek [76. § (1) bekezdés a) és b) pontja, (2) bekezdés a), b) és c) pontja]. A módosítás legfőbb újdonsága, hogy a Módosító törvény egyértelműsítette a Médiatanács hatáskörét abban a vonatkozásban, hogy milyen tartalommal hozhatja létre egy jogvitás eljárás végén a továbbítandó médiaszolgáltatás és a műsorterjesztő között a szerződést. Eszerint a terjesztőnek a legtöbb előfizetőhöz eljutó programcsomagban kell szerepeltetnie az adott médiaszolgáltatást, sem a terjesztő, sem a médiaszolgáltató nem jogosult ellenszolgáltatásra, és a szerződés időbeli hatálya egy év – amely egy évvel meghosszabbítható. Ezekkel a változtatásokkal összefüggésben a definíciókat tartalmazó Mttv. 203. §-a kiegészült a műsorterjesztő átviteli platform meghatározásával, valamint a Médiatanács és a hatóság hivatalának eljárására vonatkozó IV. fejezet 172–174. §-ában szabályozott, *Eljárás jogvitában* című rendelkezése is módosult, illetve kiegészült.

A Módosító törvény a hallási fogyatékkal élők számára hozzáférhető műsorszámokra vonatkozó rendelkezéseket érintően is változtatásokat vezetett be. A törvény – a hallássérültek érdekeit képviselő szervezetek jelzése nyomán – az alcímet a hallássérültek számára hozzáférhető műsorszámokra változtatta, valamint módosítást iktatott be a kötelezően feliratozandó, illetve jelyelvi tolmácsolással ellátandó és a napi kvótába tartozó műsorszámokat szabályozó rendelkezéseket érintően. A módosítást követően a kötelezően felirattal vagy jelyelvi tolmácsolással ellátandó műsorszámok köre bővült: a közszolgálati, illetve a JBE lineáris audiovizuális médiaszolgáltató a politikai reklám, a közlekedési hírek, a sport-hírek, az időjárás-jelentés és a fogyatékos személyekről szóló, illetve esélyegyenlőségről szóló műsorszám esetében is köteles biztosítani, hogy azok magyar nyelvű felirattal vagy jelyelvi tolmácsolással elérhetőek legyenek. A Módosító törvény pontosította a meghatározott napi időtartamban feliratozással vagy jelyelvi tolmácsolással ellátandó műsorszámok vonatkozásában is az időtartamra vonatkozó kötelezettséget: naptári naponként a 6 és a 24 óra közötti műsoridőben kell eleget tenni ezeknek a kötelezettségeknek. A módosítás ugyanakkor beiktatott egy további bekezdést is, amely kiterjesztette a felelősök körét a műsorterjesztőkkel is, amelyek kötelesek az audiovizuális médiaszolgáltató által biztosított teletextjelet vagy más feliratozást a kép- és hangjelekkel időszinkronban minden egyes átviteli rendszeren, hálózaton vagy műsorterjesztő átviteli platformon továbbítani.

A 2012. április 19-én kihirdetett és a következő napon hatályba lépett, az *Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény* több, a médiát érintő rendelkezést is tartalmazott. Ezek szerint a Házbizottság engedélye szükséges ahhoz, hogy a médiaszolgáltatások,

műsorszámok és sajtótermékek elnevezésükben az Országgyűlés, az Országház és a Parlament nevét, valamint az Országház épületének képét, illetve az Országház épülete képének stilizált mintáját jelképként használják. Az engedélyt a Házbizottság adja ki, *„ha a név- vagy jelképhasználat az Országgyűlés méltóságát nem sérti vagy veszélyezteti, nem alkalmas megtévesztésre, továbbá nem kelti közvetlen összefüggés látszatát az Országgyűlés mint Magyarország legfőbb népképviselői szerve és a szolgáltatási tevékenység vagy a média-tartalom-szolgáltató által nyújtott szolgáltatás között”*. E törvény továbbá a nyilvános ülések kapcsán a hallgatóság körébe vonta be a médiatartalom-szolgáltatók képviselőit. A nyilvános ülésen a hallgatóság – immár ideértve a médiatartalom-szolgáltatók képviselőit is – csak a házelnök által kijelölt helyen foglalhat helyet, és a véleménynyilvánítás bármely formájától tartózkodni köteles. Zárt ülésen a hallgatóság nem vehet részt. A parlamenti közvetítésekre vonatkozó korábbi rendelkezések kikerültek az Mttv. szövegéből, és részben új tartalommal az Országgyűlésről szóló törvényben kaptak helyet. Új rendelkezés, hogy az Országgyűlés üléseinek, illetve egyes bizottsági meghallgatásoknak, valamint bizottsági üléseknek a közvetítése céljából létrehozott zártláncú audiovizuális rendszer kimenő jeléből nyilvánosan elérhető valós idejű, internetes közvetítésre alkalmas jelfolyamat kell képezni, és azt az Országgyűlés honlapján elérhetővé kell tenni. Ezen rendelkezések ugyanakkor nem érintik bármely médiaszolgáltatónak azt a jogát, hogy az Országház épületéből műsort közvetítsen vagy rögzítsen, ám e tevékenységét csak a házelnök által kijelölt helyről végezheti. A házelnök csak olyan helyet jelölhet ki a műsor közvetítésére vagy rögzítésére, amely nem korlátozza a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit. A zártláncú rendszer által nem közvetített nyilvános országgyűlési bizottsági üléseket közvetítheti vagy rögzítheti a médiaszolgáltató, de az előkészületekkel vagy a közvetítéssel a bizottsági ülést nem zavarhatja meg. A törvény deklarálja továbbá, hogy *„az Országgyűlés ülése és az országgyűlési bizottsági ülések képi közvetítésének célja a nézők pártatlan, kiegyensúlyozott, pontos és tényszerű tájékoztatása az Országgyűlés tevékenységéről”*. A zártláncú audiovizuális rendszerből kimenő jelről egy-egy rögzített, bárki számára hozzáférhető példányt az Országgyűlés Hivatalánál, az Országos Széchényi Könyvtárban, valamint a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap archívumában kell elhelyezni. Az Országgyűlésről szóló törvény továbbá hatályon kívül helyezte az országgyűlési képviselő jogállásáról szóló törvényt, és a képviselői tisztséggel kapcsolatos összeférhetlenségi szabályok átkerültek az Országgyűlésről szóló törvénybe, némi módosítással, így például a képviselővé nem választhatók köre bővült a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap vezérigazgatójával és helyettesével.

Az *egyes igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXI. törvény* – melynek kihirdetésére 2012. december 27-én került sor, és 2013. január 1-jén lépett hatályba – átalakította az Mttv.-ben rögzített bírósági felülvizsgálat rendszerét annyiban, hogy a

hatósági döntések feletti jogorvoslatok tekintetében a bírósági szervezetrendszer általános változásait az Mttv.-ben is lekövette (ezáltal pl. a „Fővárosi Törvényszék” szövegrész helyébe az Mttv.-ben mindenhol a „Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság” szövegrész lépett), illetve egyéb, érdemi változtatásokat is bevezetett. Így például az Mttv. 181. §-ában foglalt, a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértésével kapcsolatos eljárásban alkalmazandó jogorvoslati szabályokat akként módosította, hogy a Médiatanács jogerős határozatainak felülvizsgálata immár nem a Fővárosi Ítéltábla, hanem a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság hatáskörébe tartozik. További lényeges módosításnak tekinthető, hogy az analóg médiaszolgáltatási jogosultságok pályáztatásának eljárását lezáró érdemi határozatok elleni bírósági felülvizsgálat a korábbi egyfokú felülvizsgálati rendszerrel kétfokúra bővült [Mttv. 62. § (5)–(6) bekezdés].

2. A működés személyi és tárgyi feltételei

2.1. A működés személyi feltételei

Az Országgyűlés döntésének megfelelően 2010. október 11-én megalakult az NMHH autonóm szerveként működő Médiatanács. A Médiatanács kilenc évre megválasztott öt tagból álló testület, elnöke Szalai Annamária, az NMHH elnöke; tagjai: dr. Vass Ágnes, dr. Auer János, dr. Kollarik Tamás és Dr. Koltay András.

Az ORTT jogutódjaként működő Médiatanács önálló jogi személy, mely az Országgyűlés felügyelete alatt áll, így jelentős autonómiával bír. A testület függetlenségének további garanciája, hogy elnökének és tagjainak megválasztásához széles parlamenti konszenzus, kétharmados többségi szavazás szükséges. A Médiatanács és tagjai csak a törvénynek vannak alárendelve, tevékenységük körében nem utasíthatók.

A testületben minden tag egy szavazattal rendelkezik, ami eredményesebb és gyorsabb döntéshozatalt tesz lehetővé.

2.2. A Médiatanács tagjai

Szalai Annamária – elnök

1961-ben született Zalaegerszegen. Diplomáit 1982-ben a szombathelyi Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskolán tanítói, 1990-ben az ELTE BTK népművelés szakán, majd 1998-ban

a Pénzügyi és Számviteli Főiskolán szakközgazda, pénzügyi szak vállalkozási szakirányon szerezte. 1982–1984 között a zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskolában tanított, 1984–85 között a Zalai Hírlapnál volt újságíró, 1985–97-ig a Zala Megyei Moziüzemi Vállalatnál, majd jogutódjánál filmforgalmazó, filmiroda-vezető. 1997–2002-ig a zalaegerszegi Városi Hangverseny- és Kiállítóterem igazgatója volt. 1998-tól országgyűlési képviselő, 2002-től a Kodolányi János Főiskola kommunikáció tanszékén óraadó, 2003-tól adjunktus. Az Országgyűlés 2004-ben és 2008. március 31-én az ORTT tagjává választotta. 2010 augusztusától az NMHH elnöke.

Dr. Vass Ágnes

1966. január 10-én született Debrecenben. 1991-ben az ELTE Állam- és Jogtudományi karán szerzett diplomát, 2005 és 2007 között a Pázmány Péter Tudományegyetem jogi karán európai szakjogász képzésben vett részt. 1996-ban egyéni ügyvédként kezdte ügyvédi tevékenységét, majd 1997-ben megalapította a Vass és Murányi Ügyvédi Irodát. Ügyvédként elsősorban gazdasági társaságok képviseletét látja el. 2002-ben a Hungexpo Reklám Marketingkommunikációs Rt. és a Hungax Virtuális Kiállítást Szervező és Kereskedelmi Kft., 2002 és 2004 között a Hungexpo Rt. jogi képviselőjeként járt el. 15 éves ügyvédi praxisa alatt szerezte médiajogi tapasztalatait is.

Dr. Auer János

1958. április 15-én született Budapesten. Az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán szerzett diplomát, majd ügyvéd-jogtanácsosi szakvizsgát tett. 1982 és 1987 között a MAHART Magyar Hajózási Rt. jogi előadója, 1987–1988-ban a Merkur Személygépkocsi Értékesítő Vállalat jogtanácsosa, 1988 és 1992 között a MAHART jogtanácsosa, 1992 és 1998 között a WESTEL Rádiótelefon Kft. jogtanácsosa volt. 1998 és 2001 között egyéni ügyvéd, 2001 és 2010 között a WESTEL Mobil Távközlési Rt., a T-Mobil Magyarország Rt., a Magyar Telekom Nyrt. jogtanácsosa volt.

Dr. Kollarik Tamás

Az ELTE Radnóti Miklós Gimnáziumában érettségizett. 1998-ban diplomázott az ELTE BTK történelem, illetve az Államigazgatási Főiskola igazgatásszervező szakán, 2004-ben az ELTE-n jogi diplomát szerzett. 1998-tól a Miniszterelnöki Hivatalban dolgozott főtanácsadóként, majd 2002-től nyolc éven át képviselő volt Budapest-Zuglói Önkormányzatánál. Több éven át a Budapest Film Zrt. felügyelőbizottságának tagja. Könyvkiadóként, producerként, gyártás-vezetőként, ötletgazdaként és szakértőként számos könyv, DVD, dokumentum- és reklámfilm megalkotásában vett részt. Több dokumentumfilmnek az ötletgazda-forgatókönyvírója, történelmi témájú könyveknek szerkesztője. 2010-ben a Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ Nonprofit Kft. ügyvezetőjévé választották.

Dr. Koltay András

1978-ban született. 1999–2000 között a Kent Institute-ban tanult Sydney-ben, Ausztráliában, ahol Business Management diplomát szerzett. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karán 2002-ben végzett. 2003-ban a strasbourgi Emberi Jogok Nemzetközi Intézetében tanult, ahol a Nemzetközi Emberi Jogok kurzuson szerzett diplomát. 2005–2006-ban a University College London, Faculty of Law mesterképzésén vett részt, ahol diplomát szerzett. PhD-fokozatát a PPKE JÁK doktori iskolában 2008-ban szerezte. 2002 óta a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának oktatója, egyetemi adjunktus a Polgári Jogi Tanszéken. 2008 óta a Szent Ignác Jezsuita Szakkollégium tanára. Kutatási területe a szólásszabadság, sajtó- és médiajog, a személyiségi jogok, a kommunikációs alapjogok. 2006 óta a PPKE JÁK tudományos folyóiratának, a *Iustum Aequum Salutare*-nek a szerkesztője. 2007 óta a Rákóczi Szövetség elnökségi tagja. 2009-ben jelent meg *A szólásszabadság alapvonalai* című munkája. 2009–2010 között az MTV Közalapítvány Kuratóriumának Fidesz által delegált elnökségi tagja volt.

2. 3. A Médiatanács működésének tárgyi feltételei

Az NMHH Médiatanácsának megalakulását követően az NMHH hivatali szervezete biztosítja a Médiatanács tagjainak, illetve a Médiatanács Titkársága részére a megfelelő elhelyezési körülményeket, és az igény szerinti, korszerű irodatechnikai felszereltséget. A Médiatanács elnöke részére a hivatali munkavégzéshez szükséges elhelyezési körülményeket az NMHH központi telephelyén, a Budapest I. kerület, Ostrom utca 23–25. szám alatti székházban alakították ki. A Médiatanács tagjai és a támogató apparátus az ORTT korábbi, a Budapest VIII. kerület, Reviczky u. 5. szám alatti irodaházában nyertek elhelyezést. A Médiatanács tagjai feladataik ellátásához a jogelőd ORTT részére 2009-ben beszerzett középkategóriás személygépkocsikat vették használatba, új gépkocsi beszerzésére nem került sor.

3. A működés statisztikai adatai

A Médiatanács 2012-ben 45 alkalommal ülésezett. A 45 ülésen 1812 előterjesztést tárgyalt meg a Médiatanács, és ezek tárgyában összesen 2293 döntést hozott. Az 1812 előterjesztésből 197 előterjesztés az alap által került benyújtásra, ezek tárgyában 215 döntés született.

4. Pénzügyi és gazdasági helyzet, a 2012. évi költségvetés végrehajtása

4. 1. Pénzügyi és gazdasági helyzet

Általános információk

A Médiatanács autonóm államigazgatási szervként önállóan gazdálkodik, könyvvezetése az államháztartás működési rendje szerint történik, számláit a Magyar Államkincstár vezeti. A Médiatanács az előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság szempontjából teljes jogkörrel rendelkező, önállóan gazdálkodó autonóm államigazgatási szerv. Az előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság – jogszabályok keretein belül – kiterjed az előirányzat felhasználására, az elemi költségvetésben szereplő kiemelt előirányzatokon belüli előirányzat-módosításra, valamint a kiemelt előirányzatok közötti átcsoportosításra. A Médiatanács éves beszámolót készít, melyet minden év május 31-ig az Országgyűlésnek előterjeszt.

4. 2. A 2012. évi költségvetés végrehajtása

4. 2. 1. A működési és költségvetésen kívüli bevételek alakulása

A Médiatanács 2012. évi éves költségvetését az Országgyűlés a 2011. évi CLXXXIII. törvényben hagyta jóvá.

A törvény a költségvetés kiadási, illetve bevételi főösszegét 125,4 millió forintban határozta meg. A bevétel teljes összege az alaptól kapott költségvetési hozzájárulás pénzeszközátvételként elszámolt összege. Az előzetes adatok szerint 2012-ben 126 millió forint átutalására került sor.

A hatóság egységes költségvetéséről szóló fenti törvény a Médiatanács kezelésű költségvetésen kívüli kiadási és bevételi előirányzatot 4728,6 millió forintban határozta meg. 2012. évben a Médiatanács által kiszámlázott médiaszolgáltatási díjak, frekvencia- és támogatási pályázati díjak, óvadékok, valamint bírságok és késedelmi kamatok költségvetésen kívüli bevételként 4116,1 millió forintban realizálódtak. Ebből médiaszolgáltatási díj bevétel

2685,7 millió forint, frekvenciapályázati díjbevétel 52,6 millió forint, támogatási pályázati díjbevétel 95,1 millió forint, kötbér-, bírság- és késedelmikamat-bevétel pedig 278,9 millió forint volt. Az óvadék bevétele 125,7 millió forint, az adóköteles bevételek utáni általános-forgalmiadó-bevétel 681,6 millió forint volt. Az alap áfafinanszírozására 194,1, míg bankköltségtérítésre 2,4 millió forint volt az elszámolt bevétel.

Tekintettel arra, hogy a Neo FM nem tett eleget díjfizetési kötelezettségének, a törvényi eredeti előirányzatok adó nélkül számított bevételeiben közel 20 százalékos volt a tervtől való elmaradás. A módosított előirányzatokban 879,5 millió forinttal alacsonyabb szintű a tervezettnél a teljesítés.

4. 2. 2. A működési és költségvetésen kívüli kiadások alakulása

Működési kiadások

A Médiatanács 641/2011. (V. 18.) számú határozata alapján az NMHH Hivatala a hatóság költségvetésében számolja el a Médiatanács felmerült napi kiadásait, a Médiatanács költségvetése csak a személyi juttatást, a munkaadókat terhelő járulékokat, valamint a vállalkozási díjként elszámolt külső szakértői díjak fedezetét tartalmazza.

Személyi juttatások

2012. évben külső személyi juttatásként 68,0 millió forint tisztelet- és megbízási díj került kifizetésre a Médiatanács tagjai és szakértőik részére.

Munkaadókat terhelő járulékok

A személyi juttatások után fizetett összes társadalombiztosítási járulék 18,4 millió forint volt.

Dologi kiadások

A Médiatanács 2012-ben felmerült dologi kiadásai 0,8 millió forint összegűek.

A tényleges kiadások fentiek alapján 87,2 millió forintban teljesültek, ennek következtében a 2012. évi pénzmaradvány 38,8 millió forint.

Költségvetésen kívüli bevételekkel kapcsolatos kiadások

A költségvetésen kívüli kiadások – a médiaszolgáltatási díj, a frekvencia- és támogatási pályázati díj, az óvadék, a kötbér, a bírság és a késedelmi kamat továbbutalása az

alapnak, illetve az áfa befizetése a költségvetésnek – a tényleges költségvetésen kívüli bevételeknél rendre magasabb szinten alakultak, aminek alapvető oka az előző évi maradvány 2012-ben történt átutalása. Összességében a költségvetésen kívüli kiadások 4728,3 millió forintban, tervszinten realizálódtak, 612,2 millió forint többletlehetőséget biztosítva – a 2012. évi elhatárolt bevételeknél – a médiatanács pályázatok, támogatások fedezetére.

A bevételeknél említett lemaradást azonban a 2011. évi maradvány sem kompenzálta, minek következtében a módosított előirányzatnál mintegy 270 millió forinttal kevesebb a kiadások teljesítése az alap és a költségvetés felé.

A fenti adatok nem auditáltak, a végleges adatokat – elfogadása után – a zárszámadási törvény tartalmazza.

5. A Médiatanács Médiatudományi Intézete

A Médiatanács Médiatudományi Intézete (a továbbiakban: intézet) az Mttv. 138. §-a alapján 2011. február 1-jével jött létre. Az intézet a Médiatanács munkáját segítő szakmai elemzéseket és háttérkutatásokat végez, valamint önálló kutatási projekteket folytat, szervezetileg a Médiatanács Titkárság Főosztályán belül került elhelyezésre. Az intézet feladatai a törvény alapján a következők:

- a) a Médiatanács működésének támogatása kutatási és elemzési feladatok ellátásával;
- b) a médiához kapcsolódó társadalomtudományi kutatások elvégzése;
- c) szakmai kiadványok megjelentetése;
- d) szakmai konferenciák szervezése;
- e) szakmai segítség nyújtása a Közzolgálati Kódex megalkotásához;
- f) egyéb, a Médiatanács által az intézet számára meghatározott feladat.

5.1. Az intézet 2012. évi tevékenysége

A Médiatudományi Intézet a 2011-ben kialakított és újtjára indított főbb kutatásait folytatta a 2012-es év folyamán, melyek a következők: az összehasonlító európai médiajogi, a sajtó- és médiatörténeti és a kárpát-medencei médiakutatási projektek.

Az összehasonlító médiajogi kutatások eredményeit 2012-ben a Médiatanács szakmai háttéranyagainak elkészítéséhez is felhasználták. Az említett tevékenység mellett

az összehasonlító projekthez kapcsolható több 2012-ben megjelent kiadvány is. Így az európai összehasonlító projekt eredményeit nagymértékben hasznosította a 2012 novemberében megjelent magyar és európai médiajoggal foglalkozó tankönyv,¹ melynek létrehozásában és gondozásában az NMHH, valamint az intézet munkatársai jelentős szerepet vállaltak. Ide sorolható továbbá két, az intézet saját kiadásában megjelent munka is: az egyik a szabályozó hatóságok jogállásáról értekezik alkotmányjogi és összehasonlító jogi szempontból,² míg a másik a médiaértékláncot szerzői jogi szempontból vizsgálja.³

A sajtó- és médiatörténeti kutatás magyar és külföldi média- és szabályozástörténeti kutatásokat foglal magában. A kutatás jelenleg két területre fókuszál: az egyik a magyar médiaszabályozás-történet az 1989 és 2010 közötti időszakban, a másik a sajtószabadság Magyarországon 1914–1989 között. A történeti projektbe történészek és jogtörténészek kerültek bevonásra, és cél, hogy mindkét időszakról egy-egy összefoglaló mű jelenjen meg 2013 folyamán. A kutatás részleges eredményeinek megvitatására a *Magyar sajtószabadság és -szabályozás 1920–1989* címmel 2012. november 15-én az MTA Médiatudományi Kutatócsoportjával közösen tartott konferencián került sor.

A kárpát-medencei médiakutatói projektben két rövidebb kutatási periódus zárult le 2012-ben. Az intézet a magyar nyelven (is) működő határon túli médiaszereplők felméréséről készült regisztert 2012 júniusában publikálta.⁴ Az intézet az év második felére a határon túli magyar közösségek médiafogyasztásának és annak az érintett közösségek identitására gyakorolt hatásának felmérését tűzte ki célul. Ebben a körben az Országgyűlés Hivatalával közös kutatás készült, a kutatás eredményei 2012 végén kerültek nyilvánosságra.⁵ A kötet sikerét mutatja, hogy a kiadványból utánnymóást kellett kérni.

Az intézet könyv- és folyóirat-kiadási programot is indított 2012-ben. A könyvkiadási program irányát három fő elv határozza meg: egyrészt, hogy a Magyarországon eddig meg nem jelent külföldi szakirodalom magyar nyelven is olvashatóvá váljék, másrészt, hogy az intézet által létrehozott nagyobb lélegzetű tudományos művek kiadásra kerüljenek, harmadrészt, hogy a magyar kutatási eredmények a nemzetközi tudományos életben is elérhetővé váljanak angol nyelven. A tervek szerint 5-7 mű kerül évente megjelentetésre.

¹ Koltay András – Nyakas Levente (szerk.): *Magyar és európai médiajog*. CompLex, Budapest, 2012.

² Csink Lóránt – Mayer Annamária: Variációk a szabályozásra. Önszabályozás, társszabályozás és szabályozó hatóság a médiajogban. Médiatudományi Könyvtár 3. Budapest, MTMI, 2012.

³ Sarkady Ildikó – Grad-Gyenge Anikó: A média-értéklánc szerzői jogi vonatkozásai. Médiatudományi Könyvtár 4. Budapest, MTMI, 2012.

⁴ Apró István (szerk.): Határon túli magyar nyelvű médiumok 2010/2011. Kutatási jelentések. Médiatudományi Könyvtár 1. Budapest, MTMI, 2012.

⁵ Dobos Ferenc: Nemzeti identitás, asszimiláció és médiahasználat a határon túli magyarság körében 1999–2011. Médiatudományi Könyvtár 2. Budapest, MTMI, 2012.

A cikkek, kötetek nyelvi-szakmai lektorálásának, gondozásának nagy részét az intézet munkatársai látják el. Az elmúlt évben három kötet jelent meg az intézet és a CompLex kiadó közös munkája nyomán. Ebből kettő fordítás: Ben H. Bagdikian *The New Media Monopoly* című,⁶ a médiakritika egyik alpművének tartott könyve, a másik Robert W. McChesney *The Problem of the Mediája*, mely az USA médiarendszerének kritikáját adja.⁷ A harmadik a Koltay András által szerkesztett angol nyelvű kiadvány volt, mely a magyar médiaszabályozásról, annak rendszeréről nyújt átfogó képet a magyar médiaszabályozás iránt érdeklődő nemzetközi szakembereknek.⁸

A folyóirat-kiadási program keretében az intézet *In Medias Res* címmel szakmai folyóiratot indított 2012-ben. A folyóirat olyan tudományos gyűjtőhellyé és nyílt szakmai fórummá kíván válni, ahol minden, a média iránt érdeklődő olvasó kielégítheti kíváncsiságát. A médiatudományi folyóirat 2012 első felében indult, évente 2 alkalommal (júniusban és decemberben) jelenik meg. Ennek megfelelően 2012-ben az első két szám jelent meg széles szerzői gárdával. Az első számát 2012. szeptember 25-én mutatta be az intézet. A folyóirat szerkesztői munkája (kéziratokról döntés, lektorálás, olvasószerkesztés, korrek-túra) az intézet keretei között zajlik.

Az intézet törekszik arra, hogy a kutatásainak eredményeit, illetve az annak során felmerülő szakmai problémákat bemutassa, a széles szakmai nyilvánosság előtt megvitassa, így 2012 során – más intézményekkel partnerségben – több ilyen tárgyú rendezvényt szervezett, illetve ilyen eseményen vett részt. Ennek keretében az alábbi főbb eseményeket szervezte, illetve szakmai rendezvényeken vett részt az intézet 2012-ben:

- a) Magyar médiaszabályok EU-s jogtükörben (KRE ÁJK–MTMI) – 2012. 04. 24.
- b) Médiaetikai nap: Hogyan tudósítsunk? Létezik-e objektivitás az újságírói munkában? (CIME–BKF–MTMI) – 2012. 09. 21.
- c) Kutatók éjszakája: Média: szabályok, hatások, kutatások – kerekasztal-beszélgetés – 2012. 09. 28.
- d) Gyűlöletbeszéd és szabályozása a médiában (MTMI) – 2012. 11. 13.
- e) Magyar sajtószabadság és -szabályozás 1920–1989 (MTA–MTMI) – 2012. 11. 15.
- f) Magyar és európai médiaszabályozás (MTA–MTMI) – 2012. 12. 06.

Az intézet a fenti tevékenységei mellett fontosnak tarja a tehetséggondozást is. A 2012-es évben pályázatot írt ki média-, illetve hírközlési jogi témájú tudományos diákköri (TDK) dolgozatok támogatására.

⁶ Ben H. Bagdikian: *Az új médiamonopólium*. Budapest, CompLex, 2012.

⁷ Robert W. McChesney: *Mi a baj a médiával. Az Egyesült Államok médiapolitikája a 21. században*. Budapest, CompLex, 2012.

⁸ András Koltay (ed.): *Hungarian Media Law*. Budapest, CompLex, 2012.

A kiírt pályázat célja a felsőoktatásban részt vevő diákok kutatásainak ösztönzése és segítése, valamint hogy támogassa az új, innovatív eredmények beépülését a szakmai köztudatba. A média-, illetve hírközlési jog iránt fogékony hallgatók érdeklődésének felkeltése, a területre történő specializálódásuk ösztönzése nélkülözhetetlen ahhoz, hogy később a témában jártas, művelt szakemberek, kutatók váljanak belőlük. A pályázat így támogatta 11 magas színvonalú média-, illetve hírközlési jogi témájú TDK-dolgozat megszületését, emellett pedig a nevezett dolgozatok témavezetőit is, akiknek ezáltal tehetséggondozó munkájuk került elismerésre.

A SZÓLÁS-, VÉLEMÉNY- ÉS SAJTÓSZABADSÁG, A TÁJÉKOZTATÁS KIEGYENSÚLYOZOTT- SÁGÁNAK HELYZETE

1. Gyűlöletbeszéd

Az Alkotmánybíróság a 165/2011. (XII. 20.) számú határozatában az Smtv. gyűlöletkel-tő médiatartalmakra vonatkozó tilalmát és az alkotmányos rend tiszteletben tartására vonatkozó rendelkezését vizsgálva megállapította e rendelkezések alkotmányosságát az alábbi indokok alapján: a *„sajtószabadság alapjogának tartalma kettős megalapozottságú: a sajtó az egyéni véleménynyilvánítás és a demokratikus közvélemény közérdekű ügyekről való tájékoztatása a közérdekű ügyekkel kapcsolatos véleményformálás alapjoga. Fogalmilag kizárt a demokratikus közvélemény kiépítésének fenntartásának eszközeként az olyan médiatartalom, amely tagadja a demokrácia intézményes, alapvető jogokhoz kapcsolódó alapértékeit”*.

A médiaigazgatásban korábban követett gyakorlathoz hasonlóan tehát a Médiatanács is vizsgálja eljárásaiban a gyűlöletkeltő tartalmakat az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban kifejtett elvi alapvetések alapján.

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

Az 1006/B/2001. számú AB-határozat értelmében „a rasszizmust, a gyűlöletkeltést (gyűlöletbeszédet), a kirekesztést és a személyekkel, valamint az egyes társadalmi csoportokkal szembeni diszkriminációt – és az arra való felhívást – számos nemzetközi dokumentum ítéli el. Nemzetközi dokumentumok azt is rögzítik, hogy az államoknak hatékony intézkedéseket kell tenniük a jogsértések megakadályozására, illetve kifejezetten kimondják azt is, hogy a személyek jogai – így adott esetben a véleménynyilvánítási szabadság is – mások jogainak, szabadságainak, becsületének a védelmében bizonyos korlátozásoknak vethetők alá”.

Az 1006/B/2001. számú AB-határozat indokolása a véleménynyilvánítás szabadságának a gyűlöletkeltő tartalmak tekintetében történő jogszerű korlátozhatósága kapcsán a következőket rögzítette: „A gyűlöletkeltés a különbözőséghez való jog, a kisebbségek védelmének a tagadása, a konfliktusok erőszakos megoldásának az érzelmi előkészítése. Visszaélés a véleménynyilvánítás szabadságával, az emberek meghatározott csoportjának, egy kollektivitásnak olyan intoleráns minősítése, amely nem a demokrácia, hanem a diktatúra jellemzője.”...

„A gyűlöletkeltés legszükségesebb, már ténylegesen bekövetkezett kártékony hatását bizonyító történelmi és jelenkori tapasztalatok mellett figyelembe kell venni azokat a mindennapi veszélyeket is, amelyek a gyűlölet felkeltésére alkalmas nézetek, eszmék korlátok nélküli kinyilvánításával járnak. E megnyilvánulások akadályozzák, hogy az emberek bizonyos közösségei harmonikus kapcsolatban éljenek más csoportokkal. Ez, növelve egy adott, kisebb vagy nagyobb közösségen belüli érzelmi, szociális feszültségeket, szétszakítja a társadalmat, erősíti a szélsőségeket, az előítéletességet és az intoleranciát. Mindez csökkenti a plurális értékrendet, a különbözőséghez való jogot elismerő, toleráns, multikulturális, az emberek egyenlő méltóságának elismerésén alapuló, a diszkriminációt értékként el nem ismerő társadalom kialakulásának esélyét. A véleménynyilvánítás és sajtószabadság körében az emberek meghatározott csoportjai elleni gyűlöletkeltés alkotmányos védelemben részesítése feloldhatatlan ellentmondásban lenne az Alkotmányban kifejezésre jutó politikai berendezkedéssel és értékrenddel, a demokratikus jogállamiságra, az emberek egyenlőségére, egyenlő méltóságára, valamint a diszkrimináció tilalmára, a lelkiismereti és vallásszabadságra, a nemzeti, etnikai kisebbségek védelmére, elismerésére vonatkozó alkotmányos tételekkel.”

A médiatartalmak médiaigazgatási szempontú vizsgálatakor el kell különíteni a kirekesztő [az Smtv. 17. § (2) bekezdése által tilalmazott] és a gyűlöletkeltő [az Smtv. 17. § (1) bekezdése által tilalmazott] tartalmakat. Kirekesztő tartalmat az az üzenet hordoz, amely egy adott közösség elszigeteltségét, a társadalom egyéb rétegeitől való idegenségét, különállóságát igyekszik elérni. Mindez megvalósulhat egy médiatartalom által annak eredményeképpen, hogy a célzott közösséggel kapcsolatosan esetlegesen meglévő sztereotip gondolatok, vélemények felerősítésére válik alkalmassá, avagy erre irányul.

Akkor minősülhet továbbá egy tartalom kirekesztőnek, amennyiben annak kinyilvánítója arra törekszik, hogy az adott közösség tagjait valamilyen formában megakadályozza

abban, hogy alkotmányos jogait érvényesíthesse, illetőleg ezt megnehezítse. Az ilyen szándék végső soron az adott közösség tagjainak a mindenki mással egyenlő mértékben megillető méltóságához való jog érvényesülését, érvényesíthetőségét ássa alá.

A Médiatanács 2012-ben négy esetben járt el az Smtv. gyűlöletkeltés és kirekesztés tilalmát előíró 17. § (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezések vélelmezett megsértése tárgyában. Az eljárásokat lezáró döntéseiben azonban nem állapította meg a vonatkozó törvényhelyek megsértését, az alábbi indokok mentén:

A Médiatanács 1101/2012. (VI. 13.) számú végzése

A Médiatanács előtt állampolgári beadvány alapján indult hatósági eljárás a Fórum Press Kft. által kiadott Első Magyar Végrehajtási Szaklap 2012. március–áprilisi számában megjelent médiatartalom vonatkozásában.

A sajtótermék „*Devizahiteles*” aláírással publikált egy a „*Mentelmi jogot a végrehajtóknak?*” címet viselő olvasói levelet, valamint az „*Újabb szakma szeretne magának mentelmi jogot*” című cikket. A Médiatanácshoz címzett kérelem az olvasói levél kapcsán az Smtv. 14. §-ának (emberi méltóság tiszteletben tartásának kötelezettsége), a 16. §-ának (alkotmányos rend, emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége), valamint a 17. § (1) és (2) bekezdésének megsértését vélelmezte.

A kérelmező szerint az olvasói levélben becsületét sértő kijelentések szerepeltek, melyek nemcsak személyét sértették, hanem minden roma származású vagy becsülete-sen, jogszabályokat betartva dolgozó végrehajtót is.

A Médiatanács a kérelemre indult hatósági eljárást – hatáskörének hiányára tekintettel – megszüntette, a végzés indokolásában megállapította, hogy a sérelmezett kijelentésekkel kapcsolatban nem volt megállapítható a magánérdek sérelmén túlmutató, a közösség sérelmét is megvalósító, az emberi méltóság, illetőleg az emberi jogok intézményes védelmében való hatósági fellépést szükségessé tevő médiatartalom-szolgáltatói magatartás.

Emellett az írás nem tartalmazott sem kirekesztő, sem gyűlöletkeltő kijelentéseket, a „*levélíró*” nem vont le olyan következtetést, miszerint a kérelmező által kezdeményezett mentelmi jogosultság bírósági végrehajtókra történő kiterjesztése és a kérelmező roma származása között bármilyen összefüggés lenne, nem hordozott a roma kisebbség elszigeteltségét, különállóságát tartalmazó, azt hangsúlyozó üzenetet.

A végzés bírósági felülvizsgálatát nem kezdeményezték.

A Médiatanács 1640/2012. (IX.12.) számú végzése

A Médiatanács által hivatalból lefolytatott hatósági ellenőrzés a Hír Televízió Zrt. Hír TV csatornáján sugárzott „*Célpont*” című oknyomozó magazinműsor 2012. március 30-ai

adása, valamint a március 31-ei és április 1-jei ismétlése kapcsán az Smtv. 14. § (1), valamint a 17. § (1) és (2) bekezdésének megsértését vélelmezte.

A műsorszám a roma–magyar együttélés problémáját dolgozta fel. A kérdéskör kapcsán megszólaltatták a Kerecsenden élő romákat, az ottani lopások károsultjait, valamint a polgármestert és az ellenzék, valamint a kormányzat képviselőit is. A kárvallottak közül néhányan a lopásokat – általánosítva – az ott élő romáknak tulajdonították. A polgármester szintén arról beszélt, hogy a romák állandó rendőri felügyeletet igényelnek, ugyanakkor ő már pontosította a problémák forrását. Elmondása szerint a betörések és lopások főként az „*újonnan betelepülő roma családok*” kontójára voltak írhatóak. A bűncselekmények kapcsán a helyi kisebbségi vezető hasonló véleménynek adott hangot, ő is az új lakosokat vádolta a tulajdon ellen elkövetett normaszegésekkel.

A Jobbik helyi képviselői az állami programok hatástalanságát kritizálták, illetve a gyöngyöspatai forgatókönyvet helyezték kilátásba a helyzet konzerválódása esetén. A kormány részéről felelős államtitkár az előbbiekben említett párt politikáját kritizálta, amely – véleménye szerint – közösségromboló, és nem szolgálja a probléma megoldását. A riport által felvetett gondokról az LMP képviselőit nem sikerült megszólaltatni, továbbá Horváth Aladár jogvédő sem nyilatkozott. Az előbbi párt elzárkózott az interjútól, a jogvédő pedig nem válaszolt a telefonos megkeresésekre.

A Médiatanács a vizsgált műsorszámmal és ismétléseivel kapcsolatban – az Smtv. 14. § (1) bekezdésében, valamint a 17. § (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezések vélelmezett megsértése tárgyában – megindított hatósági eljárás során jogsértést nem tárt fel, ezért az eljárást megszüntette.

A Médiatanács határozatában megállapította, hogy az összeállítás nem volt alkalmas a roma közösség emberi méltóságának megsértésére. A riport nem közvetített olyan tartalmat, amely a cigányság emberi mivoltát megkérdőjelezte volna, és az összeállítás egészét – nem pedig az egyes részleteket – tekintve az sem volt megállapítható, hogy a műsorszám az egész roma közösségre jellemző, faji alapú kollektív jellemvonással ruházta fel az etnikai kisebbséget.

A vizsgált műsorszám nem irányult a roma kisebbség társadalmi normákat elvető csoportként való bemutatására. A hatósági fellépés azért sem volt indokolt, mert a műsor magát a társadalmi problémát, annak okait igyekezett körüljárni lehetséges megoldásokat keresve, nem pedig a problémák elmélyítésére, a roma kisebbség többségi társadalom általi elszigeteltségének megerősítésére alkalmas tartalmakat közvetített.

A műsorszám gyűlöletkeltésre és kirekesztésre sem volt alkalmas a roma közösséggel szemben, hiszen eleve nem annak egészére vonatkozóan hangzottak el negatív tartalmú állítások, az éltélendő jelenségeket pedig nem faji alapon ítélte meg, illetve

nem a közösség kulturális beállítottságának tudta be (tekintettel a jelentős számban felmutatott pozitív példákra is). Nem vitás, hogy a műsor provokatív, vitára ingerlő volt, ami többek érzékenységét sérthette, és egy régóta vitatott közéleti-politikai kérdéssel foglalkozott, de a sajtószabadság joga elsősorban éppen az ehhez hasonló vélemények számára biztosít védelmet annak érdekében, hogy a közösség életében fontos, vitás kérdések demokratikus vita tárgyát képezhessék.

A Médiatanács 1726/2012. (IX. 26.) számú határozata

A Jobbik Püspökladányi Szervezetének elnöke mint kérelmező az Smtv. 17. § (1) és (2) bekezdésének megsértését vélemezte a Püspökladány Város Önkormányzatának intézménye, a Püspökladányi Tájékoztató Központ médiatartalom-szolgáltató „Püspökladányi Hírek” című sajtótermékének 2012. augusztus 1-jén megjelent cikkével kapcsolatban.

Az eljárás tárgyát képező írás szerint a Fidesz Püspökladányi Szervezete elhatárolódott a Jobbiknak a püspökladányi strandfürdő területén tartott rendezvényétől, illetve általában véve a Jobbik eszméitől, cselekedeteitől. A kérelmező álláspontja alapján a cikk alkalmas volt a Jobbik elleni gyűlölet keltésére.

A Médiatanács eljárása eredményeképp megállapította, hogy a médiatartalom-szolgáltató nem sértette meg az Smtv. 17. §-ában foglalt, a gyűlöletkeltésre alkalmas tartalom közzétételének tilalmára vonatkozó törvényi rendelkezést, illetve a médiatartalom kirekesztésre sem irányult.

A Médiatanács határozatának indokolásában a következőket rögzítette.

A közlemény ugyan bírálta a Jobbik politikáját, hiszen két, a közelmúltban történt eseménnyel (lövöldözés a Jobbik Edelényben tartott majálisán, Juhász Oszkár – „*polgárháborús hangfelvétel*”) kapcsolatban is véleményt fogalmazott meg, azonban ez nem érte el a gyűlöletbeszéd mércéjét, továbbá kirekesztésre sem volt alkalmas.

A közleményben szereplő kijelentéseket a püspökladányi strandfürdő területén tartott jobbikos rendezvény miatti felháborodás szülhette, azonban a leírtak nem buzdítottak erőszakos konfliktusmegoldásra, nem irányultak mások ellenséges indulatainak felkeltésére.

A demokratikus nyilvánosság által megkövetelt vélemény- és sajtószabadság kiterjed a sértő, akár szélsőséges álláspontok közzétételének lehetőségére is. A szélsőséges vagy sértő véleményekkel szembeni tolerancia pedig a demokratikus vita hatékonyabbá tételét segíti elő.

A Médiatanács a tárgybeli eset kapcsán megállapította, hogy az is megkérdőjelezhető volt, hogy létezik-e az érintett politikai oldalon állók esetében az a „*személyiség lényegi vonásához tartozó tulajdonság*”, amely a jogszabály által védett csoportta alakítaná őket.

A határozat bírósági felülvizsgálatára nem került sor.

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

A Médiatanács 1959/2012. (XI. 7.) számú határozata

A Médiatanácshoz érkezett kérelem a Magyar Távirati Iroda Nonprofit Zrt. médiatartalom-szolgáltató www.hirado.hu hírportálján 2012. augusztus 16-án megjelent, „*Halálán van a tömeges esküvőiről hírhedt dél-koreai szekta feje*” című cikk kapcsán az Smtv. 14. § (1) és (2) bekezdése, a 16. §, valamint a 17. § (1) és (2) bekezdése megsértését vélelmezte.

A cikk arról tájékoztatott, hogy Szun Mjung Munt, az Egyesítő Egyház alapítóját tüdőgyulladással kezelték egy dél-koreai kórház intenzív osztályán, túlélési esélyeit ötvenötven százalékra becsülték. A tudósítás röviden írt az Egyesítő Egyházról is: „*A világszerte is hívekre talált egyház már alapítása, azaz 1954 óta az érdeklődés homlokterében áll, elsősorban az általa kitalált tömeges esküvők miatt. Munt azonban sokan önjelölt messiásnak tartják, aki azt állítja magáról, hogy 15 éves korában Jézus Krisztus szólt hozzá, hogy fejezze be az ő munkáját. A szekta azonban a világi dolgokban sem járatlan: dollárban mérve multimilliárdos vallási és üzleti birodalmat működtet, a konglomerátum része többek közt a The Washington Times című lap és a manhattani New York Hotel is. Az egyház szerint tagsága világszerte több millióra tehető, kritikusabb hangok szerint ez valójában nem több százezernél.*”

A cikk végül megemlítette, hogy a szekta csütörtökön negyvennapos imádságra és háromnapos böjtre szólította fel a híveket, hogy segítsék Mun felépülését, továbbá rögzítésre került az is, hogy az egyházalapító legutóbb júliusban szerepelt a nyilvánosság előtt.

A kérelmező szerint a cikk címe, az „*önjelölt Messiás*” kifejezés, és az az állítás, hogy „*multimilliárdos vallási és üzleti birodalmat működtet*”, továbbá a cikk gúnyos hangvétele sérti az Smtv. 14. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat, mivel Mun tiszteletes a cikk megjelenésének időpontjában egy koreai kórházban magatehetetlenül, kiszolgáltatott állapotban az intenzív osztályon feküdt.

A kérelmező álláspontja szerint a felsorolt kifejezések nemcsak az Egyesítő Egyház alapítójának méltóságát sértették, hanem alkalmasak voltak arra is, hogy az egyházat rossz színben tüntessék fel a társadalom előtt, és egyben megalázóak voltak.

A kérelmező hivatkozott az Smtv. 16. §-ában foglalt rendelkezésre is, véleménye szerint mivel egyházuk családtagjai a társadalom szerves részeként élnek, a cikk által gerjesztett hangulat vallási alapú, negatív diszkriminációnak tette ki az Egyesítő Egyház felnőtt és fiatalos tagjait egyaránt, ezáltal álláspontja szerint a médiatartalom-szolgáltató megsértette az Smtv. 17. § (1) és (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseket is.

A Médiatanács határozatában megállapította, hogy a médiatartalom-szolgáltató nem sértette meg az Smtv. 14. § (2) bekezdésében foglalt, a megalázó, kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek médiatartalomban történő öncélú és sérelmes bemutatásának, a 16. §-ban foglalt, az alkotmányos rend megsértésének, továbbá a 17. § (1) és (2)

bekezdésében foglalt, a gyűlöletkeltésre és kirekesztésre alkalmas tartalom közzétételének tilalmára vonatkozó törvényi rendelkezéseket.

A Médiatechnikai Határozata indokolásában az alábbiakat rögzítette:

A Médiatechnikai Határozat a www.hirado.hu mint internetes sajtótermék esetében a 14. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés (a médiaszolgáltatónak tiszteletben kell tartania az emberi méltóságot) megsértését hatáskör hiányában nem vizsgálta.

A kifogásolt cikkben Szun Mjung Mun tiszteletesnek kifejezett, explicit bemutatása (képi ábrázolása) nem történt meg, ezért az Smtv. 14. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés megsértése fel sem merült. Önmagában az, hogy a cikkben a kórházban fekvő tiszteletesről mint ismert személyiségről adtak hírt, még nem eredményezte az előbbi rendelkezés megsértését, a médiatartalomban megalázó, kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek öncélú és sérelmes bemutatása nem valósult meg.

A cikkel kapcsolatban az alkotmányos rend alapjait kétségbe vonó, antidemokratikus magatartás tanúsítása szintén nem merült fel, ezért az Smtv. 16. §-ában foglalt rendelkezés nem sérült.

A cikkben nem szerepeltek olyan megállapítások, melyek az Egyesítő Egyház mint vallási csoport elleni gyűlölet keltésére alkalmasak lettek volna, továbbá a kifogásolt médiatartalom e közösség kirekesztésére sem irányult. A gyűlöletkeltés az Alkotmánybíróság szerint az erőszak érzelmi előkészítése, rendkívül súlyos magatartás, ilyen hatást a médiatartalom az olvasóból nem válthatott ki. A kérelmező által kiemelt, az Egyesítő Egyházra vonatkozó, „multimilliórdos vallási és üzleti birodalmat működtet” szövegrész gyűlöletkeltő, illetve kirekesztő tartalommal nem bírt.

A határozat bírósági felülvizsgálatára nem került sor.

2. Emberi méltóság

Az Smtv. 14. § (1) bekezdése a következőket tartalmazza:

„A médiaszolgáltatónak az általa közzétett médiatartalmakban tiszteletben kell tartania az emberi méltóságot.”

Az Alaptörvény II. cikke értelmében:

„Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

Az emberi méltóság az Alkotmánybíróság értelmezésében a személyiségi jogok „anya-joga”, így valamennyi más, konkrét személyiségi jognak az eredője [8/1990. (IV. 23.) számú

AB-határozat]. Az emberi méltóság kiemelkedő érték, a jog számára megközelíthetetlen és hozzáférhetetlen.

Az Alkotmánybíróság szerint *„az emberi méltóság, mint a személyiség integritása az emberi léttel együtt az emberi lényegét jelenti. A méltóság ember voltunknak és értékünknek felel meg, és feltétlen tiszteletet parancsoló volta, emberi lényünk rangja. Az emberi jogok katalógusában, és a modern alkotmányokban az emberi élet, és méltóság ezért elsősorban nem is mint alapjogok, hanem mint a jogok forrásai, mint jogon kívüli értékek szerepelnek, amelyek sérthetetlenek”* [23/1990. (X. 31.) számú AB-határozat].

Az alkotmánybírói gyakorlatban az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy *van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá.* Az emberi méltóság az Alkotmánybíróság értelmezésében – 8/1990. (IV. 23.) számú AB-határozat – az általános személyiségi jog egyik megnyilvánulása, mely általános személyiségvédelmi funkciójából eredően további külön nevesített jogokat is magában foglal, így például az önazonossághoz, az önrendelkezéshez való jogot, az általános cselekvési szabadságot és a *magánszféra védelméhez való jogot* is.

Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az anyajoggallegből az is következik, hogy az emberi méltóság *„olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható”* [8/1990. (IV. 23.) számú AB-határozat].

A Médianács az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértésére irányuló eljárások során nem egyéni jogsérelekről dönt, hanem annak megállapítására jogosult, hogy az eljárás alá vont médiaszolgáltató az emberi méltóság tiszteletben tartásával tevékenykedik-e, egyes műsorainak témája, jellege nem sérti-e az alapvető jogokat.

Másképpen fogalmazva: a vélemény- és sajtószabadság korlátjaként megjelenő, a médiatartalmakat érintő törvényi rendelkezések alkalmazása során a Médianács nem az egyént védi, hanem azt hivatott biztosítani, hogy a média működése az alkotmányos keretek között maradjon. Ez vezethető le az Alkotmánybíróság 46/2007. (VI. 27.) számú határozatából is, melynek értelmében a közigazgatási eljárás alanya nem a sérelmet szenvedett személy, hanem a jogsértést elkövető médiaszolgáltató.

Mindebből ugyanakkor nem következik, hogy az emberi méltósághoz való jog sérelme a mediaszolgáltatásban ne valósulhatna meg egy adott műorszám elkészítésével és közzétételével kapcsolatban, konkrét személy(ek)e)t érintő sérelem nyomán is (Legfelsőbb Bíróság Kf.VI.38.474/2000/3. számú ítélete).

A Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.171/2011/4. számú ítéletében rögzítette, hogy a médiahatóság *„a műorszolgáltató alkotmányos alapjogok tiszteletben tartó magatartását az egyes*

műsorszámok egyedi vizsgálatával ellenőrizi. Ezen belül akár egy képkocka, akár egy mondat is megalapozhatja a jogsértést, hiszen ha az adott képpel, mondattal megsérti akár csak egy személy emberi jogát is, akkor nem az emberi jogok tiszteletben tartásával tevékenykedik. Szó sincs tehát arról, hogy a műsorszolgáltató csak egy tendenciózusan megvalósuló sérelem esetén lenne elmarasztható, vagyis a jogsértés csak akkor lenne megállapítható, ha a műsorszolgáltató általában a műsoraival, azok témáival, az azokban megjelenített álláspontokkal sérthetné az emberi jogokat”.

A fent idézett alkotmánybíróági és bírósági döntések alapján a Médiatanács az emberi méltóság védelmében a jogsértést megvalósító műsorszegmensek és nem kizárólag a műsorszám egésze, avagy a műsorszámok összessége vonatkozásában jogosult eljárni.

A Médiatanács ugyanakkor csak abban az esetben állapíthatja meg az emberi méltóság alapvető értékének sérelmét, amennyiben a sérelem eléri a közérdekű igényérvényesítés, a demokratikus nyilvánosság veszélyeztetésének küszöbét.

Az Alkotmánybíróság a 46/2007. (VI. 27.) számú határozatában vizsgálta az emberi jogok (azon belül az emberi méltóság) médiaszabályozásbeli védelmének alkotmányosságát is, és kimondta, hogy „ha a műsorszolgáltató személyhez fűződő jogot sért, a jogsérelmet szenvedett személy dönt arról, hogy a jogsértést elkövető műsorszolgáltatóval szemben érvényesíti-e személyiségi jogait, például indít-e pert. A Médiatörvény [a korábbi Rttv.] 112. § (1) bekezdése és 136. § (1) bekezdése e bírói út mellett közigazgatási eljárást intézményesít. Az ORTT – a Médiatörvény [Rttv.] 3. § (1) bekezdése alapján eljárva – e közigazgatási eljárásban nem az egyes jogalanyokat ért jogsérelmekről dönt. A Médiatörvény [Rttv.] 3. § (1) bekezdése alapvető rendelkezés. Az ORTT ennek megfelelően a közigazgatási eljárás során annak megállapítására jogosult, hogy a műsorszolgáltató az emberi jogok tiszteletben tartásával tevékenykedik-e, és az egyes műsorainak témája, jellege, nézőpontja nem sérti-e az emberi jogokban megjelenő alapvető értéket”.

A médiaszabályozás számára az emberi jogok „intézményének” védelme a feladat, tehát a társadalom számára elengedhetetlenül fontos intézményt védi, és nem a megsértett emberi jogok nyomán konkrét sérelmet szenvedett egyént.

Az Alkotmánybíróság 46/2007. (VI. 27.) számú határozatában foglaltak alapján megállapítható, hogy a médiaszabályozásban van alkotmányos lehetőség az emberi jogok védelmére, azonban ezen eljárások során az alapjogi sérelem bekövetkeztét csak azt mintegy eljárásjogilag „alanytalanná téve” ítélni meg. A jogsértések esetén a jogalkalmazónak kettő kell tudnia választani a kizárólag az egyéni jog, valamint az emberi jogok (emberi méltóság) intézményes tartalmának sérelmét megvalósító eseteket, és – a köz érdekében fellépve – utóbbiak védelmében járhat csak el.

A 165/2011. (XII. 20.) számú AB-határozat indokolása megállapította, hogy a média „rombolást tud végezni az emberi jogok, különösen az emberi méltóság tiszteletének kultúrájában”, tehát e kultúra védelme lehet a médiaszabályozás célja. Ezt követően az indokolás

leszögezi, hogy „indokolt, hogy a hatóság – e jogok intézményes tartalmát érintő körben – (...) a közösség érdekében fellépessen a jogsértővel szemben” (IV. 2. 2. 2. pont).

A Médiatanács 2012-ben az alábbi határozataiban állapította meg az emberi méltóság tiszteletben tartását előíró törvényi kötelezettség megsértését:

A Médiatanács 417/2012. (II. 29.) számú határozata

A Médiatanács állampolgári beadvány alapján hatósági ellenőrzés keretében vizsgálta az MTM-SBS Televízió Zrt. (TV2) 2011. szeptember 20-án sugárzott *Tények Reggel* és *Mokka* című műsorszámait. A médiaszolgáltató a *Tények Reggel* című műsorszám 06.40.55-kor kezdődött szegmensében egy Csongrád megyei tanyán történt emberölésről tudósított, a *Mokka* című műsorszám 07.35.16-tól kezdődött részében pedig ugyanezen bűncselekménnyel összefüggésben egy stúdióbeszélgetést sugárzott. A médiaszolgáltató a tudósításban, illetve a stúdióbeszélgetésben az emberi méltóságot sértő módon mutatta be az áldozat kiskorú gyermekeit, illetve hallgatta meg őket elhunyt édesanyjuk szenvedélybetegségével, szerelmi életével és a tragédia körülményeivel kapcsolatban.

A vizsgált műsorszámokban a médiaszolgáltató egy bűncselekményről adott hírt, melynek keretében egy kamaszkorú fiú és a nála 26 évvel idősebb, négygyermekes szeretője szexuális viszonyát dolgozta fel. Mindkét műsorrrészben többször megemlítettek, hogy az áldozat alkoholista volt; az emberölés feltételezett háttérében álló szerelmi viszony az összeállítások középpontjába került.

A sérelmezett műsorszámokban a kiskorú gyermekek névvel és arcképpel szerepeltek, a műsor befogadói számára a bemutatott képsorok alapján egyértelmű volt a gyerekek rossz szociális helyzete, lakhelyük rendezetlensége, ezáltal a médiaszolgáltató a műsorszámok tartalmához nem illeszkedő módon és mértékben tárta fel a riport elkészítésébe, illetve a stúdióbeszélgetésbe bevont gyermekek magánéletét.

A műsorszámok készítése során a médiaszolgáltató teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, hogy a gyermekek személyük azonosítására alkalmas bemutatása, társadalmi helyzetük és családi viszonyaik nyilvánosság elé tárása sérti az emberi méltósághoz való jogot, valamint elhunyt édesanyjuk alkoholizmusával és szerelmi életével kapcsolatos meghallgatásuk negatív hatással lehetett testi-lelki fejlődésükre, egész későbbi életükre.

A szükségtelen információk közzététele és a műsorvezető által feltett kérdések okán kialakult kiszolgáltatott helyzet megteremtésével a médiaszolgáltató nem tartotta tiszteletben a műsorszámokban szereplő kiskorúak emberi méltóságát. Az emberi méltósághoz való jog a gyermekeket is megilleti, mely jogról törvényes képviselőjük sem mondhat le.

A 2011. szeptember 20-án közzétett „Tények Reggel” című műsorszám 06.40.55 és 06.44.46 között sugárzott összeállításában az egyik gyermek névvel és arcképpel nyilatkozott elhunyt édesanyja alkoholizmusáról, miközben neve megjelent a képernyőn, hűgának az összeállításban az arcképe látszott.

Az ezt követő *Mokka* című műsorszámban 07.35.16 és 07.44.00 között látható beszélgetésben mindhárom kiskorú névvel és arcképpel szerepelt, a műsorvezető keresztnevükön szólította őket, illetve a két fiú megszólalásakor teljes nevük is megjelent a képernyőfeliraton. A gyilkosságról író napilapok tanúsága szerint a műsorszámokban szereplő gyermekek életkora 9, 13 és 16 év volt.

A Médiatanács – a jogelőd hatóságnak a fiatakorúak és gyermekek médiabeli megjelenítése, szerepeltetése vonatkozásában folytatott konzekvens gyakorlatával összhangban – határozatában rögzítette, hogy a gyermek jövőjének és hosszú távú érdekének védelme miatt a bűncselekmények áldozataivá, elkövetőivé, gyanúsítottjaivá vált vagy ezen ügyekben tanúként meghallgatott, illetve a bűncselekménnyel bármilyen más módon kapcsolatba kerül 18 éven aluli fiatakorúak és gyermekek nevének, arcképének, lakcímének, illetve személyazonosságának megállapítására alkalmas más adatok közzétételét kerülni kell a médiaszolgáltatás során. Ez az elv akkor is követendő, ha a gyermek szülője, törvényes képviselője, illetve gyámja hozzájárul a gyermek médiaszolgáltatásban történő bemutatásához. A fentiek alól csak az jelenthet kivételt, ha a gyermek személyazonosságának közzététele a gyermek érdekét szolgálja, vagy azt bírósági határozat rendeli el.

Mindkét műsorszámban olyan beszélgetésben vettek részt a gyerekek, amelyben a nemrég elhunyt édesanyjuk agresszív, alkoholista emberként, rossz anyaként, hűtlen élettársként tűnt fel. A riporter, illetve a műsorvezető ezen tulajdonságokat tanúsító eseményekre, körülményekre rá is kérdezett a gyerekeknél, amivel olyan helyzetbe hozta őket, hogy maguk is kénytelenek voltak negatívan nyilatkozni elhunyt édesanyjukról.

Mindkét vizsgált összeállításra jellemző volt a „szexuális viszony” többszöri ismétlése, hangsúlyozása, mely újabb, valódi információval nem szolgált, kizárólag a nézői érzelmek fokozására, szenzációkeltésre volt alkalmas. Ezt a célt szolgálták a képernyőfeliratok is, mint pl. *„Megölte szeretőjét a tini”*, mely az első tudósítás alatt szinte mindvégig látszott, vagy a következő képernyőszöveg: *„Téma: megfojtotta 41 éves szeretőjét a tini!”*, amely a stúdióbeszélgetés közben tűnt fel többször.

A feldolgozás központi témájával – a szexuális viszonytal – kapcsolatban nemcsak az apától, hanem a gyerekektől is megkérdezte a műsorvezető, hogy tudtak-e róla, illetve mit tudtak róla. Mindkét műsor rész a valódi téma, a bűncselekmény tényszerű, alapos bemutatásának hiányáról, illetve az empátia teljes hiányáról tanuskodott. A műsorvezető, illetve a riporter úgy beszélgetett kiskorú vendégeivel, mint aki nincs tudatában annak, hogy traumát átélt, krízisben lévő személyekről van szó.

Az Alkotmánybíróság értelmezésében az emberi méltóság a személyiségi jogok „anyajoga”, így többek között magában foglalja a magánszféra tiszteletben tartásának kötelezettségét is. Mindkét műsorrészsel kapcsolatban elmondható, hogy azokban a gyermekek magánéletének az édesanya tragédiájával össze nem függő részletei is napvilágra kerültek, pl. az elhunyt édesanya szenvedélybetegségével magyarázott családi konfliktusok (veszekedett a gyerekekkel, elüldözte őket otthonról, számtalanszor elmenekültek előle, egyik testvérük inkább bentlakásos iskolát választott).

A médiaszolgáltató ezen túl szükségtelenül mutatta be a család szociális helyzetét, anyagi körülményeit. A *Tények Reggel* című riportjában megjelent egy szobabelső, ahol a gyerekek egyetlen ágyban közösen alszanak, majd a tragédiát taglaló narráció közben egy udvarra kidobott, szétszaggatott kárpitú fotelre közelített a kamera, illetve a gondozatlan udvart is láthatták a nézők. A képek révén a médiaszolgáltató az alapinformációhoz képest olyan adatokkal, körülményekkel ismertette meg a nézőket, melyeknek semmi közük nem volt a bűncselekményhez, a műsorban szükségtelenül közzétett információk révén kizárólag a nemrég súlyos traumát átélt gyermekek magánszféréjára, rendkívül rossz szociális körülményeinek részleteit hozta nyilvánosságra.

A gyermekek szerepeltetése, bevonása a stúdióbeszélgetésbe problematikus volt abból a szempontból is, hogy mindvégig pszichésen megterhelő párbeszédben vettek részt anélkül, hogy közben bármilyen – a traumát feldolgozni segítő – szakmai (pszichológusi) segítséget kaptak volna.

Az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértésére irányuló eljárások során a Médiatelepítés nem az egyént védi, hanem azt hivatott biztosítani, hogy a média működése az alkotmányos keretek között maradjon.

Az ombudsman az OBH 2203/2004. számú jelentésében is arra az álláspontra helyezkedett, hogy *„az alkotmányos alapjogok intézményes védelmére a médiahatóság nemcsak jogosult, hanem köteles is. Véleménye szerint a Médiatelepítésnek a médiatörvény nem azt teszi feladatává, hogy érvényesítse a személyhez fűződő jogokat az arra jogosult helyett, hanem azt, hogy a vele közjogi viszonyban álló műsorszolgáltatókkal szemben ellenőrizze és felügyelje az Rttv. 3. § (2) bekezdésében foglaltak érvényesülését”*.

A Médiatelepítés az ügy tárgyát képező esetben nem a személyhez fűződő jogok védelme, hanem a médiaszolgáltatás során elkövetett jogsértés megszüntetése érdekében lépett fel a közzétett műsorszámok kapcsán.

A határozat tárgyát képező műsorszámokkal kapcsolatban a hatósági fellépés indokát az jelentette, hogy a műsorszámok közzétételével a médiaszolgáltató olyan alapvető normát hagyott figyelmen kívül, mint a kiskorúak – szülei, gondozói sorsától független – emberi méltósághoz való joga, mely alapérték tisztelete a társadalmi élet és együttműködés egyik fő fundamentuma.

A Médiatanács a médiaszolgáltatót az Smtv 14. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés két esetben történő megsértése miatt a kiszabható bírságmaximum (ötvenmillió forint) 10 százalékának megfelelő, 5 millió forint bírság megfizetésére kötelezte.

A médiaszolgáltató kezdeményezte a határozat bírósági felülvizsgálatát. A Fővárosi Törvényszék a 20.K.31.156/2012/12. számú ítéletével a Médiatanács határozatát helyben hagyta.

A Médiatanács 722/2012. (IV. 18.) számú határozata

A Médiatanács általános hatósági felügyelet keretében, állampolgári bejelentés alapján, hivatalból vizsgálta az MTM-SBS Televízió Zrt. TV2 csatornájának 2011. december 17-én 18 óra 30 perctől sugárzott „Tények” című műsorszámát, melynek „Szexuális zaklatás” címet viselő, 18.30.32-kor kezdődő összeállításában a médiaszolgáltató egy állítólagos gyermekbántalmazásról tudósított.

Az összeállításban egy nő jelenlegi élettársával gyermekét közrefogva nyilatkozott arról, hogy a korábbi élettársa, azaz a gyermek édesapja fizikailag és szexuálisan bántalmazta lányát.

A riportban – mely során a „Saját kislányát kínozta” felirat volt olvasható a képernyőn – a gyermeket is megszólaltatták a bántalmazással kapcsolatban, arcát nem takarták ki, továbbá végig kellett hallgatnia állítólagos bántalmazásának – édesanyja és jelenlegi élettársa általi – felidézését.

A bemondók is a bántalmazás történetéhez kapcsolódó részleteket közöltek, a narrátor is súlyos vádakkal illette az apát a híradásban. Az összeállítás felvezetőjében, illetve a bejátszásban is bemutatták a kislány néhány hónapos korában készült – a narrátor szerint pornográf felvételnek minősülő – meztelen képeit, nemi szervét kitarva.

A kifogásolt rész szenzációhajhász bemutatását erősítette, hogy a hírt a „Tények” című műsorszám kezdete előtt kb. 10 perccel elsőként ajánlották, továbbá a főbb hírek között és a híradásban is első hírként közölték.

A gyermeknek mint a feltételezett bűncselekmény áldozatának – személyének azonosításra alkalmas – bemutatása, a bántalmazásával kapcsolatban nyilatkoztatása, a róla csecsemőkorában készült – a narrátor szerint pornográf felvételnek minősülő – képek nyilvánosság elé tárása alkalmas volt az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértésére, az eljárás tárgyát képező ügyben azonban nem a műsorszámokban konkrétan szereplő kiskorú személyhez fűződő jogainak védelmében lépett fel a Médiatanács. A gyermekek (kiskorúak) egészséges, zavartalan fejlődése olyan társadalmi érdek, amely indokolja az emberi méltóság intézményének védelmében történő hatósági fellépést. Nem a konkrét műsorszámokban szereplő kiskorú személyiségének a védelme tette indokolttá a hatósági fellépést, hanem az emberi méltóság intézményes

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

védelme, amely a kiskorúak méltóságát sértő vagy veszélyeztető tartalmakkal szembeni fellépésre biztosít lehetőséget.

A Médiatanács a jogelőd hatóságnak a bűncselekmények áldozataivá, elkövetőivé és gyanúsítottjaivá vált, illetve ezek során tanúként meghallgatott kiskorúak ábrázolásával kapcsolatban kialakított gyakorlatával összhangban az alábbiakat emelte ki.

A gyermek jövőjének és hosszú távú érdekének védelme miatt, a bűncselekmények áldozataivá, elkövetőivé, gyanúsítottjaivá vált vagy ezen ügyekben tanúként meghallgatott, illetve a bűncselekménnyel bármilyen más módon kapcsolatba került 18 éven aluli fiatalkorúak és gyermekek nevének, arcképének, laccímének, illetve személyazonosságának megállapítására alkalmas más adatok közzétételét kerülni kell a médiaszolgáltatás során. Ez az elv akkor is követendő, ha a gyermek szülője, törvényes képviselője, illetve gyámja hozzájárul a gyermek médiaszolgáltatásban történő bemutatásához. A fentiek alól csak az jelenthet kivételt, ha a gyermek személyazonosságának közzététele a gyermek érdekét szolgálja, vagy azt bírósági határozat rendelte el.

Bűncselekménnyel kapcsolatosan kiskorúval, gyermekkel történő riportkészítés kapcsán kerülni kell az ítélező, minősítő, obszcén, profán és vulgáris jelzőket, szavakat és kifejezéseket. Ezen eseményekre vonatkozó híradásokban, riportokban nem szabad a szereplőkről lealacsonyítóan, illetve oly módon beszélni, amely alkalmas lehet a történések során átélt fájdalmuk, szenvedésük növelésére.

A Médiatanács a médiaszolgáltatót az Smtv. 14. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés megsértése miatt a kiszabható bírságmaximum (200 millió forint) 5 százalékának megfelelő, 10 millió forint bírság megfizetésére kötelezte.

A médiaszolgáltató kezdeményezte a határozat bírósági felülvizsgálatát. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 20.K.31.557/2012/13. számú ítéletével a médiaszolgáltató keresetét elutasította.

A Médiatanács 907/2012. (V. 16.) számú határozata

A Médiatanács általános hatósági felügyelet keretében, állampolgári bejelentés alapján, hivatalból vizsgálta a Hír Televízió Zrt. Hír TV csatornáján 2012. január 10-én 22 óra 32 perctől sugárzott *Riasztás* című műsorszámának a gyermekkorúak ellen elkövetett szexuális bűncselekményekkel foglalkozó összeállítását, illetve annak január 13-án 22.46.06-tól és január 14-én 21.45.10-től sugárzott ismétléseit.

A médiaszolgáltató a vizsgált összeállításban a gyermekkorúak ellen elkövetett szexuális bűncselekményekkel foglalkozott, melynek keretében bemutattak egy konkrét esetet, ahol az édesanya azt állította, hogy volt élettársa szexuálisan bántalmazta közös lányukat.

Az édesanya szerint az apa szexuálisan és fizikálisan is bántalmazta a kislányt. Amellett, hogy az anya és jelenlegi élettársa a gyermek jelenlétében beszámolt a történekről, a kislányt is részletesen nyilatkoztatták a bántalmazással kapcsolatban. A gyermek arcát eközben nem takarták ki, sőt – drámai, zenei aláfestés mellett – több vágóképet is mutattak a rémült kislányról.

Mialatt a gyermekbántalmazásról egy klinikai szakpszichológus és egy kriminológus nyilatkozott, *Illusztráció* felirattal, ismétlődően bemutattak parkban ácsorgó, asztal alá bújó gyerekeket, illetve egy olyan képsort, amelyen egy férfi elfenekel, erősen ráz, majd az ágyra dob egy gyereket, aki az asztal alá bújik, majd sír. Mindezt hatásvadász drámai zene kísérte.

A médiaszolgáltató a műsor rész sugárzásával figyelmen kívül hagyta a kiskorúak emberi méltósághoz való jogát, valamint a gyermekeket megillető megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jogot.

A Médiatanács határozatában rögzítette, hogy a fiatalok és gyermekek médiabeli megjelenítése, szerepeltetése vonatkozásában a gyermekekkel történő riportkészítés során a médiaszolgáltatóknak különleges figyelemmel kell eljárniuk. A műsorkészítőknek hitelesen, objektíven és kellő érzékenységgel kell bemutatniuk a kiskorú riportalanyokat. Ennek során, minden körülmények között tiszteletben kell tartani a gyermek emberi méltóságát és jogait, valamint a gyermek mindenkifelett álló érdekeinek a védelmét, és ügyelni kell arra is, hogy a riport, illetve annak közzététele semmilyen módon ne okozzon fizikai vagy lelki sérülést a kiskorúnak.

Nagy gondossággal, érzékenységgel kell eljárni azokban az esetekben, amikor a gyermekkel valamely tragédia vagy szívfájdító élmény kapcsán készítenek beszélgetést. Ezt oly módon lehet csak megtenni, hogy a gyerekekben minél kisebb mértékben kerüljenek felidézésre az átélt fájdalmak, szenvedések, az interjú során ne kelljen neki többször is elismételnie a történéseket.

Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése szerint *„minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz”*.

Az Alaptörvény a gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jog kötelezett körét nem nevesíti. Ezen alapvető jog tiszteletben tartása mindenkinek kötelezettsége.

A XVI. cikk (1) bekezdése kapcsán az Alaptörvény indokolása is rögzíti, hogy *„e védelemre és gondoskodásra a gyermek mindenkivel szemben igényt tarthat. Ennek megfelelően a gyermek szülei, a családja, az állam és a társadalom valamennyi tagja is köteles a gyermek jogait tiszteletben tartani, és a társadalom fennmaradásának zálogaként biztosítani számára a megfelelő fejlődéshez szükséges feltételeket”*.

Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése szerint: *„Az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.”*

A fenti rendelkezésből következően az alapjogok elsődleges kötelezettje az állam, betartása felett – állami szervein keresztül – örködik.

A médiaszolgáltatók kötelezettségét az Mttv. és az Smtv. határozza meg. Az Smtv. 16. §-a alapján *„a médiatartalom-szolgáltató köteles tiszteletben tartani a Magyar Köztársaság alkotmányos rendjét, tevékenysége során nem sértheti az emberi jogokat”*.

Az Smtv. 16. §-a alapján az emberi jogok, így a gyermeket megillető megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jog is számon kérhető a médiaszolgáltatótól.

A médiaszolgáltató az összeállítás bemutatása során figyelmen kívül hagyta a gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez fűződő közérdeket, ezért megsértette az Smtv. 16. §-ában foglalt rendelkezést.

A gyermekek jogairól szóló New York-i Egyezmény, melyet Magyarország is ratifikált, és 1991. évi LXIV. számon törvénybe iktatott, több esetben is kinyilvánította azt, hogy a gyermekeket ugyanazok a jogok illetik meg, mint a felnőtteket. Emellett azonban, tekintettel fiatal korukra és az ebből eredő korlátozott cselekvőképességükre, a gyermekeket különös védelemben kell részesítenie a társadalomnak annak érdekében, hogy jogaik ne csorbuljanak. Ennek során, ahogyan az az egyezmény 3. cikkében is szerepel, minden szervnek, illetve magánintézménynek a gyermek mindenekfelett álló érdekét kell figyelembe vennie.

Jelen ügyben a hatóság nem vizsgálta a műsorszámban szereplő kiskorú fejlődésének veszélyeztetését. Az Smtv. 16. §-a ugyanis az emberi jogok intézményes oldalának tiszteletben tartását írja elő a szabályozás hatálya alá tartozó szolgáltatók számára, és a hatóság így ennek felügyeletét láthatja el.

Az ügyben nem a műsorszámban konkrétan szereplő kiskorú személyhez fűződő jogainak védelmében lépett fel a Médiatanács.

A gyermekek (kiskorúak) egészséges, zavartalan fejlődése olyan társadalmi érdek, amely indokolja esetükben a közérdekű jogérvényesítést, azaz a méltóság és az emberi jogok intézményes védelmét, a hatósági fellépést. Nem a konkrét műsorszámban szereplő kiskorú személyiségének a védelméről van tehát jelen esetben szó, hanem a gyermekeket megillető megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jog, az emberi méltóság intézményes védelméről, amely a kiskorúak méltóságát sértő vagy veszélyeztető, illetve a gyermekek védelméről rendelkező alaptörvényi szabályokba ütköző tartalmakkal szembeni fellépésre lehetőséget biztosít.

A Médiatanács megállapította, hogy a gyermeknek mint a feltételezett bűncselekmény áldozatának – személyének azonosításra alkalmas – bemutatása, a bántalmazásával kapcsolatos nyilatkozatása, a bántalmazások illusztrálása alkalmas volt az Smtv.

14. § (1) bekezdésének és 16. §-ának (emberi méltóság és emberi jogok) tiszteletben tartását előíró törvényi rendelkezéseinek megsértésére.

Az emberi méltósághoz való jognak, valamint a gyermekeket megillető megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jognak mint alapjogoknak az Alkotmányból és az Mttv.-ből is levezethető kiemelt védelmére, valamint tekintettel arra, hogy a jogsértést kiskorú vonatkozásában követték el, a Médiatanács a jogsértéseket nem értékelte csekély súlyúnak.

A Médiatanács a médiaszolgáltatót az Smtv. 14. § (1) bekezdésében és a 16. §-ában foglalt rendelkezések megsértése miatt a kiszabható bírságmaximum (50 millió forint) 1,4 százalékának megfelelő, azaz 700 000 forint bírság megfizetésére kötelezte.

A határozat bírósági felülvizsgálatát nem kezdeményezték.

3. Kiskorúak védelme

A Médiatanács – akárcsak a korábbi években – 2012-ben is különös figyelemmel kísérte a kiskorúak védelmét érintő törvényi rendelkezések betartását. Az ellenőrzések négy fő típusba voltak sorolhatók: 1) az állampolgári bejelentések alapján elrendelt vizsgálatokra, 2) a helytelen korhatár-besorolással rendelkező filmalkotások és előzetesek szűrésére, 3) a célvizsgálatokra és 4) az előzetes klasszifikációra. A fenti vizsgálatok esetenként kiegészültek a média- és hírközlési biztoshoz érkezett panaszokkal.

3. 1. Bejelentésre indult eljárások

Általános tendenciaként fogalmazhatjuk meg, hogy a korábbi évekhez képest 2012-ben csekély számú állampolgári bejelentést kellett kivizsgálnia a hatóságnak, ami részben a médiaszolgáltatók normakövető magatartásának, részben pedig a korábbi hatékony ellenőrzéseknek köszönhető. A kiskorúak védelmével kapcsolatos bejelentések eredményeként összesen hat műsorszám került analízisre. Ennek keretében három rádióműsor (*Bumeráng*, *Telefonbetyár*, *Morning Show*), egy televíziós tehetségkutató műsor (*Csillag születik*), egy amerikai kalandfilm (*Kongó*) és egy magyar akciósorozat (*Hacktion*) részletes vizsgálatára került sor. A rádióműsorokkal kapcsolatban a betelefonálóval szembeni sértő bánásmódot, az állatvédelem-ellenes hozzáállást, illetve a szexuális erőszakra utaló megjegyzéseket kifogásoltak a bejelentők. A televíziós műsorszámok esetében az

erőszakos, félelemkeltő jelenetek, valamint a trágár nyelvhasználat miatt emeltek panaszt. A Médiatanács a fentiek kapcsán négy esetben indított hatósági eljárást.

A Magyar Televízió 2012 májusában – 12 éven aluliaknak nem ajánlott minősítéssel – vetített *Hacktion* című akciósorozatában az erőszakos és félelemkeltő tartalmak frekvenciánként kerültek bemutatásra. A bejelentő által kifogásolt műsorelőzetes nemcsak az agresszív tartalmak (egy nő elrablása és kínzása) miatt bizonyult problematikusnak, hanem a különösen hatásvadász jelenetek miatt is. Közele képeken került bemutatásra a kínzóeszköz, valamint kiemelésre került a foglyul ejtett szereplő halálfélelme. A Médiatanács megállapította, hogy az Mttv. 9. § (5) bekezdése alapján a műsorszámot a IV. korhatári kategóriába kell sorolni, vagyis csak 21 óra után tehető közzé. A normasértés miatt a Médiatanács 50 ezer forintra bírságolta a médiaszolgáltatót.

Az RTL Klub 2012. márciusi *Csillag születik* című tehetségkutató műsorát is kifogásolták a nézők. A médiaszolgáltató a problémás adást „tizenkét éven aluliaknak nem ajánlott” minősítéssel látta el, és este fél nyolckor kezdte el sugározni, míg a hatóság álláspontja szerint magasabb korhatári besorolás lett volna indokolt. A műsorszámában egy 19 éves fiú (Plazma) produkciójának durva nyelvhasználata (nemi szervek említése, illetve szexuális aktussal kapcsolatos trágárság) agresszív tartalommal egészült ki. A műsorszerkesztők ugyan megpróbálták kisípolni az obszcén szavakat, az alpári kifejezések gyakorisága azonban túlmutatott azon a mértéken, ami még kezelhető lett volna, illetve szájról is könnyen leolvashatók voltak az elhangzott trágárságok. A fiú lealacsonyító hangnemben, szexuális tárgyként beszélt a női nemről. A látottak alkalmasak lehetnek arra, hogy a serdülők felé negatív mintát közvetítsenek a párkapcsolat egyenrangúságáról. A 12–16 évesek a nemi szerepek eltanulását segítő példaképet keresnek, ezért a szereplő nagyfokú azonosulást válthatott ki a korosztály tagjaiból. Minden szempontból aggályosnak minősült, hogy Plazma produkcióját a zsűritagok semmilyen formában nem helytelenítették. A neves színművészek, kritikusok a fiú stílusában értékelték a produkciót, elégedettségüket fejezték ki a hallottakkal kapcsolatban. Az összefoglalót már a reklámot megelőző szünetben is közzétették, hogy így generáljanak még nagyobb népszerűséget a produkciónak, és megelőzzék a reklám során bekövetkező lemorzsolódást. Ugyancsak súlyosbította az esetet, hogy a televízió által adásba szerkesztett szegmens főműsoridőben, egy rendkívül népszerű tehetségkutató show első adásának keretében valósult meg, amely a szóban forgó napon rekordnézettséget produkált. A *Csillag születik* első válogató adása a 2012-es év legnézettebb műsora volt. A 18–49 éves korosztály esetében 37,2 százalékos közönségarányt ért el, ami a teljes lakosság körében 1,8 milliós nézőseregnek felelt meg. A halmozottan megjelenő káros üzenetekre, a hatásvadász feldolgozási módra, valamint a számos alkalommal közzétett műsorajánlókra tekintettel a műsorszámot a Médiatanács az Mttv. 9. § (5) bekezdése alapján a IV. korhatár-kategóriába sorolta.

3. 2. Filmadatbázison alapuló vizsgálatok

Az NMHH filmadatbázisának elsődleges célja, hogy érdemi információkkal – hazai és nemzetközi precedensek felvonultatásával – segítse a médiaszolgáltatók klasszifikációs tevékenységét. Az adatbázis magjának a Magyarországon 1982 óta bemutatásra kerülő mozifilmek számítanak, az említett filmkincset folyamatosan frissítjük az újonnan bemutatott filmalkotásokkal, valamint egyéb DVD-megjelenésekkel (e platformon már televíziós sorozatok is megjelenhetnek). Az adattár alapját a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, illetve 2004-től a Filmiroda által megállapított korhatár-kategóriák képezik, amelyek kiegészítésre kerültek az amerikai (Motion Picture Association of America), az angol (British Board of Film Classification) és a német (Freiwillige Selbstkontrolle der Filmwirtschaft) filmklasszifikációért felelős szervezet korhatári ajánlásaival.

Az Mttv. 9. §-a normáinak betartását ellenőrző rendszeres figyelés keretében az esetlegesen helytelen klasszifikációval rendelkező filmalkotások szűrését 2008 óta alkalmazza a hatóság. A normasértő filmalkotások száma 2012-ben is csökkenő tendenciát mutatott. A számítógépes szűrés a médiaszolgáltatók által beküldött jegyzőkönyvek és a honlapon keresztül elérhető filmadatbázis összevetése alapján zajlik, amely képes célzottan kiválasztani a problematikus műsorszámokat. A számítógépes alkalmazás havonta hasonlítja össze a médiaszolgáltatók jegyzőkönyveiben foglalt korhatár-besorolásokat a filmadatbázisban jegyzett klasszifikációs kategóriákkal. Amennyiben a szoftver a filmcím alapján egyezést talál, úgy a konkrét alkotásra megadott korhatárok átlagát (FSK, MPAA, BBFC, Nemzeti Filmiroda) és a médiaszolgáltató által jelölt kategóriát összeveti, majd azokat az eseteket, ahol szignifikáns differenciát észlel, kilistázza. A jegyzőkönyv és a műsorszám felvételének összehasonlítását követően a műsorszámok ellenőrzésre kerülnek. Amennyiben olyan műsorszám akad fenn a rostán, amellyel szemben már született elmarasztaló határozat, és a médiaszolgáltató nem támadta meg bíróság előtt a döntést, vagy jogerős, határozatot megerősítő végzés áll rendelkezésre, akkor az adott programról, a regisztrált vélelmezett törvénysértésről „automatikusan”, a találati listától függetlenül vizsgálati jelentést készít a hatóság.

E módszer alapján összesen 14 műsorszám elemzésére került sor. A problémás filmalkotások többsége a Story4, a Film Mánia (korábban Filmmúzeum) és a Magyar Televízió műsorán fordult elő. A vizsgált produkciók több mint fele (8 eset) IV. korhatári kategóriába sorolt film volt, öt esetben pedig 12 éven aluliaknak nem ajánlott mű, illetve egy minden korosztály számára befogadható alkotás. A korhatárra tekintet nélkül megtekinthető program esetében a részletes vizsgálatot követően a 12 éven aluliaknak nem ajánlott kategória alkalmazását állapította meg a hatóság a benne előforduló trágár és erősen obszcén

kifejezések miatt. Így járt el a közszolgálati médiaszolgáltató (Duna TV) által sugárzott, *Előre!* című film esetében is, amely a vígjáték műfajában igyekezett kikarikírozni a gulyás-kommunizmus végnapjait. A két gyermek főszereplő akaratlanul került összetűzésbe egymással apáik eltérő politikai nézetei miatt. A médiaszolgáltatók számára 2011 júliusától életbe lépett klasszifikációs ajánlás szerint a III. korhatár-kategóriában a közönséges, durva nyelvezetűt illetően a sértő kifejezések hatványozott előfordulása, valamint a nemi szervek említése, a szexuális töltetű káromkodások nem megengedettek.

A mintában szereplő filmek műfaji eloszlását tekintve nyolc akciófilmet, négy filmdrámát és két vígjátékot vizsgált a hatóság. A programok elemzésekor hét, egymástól jól elkülöníthető problematikus témakör mentén – erőszak, félelem, szex, meztelenség, kábítószer és közönséges, trágár nyelvezet – térképezte fel az alkotásokat, melyek esetleges előfordulása esetén a programokat az egyes témakörökön belül részletesebb elemzésnek vetette alá.

Tizenkét esetben került megállapításra, hogy a médiaszolgáltatók nem megfelelő korhatári besorolással sugározták a filmalkotásokat – mivel a benne megjelenő témák feldolgozási módja problematikus volt, a kényes kérdésköröket nem kezelték kellő érzékenységgel, központi témaként szerepelt bennük az erőszak, vagy halmozottan tartalmaztak félelemkeltő jeleneteket –, így azok alkalmasak lehetnek a gyermekek biztonságérzetének megzavarására, a szellemi és erkölcsi fejlődésük károsítására. A horrorfilmek és az akcióthrillerek esetében a brutális, különösen kegyetlen erőszak és a naturalisztikus ábrázolásmód miatt állapította meg a Médiatechnikai Bizottság, hogy a műsorszámok 18 éven aluliak számára nem ajánlottak. Öt műsorszámnál a 12 éven aluliak számára nem ajánlott korhatár-kategória helyett a 16 éven aluliaknak nem ajánlott minősítést látta indokoltnak a Médiatechnikai Bizottság az erőszakos és fiatalok számára káros egyéb felnőtt-tartalmak (bűnözés, tömeggyilkosság, megrázó családi trauma) bemutatása, valamint azok feldolgozási módja miatt. Számos bírósági ítélet kimondta, hogy a médiaszolgáltatóknak figyelemmel kell lennie arra, hogy a serdülők szexualitáshoz való viszonyára ellentmondásos elképzelések, frusztráció, bizonytalanság és tapasztalatlanság jellemző. Felkészületlenek még a szexualitás közvetlen vagy nyers megjelenésének hatására kialakuló feszültségekre, és nem minden esetben képesek azt megfelelően értelmezni vagy kezelni. Emellett a serdülés időszakára a nemi szerepek eltanulását elősegítő példaképek keresése a jellemző, aminek a média fontos forrásává válhat. Ezért különösen kerülendő III. kategóriába sorolni az olyan műsorszámokat, amelyek a nemi szerepeket illetően negatív kliséket terjesztenek, torz magatartásmintákat közvetítenek, a partnerkapcsolatban nem az egyenrangúságot hirdetik, illetve társadalmilag elfogadottnak állítják be a testi kielégülést szolgáló, érzelemmentes kapcsolatokat, valamint a promiszkuitást. A vizsgált filmalkotásokban érdekkapcsolat, a szexualitás központi

témaként való megjelenése, valamint nők szexuális árucikként való kezelése egyaránt előfordult. A deviáns magatartásforma és a szexuális minta kritikátlan módon való bemutatása indokoltta tette a filmalkotások IV. korhatár-kategóriába való átsorolását, mivel a 12–16 év közötti korosztály gondolkodása még nem elég érett a látottak és a megélt élmények helyes értelmezéséhez.

3. 3. A gyermeksváv-célvizsgálat eredményei és a hat éven aluliaknak nem ajánlott korhatári kategória alkalmazása

A hétvégi kora reggeli műsorsávok kiemelt figyelmet igényelnek, mivel ezen időszakban, az ún. gyermeksvávban a védendő korosztály (nekik szóló műsorszámokat sugárzó időpontról lévén szó) lazább szülői kontroll alatt, esetenként szülői felügyelet nélkül néz televíziót. A médiahatóság ennek keretében a TV2 Matiné, az RTL Klub Kölyökklub és a Jó reggelt, skacok! elnevezésű hétvégi délelőtti műsorsávját vette nagyító alá.

A korábbi évek eredményei és az Mttv. rendelkezéseit kiegészítő klasszifikációs ajánlás adta támpontok fokozatosan fejtették ki a pozitív hatásukat, minek következtében a médiaszolgáltatók normakövető magatartása a gyermeksvávok esetében mindinkább megvalósulni látszik. Ennek eredményeképpen a Médiatanács csupán egyetlen műsorszám esetében állapította meg a magasabb korhatári kategóriába való átsorolást. A korábbi ellenőrzések elősegítették, hogy az animék⁹ többségét a mediaszolgáltatók a 12 éven felüli korosztálynak ajánlják, így azok a klasszikus értelemben vett gyermeksvávban nem kerültek bemutatásra.

A televíziós csatornák gyermekeknek szánt hétvégi műsorkínálatát manapság szinte kivétel nélkül amerikai, japán vagy egyéb, külföldön gyártott animációs rajzfilmek alkotják. Kivételt képez a közszolgálati mediaszolgáltató gyermekeknek szánt műsorkínálata, ahol számos magyar klasszikust fedezhettek fel a nézők (*A kockásfülű nyúl*, *Vizipók-Csodapók*, *Frakk* vagy a *Nagy Ho-ho-ho horgász*). A 2012-ben lefolytatott gyermeksvávvizsgálatok azt bizonyították, hogy a két országos kereskedelmi és az M2 közszolgálati mediaszolgáltató a délelőtti idősvávban nem tett közzé III. korhatári kategóriába tartozó, azaz 12 éven aluliaknak nem ajánlott műsorszámokat. A kínálatot kizárólag a korhatárra tekintet nélkül

⁹ Az anime (アニメ, ejtése [anime], az „animation” szó rövidüléséből) a rajzfilm általános elnevezése Japánban, a szigetországon kívül a japán stílusú rajzfilmek összefoglaló neve. A műfaj eredeti hazájában több korosztályt is megcélöz, és az élő szereplős filmekhez hasonlóan készülnek az idősebbek számára is például romantikus, komikus, akció- és drámaanimék, sőt erotikus, pornográf tartalmúak is (forrás: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Anime>).

megtekinthető és a gyermekeknek ajánlott, II. korhatári kategóriába sorolt animációk és egyéb sorozatok alkották.

A célvizsgálat keretében vizsgálta a hatóság a *Geronimo Stilton* című műsorszámot, amely egy gyermekkönyvön alapuló rendkívül akciódús animációs sorozat. A műsor szám egy egerek által lakott világban játszódik, amely szinte identikus a mi világunkkal. Az analízis során megállapításra került, hogy a műsorszámban gyakoriak az egymást követő gyors képek, a villanásszerű akciójelenetek. A jó és a rossz megítélésekor a gyerekeknél egyre inkább előtérbe kerül a szándékosság felismerése, realizálják az erőszakos cselekedet motivációját, valamint az agresszív viselkedés következményeit, a filmek gyors tempója ezt azonban sokszor megnehezíti. Olyan képileg és dramaturgiailag összetett műsorok esetében, mint a *Geronimo Stilton*, abból kell kiindulni, hogy a gyerekek tízéves korukig nem képesek komplex cselekményvonalat (melyben a helyszínek, a cselekményidők és a nézőpontok váltakoznak) követni, a látottakat jelenetek halmozaként, egymástól független események egymásmellettségeként élik meg. A bonyolult cselekmény és annak következményei közti összefüggés számukra rejtve marad, egyrészt a felgyülemlett negatív érzelmek nem feltétlen kerülnek egy happy end által leépülésre, másrészt a morális tanulság agressziópotenciál-csökkentő hatása – a jó, aki győz a rossz fölött – sem kifejezetten érvényesül. A *Geronimo Stilton* mind dramaturgiai szerkezete, mind az általa bemutatott témák alapján nem kifejezetten az óvodás korúak vagy kisgyermek számára készült. A 6 éven aluli gyerekek számára a műsorszám bizonyos elemei érthetetlenek és csak nehezen feldolgozhatók. A fentiek alapján a hatóság a műsorszámot magasabb korhatári kategóriába sorolta. A 6 évnél idősebb korosztály már megfelelően tudja kezelni és értelmezni a műsorszámban fellelhető vizuális elemeket, illetve a megjelenő erőszakot.

3. 4. A „6-os karika” és a gyermekbarát piktogram

Az Mttv. nem írja elő a kifejezetten gyermekeknek szóló műsorszámok „gyermekbarát piktogrammal” való megkülönböztetését, a Médiatanács által elfogadott – a médiaszolgáltatókkal egyeztetett tartalmú – klasszifikációs ajánlás csak javasolja, hogy az I. kategóriás műsorszámok közül azokat, amelyek kifejezetten az óvodás korú gyermekeknek (6 éven aluliaknak) készültek, a médiaszolgáltatók a fent említett piktogrammal jelöljék. A gyermekműsorok rendszeres hatósági kontrollja alapján megállapítható, hogy a kifejezetten gyermekműsorokat is sugárzó médiaszolgáltatók közül kizárólag a TV2 alkalmazta a megkülönböztető jelzést gyermekműsorainak közzétételekor. A Duna TV csupán

képernyőszöveggel („gyermekműsor következik”) különböztette meg az adott életkornak megfelelő műsorait. (A sajtótermékek [nyomtatott, internet] pedig egyáltalán nem alkalmaztak gyermekbarát piktogramot a médiaszolgáltatók műsorainak ismertetése során.)

A II. korhatári kategória alkalmazása, azaz a 6 éven aluliaknak nem ajánlott műsorok megkülönböztetése 2012-ben elterjedtebbé vált. A TV2 a gyermekműsorok számára fenntartott délelőtti szegmensében rendszeresen alkalmazta a gyermekbarát piktogram mellett a 6 éven aluliak számára nem ajánlott jelzést is, így különítve el egymástól a műsor-folyam különböző korosztályokat megcélzó sorozatait. Ezzel szemben más televíziók esetében nem volt tapasztalható hasonló jellegű gyakorlat. Míg az M2 egyáltalán nem élt a 6-os karika használatával, addig az RTL Klub Kölyöklklub című szegmensének elemzésekor egyetlen műsorszámot eltekintve (*Björn Mackó kalandjai*) a gyermekműsor sugárzott műsorszámait kivétel nélkül a II. korhatári kategóriába sorolta a szolgáltató.

3. 5. Médiaszolgáltatók rendszeres hatósági kontrollja

A kiskorúak védelme tárgy körében 2012 során egy új, átfogó értékelést is végzett az NMHH. Ennek keretében a hatóság az országos vételkörzetű televíziós és a – többségében klasszifikációköteles műsorszámokat közzevető – körzeti csatornák egy teljes (műsorkezdéstől zárásig, 0–24 óra közötti) hétköznapját és egy hétvégi napját elemezte. Ilyen módon összesen 1788 műsorórát vizsgált meg 20 médiaszolgáltató esetében. A műsorstruktúra analízise összesen 69 törvénysértést tárt fel, melyek között megtalálhatók voltak helytelen korhatári kategóriába sorolt mozifilmek, ismeretterjesztő, dokumentumfilm-sorozatok és magazinműsorok is. A feltárt törvénysértések sok esetben „precedensértékűek” voltak. Ilyennek volt értékelhető például az Echo TV körzeti médiaszolgáltató esete is, amely a vizsgált *Bírósági történetek* című bűnügyi jellegű magazinműsorát az I. kategóriába sorolta. Az említett magazinban különböző megtörtént bűneseteket mutattak be részletesen. A bűncselekményt ismertető kommentárt gyakran megrendezett videofilmek illusztrálták. Egy adott jelenet minden esetben dramaturgiaiailag jól megszerkesztett volt, azt sokszor zenei vagy hangeffektusokkal egészítették ki. A bűnesetek illusztrálása mellett a műsor leginkább verbálisan taglalta az erőszakos és törvénysértő cselekményeket. Megjelenítésre kerültek olyan problémás témák, mint droghasználat, alkoholizálás, valamint erőszak, halál, illetve szemérem ellen elkövetett és családon belüli erőszak. Ezen témák feltűnése a kiskorúak szempontjából kifogásolható, számukra nem ajánlott. A 6–12 év közötti életkorban a család a védelmet adó helyként tudatosan a gyermekben, vagyis igen érzékenyen reagál az olyan családot érintő konfliktusokra, mint a szülők válása vagy a családi veszekedések.

Az ekként besorolt műsorszámokban körültekintően kell bánni az olyan témákkal, amelyek a gyermekek biztonságérzetét fenyegethetik, a pozitív végkicsengés pedig elengedhetetlen. A műsorszám a fent megállapítottak értelmében nem volt közzétehető a televízió által megjelölt korhatári kategóriában. A hatóság a *Bírósági történetek* elnevezésű magazinműsört a benne előforduló káros elemekre való tekintettel a III. korhatári kategóriába, azaz a 12 éven aluliak számára nem ajánlott műsorok közé sorolta. A célvizsgálat során megállapításra került normaszegések legnagyobb részét (31 eset) a korhatárra való felhívás elmaradása vagy annak nem megfelelő módon való közzététele képezte.

3. 6. Előzetes klasszifikáció

A Médiatanács kiskorúak védelmével kapcsolatos tevékenységéhez kapcsolódik az előzetes műsorszám-klasszifikáció. Az Mttv. 9. § (9) bekezdése szerint a médiaszolgáltató kérelmére – igazgatási szolgáltatási díj megfizetése ellenében, a műsorszám átadásától számított tizenöt napon belül – a Médiatanács a műsorszám kategóriába sorolásáról hatósági határozatot hoz. 2012-ben a hatóság 21 alkalommal hozott előzetes döntést műsorszám-klasszifikációval kapcsolatban: két sorozat 19 epizódja (*Sherlock, Dr. Csont*), egy dráma (*Selyem*), valamint egy kalandfilm (*Sherlock Holmes*) vizsgálatára került sor.

Az RTL Klub 2012 szeptemberében arra kérte a hatóságot, hogy véleményezze a *Sherlock Holmes* című filmalkotás vágott verzióját, amit a problémás jelenetek mellőzésével III. kategóriába soroltan – 12 éven aluliaknak nem ajánlott minősítéssel – kívánt műsorra tűzni. Azonban a műsorszámokban megjelenített tartalmak továbbra sem feleltek meg a fenti kategória kritériumainak. A filmben kiemelt figyelmet kapott a test-test elleni megmérettetés, a verekedések részletezőek voltak, a roppanó csontok hangjai fokozták az erőszak-ábrázolás realitását. Aggályosnak bizonyultak a mágiával foglalkozó szegmensek is (emberáldozat). A fentiek alapján a hatóság megállapította, hogy a műsorszám IV. korhatár-kategóriába sorolandó.

4. A tájékoztatás kiegyensúlyozottságának helyzete

A tájékoztatás kiegyensúlyozottságának tartalmát az Mttv. 12. §-a és az Smtv. 13. §-a együttesen határozza meg. Az Smtv. 13. §-a úgy rendelkezik, hogy „a tájékoztatási tevékenységet

végző lineáris médiaszolgáltatók kötelesek a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámokban sokoldalúan, természetesen, időszzerűen, tárgyilagosan és kiegyensúlyozottan tájékoztatni. E kötelezettség részletes szabályait törvény az arányosság és a demokratikus közvélemény biztosítása követelményeinek megfelelően állapítja meg”. Az Mttv. további részletszabályai erre a kötelezettségre már összefoglaló jelleggel, „az Smtv. 13. §-ában meghatározott kiegyensúlyozottsági kötelezettség” néven utalnak vissza. Az Mttv. 12. §-a szerint a médiaszolgáltatók tájékoztatási tevékenységének meg kell felelnie az Smtv. 13. §-a szerinti kötelezettségnek. A tájékoztatás kiegyensúlyozottságát – a műsorszámok jellegétől függően – az egyes műsorszámokon belül vagy a rendszeresen jelentkező műsorszámok sorozatában kell biztosítani.

A kiegyensúlyozottság a médiapluralizmus követelményéből fakadó, a tájékoztató és a hírműsorszámokban érvényesülő kötelezettség. A fent idézett szabály alapján a közöséget érintő ügyekről szóló tájékoztatásnak, híradásnak meg kell jelenítenie a szemben álló nézeteket. A Médiatanács jogalkalmazási gyakorlatában kialakult elvek alapján csak a bemutatott kérdéshez kapcsolódó, a témával közvetlenül összefüggő és releváns vélemények bemutatására van a médiaszolgáltatónak kötelezettsége. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a kiegyensúlyozottság vagy annak hiánya mindig csak egyedi esetben, az adott ügy konkrét körülményei alapján ítéltető meg igazán. Fontos kiemelni, hogy a törvényi előírás alapján az egyes nézeteknek, és nem azok képviselőinek kell megjeleníteniük: az adott helyzetben a szerkesztő választhat valamely nézet több képviselője közül, de indokolt esetben (például az ellentétes oldalról érkező riportalany hiányában) akár maga a riportert vagy a műsorvezető is elvégezheti a kiegyensúlyozás feladatát, az eltérő álláspont megjelenítését. Azonos vagy nagyban hasonló vélemények képviselői közül a médiaszolgáltató szabadon választhat.

Az Mttv. 181. §-a kizárólag a kiegyensúlyozottsági kötelezettség megsértése esetére határoz meg eljárásrendet, ezért az Mttv. 181. § (1) bekezdése alapján olyan értelmezés is lehetséges, amely szerint az Smtv. 13. §-ában foglalt előírások (a sokoldalú, természetű, időszzerű, tárgyilagos és kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége) közül csak utóbbit, azaz a kiegyensúlyozott tájékoztatást vizsgálhatja a hatóság. Mivel a hatásköri felsorolásból (182–184. §) is kiderül, hogy a hatóság csak a kiegyensúlyozottsági kötelezettséget vizsgálja, ennek megfelelően a kiegyensúlyozott tájékoztatás részelemének minősülő előírások (a sokoldalú, természetű, időszzerű, tárgyilagos tájékoztatás) csak annyiban vizsgálhatók, amennyiben megsértésük egyúttal a kiegyensúlyozott tájékoztatás sérelmét is okozta.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás megsértése kapcsán meghatározott eljárási szabályok 2012-ben nem változtak, a kifejezésre nem juttatott álláspont képviselője mellett továbbra

I.
II.
III.
IV.
V.
VI.
VII.
VIII.
IX.
X.
XI.
M

is bármely néző vagy hallgató is kezdeményezhet hatósági eljárást. A kiegyensúlyozottság követelményének sérelmét a hatóság kizárólag kérelemre vizsgálhatja: a JBE médiaszolgáltatók és a közszolgálati médiaszolgáltatók médiaszolgáltatásai tekintetében a Médiatanács, más médiaszolgáltatók vonatkozásában a hivatal jár el.

4. 1. A kiegyensúlyozottsági kérelmek alakulása

A Médiatanácshoz 2012-ben 120 esetben fordultak kiegyensúlyozottsági kérelemmel, a Médiatanács ténylegesen 62 ügyben járt el, mivel 58 kérelem ugyanarra a műsorszámra vonatkozott (a Magyar Televízió Nonprofit Zrt. 2011. április 1-jei híradásában megjelent Daniel Cohn-Bendit-interjúra). A Médiatanács 7 kérelemnek adott helyt, és állapította meg, hogy az érintett médiaszolgáltató megsértette a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét. 32 esetben a kérelem érdemi vizsgálatot követő elutasítására, 80 alkalommal az eljárás megszüntetésére és 1 esetben a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasítására került sor.

A hivatal saját hatáskörében (a nem JBE és nem közszolgálati médiaszolgáltatókkal szemben indult eljárásokban) 16 kiegyensúlyozottsági kérelmet bírált el, 2 esetben helyt adott a kérelemnek, 5 esetben érdemi vizsgálatot követően, 4 esetben érdemi vizsgálat nélkül utasította el azt. 5 alkalommal került sor az eljárás megszüntetésére.

A hivatal által hozott döntésekkel szemben 10 fellebbezés érkezett a hatósághoz. A Médiatanács egy esetben megsemmisítette az elsőfokú határozatot, és új eljárásra utasította a hivatalt, 9 esetben pedig helyben hagyta a hivatali döntést.

A kérelmek nagy részét 2012-ben is a Jobbik Magyarországért Mozgalom terjesztette elő (36 db), 2 kérelem érkezett a Reális Zöldek Klubtól, a többi magánszemélyek és egyéb szervezetek nyújtották be (pl. Televíziósok és Filmkészítők Független Szervezete, Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda Másság Alapítvány).

4. 2. Példák a Médiatanács kiegyensúlyozott tájékoztatás kapcsán kialakított gyakorlatából

A Médiatanács 2063/2012. (XI. 21.) számú határozata

A Jobbik Magyarországért Mozgalom sajtófőnöke a Magyar ATV Zrt. ATV csatornáján 2012. augusztus 28-án sugárzott „Egyenes beszéd” című műsorszámmal kapcsolatban, a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének megsértése miatt hatósági eljárást kezdeményezett. A kérelmező szerint a médiaszolgáltató megsértette a kiegyensúlyozott

tájékoztatási kötelezettség alapvető követelményeit, amikor a kifogásolt műsorszám elhangzottak kapcsán nem adott lehetőséget a Jobbik képviselőjének, hogy a párt álláspontját ismertesse, holott a műsorszám Hajdú János, a Terrorrelhárítási Központ (a továbbiakban: TEK) vezetője a Jobbikkal kapcsolatban erős csúsztatásokba bocsátkozott, és határozott politikai véleményt fogalmazott meg.

Az elsőfokú hatóság határozatában rögzítette, hogy a politikai háttérműsorokra jellemző beszélgetés során, ahol egyoldalú, szélsőséges kijelentések kaphatnak teret, a műsorvezető csupán tompíthatja az elhangzottak élét, ahogy a vizsgált műsorban a műsorvezető ezt kezdetben meg is tette, azáltal, hogy tisztázta, mit nehezményezett a Jobbik a TEK főigazgatója által tett korábbi kijelentéssel kapcsolatban. Az ilyen típusú műsorszámok nem szerkesztett tartalmúak, a műsorvezető nem tud maradéktalanul felkészülni a releváns, esetlegesen eltérő álláspont képviselőjére. A meghívott vendég kijelentéseire tett megjegyzéseivel, reakcióival érzékeltetheti, hogy létezik eltérő álláspont, illetve utalhat az ellentétes véleményre – amelyet azonban attól kezdve, hogy a TEK vezetője az álláspontját konkrét példákkal támasztotta alá, nem tett meg –, viszont egy politikai háttérműsorban ez nem elégséges a kiegyensúlyozott tájékoztatás teljesüléséhez.

Az elsőfokú hatóság megállapította, hogy a médiaszolgáltató a tárgybani tájékoztatás kapcsán nem biztosította a kiegyensúlyozottság követelményét, mivel Hajdú Jánosnak a Jobbikot érintően kifejtett, egyoldalú álláspontja nem került ellenpontozásra a műsorszámok sorozatában, nem jelent meg az érintettnek a témához relevánsan kapcsolódó álláspontja, amely jelen esetben a Jobbik vonatkozó álláspontja volt. A Jobbikot érintő, értékítéletet tartalmazó kijelentések ellentételezés nélkül maradtak, hiszen a Jobbik az elkövetkezendő adások egyikében sem fejthette ki a témához relevánsan kapcsolódó álláspontját. Az előbbiekből alapján az elsőfokú hatóság megállapította, hogy a médiaszolgáltató a kifogással illetett műsorszám sugárzásával megsértette az Smtv. 13. §-ában és az Mttv. 12. § (2) bekezdésében foglalt kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét, és kötelezte a médiaszolgáltatót, hogy a törvénytől tájékoztatást adó műsorszámmal azonos időpontban sugárzott műsorszámában értékelő magyarázat nélkül tegye közzé a határozatban foglalt közleményt, vagy adjon lehetőséget a kérelmezőnek az általa kifogásolt, hiányzó álláspontja megjelenítésére.

A médiaszolgáltató fellebbezést terjesztett elő az elsőfokú határozattal szemben. A másodfokú hatóságként eljáró Médiatechnikai Tanács 2063/2012. (XI. 21.) számú határozatában a médiaszolgáltató fellebbezését elutasította, és az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A Médiatechnikai Tanács a határozat indokolásában megállapította, hogy jóllehet, a műsorvezető ismertette a Jobbik azon kifogását, hogy Hajdú János egy parlamentbe bejutott politikai pártot sorolt abba a körbe, amely veszélyezteti az országot, azonban a TEK főigazgatója

a beszélgetés során megpróbálta álláspontjának alaposágát igazolni azzal, hogy kifejtette, miért is tartja fenyegető erőnek a Jobbikot. A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét a médiaszolgáltató azzal sértette meg, hogy a TEK vezetőjének ezen egyoldalú álláspontját nem ellenpontozta sem a műsorszámokban, sem a műsorszámok sorozatában. A Médiatanács döntésében rögzítette, hogy azokban a műsorszámokban, ahol a műsorvezető négy szemközti beszélget a riportalannyal (tehát nem szerkesztett tartalmúak), a lehetséges ellentétes álláspontra utalás nem elégséges a kiegyensúlyozott tájékoztatás teljesüléséhez, hiszen a műsorvezető adott esetben csak találgathat, mi is lehet valójában a releváns (ellentétes) álláspont, csakis annak képviselője által juthat ténylegesen kifejezésre. A médiaszolgáltatónak számítnia kell arra, hogy egy beszélgetős műsor során elhangozhatnak a riportalany interpretálásában olyan kijelentések, amelyeket a műsorvezető képtelen kellőképpen ellentételezni, így ebben az esetben a műsorszámok sorozatában kell biztosítani a kiegyensúlyozott tájékoztatást. Kötelessége tehát a későbbiekben visszatérni a témára, hogy a közönség tájékozódhasson a releváns (ellentétes) álláspontról.

A Médiatanács döntésében kimondta, hogy a médiaszolgáltató úgy tehetett volna eleget a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének, hogy érzékelteti, a TEK főigazgatójának a pártot érintően kifejtett, egyoldalú álláspontjával szemben létezik azzal ellentétes vélemény, majd az elkövetkezendő adások valamelyikében lehetőséget ad a Jobbiknak a témához relevánsan kapcsolódó álláspontja bemutatására.

Az ATV Zrt. a Médiatanács döntése ellen bírósági jogorvoslatot kezdeményezett. A 2063/2012. (XI. 21.) számú médiatanácsai határozat bírósági felülvizsgálata során a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2013. február 18-án kelt, 5.K.30.028/2013/11. számú jogerős ítéletében a médiaszolgáltató keresetét elutasította, tekintettel arra, hogy a határozat a keresetben megjelölt körben, az ügy érdemét érintően nem jogszabálysértő.

A Médiatanács 1790/2012. (XI. 21.) számú határozata

A Jobbik Magyarországért Mozgalom sajtófőnöke az MTM-SBS Televízió Zrt. TV2 csatornája által 2012. szeptember 7-én 18 óra 30 perctől sugárzott „Tények” és 23 óra 50 perctől sugárzott „Tények este” című műsorszámokkal kapcsolatban a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének megsértése miatt hatósági eljárást kezdeményezett. A kérelmező szerint a médiaszolgáltató súlyosan megsértette a kiegyensúlyozott tájékoztatási kötelezettség alapvető követelményeit, amikor a kifogásolt hírműsorszámokban a „Vita az IMF-levéllal” című hírblokkban nem közölte a Jobbik álláspontját, pedig az üggyel kapcsolatban Volner János, a Jobbik frakcióvezető-helyettese külön sajtótájékoztatót is tartott. A kérelmező szerint az álláspont közlésének elmaradása azt a hatást keltette a nézőkben, mintha a Jobbik nem szólalt volna meg ebben az országos jelentőségű témában.

I.
II.
III.
IV.
V.
VI.
VII.
VIII.
IX.
X.
XI.
M

A Médiatanács a híradásban elhangzottak, továbbá az MTI tudósításainak vizsgálata alapján megállapította, hogy a Jobbik álláspontjának lényegi magva az összeállításokban bemutatott álláspontoktól markánsan különbözött. A Jobbik a kormánypártnak a hírósszeállításban elhangzott álláspontjára – miszerint az Európai Unió által megszabott feltételekkel nem kell IMF-megállapodás – reagált közleményeiben, mely mind a kormány, mind az MSZP (a kormány gazdaságpolitikája vezetett oda, hogy új hitelmegállapodást kell kötni) véleményétől markánsan különbözött.

A Médiatanács megállapította, hogy Volner János 2012. szeptember 6-án Balatonfüreden tett nyilatkozatának azon része, miszerint a Jobbik tiltakozik a Nemzetközi Valutaalap által kért megszorító intézkedések ellen, „önmagában” nem tért el a miniszterelnök által elmondottaktól, azonban a Jobbik álláspontjának lényege ezen túlmutatott, releváns volt és a bemutatott álláspontoktól markánsan eltért: a Jobbik szerint Orbán Viktor bejelentése csak színjáték, ezzel a hazai közvéleményt akarja megnyugtatni, hogy kiáll a magyar emberek érdekeiért (abban a színben szeretne tetszelegni, hogy hőiesen alkudozott a magyar emberek érdekeiért), ráadásul véleményük szerint a megszorítások egy része a kormány taktikai húzása csak. Volner János szerint – a miniszterelnök kijelentései ellenére – a kormány meg fog állapodni az IMF-fel, továbbá hangsúlyozta azt is, hogy egyáltalán nem jelenthettek meglepetést az elvárt feltételek a kormánynak, hiszen a valutaalap mindig hasonlókat szab a segítségért cserébe. A Médiatanács határozatában kifejtette azt is, hogy nem volt helytálló a médiaszolgáltató azon állítása sem, miszerint a Jobbik sajtótájékoztatójáról szóló MTI-tudósításban foglalt további kijelentések nem az IMF hitel-feltételeire, hanem általánosságban a kormány múltbeli politikájára vonatkoztak.

A Médiatanács az előbbieken alapján megállapította, hogy azáltal, hogy a médiaszolgáltató az érintett hírblokkjaiban nem jelenítette meg a Jobbik releváns, a bemutatott álláspontoktól eltérő véleményét, a médiaszolgáltató nem tett eleget a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének, azaz megsértette az Smtv. 13. §-ában és az Mttv. 12. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseket, és kötelezte a médiaszolgáltatót, hogy a törvénysértő híradást tartalmazó hírműsorszámaival azonos időpontban sugárzott műsorszámában értékelő magyarázat nélkül tegye közzé a határozatban foglalt közleményt, vagy adjon lehetőséget a kérelmezőnek az általa kifogásolt, hiányzó álláspontja megjelenítésére.

A Médiatanács 2292/2012. (XII. 19.) számú határozata

A Reális Zöldek Klub elnöke a Magyar Rádió Zrt. MR1 Kossuth rádió adóján 2012. november 7-én 23 óra 34 perckor sugárzott „Tér-idő” című műsorszámmal kapcsolatban a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének megsértése miatt hatósági eljárást kezdeményezett. A kérelmező a kifogásolt műsorszám kapcsán sérelmezte, hogy az állítása szerint nem volt kiegyensúlyozott, valótlanságokat tartalmazott, valamint abban

csak a Duna-mozgalmak által képviselt álláspontok kerültek kifejezésre. Kifogásolta továbbá, hogy a szerkesztő a Duna elterelésének a történetét nem kiegyensúlyozottan dolgozta fel, például a víz Dunába szivattyúzásának tényét is elhallgatta. Álláspontja szerint elvárható lett volna a szerkesztőtől, hogy a Duna Chartát érintő riportalányát is szembesítse. Sérelmezte továbbá, hogy a Hágai Nemzetközi Bíróságról állított valótlan-ságok kapcsán a műsorvezető nem utalt arra, hogy a bíróság a felek alávetési nyilatkozatában meghatározottak szerint hozott ítéletet.

A Médiatanács határozatában kifejtette, hogy a kiegyensúlyozottság az Smtv. 13. §-ának szó szerinti értelmezése alapján a tájékoztató és a hírműsorszámokban érvényesülő kötelezettség. Felmerül viszont annak kérdése is, hogy milyen tájékoztatásról esik szó egy adott műsorban, ez esetben nem a műsorszám műfaji sajátosságait kell szem előtt tartani, hanem az adott eseményről, történésről szóló tájékoztatás jellemzőit. Miután a szabályozás célja arra irányul, hogy egy adott közérdekű kérdés kapcsán releváns álláspontok kerüljenek bemutatásra, a műfaji korlátokat „*áthágva*” pl. egy magazinműsorban bemutatott téma tekintetében is megkövetelhető a kiegyensúlyozottság.

A Médiatanács döntésében rögzítette, hogy a kiegyensúlyozottság követelménye viszonylag könnyen számon kérhető egy rövid híradás, tájékoztatás esetén, ahol egy adott téma tekintetében jól körülhatárolható azon álláspontok köre, amelyek esetleges megjelenítése megkövetelhető. Ezzel szemben egy tudományos „*magazinműsor*” kapcsán több felvetés is felmerülhet. A kiegyensúlyozottság alapvetően valamely bemutatott kérdés, esemény kapcsán követeli meg, hogy azzal kapcsolatban az eltérő álláspontok, vélemények megjelenjenek. Ettől eltérően egy tudományos „*magazinműsor*” – általában – egy jelenség, történet, állapot bemutatását és okainak feltárását tűzi ki célul, a szerkesztő szabadon választja meg, hogy kit szólaltat meg a műsorban, milyen véleményeknek ad hangot. Nyilvánvalóan nem korlátozható – még a kiegyensúlyozottság körében előírt módon sem – ez a szabadság, hiszen nem egy közéleti, politikai esemény kapcsán történő tájékoztatás céljával kerül közzétételre a műsorszám. Mindössze arra vállalkozik, hogy megtörtént vagy létező eseményeket dolgozzon fel, ismertessen, mutasson be, ezért véleményformáló hatását el kell választani a közéleti, politikai vagy hírműsorokétól. A hírműsorszám jellemzője az aktuális információkról való tájékoztatás, míg a politikai tájékoztató műsorszám sajátossága a politikai, aktuális közéleti események bemutatása. Azaz utóbbi két műsортípus alapvetően a tájékoztatás célját szolgálja az aktuális, időszerű események kapcsán, míg a tudományos „*magazinműsor*” a tudomány különböző aspektusaiból vizsgál, mutat be valamely témát. Miután a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményén keresztül alapvető cél, hogy a közönség a közügyekről tárgyilagos, sokoldalú képet kapjon a megfelelő döntéshozatal lehetőségének megteremtése végett, értelemszerűen ugyanez nem várható el egy tudományos

„magazinnűsor” kapcsán, amely lehet „elfogult” és kiegyensúlyozatlan, amíg nem sérti a szabályozás egyéb normáit.

A Médiatanács megállapította, hogy a vizsgálat tárgyát képező műsorszám tudományos szemszögből tekintette át a bőszi vízerőmű eredményeként keletkezett állapotot, amely összefoglalást történelmi események felidézése kísért. Jelen esetben a „Tér-idő” című műsorszám kapcsán, annak műfaji sajátosságából – tudományos „magazinnűsor” – adódóan sem volt vizsgálható a kiegyensúlyozott tájékoztatás érvényesülése, tekintettel arra, hogy sem hír-, sem tájékoztató műsorszámnak nem minősül, azonban a műsorszám-ban elhangzott konkrét tájékoztatás sem bizonyult olyan műfajúnak, amelynek okán egy nem hír- vagy tájékoztató műsorszámban vizsgálni lehessen a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének érvényesülését.

A Médiatanács a kifejtettekre tekintettel megállapította, hogy a kifogásolt tájékoztatással kapcsolatban a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének teljesülése nem vizsgálható, annak a médiaszolgáltató által történt megsértése nem merült fel a műsorszám és a tájékoztatás műfaji sajátosságából adódóan.

A Médiatanács 1137/2012. (VI. 20.) számú határozata

A Jobbik Magyarországért mozgalom munkatársai az ATV Zrt. Magyar ATV csatornája által 2012. március 30-án és április 1-jén 21 óra 55 perctől sugárzott „Híradó este” című műsorszámokkal kapcsolatban, a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének megsértése miatt hatósági eljárást kezdeményeztek. A kérelmezők szerint a médiaszolgáltató súlyosan megsértette a kiegyensúlyozott tájékoztatási kötelezettség alapvető követelményeit akkor, amikor a kifogásolt műsorszámokban nem adott tájékoztatást a Jobbik álláspontjáról Schmitt Pál köztársasági elnök plágiumügyével kapcsolatban. A hírblokkokban elhangzott az MSZP, az LMP és a Demokratikus Koalíció véleménye is.

Az elsőfokú hatóság megállapította, hogy a Jobbik képviselőinek álláspontját a vizsgálat tárgyát képező két híradásban valóban nem szerepeltették, ugyanakkor a tájékoztatás emiatt nem vált kiegyensúlyozatlanná, hiszen a Jobbik véleményének lényege – mely a 2012. március 31-i híradás tartalmából is kiderült – nem különbözött a Schmitt Pál döntésének ellentételezésére bemutatott álláspontoktól, hiszen egyikük sem értett egyet azzal, hogy a köztársasági elnök nem akart lemondani.

Az előbbieken túl az elsőfokú hatóság utalt az Alkotmánybíróság 1/2007. (I. 18.) számú határozatában foglaltakra, mely szerint nincs akadálya annak, hogy a médiaszolgáltató rendszeresen jelentkező műsorszámok sorozatában mutassa be a közéleti témához kapcsolódó releváns álláspontokat, mely értelmezést az Mttv. 12. § (2) bekezdése is rögzíti. Az elsőfokú hatóság ennek nyomán megállapította, hogy a médiaszolgáltató Schmitt Pál plágiumügyével kapcsolatban több napon át foglalkozott híradásaiban, így

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

2012. március 30-án, 31-én és április 1-jén is ez volt a központi téma. A hivatal megállapította, hogy a médiaszolgáltató a 2012. március 31-én 18 óra 55 perctől sugárzott „Híradó” című műsorszámában, a 18.58.53-kor kezdődött „Ellenzéki ösztűz Schmitt Pálra” címet viselő összeállításban az MSZP és az LMP mellett közölte a Jobbik álláspontját Schmitt Pál plágiumügyével kapcsolatban.

Az elsőfokú hatóság a kifejtettek alapján döntésében megállapította, hogy a médiaszolgáltató a kifogással illetett műsorszámok sugárzásával nem sértette meg az Smtv. 13. §-ában és az Mttv. 12. §-ában foglalt rendelkezéseket, ezért a kérelmezők kérelmét elutasította.

A kérelmezők fellebbezést terjesztettek elő az elsőfokú határozattal szemben. A másodfokú hatóságként eljáró Médiatanács az 1137/2012. (VI. 20.) számú határozatában a kérelmezők fellebbezését elutasította, és az elsőfokú határozatot helyben hagyta.

A Médiatanács megállapította, hogy az elsőfokú határozatban foglalt indokolás teljes mértékben megalapozott, az megfelel az Smtv. 13. §-ában foglalt értelmezésnek, jogszerűen járt el az elsőfokú hatóság, amikor a kérelmet elutasította. A műsorokban a médiaszolgáltató – az Mttv. 3. §-ában foglalt szerkesztői szabadságával élve, az azonos álláspontot képviselők közül választva – megjelenítette az akkori köztársasági elnök hivatalban maradását ellenzők álláspontját, mely a Jobbik véleményétől lényegében nem különbözött.

A Médiatanács határozatában rögzítette, hogy szintén helytállóan állapította meg az elsőfokú hatóság, hivatkozva az Alkotmánybíróság 1/2007. (I. 18.) számú határozatára, hogy a médiaszolgáltatóknak nem minden esetben van lehetőségük egy adott téma kapcsán valamennyi szembenálló nézet bemutatására, ezért olykor választaniuk kell a releváns nézetek között.

A Médiatanács a műsorszámok tartalmi vizsgálata alapján, egyetértve az elsőfokú határozatban foglaltakkal, megállapította, hogy a Schmitt Pál plágiumügyével kapcsolatosan megjelenített ellenzéki vélemények mind ugyanazt az álláspontot képviselték. A kérelmezők által hiányolt Jobbik-álláspont a március 30-i és április 1-jei „Híradó este” című műsorszámokban valóban nem jelent meg, azonban e két nap között sugárzott híradóban bemutatásra került.

A Médiatanács szerint jogszerűen járt el az elsőfokú hatóság, amikor a kérelemmel ugyan nem érintett március 31-i „Híradó” című műsorszámot is vizsgálata tárgyává tette. Ezzel ugyanis egyrésztől megbizonyosodott a Jobbik téma kapcsán nyilvánosságra került álláspontjáról, amelyet követően alappal állíthatta, hogy a véleménye – noha relevánsnak tekinthető az ügy kapcsán – érdemben nem tartalmazott eltérést a március 30-i és április 1-jei műsorszámokban bemutatott ellenzéki álláspontokétól. Mindemellett az is megállapítást nyert ezáltal, hogy a médiaszolgáltató által Schmitt Pál plágiumügyével kapcsolatosan nyújtott tájékoztatása során megvalósult az Mttv. 12. § (2) bekezdésében foglalt, a műsorszámok sorozatában teljesíthető követelmény is, hiszen a több napon keresztül központi

témát szolgáltató ügy kapcsán valamennyi – akár egymástól érdemileg nem eltérő – releváns álláspontot megjelenítve eleget tett a sokoldalú tájékoztatás követelményének.

A Médiatanács a panasszal érintett műsorszámok kapcsán megállapította, hogy azok az Smtv. 13. §-ában foglaltaknak önmagukban is eleget tettek, az elsőfokú hatóság által a március 31-ei – a beadvány konkrét tárgyát nem képező – híradó vizsgálata alapján pedig az is látható, hogy az Mttv. 12. § (2) bekezdése szerint a tájékoztatás kapcsán a műsorszámok sorozatában szintén teljesült a kiegyensúlyozottság követelménye.

5. A hír- és a politikai magazinműsorok tájékoztatási gyakorlata

A hír- és politikai magazinműsorok a műsorfolyamon belül jól elkülöníthető csoportot alkotnak. Alapfunkciójuk, hogy az emberek számára folyamatosan biztosítsák mind a világ, mind a magyarországi társadalmi, politikai, gazdasági és kulturális élet történéseiben való eligazodáshoz szükséges információkat. Elvárás velük szemben, hogy mutassák be, tegyék megítélhetővé a legfontosabb eseményeket, a társadalom számára lényeges ügyeket, problémákat és az ezekkel kapcsolatos különféle álláspontokat. A hír- és tájékoztató műsorokkal (híradók, hírek, politikai, gazdasági, kulturális magazinműsorok, riportok stb.) szemben támasztott követelmények a műsorfolyam egészében elfoglalt helyhez, a műsor tényközlő jellegéhez, a műsor által megvalósított szelekcióhoz és végül a program formai jegyeihez köthetők.¹⁰ Köztudott, hogy a hír- és magazinműsorok nemcsak egyszerűen megjelenítik a tényeket, hanem előzetesen különféle szempontok alapján szelektálnak is az információk között. Azaz nem minden eseményből lesz hír, a közszereplők, közügyek nem mindegyike kap lehetőséget a médián keresztül megjelésre. E téren a közönség részéről követelményként fogalmazható meg, hogy a műsorok ne lényegtelen és érdektelen témákkal foglalkozzanak, hanem olyan történéseket, véleményeket és olyan szereplőket tárjanak a közönség elé, amelyek fontosak, közérdeklődésre tartanak számot. Szintén általános elvárás, hogy a műsorokban, amennyiben egy konkrét témában, egy bizonyos területen többféle nézet és vélemény létezik, azok súlyuknak megfelelő helyet kaphassanak.

A 2012-ben folytatott vizsgálataiban az NMHH elsősorban arra kereste a választ, hogy az aktuális műsorokban milyen arányok, milyen médiahasználat jellemezte a hazai politikai

¹⁰ Terestyéni Tamás: A közszolgálatóság követelményeinek értelmezése, különös tekintettel a médiatörvény előírásaira, Jel-kép 1998.

életet, mely ügyekre és témákra fókuszáltak a szerkesztők, illetve mindezek bemutatása milyen módon történt 2012-ben. A fejezet első része a hírműsorok tájékoztatási gyakorlatát mutatja be, a második rész a fontosabb politikai magazinműsorok működéséről ad képet.

A média ügyeiben döntéseket hozók és a közönség is azt várja el az elemzőktől, hogy tájékoztassák, hogy az adott évben a politikai csoportokat hogyan szerepeltették az elektronikus médiumokban. Az e célból végzett elemzések során az elemzők megszámlálják a híradókban és az egyéb politikai tájékoztató műsorokban az egyes politikai pártokat képviselő szereplők különféle módon történő megjelenéseinek gyakoriságát (a szereplők verbális – műsorvezetői – említéseinek számát, vizuális megjelenéseinek gyakoriságát, hosszát, saját hangon történő megjelenéseinek gyakoriságát, ill. időtartamát, a vizuális megjelenítés mékintjéét stb.), és az esetszámokból nyert statisztikával jellemzik a vizsgált műsorokat. Az ilyen jellegű, tartalomelemzésnek nevezett eljárások objektivitását az biztosítja, hogy a műsorokban olyan elemek gyakoriságát számlálják, amelyek azonosítása nem szubjektív megítélésen, hanem egyszerű, előzetes definíciók alapján, mintegy automatikusan történik. Ez a kvantitatív jellegű elemzés tehát a megjelenések egyéb körülményeitől függetlenül történik, vagyis nem azt veszi figyelembe, hogy pozitív, negatív vagy semleges színben jelentek meg, szóltak meg a politikai szereplők, hanem csak a megjelenésük gyakoriságát, számát. A műsorok vizsgálata tehát olyan statisztikát eredményez, amely a műsorok tartalmát mennyiségileg jellemzi.

5. 1. A hírműsorok tájékoztatási gyakorlata

A havonta, panelszerűen ismétlődő kvantitatív tartalomelemzések 2012-ben az M1 esti, a Duna TV, a Magyar ATV, az Echo TV, az RTL Klub esti híradóira, a TV2 Tények című műsorára, valamint a Kossuth rádió 180 perc című hírműsorának január és március között 6 órától 7 óráig, áprilistól 7 órától 8 óráig terjedő részére, a Déli és Esti Krónikára (november 10-én megszűnt), a Neo FM, a Class FM hírösszefoglalóira, illetve a Hír TV Híradó 21-re terjedtek ki.

2012-ben 1749 órányi híryanag került feldolgozásra, ami mintegy 74 ezer műsoregység és közel 122 ezer hazai szereplő regisztrálását és elemzését jelentette. A vizsgálat kizárólag azokat a megjelenéseket vette figyelembe, amikor a műsorok ismertették a szereplők álláspontját, cselekedeteit, illetve amikor élőszóban nyilatkoztak.

A Nielsen Közönségmérés Kft. adatai¹¹ szerint az országos terjesztésű televíziós csatornák főműsoridőben sugárzott hírműsorait havi átlagban a négy évnél idősebb lakosság maximum hatoda követi figyelemmel. A Tények 2012-ben is megőrizte piacvezető szerepét, annak ellenére, hogy nézettsége jelentős csökkenést tudhatott magáénak (14,1% vs. 12,3%) **(1. táblázat)**. Ehhez

¹¹ A Hír TV nézettségét méri a Nielsen Közönségmérés Kft., azok azonban – a médiaszolgáltató kérésére – nem publikusak.

az is hozzájárult, hogy a TV2 egy órára növelte programjának hosszát. Az RTL Klub hírműsorának nézettsége stagnált (11,6% vs. 11,4%). A közszolgálati média mindkét hírműsora megőrizte tetszési indexét. A legkisebb nézői indexszel ebben az évben is az Echo TV hírműsora (0,2%) rendelkezett.

1. táblázat: A hírműsorok nézettsége 2012-ben

Műsor címe	Súlyozott nézettség a teljes lakosság körében (AMR)		Közönség-arány (SHR)	A műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)
	%	fő	%	%
RTL Klub Híradó (18³⁰)	11,4	1 049 358	27,7	68,3
TV2 Tények (18³⁰)	12,3	1 136 146	29,5	62,6
M1 Híradó (19³⁰)	6	553 108	12,7	59,2
Duna TV Híradó (18⁰⁰)	1,2	112 890	3,4	48,5
Magyar ATV Híradó (19³⁰)	1,5	135 180	3,4	56,9
Echo TV Híradó (19³⁰)	0,2	19 797	0,5	33,4

A híryanag vizsgálatának során az elemzés a következő fontosabb alapkategóriákat különböztette meg:

- hírek: a tájékoztatási folyamatnak azok a formálisan is elkülönülő elemei, amelyek a téma, a szereplők, illetve a helyszín szempontjából zárt egységet alkotnak,
- események: azok a történések, amelyek a világban végbemennek, amelyeket a média hírként prezentál,
- szereplők: azok a személyek vagy intézmények, akik/amelyek az események előidézőiként és aktív résztvevőiként tűntek fel a híregységekben,
- témák: azok az ügyek, amelyek körül az események forogtak, és amelyekkel kapcsolatban a szereplők véleményüket ismertették.

A hírműsorok feldolgozása során vizsgálatra került, hogy a műsorokban hírként prezentált események milyen színterekhez és társadalmi intézményekhez kötődtek; a különböző típusú eseményekre a híregységek számát és hosszát tekintve milyen mértékű figyelem irányult; mely intézmények, illetve mely intézményeket reprezentáló személyek jelentek meg mint az események generálói; milyen mértékű médiafigyelem irányult rájuk; milyen

témák, milyen publikus ügyek szerepeltek a híradók napirendjén; milyen társadalmi sikerek, konfliktusok artikulálódtak a hírekben.

Hasonlóan az előző évekhez, 2012-ben is elsősorban hazai vonatkozású történéseket (78%) tartak a nézők és hallgatók elé a televíziós, illetve rádiós hírműsorok – azaz vagy a szereplőjük volt magyar állampolgár, vagy az esemény helyszíne volt hazánk. Tisztán külföldi vonatkozású eseményekkel (külföldi helyszín és külföldi szereplő) a hírek közel ötöde (19%), míg a határon túli magyarokkal a műsoregységek 3 százaléka foglalkozott.

Bár a részletes elemzés csakis azokra a tudósításokra terjedt ki, amelyeknek volt valamilyen magyar vonatkozásuk, a médiumok hírvilágának teljesebb feltérképezése céljából vizsgálat tárgya volt, hogy a hírekben mely országokra, illetve geopolitikai régiókra irányult a figyelem (**2. táblázat**). A hatóság 2010 óta országonként rögzíti az Európán kívül történt eseményeket is, így azok az államok, amelyek számottevő eredményt értek el, külön szerepeltek a táblázatban, míg a többiek összevont kategóriákban kerültek feltüntetésre.

A Magyarországon történt események prezentációja az előző évhez képest enyhe mértékű növekedést könyvelhetett el (70,9% vs. 71,5%). A *Duna TV Híradója* (47,0%) szentelte a legkisebb teret a magyarországi történéseknek, a 2011. évi adatokkal összevetve kismértékben csökkent a részesedésük (47,6%). A hazai kötődésűnek számító összefoglalók a *Tények* adásaiban jelentek meg a leghangsúlyosabban (83,2%).

A külföldi tudósítások közül a romániai történések kapták a legnagyobb figyelmet, 2011-hez képest több mint egy százalékkal emelkedett a részesedésük (2,4% vs. 3,8%). Délkeleti szomszédunkban jelentős politikai változások zajlottak az év folyamán. Áprilisban Victor Ponta lett a miniszterelnök, aki kezdeményezte Traian Băsescu államfő felfüggesztését, amiről referendumot is tartottak. Decemberben a parlamenti választás irányította az országra a médiumok figyelmét, nem utolsósorban a határon túli magyarság sorsa miatt. Az Észak-Amerikából származó hírek elvesztették vezető helyüket, annak ellenére, hogy arányuk 2011-hez képest növekedett (3,0% vs. 3,7%), amihez jelentősen hozzájárult az amerikai elnökválasztás is. Az USA és Kanada szerepeltetésében jelentős különbség volt tapasztalható az egyes hírműsorok között. A kereskedelmi csatornák és a közszolgálati adók televíziós hírműsorai a bűncselekményekről, balesetekről, szenzációkról tudósító hírekre helyezték a hangsúlyt, míg a Kossuth rádió Krónikái és a közéleti médiaszolgáltatók¹² a világ vezető hatalmának külpolitikáját részesítették előnyben. A szomszédos országok közül ebben az évben – Románián kívül – Szlovákiát övezte kiemelt érdeklődés (1,5%). A környező országok leggyakrabban a *Duna TV Híradójában* szerepeltek, amely – a többi adóhoz képest – kiemelten foglalkozott a szomszédos országokban élő magyar

¹² 2009 januárjától az eddig kereskedelmi csatornánaként kezelt médiaszolgáltatókat két csoportra osztotta az elemzés. Egyik csoportba a klasszikus értelemben vett profitorientált műsorszolgáltatókat sorolta (RTL Klub, TV2, Neo FM és Class FM), míg a másik kategóriába azokat a műsorokat csoportosította, amelyek híradásaik nagy részét a politikai élet eseményeinek bemutatásának szentelik, őket közéleti csatornáknak nevezte el (ATV, Hír TV, Echo TV).

kisebbségek helyzetével. A külföldi hírek több mint fele a politika és a gazdaság eseményeiről tudósított, 28 százaléka külföldi tragédiákról, háborúkról, terrortámadásokról adott hírt, a kultúra kérdéseinek és a bulvárhíreknek az aránya egyaránt 10 százalékot ért el. A határon túli magyarok helyzetét főként a közszolgálati adók tüzték napirendre, közülük is kiemelkedett a *Duna TV Híradója* – külpolitikai összefoglalóinak 59 százalékát szentelte a kérdéskörnek, ami 4 százalékos emelkedést jelent az előző évhez képest (59% vs. 55%). A kereskedelmi televíziócsatornák hírműsoraiban a bulvár és a külföldi bűncselekmények, katasztrófák prezentációja volt meghatározó. A *Tények* külföldi tudósításainak több mint 70 százaléka ezekhez kapcsolódott (75%), de az RTL Klub is igen magas részesedést jutatott az e típusba sorolható tudósításoknak (57%). 2012-ben a külföldi hírek 63 százaléka szólt Európáról, az előző évhez képest 8 százalékos emelkedés volt tapasztalható (55%).

A geopolitikai kategóriákat vizsgálva megállapítható, hogy Magyarország után az Európában történt eseményekkel lehetett találkozni a legtöbbször (19%). Az észak-amerikai régió visszanyerte harmadik helyét (3,7%). A közel-keleti helyszínek (2,3%) újra megelőzték Ázsia országait (1,5%), amihez nagyban hozzájárult a Szíriában kialakult polgárháborús helyzet. 2011-hez képest az afrikai országok könnyelhettek el a legnagyobb visszaesést (3,5% vs. 0,7%), az ún. arab tavasz lezárását követően megszűnt a velük kapcsolatos médiafigyelem. Az NMHH tapasztalatai szerint azok a helyszínek, országok szerepelhettek gyakrabban a hírműsorokban, amelyek vagy a világ egyik politikai gócpontjának számítanak, vagy ahol valamilyen jelentős természeti katasztrófa, tragédia történt az elmúlt évben. Ez a szerkesztési gyakorlat főként az ún. harmadik világ országaira volt jellemző. Szíria, Izrael, Afrikában Egyiptom esetében pl. a heves politikai folyamatokról, terrorcselekményekről szóló tudósítások domináltak.

2. táblázat: A hírek geopolitikai helyszíne

	MTV1 esti Híradó	Duna TV Híradó	180 perc	Déli Krónika	Esti Krónika	Tények	RTL Klub Híradó
Magyarország	79,8	47,0	72,6	68,4	71,6	83,2	73,4
Románia	1,5	22,5	2,2	3,8	4,4	0,3	0,4
USA, Kanada	2,1	1,3	2,4	2,7	1,4	3,6	7,3
Nagy-Britannia	1,9	1,2	1,1	1,1	1,1	1,9	2,7
Szlovákia	1,0	6,8	1,5	1,9	2,5	0,3	0,3
Egyéb uniós országok	1,3	1,4	1,9	1,9	1,7	0,8	1,5
Belgium, Brüsszel, EU-központ	1,4	1,2	1,4	2,9	2,1	0,4	0,5

	MTV1 esti Híradó	Duna TV Híradó	180 perc	Déli Krónika	Esti Krónika	Tények	RTL Klub Híradó
Olaszország	0,7	0,6	1,3	1,9	2,0	0,6	1,0
Egyéb európai országok	1,2	1,6	0,8	1,1	1,1	0,6	1,0
Egyéb ázsiai országok	0,7	0,6	1,0	1,3	0,7	1,0	1,5
Görögország	0,6	0,6	1,4	1,1	1,0	0,2	0,6
Szíria	0,6	0,4	1,6	1,4	1,2	0,2	0,4
Franciaország	0,9	0,7	0,9	0,7	0,8	0,7	0,9
Szerbia	0,6	5,5	0,8	1,0	0,9	0,2	0,1
Németország	0,7	0,6	1,2	1,2	1,2	0,5	0,8
Egyéb közel-ke- leti országok	0,5	0,4	1,0	1,2	0,7	0,3	0,4
Ukrajna	0,3	3,1	0,8	1,1	1,0	0,2	0,2
Oroszország	0,5	0,4	0,7	0,7	0,6	0,6	0,9
Spanyolország	0,5	0,2	0,6	0,6	0,4	0,4	0,9
Egyéb közép- és dél-amerikai országok	0,4	0,4	0,7	0,6	0,3	1,0	1,1
Izrael	0,3	0,2	0,9	1,0	1,0	0,2	0,2
Európai több helyszín	0,7	0,3	0,4	0,5	0,6	0,2	0,3
Kína	0,2	0,2	0,2	0,4	0,2	0,9	1,3
Ausztria	0,3	2,0	0,2	0,2	0,4	0,4	0,4
Egyéb afrikai országok	0,2	0,2	0,7	0,4	0,3	0,3	0,4
Egyiptom	0,3	0,2	0,6	0,5	0,5	0,1	0,2
Egyéb (Antark- tisz, világűr)	0,3	0,1	0,2	0,1	0,2	0,3	0,5
Meghatározha- tatlan	0,2	0,1	0,9	0,1	0,1	0,1	0,2
Ausztrália, Óceánia	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,6	0,6

2. táblázat: A hírek geopolitikai helyszíne (folytatás)

	Class FM Hírek	Neo FM Hírek	ATV Híradó	Híradó 21	Echo TV Híradó	Össze- sen
Magyarország	73,3	72,7	66,5	72,1	68,5	71,5
Románia	0,6	0,4	1,1	2,3	7,9	3,8
USA, Kanada	4,0	13,2	5,2	2,7	1,7	3,7
Nagy-Britannia	2,6	4,3	2,6	1,4	0,9	1,8
Szlovákia	0,7	0,3	0,5	0,9	1,8	1,5
Egyéb uniós országok	1,5	0,9	1,4	1,6	1,3	1,5
Belgium, Brüsszel, EU-központ	1,1	1,1	1,6	1,0	3,3	1,4
Olaszország	2,0	0,9	1,1	1,5	0,9	1,2
Egyéb európai országok	1,2	0,7	1,4	1,3	1,2	1,1
Egyéb ázsiai országok	1,0	0,5	1,4	0,9	0,6	1,0
Görögország	0,9	0,2	0,9	2,1	1,9	0,9
Szíria	0,6	0,1	2,5	1,4	1,4	0,9
Franciaország	0,9	1,0	1,4	1,5	1,1	0,9
Szerbia	0,6	0,1	0,2	0,4	0,7	0,9
Németország	0,7	0,3	1,3	0,9	0,9	0,9
Egyéb közel- keleti országok	0,5	0,2	2,2	1,1	0,9	0,8
Ukrajna	0,4	0,1	0,4	0,5	0,9	0,7
Oroszország	0,9	0,3	1,0	1,0	0,4	0,7
Spanyolország	0,5	0,4	0,9	1,2	0,9	0,6
Egyéb közép- és dél-amerikai országok	0,5	0,2	0,8	0,4	0,4	0,6

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

	Class FM Hírek	Neo FM Hírek	ATV Híradó	Híradó 21	Echo TV Híradó	Össze- sen
Izrael	0,3	0,1	1,7	0,9	0,3	0,6
Európai több helyszín	0,7	0,5	0,4	1,1	0,9	0,5
Kína	0,6	0,3	0,8	0,4	0,1	0,5
Ausztria	0,7	0,3	0,2	0,2	0,2	0,5
Egyéb afrikai országok	0,5	0,2	0,8	0,4	0,3	0,4
Egyiptom	0,4	0,1	0,9	0,6	0,3	0,4
Egyéb (Antark- tisz, világűr)	1,2	0,2	0,4	0,1	0,1	0,3
Meghatároz- hatatlan	1,0	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3
Ausztrália, Óceánia	0,2	0,2	0,4	0,1	0,0	0,2

A beszámoló a továbbiakban csak a magyarországi vonatkozású hírekre összpontosít. A hazai események földrajzi kötődésének megállapításánál alapelv, hogy csak azok a helyszínek (egy vagy több helyszínen) kerülnek regisztrálásra, amelyeket a híradások konkrétan megneveztek, azok viszont nem, amelyeknél ugyan a helyszín nyilvánvaló volt – például az Országgyűlés esetében Budapest –, de külön nem említették. Az NMHH hasonlóképpen nem regisztrálta a helyszín vonatkozásában azokat a híregységeket sem, amelyek nem informáltak a színterről, és az nem is volt kikövetkeztethető a szövegből. A tudósítások kevesebb mint felénél (40%) nem hangzott el tényszerű helymeghatározás, és a hírek közel 10 százalékában a helyszín Magyarországon kívülre esett.

A vizsgált hírek ötödében jelölték meg explicit módon Budapestet az esemény színtereként, ami 2 százalékos csökkenést jelentett az előző évhez képest (22% vs. 20%). A megyeszékhelyek (9%), a vidéki városok (9%) és a községek (6%) közel azonos arányban szerepeltek. Az adatok a hírányag erős Budapest-centrikusságát tükrözik, amit azonban aligha lenne indokolt a hírszerkesztők rovására írni, hiszen ténykérdés, hogy az ország életében meghatározó szerepet játszó intézmények túlnyomó többségének a főváros ad otthont, és rendszerint itt játszódik a kétségkívül fontosnak minősíthető országos események zöme. A főváros mellett a Baranya, Pest, Veszprém és Csongrád megyében történt eseményekkel

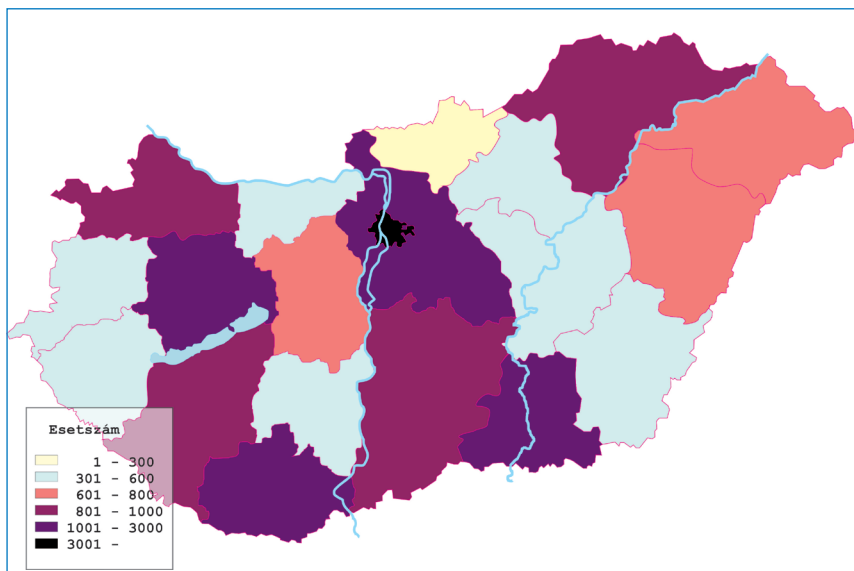
foglalkoztak kiemelten a csatornák (1. ábra). A főváros a belpolitikai konfliktusok miatt jelenhetett meg hangsúlyosan.

A hírműsorok közül 2012-ben is az *Echo TV Híradóját* jellemezte a legerőteljesebb Budapest-központúság. Ettől a tendenciától leginkább a TV2 hírműsora tért el, ahol a fővárosi események bemutatása 25 százalék alatt maradt (3. táblázat). Az RTL Klub hírműsora és a *Tények* foglalkozott a legtöbbször a vidéki Magyarország – városok, községek – életével, leginkább valamely bűncselekmény, baleset kapcsán. Hosszú évek óta jellemző tendencia, hogy a városok, községek nagy valószínűséggel csak negatív esemény kapcsán kaphatnak nagyobb nyilvánosságot. Ezt bizonyítja az is, hogy mind a három településtípuson belül a leggyakrabban olyan helyszínek fordultak elő, ahol olyan súlyos bűncselekmény történt, amely nagy érdeklődést váltott ki: Pécs, Sopron, Kulcs. A tavalyi évhez képest a két kereskedelmi csatorna szerkesztési elveiben annyi változott, hogy a megyeszékhelyekről szóló tudósításokban a bulvárhírek vették át a vezető szerepet. Az innen származó beszámolók kb. harmada ehhez a témakörhöz kapcsolódott (TV2: 37%; RTL Klub: 32%).

3. táblázat: A magyar vonatkozású hírek földrajzi kötődése (%)

	Budapest	Megye- székhely	Vidéki város	Község	Egyéb terület
M1 esti Híradó	33	14	16	12	11
Duna TV Híradó	25	10	11	9	8
180 perc	31	15	13	8	8
Déli Krónika	43	14	12	8	7
Esti Krónika	29	19	15	11	8
Tények (TV2)	25	22	20	17	11
RTL Klub Híradó	34	19	15	12	12
Class FM Hírek	30	12	16	14	13
Neo FM Hírek	37	10	11	9	20
ATV Híradó	45	10	11	7	5
Híradó 21 (Hír TV)	34	16	13	11	10
Echo TV Híradó	49	9	9	7	2
Összesen	33	16	15	11	10

1. ábra: A magyarországi események helyszíneinek megoszlása a vizsgált hírműsorokban

A következőkben azok a nagyobb témacsoportok kerülnek áttekintésre, amelyek körül a híregységekben prezentált események forogtak, és amelyek a híryanagban történő megjelenésükön keresztül mint fontos közügyek definiálódtak a nyilvánosságban (**4. táblázat**). (Az összegek nem adnak ki 100 százalékot, mivel egy híradás több témát is tárgyalhatott, a híregységek számát a témák gyakoriságához viszonyította a hatóság.) Az adatfelvétel során használt közel 100 téma – a könnyebb értelmezhetőség kedvéért – kilenc nagyobb témacsoportként került megjelenítésre.

A 2012-es év híregységeinek témaorientációját vizsgálva megállapítható, hogy elsősorban a belpolitika állt a médiumok érdeklődésének homlokterében (39%), amit a katasztrófák és bűncselekmények követték (25%).¹³ Előbbi kérdéskör részesedése az előző évhez képest drasztikusan csökkent (44% vs. 39%), ezen belül a leginkább a kormány gazdaságpolitikai intézkedéseit tárták a befogadók elé a médiumok. A botrányok előfordulása is jelentős térszűkítést könyvelhetett el 2011-hez képest (9% vs. 6%), a témakörön belül a legtöbbször a vállalatok, vállalkozások problémás kérdéseivel és Schmitt Pál plágiumügyével foglalkoztak. A tavalyi évben az egyéb hírek (3% vs. 5%) és a kultúra részesedése

¹³ A bűnügyi témájú hírek arányáról és az Mttv. vonatkozó előírásai teljesítéséről a IX. fejezet 2. pontja tartalmaz részletes információkat.

(9% vs. 11%) emelkedett számottevően. A külpolitika megőrizte tavalyi magas arányát (10%), leginkább a Magyarország ellen indított uniós eljárások témája foglalkoztatta a műsorok szerkesztőit.

2012-ben is egyedül az *ATV Híradó*iban közelítette meg a belpolitika témaköre a 70 százalékos részesedést, de a többi közéleti csatorna esetében is igen magas volt a kérdéskör előfordulása. A közszolgálati csatornák közül az MR1–Kossuth rádió hírműsorai produkáltak 50 százaléknál magasabb arányt (*180 perc*: 56%, *Déli Krónika*: 50% *Esti Krónika*: 57%). Legkevésbé a *Tények*ben éreztették hatásukat a politikai szféra történései (13%), rajta kívül az *RTL Klub Híradó*jában (17%) és a *Class FM* híreiben (17%) sem érte el a témakör részesedése a 30 százalékot. A katasztrófák, bűncselekmények prezentálásának 2012-ben is elsősorban a kereskedelmi televíziók tulajdonították hírértéket, melyek az *RTL Klub*, a *TV2* hírműsorainak tudósításaiban és a *Class FM* beszámolóiban fordultak elő a legnagyobb valószínűséggel, közülük is leginkább a *Tények* emelkedett ki (53%). A közszolgálati műsorok közül egyedül az *M1 esti Híradó*jában haladta meg a kérdéskör részesedése a 20 százalékot (25%). A botrányok az elmúlt évben az *ATV Híradó*jában (14%) fordultak elő a legnagyobb valószínűséggel. 2012-ben is az önkormányzatok munkájának szentelték a legkisebb figyelmet a hírműsorok (2%). A külpolitikai kérdéskör a *Duna TV Híradó*jában (21%) szerepelt a leghangúlyosabban.

4. táblázat: A műsoregységekben tárgyalt főbb témacsoportok (%)

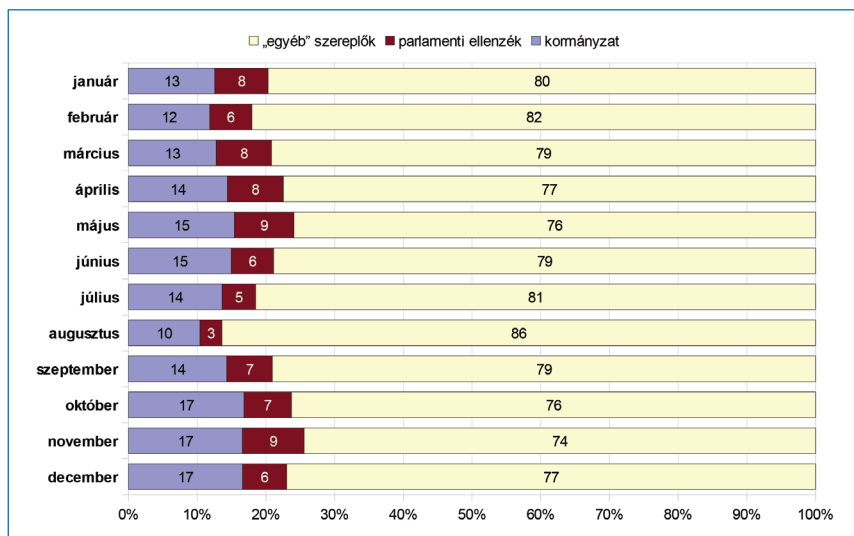
	M1 esti Híradó	Duna TV Híradó	180 perc	Déli Krónika	Esti Krónika	Tények (TV2)	RTL Klub Híradó
Külpolitika	8	21	16	12	15	2	2
Gazdaság	13	11	17	19	16	9	8
Belpolitika	39	38	56	50	57	13	17
Botrányok	6	4	5	4	5	7	6
Szociális szféra	8	8	9	9	9	7	11
Önkormányzatok	1	1	2	4	3	2	1
Kultúra	15	21	13	11	11	8	12
Katasztrófa, baleset, bűncselekmény	25	15	9	13	14	53	42
Egyéb	4	4	2	2	1	8	12

	Class FM Hírek	Neo FM Hírek	ATV Híradó	Híradó 21 (Hír TV)	Echo TV Híradó	Össze- sen
Külpolitika	4	5	12	11	18	10
Gazdaság	16	25	10	11	18	14
Belpolitika	17	38	67	50	57	39
Botrányok	4	3	14	11	7	6
Szociális szféra	10	17	9	8	8	9
Önkormányzatok	2	3	2	2	3	2
Kultúra	11	8	11	8	10	11
Katasztrófa, baleset, bűncse- lekmény	35	13	10	25	8	25
Egyéb	8	4	2	1	1	5

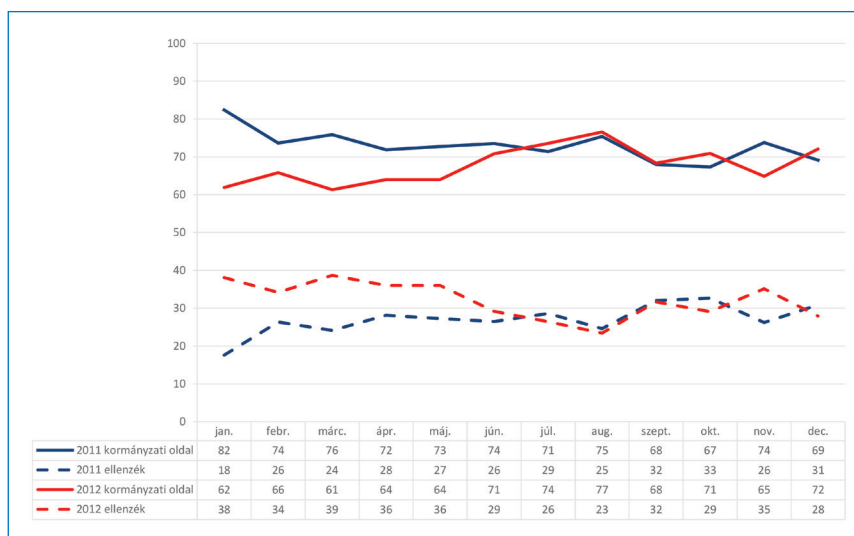
Az NMHH a következőkben a hírműsorok tájékoztatási gyakorlatát a politikusok szereplési arányainak szempontjából mutatja be. Ennek keretében – nemzetközi példákat követve – elsősorban a parlamenti dimenzióban értelmezhető politikusok – azaz a kormánytagok, a koalícióhoz, illetve a parlamenti ellenzékhez tartozók – szerepléseit vizsgálta. A feldolgozás során kizárólag azokat a megjelenéseket vette figyelembe, amikor a műsorok ismertették a szereplők álláspontját, cselekedeteit, illetve amikor élőszóban nyilatkoztak (azaz eltekintett a hatóság azoktól a megjelenésektől, amikor a kommunikátorok csak neveket említettek).

A hatóság a politikusok médiahasználatát elsőként az ún. összes szereplési lehetőség megoszlása alapján közelítette meg. A szemben álló politikai erők előfordulási gyakoriságában mutatkozó különbségek azt jelzik, hogy az elektronikus médiumok mekkora publicitást biztosítottak az eltérő vélemények kifejtésére. 2012-ben a parlamenti patkó résztvevői kisebb teret kaptak a megjelenésre, mint az azt megelőző évben (23%, ill. 21%). A tavalyi évben egy hónapban sem érte el parlamenti politikusok aránya a 30 százalékot az elemzett hírműsorokban, a legtöbb megjelenés novemberben fordult elő (26%) **(2. ábra)**. A belpolitikai élet prominensei az *Esti Krónikában* (34%) fordultak elő a legnagyobb arányban. Rajtuk kívül az ATV (32%) és az *Echo TV Híradó* adásaiban (31%) tudhatták magukénak a megjelenések több mint 30 százalékát. Az *RTL Klub Híradóiban* (8%) és a *Tényekben* (7%) a hatalmi szféra részesedése éves szinten nem érte el a 10 százalékot.

2. ábra: A parlamenti politikusok és az „egyéb” szereplők megjelenésének aránya a hírműsorokban

3. ábra: A kormányzati oldal és az ellenzék médiahasználata a hírműsorokban 2011-ben és 2012-ben (a szereplések százalékában)

A politikusok szerepléseit két aspektusból is vizsgálta a hatóság. Az NMHH az erőviszonyok áttekintését elősegítő ábrákban csak a kormánytagok és a parlamenti képviselők szerepléseit tüntette föl havi bontásban. A táblázatok esetében a parlamenti képviselők médiahasználatára mellett a kormánytagok és a politikai pártkötődéssel rendelkező közéleti szereplők eredménye is megjelenítésre került. A kabinet pártok által delegált, de párttagsággal nem rendelkező tagjainak szereplési adatait a táblákban a médiahatóság a kormány alá sorolta.

A kormányzati oldal médiahasználatában 2011-hez képest jelentős visszaesés volt tapasztalható (73% vs. 67%) **(3. ábra)**. Júniusig stabilan 70 százalék alatt maradt a részese-désük, majd az év második felében – szeptember és november kivételével – e fölé emelkedett.

A parlamenti politikusok mellett érdemes szemügyre venni az összes, köztudomásúan politikai kötődéssel bíró szereplő megjelenését is **(5. táblázat)**. Ebből a szempontból nézve a kormányoldal a szereplések kétharmadát tudhatta magáénak (66,2%), közülük

5. táblázat: A kormány és a parlamentben képviselettel rendelkező pártok tagjainak médiahasználatára a hírműsorokban (a szereplések százalékában)

	Kormány	Fidesz	KDNP	MSZP	Jobbik	LMP	DK ¹⁴
M1 esti Híradó	7,9	48,0	6,4	13,8	10,3	9,6	4,0
Duna TV Híradó	9,9	52,1	7,7	11,0	7,6	7,9	3,8
180 perc	14,2	50,3	6,0	11,6	7,6	7,7	2,6
Déli Krónika	12,9	50,7	7,2	12,5	6,8	7,9	1,9
Esti Krónika	9,3	48,2	7,5	13,9	9,2	9,4	2,5
Tények (TV2)	9,5	51,8	3,7	19,2	4,8	8,3	2,8
RTL Klub Híradó	14,0	48,3	4,3	13,3	8,0	9,5	2,5
Class FM Hírek	20,2	51,5	4,3	8,0	6,5	6,0	3,5
Neo FM Hírek	27,2	50,4	5,2	7,4	3,6	4,1	2,2
ATV Híradó	6,9	43,1	5,1	20,3	6,8	11,8	6,0
Híradó 21 (Hír TV)	11,5	46,2	5,4	15,3	9,6	7,0	4,9
Echo TV Híradó	7,6	53,6	8,9	12,1	8,3	6,8	2,7
Összesen	10,8	49,1	6,3	13,9	8,0	8,4	3,5

¹⁴ A Demokratikus Koalíció politikusai ugyan nem alkotnak frakciót az Országgyűlésben, mivel azonban országos szinten pártként politizálnak, ezért külön kategóriaként szerepelnek a táblázatokban.

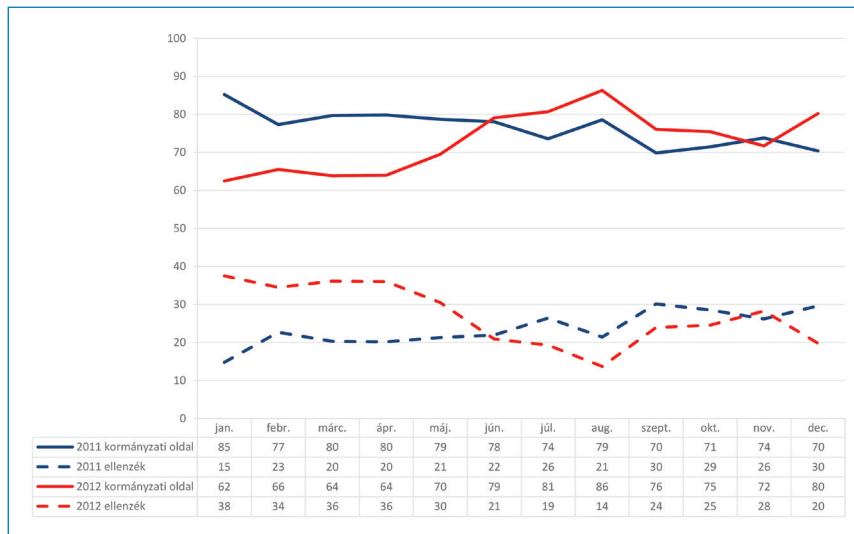
is a Fidesz megjelenései számítottak meghatározónak (49,1%). Az ellenzéki oldalról a leggyakrabban a szocialisták prominenseivel találkozhattunk, az LMP közel ugyanannyit szerepelhetett, mint a Jobbik (8,4% vs. 8,0%).

Széles körben elfogadott az az álláspont, amely a szóbeli nyilatkozatot a narrátor általi megjelenítésnél értékeőbb szereplési formának tekinti. Ezért az NMHH folyamatosan regisztrálja a politikusok által adott nyilatkozatokat, egyfelől a megszólalók csoportjának politikai összetétele, másfelől időtartamának megoszlása szempontjából. A felmérésekben állandóan alkalmazott mutató a politikai erők képviselői által adott nyilatkozatok összes idejének megoszlása (**4. ábra**).

2012-ben a parlamenti politikusok összes beszédidejének 73 százaléka a kormányoldal prominenseihez kötődött, ami 2011-hez képest 3 százalékos csökkenést jelentett (76%). Az elmúlt év három hónapjában is 80 százalék vagy a feletti arányt értek el a kormánypártok parlamenti képviselői, azonban a vizsgált időszak első harmadában részesedésük nem érte el a 70 százalékot.

Ha az összes pártkötődéssel rendelkező szereplő megjelenésének vizsgálatára kerül sor műsorok szerinti bontásban, árnyaltabb kép rajzolódik ki (**6. táblázat**). Öt hírműsor esetében nem érte el a kormányon lévő erőknek biztosított műsoridő a 70 százalékot. A tavalyi évhez képest csak az *M1 esti Híradójában* (64,9% vs. 69,4%) és a *180 perc*ben (73,7% vs. 79,1%) emelkedett a kormányoldal részesedése. A legnagyobb teret a Class FM biztosította a kormányzati

4. ábra: A kormányzati oldal és az ellenzék médiahasználata a hírműsorokban 2011-ben és 2012-ben (a beszédidő százalékában)

oldalnak (92,5%), azonban a Fidesz szereplése a Neo FM adásaiban érte el a legmagasabb arányt (79,3%). A műsorok többségében az ellenzék térnyerése volt megfigyelhető. Az RTL Klub (26,8% vs. 35,6%) és az ATV hírműsorában (40,9% vs. 49,0%) a 8 százalékot is meghaladta a növekedésük, de a *Déli Krónika* esetében is szembeűnő volt az előretörésük (28,9% vs. 34,1%). A szocialistákra az *ATV Híradójában* (24,0%) irányult a legnagyobb figyelem, ugyanebben a műsorban kapta a legnagyobb teret az LMP (13,2%) és a Demokratikus Koalíció (6,9%) is. A Jobbik prominenseinek részesedése az *Esti Krónikában* volt a legmagasabb (9,3%).

6. táblázat: A kormány és a parlamentben képviselttel rendelkező pártok tagjainak médiahasználata a hírműsorokban (a beszédidő százalékában)

	Kormány	Fidesz	KDNP	MSZP	Jobbik	LMP	DK
M1 esti Híradó	5,9	56,5	7,0	13,2	7,7	7,8	1,9
Duna TV Híradó	6,0	64,7	8,0	9,0	4,7	5,2	2,2
180 perc	10,3	60,5	8,3	8,8	5,2	4,9	2,0
Déli Krónika	6,5	52,1	7,3	16,6	8,1	8,1	1,3
Esti Krónika	5,4	52,2	7,7	14,6	9,3	9,2	1,6
Tények (TV2)	6,2	60,1	3,3	19,8	2,9	6,1	1,7
RTL Klub Híradó	7,1	53,3	4,0	15,8	6,1	9,9	3,7
Class FM Hírek	10,5	73,8	8,2	2,3	1,9	1,7	1,7
Neo FM Hírek	*	79,3	*	16,9	*	3,8	*
ATV Híradó	3,9	43,2	3,9	24,0	4,8	13,2	6,9
Híradó 21 (Hír TV)	7,4	56,8	5,8	14,1	7,9	4,2	3,9
Echo TV Híradó	5,8	60,9	10,7	9,2	7,2	4,8	1,5
Összesen	7,2	56,9	7,3	13,0	6,4	6,5	2,6

5. 2. A politikai magazinműsorok tájékoztatási gyakorlata

Magazinműsoroknak tekinthetők azok a közérdeklődésre számot tartó hazai és külföldi eseményekkel kapcsolatos háttérműsorok, amelyek az aktuális politikai, társadalmi, gazdasági stb. kérdésekben vitára, beszélgetésre, kommentárra adnak lehetőséget. Míg a hírműsorok az események, történések, problémák rövid, tényszerű bemutatására törekednek,

addig a magazinműsorokban több idő jut az eltérő nézetek, vélemények és azok mögöttes tartalmának bemutatására.

A mintába a következő műsorok tartoztak: *Este, Ma reggel* (M1); *Ütköző* (Kossuth rádió), *Mokka* (TV2); *Egyenes beszéd* (Magyar ATV), *Közbeszéd* (Duna Televízió), *Rájátszás* (Hír TV).

Az NMHH 2012-ben a magazinműsorok körében 1005 óranyi műsorszámot, majdnem 6000 műsoregységet elemzett. Az országos sugárzású televíziós csatornák magazinműsorai közül idén az *Egyenes beszéd* rendelkezett a legnagyobb nézőszámmal és közönségarányval, a műsor az előző évhez képest több mint fél százalékkal növelte nézettségét (1,9% vs. 2,6%). A kétszáz ezres nézőszámot rajta kívül csak a *Mokka* haladta meg (**7. táblázat**). A tavalyi évben egyedül az *Este* könyvelhetett el nagyobb mértékű tévesztést (2,4% vs. 1,8%).¹⁵

7. táblázat: A magazinműsorok nézettsége

Műsor címe	Súlyozott nézettség a teljes lakosság körében (AMR)		Közönségarány (SHR)	A műsor egy nézőjére jutó nézett idő százalékos aránya (ATS)
	százalék	fő	százalék	százalék
M1 Este	1,8	169 508	5,3	45,6
M1 Ma reggel	1,6	145 925	15,5	23,8
Duna TV Közbeszéd	0,3	23 914	0,6	35,1
TV2 Mokka	2,4	218 210	23,1	27,3
Magyar ATV Egyenes beszéd	2,6	238971	5,4	45,2

A felmérések kitértek arra is, hogy a politikai magazinműsorokban az események milyen szinterekhez és társadalmi intézményekhez kötődtek; a különböző eseményekre, szereplőkre milyen mértékű médiafigyelem irányult; milyen témák jelentek meg a műsorokban. A tanulmányban használt kategóriák, meghatározások megegyeznek a hírműsorokról készült elemzés definícióival, így a két kutatás eredményei összevethetőek egymással.

A televíziós és rádiós politikai háttérműsorok szinte csak hazai vonatkozású történéseket tártak a nézők/hallgatók elé (96,8%). Tisztán külpolitikai témákkal a *Közbeszéd* foglalkozott a legnagyobb arányban (1,4%), a határon túli magyarok helyzetét szintén az előbbi műsorban taglalták a leggyakrabban (18,4%).

¹⁵ A Hír TV politikai magazinműsorának nézettségéről nincs információ, mivel a Hír TV nem szerepelt a közönségmérésben.

Részletes elemzés csak a magyar vonatkozású műsoregységekről készült, ám rögzítésre kerültek a külföldi eseményekkel foglalkozó tudósítások helyszínei is, így képet kaphatunk arról, hogy elsősorban mely országok, illetve régiók kerültek a televíziók és rádiók figyelmének középpontjába (**8. táblázat**). A tavalyi évben is Románia volt a legtöbbet előforduló külföldi helyszín, jelentőségét egyrészt a legnagyobb lélekszámú határon túli magyar népességnek köszönhette, másrészt az országban zajló jelentős politikai átrendeződésnek – az előző évhez képest részesevé számottevően emelkedett (1,4% vs. 3,4). A szomszédos országok közül a vizsgált periódusban rajta kívül Szlovákia (1,1%) kapott kiemelt figyelmet. Az európai kontinensen kívüli országok közül az Izraelben és Szíriában történetekkel foglalkoztak a leggyakrabban a háttérműsorokban (0,3-0,3%).

8. táblázat: A műsoregységek geopolitikai szóródása

	Százalék
Magyarország	88,2
Románia	3,5
Belgium, Brüsszel, EU-központ	1,3
Szlovákia	1,1
USA	0,8
Szerbia	0,7
Egyéb uniós országok	0,7
Görögország	0,5
Nagy-Britannia	0,4
Ukrajna	0,4
Franciaország	0,4
Izrael	0,3
Szíria	0,3
Egyéb európai országok	0,3
Németország	0,2
Egyéb ázsiai országok	0,2
Oroszország	0,1
Etiópia	0,1

	Százalék
Afganisztán	0,1
Irán	0,1
Egyiptom	0,1
Egyéb afrikai országok	0,1
Egyéb közép- és dél-amerikai országok	0,1
Egyéb közel-keleti országok	0,1

A magazinműsorok műsoregységeinek 61 százalékában nem jelölték meg a magyarországi vonatkozású események helyszínét, ami nem jelentett változást az előző vizsgálathoz képest (61%). Azokban az esetekben, amikor ismertették a színteret, a legtöbbször szereplő régió Budapest volt (16%) **(9. táblázat)**. A külföldi helyszínekről szóló műsoregységek aránya látványosan nőtt (10% vs. 15%).

9. táblázat: A műsoregységek földrajzi kötődése (%)

	Ma reggel	Este	Közbeszéd	Ütköző
Budapest	17	11	9	39
Megyeszékhely	3	3	2	*
Vidéki város	4	3	1	*
Község	2	2	1	1
Egyéb terület	3	6	1	2
Nem magyar	19	22	33	4

	Mokka	Egyenes beszéd	Rájátszás	Összesen
Budapest	12	9	32	16
Megyeszékhely	4	1	1	2
Vidéki város	4	1	1	2
Község	3	0	2	2
Egyéb terület	1	*	3	2
Nem magyar	6	3	14	15

A műsoregységekben tárgyalt főbb témacsoportok közül kiemelkedett a belpolitika (109%), amelyet a külpolitika (24%) és a szociális szféra kérdésköre (15%) követett (**10. táblázat**). (Az összegek nem adják ki a 100 százalékot, mivel egy műsoregység több témát is tárgyalhatott, a híregységek számát az NMHH a témák gyakoriságához viszonyította. A magazinműsorok témáinak rögzítésénél ugyanazokat a változtatásokat léptette életbe a hatóság, mint a hírműsorok esetében.) A belpolitika magas prezentációja a műsorok jellegéből adódott – a hírműsorokhoz hasonlóan –, itt is a kormány gazdaságpolitikája volt a leggyakrabban előforduló téma. Az előző évhez képest jelentősen emelkedett a külpolitika részesedése (18% vs. 24%). A kérdéskörön belül a Magyarország ellen indított uniós eljárásoknak, a határon túli magyarok helyzetének és az unió gazdaságpolitikájának szentelték a legnagyobb figyelmet. 2011-hez képest a leglátványosabb zuhanást a szociális szféra esetében regisztrálta a hatóság (22% vs. 15%). A többi témakör részesedése csak minimális mértékben változott.

10. táblázat: A műsoregységekben tárgyalt főbb témacsoportok (százalékban)

Téma	Átlag
Belpolitika	109
Külpolitika	24
Szociális szféra	15
Gazdaság	13
Botrányok	10
Kultúra	8
Katasztrófa, baleset, bűncselekmény	5
Önkormányzatok	3
Egyéb	0

A politikusok szerepléseit ugyanazokból az aspektusokból elemezte az NMHH, mint a hírműsorok esetében. Az erőviszonyok áttekintését elősegítő ábrákban csak a kormánytagok és a parlamenti képviselők szerepléseit ábrázolta havi bontásban. A táblázatok esetében a parlamenti képviselők médiahasználat mellett a kormánytagok és a politikai pártkötődéssel rendelkező közéleti szereplők eredményei is megjelenítésre kerültek. Az NMHH először az összes szereplés szempontjából elemezte az előfordulásait,

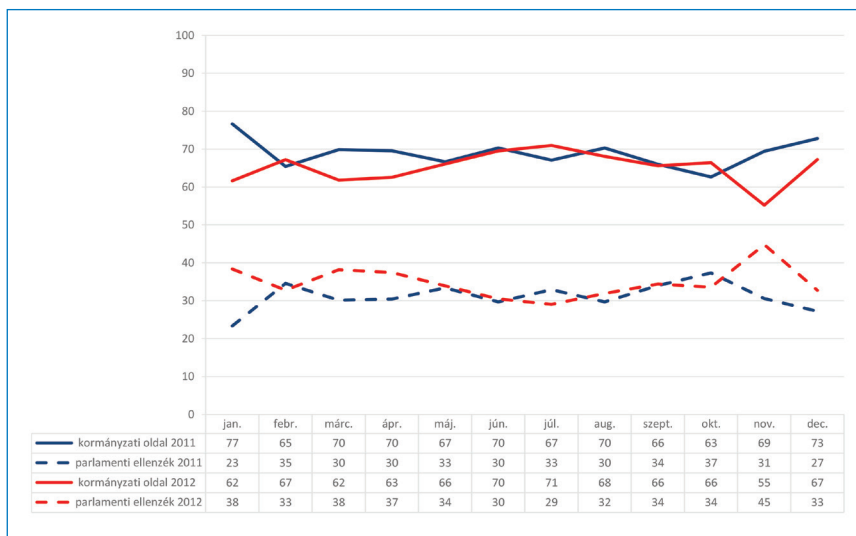
vagyis a feldolgozás során kizárólag azokat a megjelenéseket vette figyelembe, amikor a műsorok ismertették a szereplők álláspontját, cselekedeteit, illetve amikor előszóban nyilatkoztak.

A kormányzati oldal médiahasználatában 2011-hez képest 3 százalékos csökkenést regisztrált az NMHH (68% vs. 65%) **(5. ábra)**. Az előző vizsgálat adataival szemben mindössze két hónapban érte el a részesedésük a 70 százalékot. A politikai kormányoldalnak novemberben szentelték a legkisebb teret a háttérműsorok (55%).

A parlament tagjainak és az összes pártkötődéssel rendelkező politikusnak a szerepelteési arányai között nem volt számottevő a különbség (65%, ill. 66%) **(11. táblázat)**. A Fidesz prominenseire irányult a legnagyobb figyelem (48,6%), akiket a szocialisták követtek (16,9%). Az MSZP prominensei után az LMP következett (8,5%). A Jobbik és a KDNP politikusai azonos arányban (6,1-6,1%) jelenhettek meg a háttérműsorokban.

A magazinműsorok esetében a politikusok előszóbeli szereplései nagyobb jelentőséggel bírnak, mint a hírműsoroknál. A háttérműsorok többségében ugyanis a politikai felek hosszabb lélegzetű interjúk során fejthetik ki a véleményüket, míg a hírosszefoglalóknál sok esetben csak rövid idézet, bejátszás útján jelenhetnek meg a hazai politikum reprezentánsai. Az összes szereplés szempontja ezért a magazinműsorok esetében torzíthat, mivel sok esetben oly módon beszélnek egy politikai csoport tevékenységéről,

5. ábra: A kormányzati oldal és az ellenzék médiahasználatja a magazinműsorokban 2011-ben és 2012-ben (a szereplések százalékában)

11. táblázat: A kormány és a parlamentben képviselettel rendelkező pártok tagjainak médiahasználata a magazinműsorokban (a beszédidő százalékában)

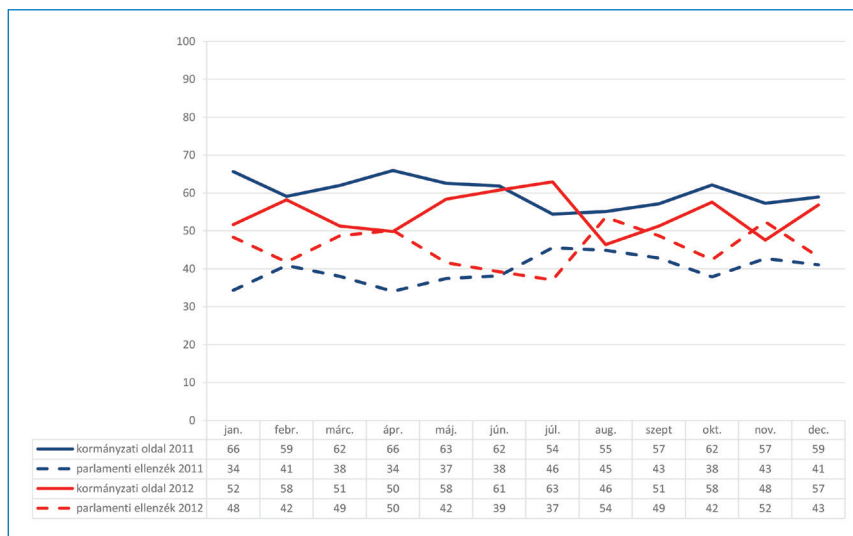
	Kormány	Fidesz	KDNP	MSZP	Jobbik	LMP	DK
Ma reggel	7,6	45,1	6,8	21,5	8,9	7,6	2,7
Este	7,1	48,4	5,9	14,7	9,8	10,7	3,4
Közbeszéd	13,9	55,8	7,9	10,9	4,9	4,6	2,0
Ütköző	12,2	44,8	8,4	15,9	8,6	7,6	2,5
Mokka	10,3	49,7	4,5	21,9	3,0	5,9	4,7
Egyenes beszéd	9,9	46,0	5,6	17,4	3,1	11,9	6,1
Rájátszás	13,7	56,4	5,5	10,6	5,4	5,6	2,9
Összesen	9,9	48,6	6,1	16,9	6,1	8,5	3,8

hogy az érintett fél részéről nem hívtak meg senkit, vagy ugyan felkérték, de a képviselője nem kívánt részt venni a műsorban (**6. ábra**).

2012-ben a politikai csoportok szóbeli megnyilatkozásaiban mért különbségek jelentősen csökkentek az előző év adataihoz képest (61-39% vs. 55-45%). A parlamenti opposíció beszéddideje az év három hónapjában elérte vagy meghaladta a kormányoldalét, csúcspontjukat augusztusban érték el.

Az egyes műsorok között jelentős eltérések tapasztalhatók a pártok megjelenítése között (**12. táblázat**). Négy műsorban a kormányoldal szereplése volt a meghatározó, közülük a *Rájátszás* biztosította a legnagyobb teret a megszólalásra (90,8%). A *Ma reggel* és az *Ütköző* esetében a szerkesztők szinte azonos időt juttattak mindkét oldalnak véleményük kifejtésére (51,9-48,1%, ill. *Ütköző*: 53,7-46,3%). A programok többségében az ellenzék térnyerése volt megfigyelhető – a *Közbeszéd* (72,1% vs. 76,0%) és a Hír TV műsorának (87,0% vs. 90,8%) kivételével. Utóbbi volt az, amelyben a Fidesz a beszéddidő közel 70 százalékát birtokolta. Ezzel szemben az *Egyenes beszéd* adásaiban az ellenzéknek allokálták a műsoridő több mint háromnegyedét (79,0%). Az *Egyenes beszéd* és a *Mokka* negligálta a Jobbik tagjait (0,2%). Az LMP-nek (21,1%) és a Demokratikus Koalíciónak (12,9%) azonban az ATV háttérműsora biztosította a legnagyobb teret.

6. ábra: A kormányzati oldal és az ellenzék médiahasználata a magazinműsorokban 2011-ben és 2012-ben (a beszéidő százalékában)

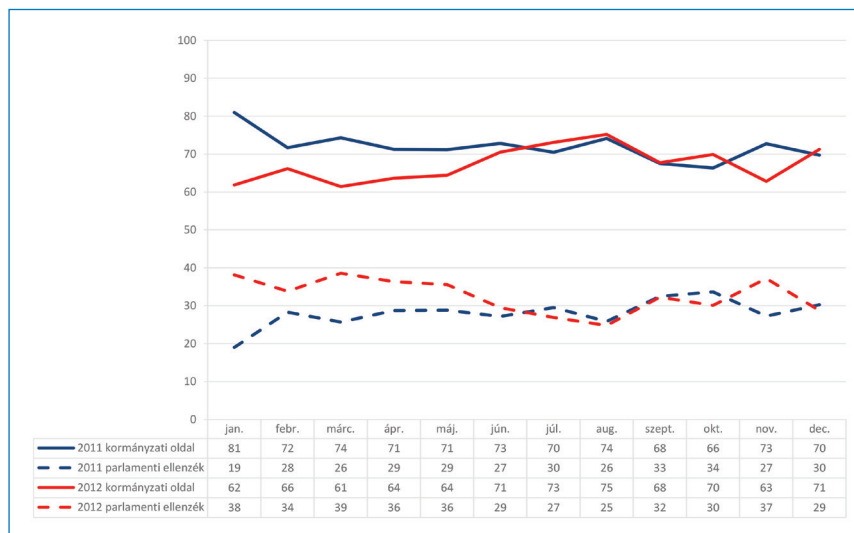
12. táblázat: A kormány és a parlamentben képvislettel rendelkező pártok tagjainak médiahasználata a magazinműsorokban (a szereplések százalékában)

	Kormány	Fidesz	KDNP	MSZP	Jobbik	LMP	DK
Ma reggel	5,9	36,7	9,3	25,8	12,1	8,8	1,3
Este	10,5	45,0	11,0	14,5	8,3	9,8	0,9
Közbeszéd	12,8	49,2	13,9	13,4	6,0	3,2	1,4
Ütköző	0,8	39,6	13,4	25,4	10,1	9,6	1,1
Mokka	9,6	52,9	7,0	23,2	0,2	3,1	4,0
Egyenes beszéd	3,8	13,3	3,9	44,9	0,1	21,1	12,9
Rájátszás	13,4	69,6	7,8	2,9	3,0	3,2	0,0
Összesen	7,3	39,1	8,3	24,9	5,5	10,5	4,4

5. 3. Összefoglalás

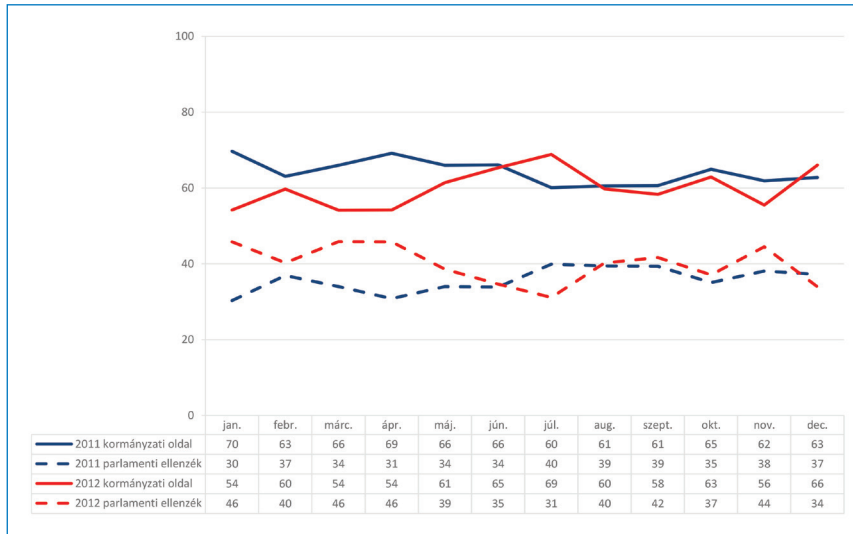
2012-ben a kormányzati oldal médiahasználata a hír- és politikai magazinműsorokban az előző éves adatokhoz képest 4 százalékkal csökkent (71% vs. 67%) **(7. ábra)**. A kormányzat előfordulása csak a nyári hónapokban haladta meg számottevően a 70 százalékot.

7. ábra: A kormányzati oldal és az ellenzék médiahasználata a hír- és magazinműsorokban 2011-ben és 2012-ben (a szereplések százalékában)

2012-ben – 2011-hez képest – a kormányzat és az ellenzék beszédideje közötti különbség csökkent (65-35% vs. 60-30%). Míg 2011-ben még az opposzió részesedése mindössze egy hónapban érte el a 40 százalékot, addig az előző év nagy részében meg is haladta azt **(8. ábra)**. A kormányzati oldal számára biztosított műsoridő egyedül júliusban közelítette meg a 70 százalékot.

8. ábra: A kormányzati oldal és az ellenzék médiahasználata a hír- és magazinműsorokban 2011-ben és 2012-ben (a beszéidő százalékában)

Vizsgálatainkban – a francia CSA mintáját követve – állandóan alkalmazott mutató a politikai erők képviselői által adott nyilatkozatok összes idejének megoszlása. Ez a paraméter azt jelzi, hogy a szemben álló politikai erők képviselői milyen arányban részesedhetnek a nyilatkozó politikusok számára biztosított összes beszéidőből. Eszerint az ún. három harmad elve érvényesül, vagyis a mindenkor köztársasági elnököt leszámítva a kormányt, a kormánypartó(ka)t, valamint a parlamenti ellenzéket a politikusok beszéidőjének minimum egyharmada-egyharmada illeti meg.

6. A Médiatanács kereskedelmi közleményekre vonatkozó gyakorlata a 2012. évben

A 2011. január 1-jén hatályba lépett Smtv. és Mttv. kereskedelmi közleményekre vonatkozó rendelkezéseinek megalkotása és azok rendszerének felépítése során az AVMS irányelv által kialakított szabályozás követése volt a cél. A kereskedelmi közlemények tekintetében az Smtv. határozza meg az általános, azaz valamennyi médiatartalomra vonatkozó

- I.
- II.**
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.
- VIII.
- IX.
- X.
- XI.
- M

szabályokat, a médiaszolgáltatásban közzétett kereskedelmi közleményekkel kapcsolatos speciális részletszabályokat pedig az Mttv. rögzíti. Az Mttv. a kereskedelmi közleményekre vonatkozó rendelkezések teljesülésének felügyeletét megosztotta a Médiatanács és a hivatal között: a jogsértések nagyobb hányada esetében a Médiatanács jár el, azonban egyes rendelkezések felügyelete a hivatal hatáskörébe tartozik (a reklámra és a televíziós vásárlásra vonatkozó egyes rendelkezések, a támogatásra, valamint a közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatásban közzétett reklámra vonatkozó szabályok érvényesülésének felügyelete).

Az Smtv. és az Mttv. gyűjtőfogalomként alkotta meg a kereskedelmi közlemény kategóriáját, amely a kereskedelmi kommunikáció egyes típusainak közös jegyeit általánosan foglalja össze, és egyben példálózva felsorolja, hogy mely formák tartoznak fogalmi körébe. *„Kereskedelmi közlemény: olyan médiatartalom, amelynek célja gazdasági tevékenységet folytató természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság árujának, szolgáltatásának vagy arculatának közvetlen vagy közvetett népszerűsítése. Az ilyen tartalmak fizetés vagy hasonló ellenszolgáltatás ellenében vagy önreklámozás céljából kísérik a médiatartalmakat vagy szerepelnek abban. A kereskedelmi közlemény formái közé tartozik többek között a reklám, a támogatást nyújtó nevének, védjegyének, arculatának vagy termékének megjelenítése, a televíziós vásárlás és a termék megjelenítés.”* A kereskedelmi közlemény különböző megjelenései közül a médiaszolgáltatásban leggyakrabban a reklám, a támogatás, a televíziós vásárlás, a televíziós vásárlási műsorablak, illetve a termék megjelenítés fordul elő, nem véletlen, hogy ezeket a kereskedelmi közlemény definíciója külön ki is emeli, azonban a törvény egyéb új reklámozási technikák megjelenítését is lehetővé tette (pl. osztott képernyős reklám, virtuális reklám). Az AVMS irányelv implementálása számos újdonságot hozott magával, amelyek közül kiemelkedik a termék megjelenítés. *„Termék megjelenítés: a kereskedelmi közlemény bármely olyan formája, amely terméket, szolgáltatást, ezek védjegyét vagy ezekre való utalást tartalmaz oly módon, hogy az – fizetés vagy hasonló ellenszolgáltatás ellenében – egy műsorszámban jelenik meg.”* A termék megjelenítés Mttv.-ben rögzített részletszabályai között azok a követelmények szerepelnek, amelyeknek a termék megjelenítést tartalmazó műsorszámoknak eleget kell tenniük. Az új média-jogi rendszer keretében engedélyezett termék megjelenítés intézmény alkalmazásának megkönnyítése miatt indokoltta vált a Médiatanács ajánlásának kibocsátása. A Médiatanács az Mttv. 31. § (4) bekezdésének felhatalmazása alapján, az 1048/2011. (VII. 19.) számú határozatával elfogadta a termék megjelenítés szabályainak alkalmazásáról szóló ajánlást, amelyet 2011. szeptember 1-jén a 1151/2011. (IX. 1.) számú határozatával módosított. Az ajánlás célja a vonatkozó rendelkezések ismertetése mentén a Médiatanács termék megjelenítéssel kapcsolatos jogalkalmazói gyakorlatának egységesítése, annak követhetővé és előreláthatóvá tétele a piaci szereplők számára. Az ajánlás részletezi a termék megjelenítés

ismert fajtáit, a mögötte meghúzódó ügylet tartalmától függően, valamint bemutatja az egyes műsортípusokhoz kapcsolódó szabályozást. Kibontja a termék megjelenítést tartalmazó műsorszámokra vonatkozóan az Mttv. által megállapított követelményeket, ezen belül foglalkozik a közönség tájékoztatását szolgáló törvényi kötelezettség formájával is, valamint vizsgálja a termék megjelenítés és a támogatás viszonyát.

A korábbi szabályozáshoz képest újdonságként jelent meg az Mttv.-ben az a szabály is, amely az egyes kereskedelmi közlemények – majd a módosítást követően a műsorelőzetes –, illetve az azok közzétételét jelző figyelemfelhívás hangerejét kívánta egyensúlyba hozni a környező műsorszámok hangerejével.

A Médiatanács a 2012. évben az esetek kb. felében olyan törvénysértéseket állapított meg, amelyek a korábbi szabályozás idején is tipikus normaszegések voltak, ugyanakkor az új jogintézmények alapján hozott határozatai tették ki vonatkozó gyakorlata másik felét. A médiaszolgáltatók legtöbbször a burkolt kereskedelmi közlemény, a termék megjelenítés, reklám közzétételére, illetve a reklám, televíziós vásárlás és a műsorelőzetes, valamint azok közzétételét jelző figyelemfelhívás átlagos hangerejére vonatkozó rendelkezéseket sértették meg.

A Médiatanács a 2012. év során 23 határozatában a burkolt kereskedelmi közlemény közzétételét, 21 határozatában a reklám, televíziós vásárlás és a műsorelőzetes, valamint azok közzétételét jelző figyelemfelhívás átlagos hangerejére vonatkozó rendelkezés megsértését, 15 határozatában a termék megjelenítés szabályainak megsértését, 7 határozatában a reklám közzétételére vonatkozó rendelkezés megsértését állapította meg.

A Médiatanács a kereskedelmi és egyéb közleményekre vonatkozó törvényi rendelkezések megsértése kapcsán hivatalból, hatósági ellenőrzést követően indította meg hatósági eljárásait.

6. 1. A burkolt kereskedelmi közlemény

A médiatartalmakra vonatkozó alapvető szabályokat megfogalmazó Smtv.-ben került rögzítésre a korábbi jogi szabályozáshoz hasonló módon megfogalmazott, a burkolt kereskedelmi közlemény közzétételét tiltó törvényi tényállás. „A burkolt kereskedelmi közlemény médiatartalomban történő közzététele tilos.” Az Smtv. és az Mttv. is lefekteti a burkolt kereskedelmi közlemény definícióját, amely „olyan kereskedelmi közlemény, amelynek közzététele természetét tekintve megtéveszti a közönséget”.

A Médiatanács a burkolt kereskedelmi közlemény közzétételének tilalmára vonatkozó törvényi rendelkezés megsértését megállapító határozataiban alapvetőnek vette a kereskedelmi közlemény megtévesztő voltának meghatározását, melyre vonatkozóan kifejtette,

hogy az a kereskedelmi közlemény tekinthető megtévesztőnek, amely olyan szövegkörnyezetben, egyéb kontextusban kerül bemutatásra, amelyben a közönség annak valódi természetét képtelen felismerni; azaz kereskedelmi üzenetet hordoz anélkül, hogy ezen jellegét nyíltan vállalná.

A Médiatanács legtöbb alkalommal támogatói üzenet részeként állapította meg a burkolt kereskedelmi közlemény közzétételére vonatkozó törvényi rendelkezés megsértését: ezekben az esetekben a támogatói üzenetben olyan információ is elhangzott, amely – túlmutatva a szponzorüzenet keretein – már reklámértékkel bír.

A Médiatanács egyes támogatói üzenetek esetében úgy ítélte meg, hogy az abban elhangzott kifogásolt információ alkalmas volt arra, hogy előmozdítsa a támogató valamely szolgáltatásának igénybevételét vagy termékének megvásárlását, tehát a támogatói üzenet túllépte a támogatás közzétételének, megjelenítésének törvényben előírt feltételeit. Így például a támogatói üzenetekben szereplő „30 napos visszavásárlási védelem”, „Össz-közműves, panorámás építési telkek a Hármashatár-hegy oldalában”, „300 férőhelyes, kényelmes parkolás” kifejezéseket a Médiatanács olyan többletinformációnak tekintette, amely a támogató cég egyik kedvező szolgáltatását hangsúlyozta, így az előnyös opciót biztosító cég termékeinek kiválasztására, vásárlására, illetve a támogató cég szolgáltatásának igénybevételére ösztönözte a közönséget. A Médiatanács értelmezésében a konkrét elérhetőségre („Blaha Lujza téren”, „Óbuda szívében, az Új Udvarban”, „Augusz I. u. 9–11., Kiskorzó téri parkoló”) történő figyelemfelhívás szintén olyan többletinformációnak minősül, amely a támogató cég szolgáltatásának igénybevételére bátorította a hallgatókat.

A Médiatanács további, a támogatói üzenet részeként közzétett burkolt kereskedelmi közleményt megállapító határozataiban a döntését arra alapozta, hogy a vizsgált támogatói üzenetek túllépték a támogatók megjelenítésének törvényben rögzített feltételeit, burkolt kereskedelmi közleménynek megfelelő tartalmat hordoztak magukban, mivel a támogatók, illetve a termék megjelenítése során reklámértékű (töbplet)információkat is közöltek („ingyenesen fogható”; „havidíj nélkül”; „ingyenes pénzfelvétel...”; „Professzionális hajformázás és hajápolás férfiaknak is hihetetlenül vonzó áron”; „Ha olcsóbb lenne, kacsa lenne...”; „A műsor-szám támogatója a Global Life Broker új, modern pénzügyi megoldása, a Krúdy Vigadó speciális ingatlanbefektetés...”; „Védelem vagy barnulás? Mindkettő!”). [419/2012. (II. 29.), 422/2012. (II. 29.), 635/2012. (IV. 4.), 821/2012. (V. 2.), 821/2012. (V. 2.), 851/2012. (V. 9.), 852/2012. (V. 9.), 853/2012. (V. 9.), 1347/2012. (VII. 18.), 1554/2012. (VIII. 29.), 1564/2012. (VIII. 29.), 1796/2012. (X. 10.), 1852/2012. (X. 17.), 1915/2012. (X. 30.), 2049/2012. (XI. 21.) számú határozatok.]

A Médiatanács értelmezését erősítette meg az 1159/2011. (IX. 1.) számú határozat bírósági felülvizsgálata során született ítélet is, amely kimondta, hogy:

„a kifogásolt mondatrészlet egy többletinformáció, amely – olyan előnyös, egyedi feltételeket biztosít az adott márkájú gépkocsi vásárlására – a támogató gazdasági érdekét szolgálta, és

vásárlásra ösztönözhetette a hallgatókat, azaz az adott áru/szolgáltatás igénybevételére ösztönözt” (Fővárosi Törvényszék 23.K.33.940/2011/4. számú ítélete, 4. old.).

A fent idézett ítéletet a másodfokú bíróság helybenhagyta, e döntését az alábbiakkal indokolta:

„a fogalmi elhatárolások körében az Smtv. és az Mttv. felsorolt rendelkezéseit egymással szoros összefüggésben kell értelmezni, továbbá figyelemmel kell lenni arra is, hogy az Mttv. 26. § (2) bekezdésének vagylagos felsorolása miatt a támogatást nyújtó megjelenítése a jogalkotó által annyiban korlátozva van, hogy a termékére és a szolgáltatására való utalások együttes közzétételére nincs törvényi lehetőség. (...)

A törvény kifejezett rendelkezése szerint a támogatás megjelölése történhet magának a támogatónak a megnevezésével, illetve az Mttv. 26. §-ának (2) bekezdése szerinti más módon is, azonban a támogatót (jelen esetben árut) és a rá vonatkozó többlétszolgáltatást együttesen nem tartalmazhatja, mert ez esetben a támogatás már burkolt kereskedelmi közleménynek tekintendő, ami az Smtv. 20. § (3) bekezdése szerinti tilalomba ütközik. (...)

A közzétett támogatói megnevezésben a »Hyundai« mint termék és a »30 napos visszavásárlási védelem« mint az ahhoz kapcsolódó, kifejezetten ezen autómárkával azonosítható szolgáltatás együttesen került feltüntetésre, az azonban – a reklám törvényi meghatározása szerint – olyan kereskedelmi közleménynek minősül, amely a termék vagy szolgáltatás értékesítésének, más módon történő igénybevételének előmozdítására irányult” (a Fővárosi Ítélet tábla 2.Kf.27.254/2012/8. számú ítélete, 5. old.).

A Médiatanács a burkolt kereskedelmi közlemény közzétételét több esetben a műsor-szám részeként állapította meg, mégpedig oly módon, hogy a műsorvezető, illetve a műsor vendége stb. által elmondottak valósítottak meg jogsértést.

A *Morning show* című reggeli magazinműsorban Frei Tamással folytatattak beszélgetést, amelynek aktualitását az adta, hogy éppen a műsor napjától kezdődően volt kapható a boltokban a riporter legújabb regénye. A beszélgetés során a riporter-író korábbi könyvei mellett szó esett az írás legizgalmasabb részleteiről és azok háttéréről. A Médiatanács a 168/2012. (I. 25.) számú határozatában rögzítette, hogy egy-egy kulturális művet bemutató ajánlók közzétehetők, ugyanakkor a szerzővel készített, több mint félórás interjú túlmutatott a szokásos értelemben vett kulturális termékbemutatón, hiszen elsődleges célja a figyelemfelkeltés volt, mint ahogy azt a szerző a beszélgetés kezdetén megjegyezte: *„Most ez az az egy perc, amit kifizettem a reklámért, ugye?”* A vendég új könyvének bemutatása során több reklámértékű információ is elhangzott, így szó esett a korábbi könyv sikeréről is („ez volt a legmagasabb példányszámú könyv tavaly”; „megkapta érte az Aranykönyv nevű díjat”), továbbá azt is megtudhatták a hallgatók, hogy a riport aktualitását adó új könyv épp a beszélgetés napján jelent meg, és a szerző azt is elsorolta, hogy mely helyszínen fogja dedikálni azt („Ma például fogok az Ulpius Házban a könyvesboltjában a Batthyány

téren. (...) és aztán a további hetekben Libri-, Alexandra-, Bookline-boltok, (...) és sokat az én kávéházálózatomban, a Café Freiben.”). A kifogásolt riportban a könyv részletes ismertetése a terméket vonzóvá tehető a hallgatók számára, népszerűsítése annak megvásárlására ösztönözhetette őket.

A Médiatanács két határozatában is megállapította a burkolt kereskedelmi közlemény megsértését az Echo TV csatornán sugárzott *Több mint egészség* című műsor-szám kapcsán. Mindkét adásban olyan információk hangzottak el, amelyek felhívták a közönség figyelmét a műsorvezetőhöz köthető szolgáltatásokra. Egyrészt a műsorvezető által vezetett egészségcentrumban induló tanfolyamokról hallhattak a nézők, az általuk megszerezhető végzettséghez köthető előnyök részletezésével („*megint indítom októberben a spiriszta-ezoterikus iskolát*”; „*érdeklődni lehet a rendelőben*”; „*ez is különleges nálunk, a masszázstanfolyam*” stb.). Másrészt az igénybe vehető szolgáltatásokról beszélt a műsorvezető („*akkor beszélek a kezeléseinkről*”; „*hőkamera*”; „*szívvizsgáló gép*”; „*véranalizátor*”; „*arteriográf gép*”; „*dinamika*”; „*gőckutató készülék*” stb.), elmagyarázva azok gyógyító hatásait, különböző eseteket példaként felhozva a gyógyítása eredményességének bizonyítékául. Ezt követően a műsorvezető a betelefonálókat próbálta rábeszélni rendelőjének felkeresésére („*jöjjön minél hamarabb a fantomműtetre*”; „*várom, hogy egyszer jöjjön el, sok baját megoldom*” stb.). A másik adásban mindezek mellett felirat formájában megjelent a műsorvezető által népszerűsített centrum pontos címe és nyitvatartási ideje, valamint a webes elérhetősége. A vizsgált műsorszámok kereskedelmi közleménynek megfelelő tartalmat hordoztak, miután abban reklámértékű információkat tettek közzé, azok természetüket tekintve megtévesztették a közönséget, mert a nézők a műsorszám részének tekinthették a reklám jellegű tájékoztatást. A műsorszám egészen átívelő, folyamatos információközlés arra ösztönözhetette a közönséget, hogy a műsorvezető által kínált szolgáltatásokat igénybe vegyék, azaz ellátogassanak az általa üzemeltetett rendelőbe (egészségcentrumba) a gyógyulást keresve, illetve beiratkozzanak a különböző felkínált iskolákba. A műsorszámokban elhangzott információk tehát alkalmasak voltak a szolgáltatás igénybevételének előmozdítására, ismertségének növelésére [215/2012. (II. 1.) sz., illetve 780/2012. (IV. 25.) számú határozat].

6. 2. A reklámok közzétételére vonatkozó rendelkezések megsértése

A Médiatanács a 2012. évben több határozatában állapította meg a reklám közzétételére vonatkozó rendelkezések megsértését. Határozatainak indokolása szerint minden esetben a következőkre alapozta döntését.

Az Mttv. 33. § (1) bekezdésében és az Smtv. 20. § (1)–(2) bekezdésében foglalt rendelkezések a reklám közzétételének feltételeként

- a könnyen felismerhetőséget és
- a más médiatartalmaktól való megkülönböztetés módjaként az optikai vagy akusztikus módon történő figyelemfelhívást írják elő.

A más médiatartalmaktól való megkülönböztethetőség jelentősége az, hogy a műsor figyelemmel követése közben tudatosuljon a közönségben, hogy már, illetve még a reklámot nézi/hallgatja, és nem egyéb médiatartalmat. A hatósági eljárások során kifogásolt reklámblokkok végén nem hangzott el (a nyitó főcímmel azonos) záró főcím, hanem az utolsó reklámot követően közvetlenül újabb médiatartalom következett. Amikor az utolsó reklámot közvetlenül, záró főcím nélkül új médiatartalom követte, az azért válhatott megtévesztővé, mert a közönség nem tudhatta pontosan, hogy a reklámblokk tart-e még, vagy új műsorszám kezdődik, illetve a megszakított műsor folytatódik. A Médiatanács tehát megállapította, hogy a kifogásolt reklámblokkok amiatt nem voltak más médiatartalmaktól megkülönböztethetőek, mivel a médiaszolgáltató nem hívta fel a figyelmet a végükre/befejezésükre; azaz a médiaszolgáltató a reklámblokkok esetében nem tett eleget maradéktalanul az optikai vagy akusztikus módon történő figyelemfelhívás törvényi követelményének. [216/2012. (II. 1.), 420/2012. (II. 29.), 1916/2012. (X. 30.), 1954/2012. (XI. 7.), 2013/2012. (XI. 14.), 2014/2012. (XI. 14.), 2210/2012. (XII. 12.) számú határozatok.]

6.3. A termékmegjelenítésre vonatkozó szabályok megsértése

A termékmegjelenítés definíciójából, illetve a Médiatanács ajánlásában rögzítettekben kiindulva kijelenthető, hogy a termékmegjelenítésre vonatkozó szabályok vizsgálatának elsődleges feltétele, hogy a médiaszolgáltató rendelkezzen a megrendelővel kötött megállapodással, amely az adott termék/szolgáltatás fizetés vagy hasonló ellenszolgáltatás fejében történő közzétételét rögzíti. Ezért a hatósági eljárásokban a Médiatanács az esetek többségében arra kötelezte a médiaszolgáltatót, hogy nyújtsa be a megfelelő dokumentumot. Erre jellemzően akkor került sor, ha a sugárzott tartalom alapján nem lehetett eldönteni, hogy a médiaszolgáltató miként kívánta közzétenni az adott tartalmat. A médiaszolgáltatók majd minden esetben benyújtották, illetve hivatkoztak az általuk kötött megállapodásra. A Médiatanács 384/2012. (II. 22.) számú határozatában a burkolt kereskedelmi közlemény közzétételét tiltó törvényi rendelkezés megsértését állapította meg, tekintettel arra, hogy a médiaszolgáltató a képernyőn jelezte, hogy a műsorszámban termékmegjelenítés

található, azonban az eljárás során tagadta annak létét, és azt is, hogy ilyen tárgyú megállapodást kötött volna a megrendelővel.

A Médiatanács tehát a termék megjelenítésre vonatkozó megállapodások megléte, illetve hivatkozása után vizsgálta ténylegesen a termék megjelenítés szabályainak teljesülését, azaz azt, hogy a médiaszolgáltató a törvény további rendelkezéseinek megfelelően tette-e közzé a terméket.

6. 4. A termék megjelenítés tényére történő felhívás elmulasztása

Az Mttv. 31. § (2) bekezdése értelmében a médiaszolgáltatónak kötelessége a termék megjelenítést tartalmazó műsorszám esetén ennek tényére felhívni a nézők/hallgatók figyelmét. Ez a kötelezettség elsősorban a közönség tájékoztatását szolgálja, azonban a nézők és hallgatók termék megjelenítés tényéről szóló informálása mellett fogyasztóvédelmi funkcióval is rendelkezik. A Médiatanács ajánlásában meghatározta, hogyan lehet tájékoztatni a közönséget a termék megjelenítés tényéről, ugyanakkor rögzítette azt is, hogy a felhívás ezektől eltérő módon is megvalósulhat. A Médiatanács több határozatában is megállapította a vonatkozó rendelkezés megsértését, mert a médiaszolgáltatók egyáltalán nem jelezték a termék megjelenítés tényét, vagy a műsorszám végéről, illetve annak megszakítása után történt folytatásakor mulasztották el a felhívást jelző szöveg közzétételét. [415/2012. (II. 29.), 1347/2012. (VII. 18.), 1463/2012. (VII. 25.), 1553/2012. (VIII. 29.) számú határozatok.]

A Médiatanács nem indított eljárást azokban az esetekben, amikor a műsorszámot megelőzően, illetve követően megjelent a tájékoztatás a termék megjelenítés tényéről, de a műsorszám valójában nem tartalmazott termék megjelenítést, azaz a műsorszámban nem szerepelt olyan termék, szolgáltatás, védjegy stb., amely bármely gazdasági tevékenységet folytató természetes vagy jogi személyhez, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társasághoz köthető lett volna.

6. 5. A közvetlen felhívás megállapítása

A Médiatanács az ajánlásában részletesen kifejtette, mit tekint az Mttv. 31. § (1) bekezdés b) pontjában rögzített „közvetlen felhívás”-nak („a termék megjelenítést tartalmazó műsorszám nem hívhat fel közvetlenül áru megvásárlására vagy bérlésére, illetve szolgáltatás igénybevétele”). Így közvetlen felhívásnak minősül a termék megjelenítés

tárgyát képező árura vagy szolgáltatásra vonatkozó szándékos és egyértelmű – verbális vagy vizuális –, vásárlásra, népszerűsítésre, igénybevételre buzdító felszólítás, így különösen az alábbi információk műsorszámban történő közlése:

- a termék/szolgáltatás kereskedelmi elérhetőségének, árának közzététele,
- a termék/szolgáltatás tulajdonságainak, előnyeinek ismertetése,
- a termékkel/szolgáltatással kapcsolatos szlogen megjelenése,
- a termék/szolgáltatás reklámfilmjéből származó állítások említése.

Ugyanakkor nem minősül közvetlen felhívásnak az, ha tájékoztató, oktatási, kulturális, kritikai, fogyasztóvédelmi céllal mutatják be a termékmegjelenés tárgyát képező terméket vagy szolgáltatást a műsorszám témájához kapcsolódva.

A Médiatanács egyik határozatában kifejtette, hogy a termékmegjelenítés jellegéből következik, hogy kereskedelmi magatartásra való felhívásnak csakis a pusztá említést vagy vizuális megjelenítést meghaladó közlések minősülhetnek. A jogalkotó szándéka szerint e közlések közül is csak azok sértik a fentebb idézett törvényhelyet, amelyek közvetlenül, direkt módon hívnak fel a megjelenített termék megvásárlására vagy szolgáltatás igénybevételére. Ez nem jelenti azt, hogy kizárólag nyílt, direkt felhívással valószínűsíthető meg a törvényhely megsértése. A Médiatanács ezen túl közvetlen vásárlásra való felhívásnak tekinti azokat az eseteket is, amikor a műsorszámokban a termékmegjelenítés tárgyát képező áru vagy szolgáltatás vonatkozásában olyan információk jelennek meg, amelyek a klasszikus reklámokra jellemző módon segítik elő az adott termék/szolgáltatás értékesítését, promotálják azokat. Ilyen információ többek között a kereskedelmi elérhetőség és ár közzététele vagy a termék/szolgáltatás előnyeinek, tulajdonságainak ismertetése [1788/2012. (X. 10.) számú határozat].

A 111/2012. (I. 18.) számú határozatban megállapított törvénytértés esetében az *Összesküvők* című műsorszám egyik epizódjában bemutatott jelenetek főszerelője a *Blikk Nők Konyha* című magazin volt. A műsorszám felütésében az egyik anyósjelölt a következőket mondta: „*Akkor odaadom ezt a fantasztikus újságot közszemlére, ami a Blikk (...) Konyhája*”. Ezt követően a menyasszonyjelöltekből álló csapatok tetszőlegesen kiválaszthattak az újságból egy süteményreceptet, illetve el is készítették azt. A további jelenetekben a nézők a sütemények elkészítésének egyes fázisait láthatták, a receptet tartalmazó újság ekkor több alkalommal is feltűnt a műsorban, a szereplők gyakran bele-belenéztek. A jelenetsor végén az anyósok egyfajta zsűriként értékelték a menyasszonyjelöltek kreativitását, és dicsérték az elkészült süteményeket.

A több alkalommal megjelenített magazin legfrissebb számának címlapján jól olvasható volt a fogyasztói ár („csak 195 Ft”) és a tartalom gazdagságára utaló információ („65 recept”). A képernyőn megjelenő magazin az októberi, azaz akkor a legfrissebb szám volt.

Az előbbiek olyan többletinformációknak tekinthetők, amelyek szándékos közlése alkalmas volt a termék népszerűsítésére. A reklámértékű információk vizuális megjelenítése az újság megvásárlására buzdíthatta a nézőket. A Médiatanács megállapította, hogy miután a műsor szereplői az újságot elvileg arra használták fel, hogy az abban szereplő receptek segítségével süteményeket készítsenek, a gyakorlatban a termék címlapjának többszöri, jól olvasható, közeli – egyébként nélkülözhető – bemutatása az azokon szereplő információk közlésével annak népszerűsítését szolgálta. A Médiatanács határozatában hangsúlyozta, hogy a médiaszolgáltatóknak kötelessége olyan helyzeteket teremteni, műsorát olyan módon szerkeszteni, hogy azáltal a törvényi előírásokat maradéktalanul betartsa. Álláspontja szerint a médiaszolgáltató akkor járt volna el helyesen, ha a címlapon szereplő információk többszöri, direkt bemutatását mellőzi.

A Médiatanács a 821/2012. (V. 2.) számú határozatában a közvetlen felhívás klasszikus esete kapcsán állapította meg a törvénysértést. A Rock TV csatornán sugárzott *Born to be wild* című műsorszám végén a műsorvezető a magazint lapozgatva így köszönt el a nézőktől: „*A Wild magazin második műsorát láttatok itt, a Rock Tévé, ha megnéztétek az adást, ne habozzatok az újságot is elolvasni!*”

A 972/2012. (V. 23.) számú határozat az RTL Klubon sugárzott *Való Világ 5* című műsorszámában állapított meg törvénysértést, melyben a médiaszolgáltató a Chevrolet különböző modelljeinek a bemutatására összesen 9 perc 45 másodpercnyi műsoridőt fordított. A jelenetek fókuszában a Chevrolet, illetve személyautói álltak, vizuális és verbális értelemben egyaránt. Az autók a képeken számtalan szögből, kívül és belül, a márkalogóval együtt voltak láthatók, a villalakók pedig többször megemlézték az egyes típusok nevét.

A Médiatanács megállapította, hogy a teszvezetés és az autók villabeli értékelése alkalmat kínált arra, hogy civilek hétköznapi nyelven említsék meg az összes termék-tulajdonságot, amely a nézők érdeklődését is felkeltheti az autóújdonságok iránt. A Chevrolet modelljeinek részletes bemutatása meghaladta a nyeremények pusztá megjelenítését. Az autók kipróbálása után a játékosok beszámolóik alkalmasak voltak a nézői figyelem felkeltésére, a személygépkocsik népszerűsítésére. A megjelenített termékek a közönség számára egyértelműen beazonosíthatók voltak. A Médiatanács – a médiaszolgáltató nyilatkozatában előadottakra tekintettel – kifejtette, hogy a játékosok felszabadultsága, miután a médiaszolgáltató egy előre megszerkesztett tartalmat tett közzé, nem indokolhatja a Chevrolet autóinak a termékmegjelenítés szabályain túlterjeszkedő, a pusztá megjelenítésen túlmutató bemutatását. A hétköznapi nyelven megfogalmazott terméktulajdonságok a nézők figyelmét a Chevrolet autóira irányították (pl. „*Amikor így nézegettem az autókat, nézegettem az ajtót, a kormányt, hogy szervó, meg elektromos ablakok (...) annyira extrás, hogy az valami eszméletlen!*”; „*Hú, ebbe!*”

van lóerő, ebbe a kisautóba’, az tuti (...) érzed, hogy húz?”; Egy kis vaddisznó ez a kisautó”; „Milyen érdekes, egyszer megnyomod, és lemegy teljesen az ablak”; „Ezzel a kisautóval úgy pikk-pakk úgy kielőzől, méész, nem kell totojázní, fúrge kis autó”; „Lehet, ebbe kétezres motor van. Áááá, itt okoskodok, hogy 1,4-es (...) micsoda hangja van!”; „Ebbe biztos ott van oldalt a tempomat is, kell lennie benne tempomatnak is!”; „A Cruze az inkább ilyen családiasabb. Én azt mondom, hogy inkább azt az Orlandót választanám, olyan családi autó, jó nagy...”; „Én azért választom ezt a Chevrolet Orlandót, mert a család miatt, a gyerekek miatt, hátul nagyon nagy pakolóréész van benne, belefér bármilyen babakocsi, (...) vásárolni lehet vele, az egy tipikus családi autó”). Az összeállítás egyértelműen a Chevrolet autóinak népszerűsítését célozta, és alkalmas volt arra, hogy a bemutatott termékek megvásárlására ösztönözze a közönséget.

6. 6. Az indokolatlan hangsúly megállapítása

Az Mttv. 31. § (1) bekezdés c) pontja meghatározza, hogy a termék megjelenítést tartalmazó műsorszámok nem adhatnak a műsor tartalmából egyébként nem következő, indokolatlan hangsúlyt a megjelenített terméknek. A Médiatanács ajánlásában fejtette ki, mely esetekben indokolatlanul hangsúlyos a termék műsorszámában történő közzététele: különösen abban az esetben állapítható meg, ha az áru vagy szolgáltatás, vagy az arra történő utalás, illetve ezek védjegye dramaturgiaiailag nem a cselekménysorba illeszkedően jelenik meg a műsorszámában vagy a műsorfolyamban.

A megjelenés intenzitásának vizsgálata kizárólag egyedi ügyekben, a vizsgált műsorszám típusának, jellegének figyelembevételével mellett történhet, amelynek során a műsorszám tartalmából kiindulva dönthető el, hogy az adott termék megjelenése dramaturgiaiailag mennyiben indokolt, életszerű, mennyiben illeszkedik a műsorszám tartalmához.

Az indokolatlan mértékű hangsúly megítélését különösen az alábbi tényezők befolyásolják:

- a megjelenítés gyakorisága,
- a megjelenítésnek a műsorszám hosszához, jellegéhez viszonyított volumene.

A termék indokolatlanul hangsúlyos megjelenítésének megállapításakor a Médiatanács a műsorszám tartalmát, jellegét vizsgálja; azt mérlegeli, hogy a műsorszám alapinformációjához, témájához képest szerkesztői szempontból indokolt módon és mértékben szerepelt-e a termék vagy a szolgáltatás a programban.

A Médiatanács a Magyar ATV csatornán sugárzott *Laci bácsi konyhája* című műsor-szám vonatkozásában állapított meg törvénysértést. A műsor-szám *Borajánló* elnevezésű rovatában a műsorvezető felkérte Juhász Ádámot – aki a Juhász testvérek pincészete képviselőjében érkezett –, hogy ajánlja bort a műsorban elkészített nagyváradi báránycsülökhöz („*Kedves Ádikám, a pincészetetek remek borát ajánljad a nézőknek!*”). Juhász Ádám az általuk termelt és forgalmazott egri bikavért ajánlotta, részletezte a bor jellegzetességeit és az ételhez ízében és hangulatában illő képességeit. Eközben az egyik szereplő kitöltött egy pohár bort, amellyel egyidejűleg látható volt az ajánlott bor asztalra állított palackja is. A borajánló sajátossága, hogy a sommelier (borszakértő) elmondja az ételhez ajánlott bor esetében annak jellegzetességeit, továbbá hogy miért ajánlja fogyasztásra az adott étel kísérőjeként, és az miképpen teszi dominánssá annak ízeit. A műsor-szám ezen elemei – amikor Juhász Ádám a borról beszélt, és közben a palackból kitöltöttek egy pohár bort – nem lépték túl a termék megjelenítés szabályos kereteit, azonban ezzel egyidejűleg, a borajánló vizsgált részének kezdetekor egy vágóképen a kamera egy asztalon félkör alakban egymás mellé fektetett borokat pásztázott végig. A bevágott képen az egri bikavéren kívül a Juhász Pincészet egri merlot-ja is egyértelműen felismerhető volt. Az 513/2012. (III. 14.) számú határozat rögzítette, hogy a termék megjelenítés ezen módja – a külön vágóképen hangsúlyosan megjelenített borok – nem illeszkedett dramaturgiailag, logikailag a cselekménybe, műsor-számba. A félkör alakban elhelyezett borok közül az egri bikavér és az egri merlot egy átlagos néző számára egyértelműen és félreérthetetlenül beazonosítható volt, a közönség a címkéjüket tisztán kivethette és olvashatta. A termékek ily módon történő megjelenítése szükségtelen volt, és nem következett a műsor-szám tartalmából, felépítéséből. A termék a cselekménysorba illeszkedően jelent meg akkor, amikor Juhász Ádám a bor jellegzetességeiről beszélt, majd a palackból (a termékből) – amely az asztalra állítva is látható volt – kitöltöttek egy pohárral. A műsor-szám, illetve a borajánló folytonosságába azonban egy külön vágókép beillesztése – amely a rendezetten elhelyezett borospalackokat és azok címkéit mutat-ta – a termék megjelenítés céljából dramaturgiailag indokolatlan volt, és túllépte annak kereteit.

Az 1788/2012. (X. 10.) számú médiatanácsi határozat a közvetlen felhívás megvalósulása mellett állapította meg az indokolatlan hangsúly meglétét. A TV2 *Update Konyha* című műsor-számának második részében, ahol nagyjából 50 másodpercben a vércukorszintmérésről volt szó, a közönség a műsorvezető melletti asztalon folyamatosan láthatta az Accu-Check Active Kit. vércukorszintmérő készüléket (kibontva), illetve dobozát és tartozékait. A szegmens tartalmi vizsgálata során a Médiatanács megállapította, hogy a műsor-részek a készülék használatának, illetve a vércukorszint-értékelő táblázat kitöltésének bemutatása köré épültek, az elkészített – csökkentett szénhidrát-tartalmú,

egészséges, *update* – étel elfogyasztása és a vércukorszint-emelkedés kapcsolatáról nem esett szó. A műsorszámok második része termékbemutató volt, amelyben a műsorszám alapinformációjához, tartalmához képest indokolatlan hangsúllyal szerepelt a megjelenített termék.

Az adások mintegy ötödében kizárólag a megjelenített termékről (és annak tartozékairól) volt szó úgy, hogy a médiaszolgáltató közben magát a terméket is – egy asztalra helyezve – folyamatosan képernyőn tartotta. Mindez a nézőben azt a benyomást kelthette, hogy a műsorszám – a termék megjelenítés jellegével, céljával ellentétben – nemcsak beépítette, használta a terméket, hogy a megjelenítéssel népszerűsítse, hanem éppen fordítva, a műsor rész a termék megjelenítése, előtérbe helyezése érdekében jött létre. A Médiatanács megállapította, hogy a szerkesztői tartalom, a műsorszám logikus menete nem igényelte a terméknek a műsor rész teljes időtartama alatt történő képernyőn tartását és részletekbe menő bemutatását, ami egyértelmű bizonyítéka annak, hogy a termék a műsorszám tartalmából nem következően, indokolatlanul hangsúlyosan jelent meg.

Ugyanebben az eljárásban vizsgálat tárgya volt a *Babavilág* és a *Babapercek* című műsorszám, amelynek egy-egy szegmense a csecsemőkori hasfájást kezelő Infacol szuszpenzió megjelenítése köré épült. Az egyik adásban a műsor rész tartalmához képest indokolatlanul hangsúlyosan jelent meg az elhelyezett termék, a médiaszolgáltató osztott képernyőn megismételte a műsor rész azon elemét, amelyben a védőnő a közeli képen mutatott Infacol dobozát kinyitja, kiveszi a szuszpenziót, és a csecsemő szájába adja a gyógyszert. Eközben a védőnő az osztott képernyő egy másik ablakában ismertette a hatóanyagot és azt, hogy hogyan fejti ki hatását.

A Médiatanács megállapította, hogy az osztott képernyős megjelenítés szerkesztői szempontból indokolatlan volt, ugyanakkor azáltal, hogy közeli képen ismét megmutatta a terméket és az adagolásának módját is, kimondottan előtérbe helyezte, hangsúlyozta azt. A Médiatanács megállapította továbbá, hogy a termék vizuálisan két alkalommal három-három másodpercig jelent meg. A Médiatanács a második, osztott képernyős megjelenítést ítélte a műsor tartalmából nem következő, indokolatlanul hangsúlyos megjelenítésnek. A Médiatanács határozatában azt is hangsúlyozta, hogy a situáció (ti. egy csecsemő a hasfájását enyhítő gyógyszert kap) valóban életszerű, azonban a termék nevének fentiek szerinti súlykolása túlmutatott a termék megjelenítés célján, ennél fogva a jogszerű termék megjelenítés keretein.

Az ugyanebben az eljárásban vizsgált *Babavilág* című műsorszám „Babakonyha” című szegmense a Milumil gyermektápszer bemutatása köré épült. A termék indokolatlanul hangsúlyos bemutatását a Médiatanács elsősorban a gyógyszerárban felvett rész alapján állapította meg. A gyógyszerári polcokon kizárólag a Milumil gyermektápszer

dobozait láthatta a közönség, valamint az ismertetőt tartó gyógyszerész keze alatt is egy ugyanilyen dobozt lehetett látni, amit a Médiatanács a műsorszám tartalmából, az alapinformációból nem következő, indokolatlanul hangsúlyos megjelenítésként értékelt. A Médiatanács azt is megállapította, hogy szerkesztői szempontból az ital összetevőinek részletes ismertetését, előnyös tulajdonságainak bemutatását követő kóstoló rész is indokolatlanul helyezte előtérbe a terméket, a jelenet célja feltehetően a termék további képernyőn tartása, hangsúlyozása volt. A szegmens tartalmi elemzése során a Médiatanács megállapította, hogy az nem felhasználta a terméket, hanem a termék bemutatása köré épült, ami önmagában bizonyítja a szerkesztőileg nem igazolt, indokolatlanul hangsúlyos megjelenítést.

6. 7. A reklám, televíziós vásárlás és a műsorelőzetes, valamint azok közzétételét jelző figyelemfelhívás átlagos hangerejére vonatkozó rendelkezés megsértése

A reklámhangerővel kapcsolatos törvényi előírás megszületését egyrészt a fogyasztóvédelmi igény, másrészt a nemzetközi gyakorlat segítette elő.

A szóban forgó szabályozás szerint a reklám, a televíziós vásárlás és a műsorelőzetes, valamint a környező műsorszámok átlagos hangereje közötti megengedett eltérés 0 dB mértékűnek felel meg, azaz minden, a 0 dB-t meghaladó hangerősség-növekedés már sérti a törvény vonatkozó előírását. A médiatörvény ugyanakkor a „vagy a néző és hallgató által érzékelt” hangerő kitétel alkalmazásával mérlegelési lehetőséget biztosít a Médiatanácsnak arra, hogy az Mttv. 33. § (4) bekezdésében foglalt előírást kellően rugalmasan értelmezze. A Médiatanács a vonatkozó nemzetközi gyakorlat tanulmányozását követően, irányadónak tekintve e körben az International Telecommunication Union (ITU) ajánlását (ITU-R BS.1770-2), valamint az amerikai egyesült államokbeli törvényi szabályozást, méltányosan és megengedően eljárva 3 dB-ben határozta meg az „átlagos” hangerő azon küszöbértékét, amelynél nagyobb hangerőkülönbség esetében nem teljesül az Mttv. 33. § (4) bekezdésében foglalt követelmény.

A Médiatanács az első hatósági eljárások megindítása előtt, az új szabályozásra tekintettel féléves türelmi időt biztosított a médiaszolgáltatóknak, miközben a honlapján nyilvánossá tette a műsorjelek hangosságával kapcsolatos vizsgálatokat, tapasztalatokat, eredményeket. Az első szankciók alkalmazását megelőzően pedig egyeztető tárgyalást folytatott le az érintett médiaszolgáltatókkal annak érdekében, hogy azok ténylegesen

megismerjék a hatóság mérési metodikáját, és ennek megfelelően alakíthassák át a mérésnél alkalmazott rendszerüket.

A Médiatanács a fent bemutatott vizsgálati módszerre alapozva állapította meg számos műsorrész vonatkozásában, hogy a reklám, illetve a műsorelőzetes, valamint azok közzétételét akusztikus módon jelző figyelemfelhívás átlagos hangereje nagyobb volt, mint a környező műsorszámoké [219/2012. (II. 1.), 220/2012. (II. 1.), 221/2012. (II. 1.), 222/2012. (II. 1.), 1012/2012. (V. 30.), 1013/2012. (V. 30.), 1014/2012. (V. 30.), 1015/2012. (V. 30.), 1064/2012. (VI. 6.), 1065/2012. (VI. 6.), 1066/2012. (VI. 6.), 1144/2012. (VI. 20.), 1145/2012. (VI. 20.), 1146/2012. (VI. 20.), 1229/2012. (VII. 5.), 1230/2012. (VII. 5.), 1231/2012. (VII. 5.), 1462/2012. (VII. 25.), 1844/2012. (X. 17.), 1845/2012. (X. 17.), 1846/2012. (X. 17.) számú határozatok].

A reklámok hangerejének mérésére alkalmazott módszert a IX. 7. fejezet ismerteti részletesen.

A MÉDIASZOLGÁLTATÓK TULAJDONI HELYZETÉNEK ALAKULÁSA

A Médiatanács több mint 200 földfelszíni médiaszolgáltató médiaszolgáltatási jogosultságára vonatkozó hatósági szerződését kezeli, melyeknek folyamatosan meg kell felelniük az Mttv. összeférhetlenségi szabályainak, ennek érdekében ezt a megfelelést a Médiatanács folyamatosan vizsgálja.

A médiaszolgáltatókat mind az Mttv., mind a hatósági szerződésük alapján az adataikban bekövetkezett változás, különösen a tulajdonosi szerkezetükben bekövetkezett változás tekintetében bejelentési kötelezettség terheli.

1. Földfelszíni országos médiaszolgáltatók tulajdonosi helyzete

1. 1. Földfelszíni országos kereskedelmi televíziók

1. 1. 1. M-RTL Zrt. (RTL Klub)

Az ORTT az M-RTL Zrt.-vel 1997. július 9-én kötött műsorszolgáltatási szerződést földfelszíni országos televíziós médiaszolgáltatás végzésére. A médiaszolgáltató jogosultságát az ORTT 2005-ben 1490/2005. (VII. 20.) számú döntésével 2012. július 9-ig megújította.

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

A Médiatanács 1992/2011. (XII. 20.) számú döntése alapján a felek hatósági szerződéssel alakították az M-RTL Zrt. műsorszolgáltatási szerződését.

A hatósági szerződés 2012. július 9-én lejárt. Az M-RTL Zrt. jelenleg a Médiatanács 1207/2012. (VII. 5.) számú döntése szerint megkötött ideiglenes hatósági szerződés alapján folytat médiaszolgáltatást az Mttv. 65. § (10) bekezdése alapján.

Az M-RTL Zrt. 2012. június 18-án bejelentette, hogy 2012. július 31. napjával egyesülni kíván az egyik tulajdonosával, a La Paz Media Holding Zrt.-vel (La Paz Zrt.), és ehhez a Médiatanács előzetes hozzájárulását kérte.

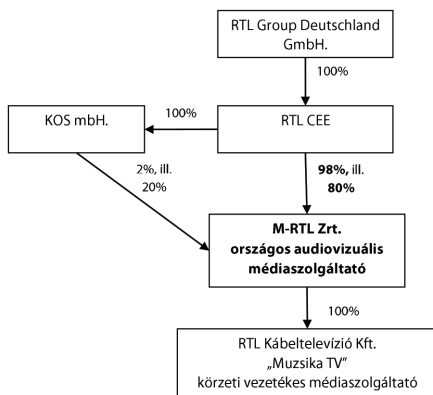
A Médiatanács 1126/2012. (VI. 20.) számú döntésével az M-RTL Zrt. hatósági szerződésének 4.2. pontja szerint előzetesen jóváhagyta, hogy az M-RTL Zrt. és a La Paz Zrt. 2012. július 31. napjától oly módon egyesüljön, hogy a La Paz Zrt. beolvad az M-RTL Zrt.-be.

Az M-RTL Zrt. 2012. július 27-én bejelentette, hogy a Médiatanács által jóváhagyott cégjogi egyesülés megtörtént, a változást a cégbíróság 2012. július 31-i hatállyal bejegyezte a cégjegyzékbe.

- A La Paz Zrt. beolvadásával az eddigi három tulajdonos helyett 2012. július 31. napjától két tulajdonosa van a médiaszolgáltatónak: RTL Group Central and Eastern Europe GmbH. (Picassoplatz 1., 50679 Cologne, Germany, Cégjegyzékszám: DE 814430737, „RTL CEE”) 98% tulajdoni arány, 80% szavazati arány,
- KOS Beteiligungs- und Verwaltungsgesellschaft mbH. (50679 Cologne, Picassoplatz 1., Germany, Cégjegyzékszám: HRB 35177) 2% tulajdoni arány, 20% szavazati arány.

A jobb átláthatóság érdekében az alábbi ábra mutatja a médiaszolgáltató változást követő tulajdonosi szerkezetét.

1. ábra

1. 1. 2. MTM-SBS Zrt. (TV2)

Az ORTT az MTM-SBS Zrt.-vel 1997. július 9-én kötött műsorszolgáltatási szerződést földfelszíni országos televíziós médiaszolgáltatás végzésére. Az MTM-SBS Zrt. jogosultságát az ORTT 2005-ben az 1490/2005. (VII. 20.) számú döntésével 2012. július 9-ig megújította. A Médiatek 1807/2011. (XII. 7.) számú döntése alapján a felek hatósági szerződéssé alakították a médiaszolgáltató műsorszolgáltatási szerződését.

A hatósági szerződés 2012. július 9-én lejárt. A médiaszolgáltató a Médiatek 1209/2012. (VII. 5.) számú döntése szerint megkötött ideiglenes hatósági szerződés alapján folytat médiaszolgáltatást az Mttv. 65. § (10) bekezdése alapján.

A médiaszolgáltatótól 2012-ben nem érkezett bejelentés a Médiatekhoz tulajdonosi szerkezete megváltozásáról. A médiaszolgáltató egyik részvényesének, az SBS Broadcasting Europe B.V. (székhelye: Rietlandpark 353., 1019 EM Amsterdam) neve és székhelye változott meg P751 Broadcasting Europe B.V. elnevezésre (székhelye: Radarweg 60, 1043NT Amsterdam), amely 2012. május 24. napjával került bejegyzésre a cégjegyzékbe.

1. 2. Földfelszíni országos kereskedelmi rádiók

1. 2. 1. ADVENIO Zrt. (Class FM)

Az ORTT 2009. november 4-én kötött műsorszolgáltatási szerződést az ADVENIO Zrt.-vel országos kereskedelmi rádiós médiaszolgáltatási jogosultság tekintetében, amelyet a Médiatek az Mttv. 207. §-a alapján hatósági szerződéssé alakított át.

Az ADVENIO Zrt. közvetlen tulajdonosi szerkezetében nem történt változás 2012-ben.

1. 2. 2. Az FM1 Zrt. „cs. a.” (Neo FM) tulajdonosi helyzete

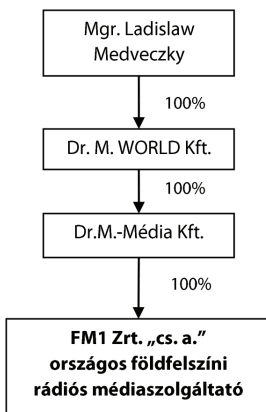
Az ORTT 2009. november 4-én kötött műsorszolgáltatási szerződést a Neo FM állandó megnevezésű rádiós médiaszolgáltatás folytatására a – 2012. július 2-án csődeljárás hatálya alá került – FM1 Zrt.-vel országos kereskedelmi rádiós médiaszolgáltatási jogosultság tekintetében, amelyet a Médiatek az Mttv. 207. §-a alapján hatósági szerződéssé alakított át. A Médiatek 1125/2012. (VI. 20.) számú határozatával – a szerződést biztosító mellékkötelezettség (bankgarancia) biztosításának hiánya miatt – az FM1 Zrt.

médiaszolgáltatási jogosultság gyakorlására szóló hatósági szerződését azonnali hatállyal felmondta.

Az FM1 Zrt. „cs. a.” tulajdonosi szerkezetében 2012. július 3-án történt változás. A Dr.M.-MEDIA Kft. az FM1 Zrt. kizárólagos tulajdonosával, az FM1 Friends Kft.-vel szerződést kötött az FM1 Zrt. valamennyi részvénye átruházására, így az FM1 Zrt. „cs. a.” egyedüli részvényese a Dr.M.-Média Kft. lett.

Az FM1 Zrt. „cs. a.” 2012. július 3-tól fennálló tulajdonosi szerkezetét az alábbi ábra mutatja be.

2. ábra

2. Földfelszíni helyi és körzeti médiaszolgáltatók tulajdonosi szerkezete

A helyi és körzeti földfelszíni médiaszolgáltatók működési formája döntően korlátozott felelősségű társaság, egy részük – főként körzeti médiaszolgáltatók – zártkörűen működő részvénytársaság. A gazdasági társaságként működő médiaszolgáltatóknak jellemzően több tulajdonosuk van, csak néhány médiaszolgáltató van egyetlen kézben. A közösségi médiaszolgáltatók esetében létezik társadalmi szervezeti és alapítványi működési forma is. Külföldi cég tulajdoni részesedése mindössze néhány esetben fordul elő (pl. Rádió Q Kft.,

Zenebolygó Kft.). E tekintetben elmondható, hogy egyre kevesebb az olyan rádiós médiaszolgáltató, amely külföldi cég tulajdonában van.

A beszámolóval érintett évben, különösen annak végén érkezett számos bejelentés a tulajdonosi szerkezet megváltozásáról. E változások a legtöbb esetben a médiaszolgáltatók tulajdonosi körének teljes megváltozását jelentették, kisebb részben csak az egyik tulajdonos személyében történt változás oly módon, hogy valamely tulajdonos megszerzte a tulajdonostársa részesedését, és így a médiaszolgáltató kizárólagos tulajdonosává vált. Ugyanakkor egy körzeti és egy helyi rádiós médiaszolgáltató tekintetében cégjogi jogutódlás következett be (Rádió Q Kft., RádióPlusz Kft.).

A helyi televíziók egy része önkormányzati tulajdonban van, az önkormányzatok az általuk alapított cég, általában nonprofit kft. cégformában működtetik a médiaszolgáltatásukat.

2. 2. 1. A 100%-os önkormányzati tulajdonban lévő földfelszíni rádiós és audiovizuális médiaszolgáltatók:

- Keszthelyi Televízió Nonprofit Kft. – Balatonmárfafürdő 66. csatorna
- Ceglédi TV Közhasznú Nonprofit Kft. – Cegléd 48. csatorna
- Dabas Sportcsarnok Kft. – Dabas 93,4 MHz
- Debrecen Városi Televízió Kft. – Debrecen 50. csatorna
- Promotion Service Nonprofit Kft. – Érd 101,3 MHz
- Gyöngyösi Városi Televízió Nonprofit Közhasznú Kft. – Gyöngyös 27. csatorna
- Szabadhajdú Nonprofit Kft. – Hajdúböszörmény 35. csatorna
- Hajdúszoboszlói Városi Televízió – Hajdúszoboszló 39. csatorna
- Szerdahelyi József Nonprofit Kft. – Hódmezővásárhely 34. csatorna
- Városi Közművelődési Intézmények – Kalocsa 34. csatorna
- Kapos TV és Rádió Nonprofit Kft. – Kaposvár 42. csatorna
- Kecskeméti Televízió Nonprofit Kft. – Kecskemét 31. csatorna
- Halasmédia Nonprofit Szolgáltató Kft. – Kiskunhalas 31. csatorna
- Makói Városi Televízió Nonprofit Kft. – Makó 51. csatorna
- MIKOM Miskolci Kommunikációs Nonprofit Kft. – Miskolc 55. csatorna
- Kanizsa TV Kft. – Nagykanizsa 55. csatorna
- Város-Kép Nonprofit Kft. – Nyíregyháza 39. csatorna
- Kölcsey Televízió Műsorszolgáltató Nonprofit Kft. – Nyíregyháza 52. csatorna, Mátészalka 39. csatorna
- Ózdi Kommunikációs Nonprofit Kft. – Ózd 51. csatorna

- Telepaks Nonprofit Kft. – Paks 31. csatorna
- Pápa Városi Televízió – Pápa 42. csatorna
- Pécs TV Kft. – Pécs 36. és 46. csatorna
- Salgótarjáni Közművelődési Nonprofit Kft. – Salgótarján 29. csatorna
- Halom Televízió Nonprofit Kft. – Százhalombatta 48. csatorna
- Városi Televízió Szeged Nonprofit Kft. – Szeged 42. csatorna
- Fehérvár Médiacentrum Kft. – Székesfehérvár 48. csatorna
- Szolnok Televízió Zrt. – Szolnok 59. csatorna
- Szombathelyi Televízió és Rádió Nonprofit Kft. – Szombathely 38. csatorna
- Tapolcai Média Közalapítvány – Tapolca 43. csatorna
- Zalaegerszeg Televízió Kft. – Zalaegerszeg 51. csatorna
- Váci Városimázs Nonprofit Kft. – Vác 22. csatorna
- Baja Hangja Kft. – Baja 89,8 MHz
- Szlovén Rádió Közhasznú Nonprofit Kft. – Szentgotthárd 106,6 MHz + Felsőszölnök 97,7 MHz
- Kapukom Kft. – Kapuvár 94,5 MHz
- Derecskei Városgazdálkodási Nonprofit Kft. – Derecske 94,7 MHz

2. 2. 2. A részben önkormányzati tulajdonban lévő földfelszíni rádiós és audiovizuális médiaszolgáltatók:

- Zemplén Televízió Közhasznú Nonprofit Kft. – Sátoraljaújhely 50. csatorna
- VIACOM Kft. – Szolnok 92,2 MHz, Tiszakécske 102,2 MHz, Karcag 93,8 MHz
- Pannon-Sopron Kft. – Sopron 94,1 MHz
- Gong Rádió Kft. – Kecskemét 96,5 MHz+Nagykőrös 93,6 MHz, Kecel 99,6 MHz+Solt 94,1 MHz+Gyömrő 97,2 MHz+Csongrád 87,6 MHz+Baja 88,7 MHz
- Média Eger Nonprofit Kft. – Eger 50. csatorna

A FÖLDFELSZÍNI TERJESZTÉSŰ RÁDIÓS ÉS AUDIOVIZUÁLIS MÉDIASZOLGÁLTATÁSI JOGOSULTSÁGOK 2012-BEN

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

1. A 2012. évi rádiós pályázatási tevékenység összefoglalása

A Médiatanács a földfelszíni rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek pályázatásával kapcsolatos feladatait az Mttv. 182. § h) pontja alapján hatósági hatáskörében látja el, a pályázati eljárásokban a Ket. szabályait az Mttv.-ben foglalt eltérésekkel alkalmazza.

A Médiatanács 2012. évi rádiós pályázatási tevékenysége három fő csoportba sorolható: a helyi és körzeti rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek pályázatásával, a kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek pályázatásával és a 2013. évi pályázatási tevékenység előkészítésével kapcsolatos feladatokra.

1. 1. Helyi és körzeti médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatása

A Médiatanács helyi és körzeti rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásával kapcsolatos feladatai az alábbiak szerint rendszerezhetők:

1) Döntéshozatal azon médiaszolgáltatási lehetőségekről, amelyek hasznosítására a Médiatanács még a 2011. évben közzétette a pályázati felhívást, azonban a pályázati eljárások eredményéről döntés a 2011. évben nem született

A Médiatanács 2011-ben 52 médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítására irányulóan fogadott el pályázati felhívásokat (időrendi sorrendben: Békés 94,4 MHz, Kecskemét 96,5 MHz, Miskolc 96,3 MHz, Kazincbarcika 95,9 MHz, Ózd 99,5 MHz, Budapest 95,3 MHz, Budapest 89,5 MHz, Budapest 103,9 MHz, Cegléd 92,5 MHz, Szentes 106,1 MHz, Szeged 95,4 MHz, Kalocsa 100,0 MHz, Hódmezővásárhely 97,6 MHz, Ajka 88,8 MHz, Budapest 102,1 MHz, Dunaföldvár 106,5 MHz, Eger 101,9 MHz, Fonyód 101,3 MHz, Gyöngyös 101,7 MHz, Hatvan 87,9 MHz, Heves 93,7 MHz, Kaposvár 99,9 MHz, Kiskunfélegyháza 91,1 MHz, Paks 107,5 MHz, Salgótarján 100,4 MHz, Siófok 92,6 MHz, Szekszárd 91,1 MHz, Budapest 92,9 MHz, Budapest 96,4 MHz, Tiszakécske 102,2 MHz, Tatabánya 97,8 MHz, Szolnok 92,2 MHz, Székesfehérvár 94,5 MHz, Jászberény 97,7 MHz, Derecske 94,7 MHz, Pápa 92,7 MHz, Debrecen 95,0 MHz, Kiskunmajsza 88,2 MHz, Orosháza 90,2 MHz, Esztergom 98,1 MHz, Törökszentmiklós 96,4 MHz, Baja 94,3 MHz, Szolnok 90,4 MHz, Veszprém 94,6 MHz, Szekszárd 105,1 MHz, Tatabánya 96,7 MHz, Tatabánya 107,0 MHz, Keszthely 92,2 MHz, Balatonfüred 91,8 MHz, Debrecen 92,3 MHz, Esztergom 92,5 MHz, Veszprém 90,6 MHz).

A fenti 52 médiaszolgáltatási lehetőség pályázati eljárásaiból a 2011. évben 8 pályázati eljárás zárult le (Békés 94,4 MHz, Kecskemét 96,5 MHz, Kazincbarcika 95,9 MHz, Ózd 99,5 MHz, Budapest 95,3 MHz, Budapest 89,5 MHz, Budapest 103,9 MHz, Budapest 102,1 MHz) a többi 44 eljárás lezárására a 2012. évben került sor, az alábbiak szerint:

1. táblázat

Médiaszolgáltatási lehetőség	Pályázati felhívás megjelenése	A pályázati ajánlatok benyújtásának napja	A Médiatanács határozatának száma, a pályázati eljárás eredménye, nyertese
Miskolc 96,3 MHz	2011. május 19.	2011. június 28.	1376/2012. (VII. 25.) eredménytelen az eljárás
Hódmezővásárhely 97,6 MHz	2011. július 21.	2011. szeptember 14.	273/2012. (II. 15.) nyertes a Kisbíró Kft.

Médiaszolgáltatósi lehetőség	Pályázati felhívás megjelenése	A pályázati ajánlatok benyújtásának napja	A Médiatanács határozatának száma, a pályázati eljárás eredménye, nyertese
Ajka 88,8 MHz	2011. július 21.	2011. szeptember 14.	1446/2012. (VII. 25.) eredménytelen az eljárás
Dunaföldvár 106,5 MHz	2011. szeptember 2.	2011. október 4.	755/2012. (IV. 25.) nyertes az Alisca Network Kft.
Eger 101,9 MHz	2011. szeptember 2.	2011. október 4.	1282/2012. (VII. 18.) eredménytelen az eljárás
Fonyód 101,3 MHz	2011. szeptember 2.	2011. október 4.	809/2012. (V. 2.) nyertes az Echo Penisola Kft.
Gyöngyös 101,7 MHz	2011. szeptember 2.	2011. október 4.	1757/2012. (X. 3.) nyertes a Diórádió Gyöngyös Kft.
Hatvan 87,9 MHz	2011. szeptember 2.	2011. október 4.	1759/2012. (X. 3.) nyertes a Diórádió Gyöngyös Kft.
Heves 93,7 MHz	2011. szeptember 2.	2011. október 4.	1758/2012. (X. 3.) nyertes a Rádió Helló Kft.
Kaposvár 99,9 MHz	2011. szeptember 2.	2011. október 4.	1384/2012. (VII. 25.) eredménytelen az eljárás
Kiskunfélegyháza 91,1 MHz	2011. szeptember 2.	2011. október 4.	841/2012. (V. 9.) nyertes a Félegyházi Hírlap Kft.
Paks 107,5 MHz	2011. szeptember 2.	2011. október 4.	1173/2012. (VI. 27.) nyertes az Alisca Network Kft.
Salgótarján 100,4 MHz	2011. szeptember 2.	2011. október 4.	1513/2012. (VIII. 29.) nyertes a Helyi Rádió Kft.
Siófok 92,6 MHz	2011. szeptember 2.	2011. október 4.	753/2012. (IV.25.) nyertes az Echo Penisola Kft.
Szekszárd 91,1 MHz	2011. szeptember 2.	2011. október 4.	1203/2012. (VII. 5.) nyertes az Alisca Network Kft.
Budapest 92,9 MHz	2011. szeptember 29.	2011. november 8.	1205/2012. (VII. 5.) eredménytelen az eljárás

Médiaszolgáltatósi lehetőség	Pályázati felhívás megjelenése	A pályázati ajánlatok benyújtásának napja	A Médiatanács határozatának száma, a pályázati eljárás eredménye, nyertese
Budapest 96,4 MHz	2011. szeptember 29.	2011. november 8.	1206/2012. (VII. 5.) eredménytelen az eljárás
Tizsakécske 102,2 MHz	2011. szeptember 29.	2011. november 8.	1162/2012. (VI. 27.) nyertes a Viacom Kft.
Tatabánya 97,8 MHz	2011. szeptember 29.	2011. november 8.	1201/2012. (VII. 5.) nyertes a Turul Média Kft.
Szolnok 92,2 MHz	2011. szeptember 29.	2011. november 8.	1283/2012. (VII. 18.) nyertes a Viacom Kft.
Székesfehérvár 94,5 MHz	2011. szeptember 29.	2011. november 8.	803/2012. (V. 2.) nyertes a Fehérvár Rádió Kft.
Jászberény 97,7 MHz	2011. szeptember 29.	2011. november 8.	1534/2012. (VIII. 29.) nyertes a Trió-Rádió Kft.
Derecske 94,7 MHz	2011. szeptember 29.	2011. november 8.	1085/2012. (VI. 13.) nyertes a Derecske Városgazdálkodási Np. Kft.
Pápa 92,7 MHz	2011. szeptember 29.	2011. november 8.	1889/2012. (X. 30.) eredménytelen az eljárás
Debrecen 95,0 MHz	2011. szeptember 29.	2011. november 8.	1478/2012. (VIII. 15.) eredménytelen az eljárás
Kiskunmajsa 88,2 MHz	2011. szeptember 29.	2011. november 8.	798/2012. (V. 2.) nyertes a Félegyházi Hírlap Kft.
Orosháza 90,2 MHz	2011. szeptember 29.	2011. november 8.	1161/2012. (VI. 27.) nyertes az A-tól Z-ig Bt.
Esztergom 98,1 MHz	2011. október 13.	2011. november 22.	1777/2012. (X. 10.) eredménytelen az eljárás
Törökszentmiklós 96,4 MHz	2011. október 13.	2011. november 22.	1449/2012. (VII. 25.) eredménytelen az eljárás
Baja 94,3 MHz	2011. október 13.	2011. november 22.	1163/2012. (VI. 27.) nyertes Alisca Network Kft.
Szolnok 90,4 MHz	2011. október 13.	2011. november 22.	1243/2012. (VII. 11.) nyertes a Popkom Kft.
Veszprém 94,6 MHz	2011. október 13.	2011. november 22.	1627/2012. (IX. 12.) eredménytelen az eljárás

Médiaszolgáltatósi lehetőség	Pályázati felhívás megjelenése	A pályázati ajánlatok benyújtásának napja	A Médiatanács határozatának száma, a pályázati eljárás eredménye, nyertese
Szekszárd 105,1 MHz	2011. október 13.	2011. november 22.	1588/2012. (IX. 5.) nyertes az Alisca Network Kft.
Tatabánya 96,7 MHz	2011. november 10.	2011. december 15.	1778/2012. (X. 10.) eredménytelen az eljárás
Tatabánya 107,0 MHz	2011. november 10.	2011. december 15.	1537/2012. (VIII. 29.) eredménytelen az eljárás
Keszthely 92,2 MHz	2011. november 10.	2011. december 15.	1892/2012. (X. 30.) eredménytelen az eljárás
Balatonfüred 91,8 MHz	2011. november 10.	2011. december 15.	1893/2012. (X. 30.) eredménytelen az eljárás
Debrecen 92,3 MHz	2011. november 10.	2011. december 15.	1451/2012. (VII. 25.) eredménytelen az eljárás
Esztergom 92,5 MHz	2011. november 10.	2011. december 15.	1535/2012. (VIII. 29.) eredménytelen az eljárás
Veszprém 90,6 MHz	2011. november 10.	2011. december 15.	1887/2012. (X. 30.) eredménytelen az eljárás

2) A 2012. évben végleg lejáró médiaszolgáltatósi lehetőségek hasznosítására irányuló pályázati felhívások elfogadása és azok pályázati eljárásainak lebonyolítása

A 2012. évben 21 médiaszolgáltatósi jogosultságra vonatkozó szerződés járt le véglegesen, a megújítás lehetősége nélkül. A Médiatanács e 21 médiaszolgáltatósi lehetőség közül 2012-ben az alábbi 17 médiaszolgáltatósi lehetőség hasznosítására irányulóan fogadott el pályázati felhívást, és indította el pályázati eljárásukat, amelyek az alábbi eredménnyel zárultak:

2. táblázat

Médiaszolgáltatósi lehetőség	Pályázati felhívás megjelenése	A pályázati ajánlatok benyújtásának napja	A Médiatanács határozatának száma, a pályázati eljárás eredménye, nyertese
Békéscsaba 104,0 MHz	2012. február 10.	2012. március 19.	1490/2012. (VIII. 15.) nyertes a Csaba Rádió Kft.
Gödöllő 93,6 MHz	2012. február 10.	2012. március 19.	1592/2012. (IX. 5.) eredménytelen az eljárás
Nagykörös 93,6 MHz	2012. február 10.	2012. március 19.	1215/2012. (VII. 5.) nyertes a Gong Rádió Kft.

Médiaszolgáltatósi lehetőség	Pályázati felhívás megjelenése	A pályázati ajánlatok benyújtásának napja	A Médiatanács határozatának száma, a pályázati eljárás eredménye, nyertese
Budapest 95,8 MHz	2012. május 3.	2012. június 12.	1510/2012. (VIII. 29.) nyertes a Click Rádió Kft. ¹⁶
Budapest 88,1 MHz	2012. május 3.	2012. június 12.	1375/2012. (VII. 25.) nyertes az InfoRádió Kft.
Budapest 98,0 MHz	2012. május 3.	2012. június 12.	1896/2012. (X. 30.) nyertes a Civil Rádiózásért Alapítvány
Pécs 90,6 MHz	2012. május 17.	2012. június 26.	200/2013. (II. 6.) nyertes a Mambó Rádió Kft.
Győr 96,4 MHz	2012. május 17.	2012. június 26.	149/2013. (I. 30.) nyertes a Füleky Rádió Kft.
Eger 91,8 MHz	2012. május 31.	2012. július 10.	1927/2012. (XI. 7.) nyertes a Magyar Katolikus Rádió Alapítvány
Kiskőrös 91,7 MHz	2012. május 31.	2012. július 10.	2229/2012. (XII. 19.) nyertes a Magyar Katolikus Rádió Zrt.
Miskolc 95,1 MHz	2012. május 31.	2012. július 10.	1928/2012. (XI. 7.) nyertes a Magyar Katolikus Rádió Alapítvány
Hatvan 94,0 MHz	2012. május 31.	2012. július 10.	1929/2012. (XI. 7.) nyertes a Magyar Katolikus Rádió Alapítvány
Sátoraljaújhely 90,6 MHz	2012. május 31.	2012. július 10.	1930/2012. (XI. 7.) nyertes a Magyar Katolikus Rádió Alapítvány
Kaposvár 91,2 MHz	2012. június 21.	2012. július 23.	2230/2012. (XII. 19.) nyertes a Zselici Forrás Kft.
Pécs 94,6 MHz	2012. június 21.	2012. július 23.	146/2012. (I. 30.) nyertes a Lánchíd Kft.
Komló 99,4 MHz	2012. július 19.	2012. augusztus 23.	1666/2012. (IX. 19.) nyertes a Mambó Rádió Kft.
Komárom 90,5 MHz	2012. augusztus 30.	2012. október 1.	378/2013. (III. 6.) nyertes a Turul Média Kft.

¹⁶ A hatósági szerződés megkötésére nem került sor, a Médiatanács a hatósági szerződés megkötésére irányuló eljárást 1983/2012. (XI. 14.) számú határozatával megszüntette.

A 2012. évi pályáztatási tevékenység egyik alapvető feladata volt a 2013. évben végleg lejáró médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására irányuló pályázati eljárások előkészítése is. A Médiatanács e médiaszolgáltatási lehetőségek közül a 2012. évben 7 médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítására irányulóan fogadott el pályázati felhívást (időrendi sorrendben: *Debrecen 90,0 MHz, Tamási 101,9 MHz, Kecskemét 97,7 MHz, Miskolc 90,4 MHz, Kiskunhalas 92,9 MHz, Keszthely 99,4 MHz, Dunaújváros 93,1 MHz*). E pályázati eljárások közül 2012-ben kettő zárult le. A Médiatanács a 2246/2012. (XII. 19.) számú határozatával a Kiskunhalas 92,9 MHz, a 2268/2012. (XII. 19.) számú határozatával a Tamási 101,9 MHz médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására irányuló pályázati eljárást eredménytelenül nyilvánította, tekintettel arra, hogy valamennyi benyújtott pályázati ajánlat alaki szempontból érvénytelen volt. (Ugyanakkor e médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítása érdekében a Médiatanács ismételtlen megkezdte a pályáztatás előkészítését.)

3) Egyéb pályázati eljárások lebonyolítása

A Médiatanács a fentiekben megnevezetteken túl 2012-ben számos további pályázati felhívás elfogadásáról döntött. E pályázati felhívásokkal megindított pályázati eljárások időrendi sorrendben az alábbiakban foglalhatók össze:

3. táblázat

Médiaszolgáltatási lehetőség	Pályázati felhívás megjelenése	A pályázati ajánlatok benyújtásának napja	A Médiatanács határozatának száma a pályázati eljárás eredményéről, nyerteséről
Kapuvár 94,5 MHz	2012. február 10.	2012. március 19.	1482/2012. (VIII. 15.) nyertes a Kapukom Kft.
Békés 94,4 MHz	2012. február 16.	2012. március 19.	1539/2012. (VIII. 15.) nyertes a Torony Rádió Bt.
Vác 87,9 MHz	2012. június 21.	2012. július 23.	1670/2012. (IX. 19.) eljárás megszüntetése
Székesfehérvár 99,2 MHz	2012. június 21.	2012. július 23.	2200/2012. (XIII. 12.) nyertes a Fehérvár Média- centrum Kft.
Szentgotthárd 106,6 MHz + Felsőszölnök 97,7 MHz	2012. július 19.	2012. augusztus 23.	2122/2012. (XIII. 5.) nyertes a Szlovén Rádió Kft.
Gyöngyös 102,2 MHz	2012. július 19.	2012. augusztus 23.	147/2013. (I. 30.) eredménytelen az eljárás

Médiaszolgáltatói lehetőség	Pályázati felhívás megjelenése	A pályázati ajánlatok benyújtásának napja	A Médiatanács határozatának száma a pályázati eljárás eredményéről, nyerteséről
Tiszafüred 88,7 MHz	2012. július 26.	2012. szeptember 24.	2231/2012. (XII. 19.) nyertes az Auris Média Kft.
Szeged 100,2 MHz	2012. július 26.	2012. szeptember 24.	331/2013. (II. 27.) eredménytelen az eljárás
Törökszent- miklós 96,4 MHz	2012. október 31.	2012. november 30.	eljárás folyamatban
Tatabánya 107,0 MHz	2012. november 8.	2012. december 13.	eljárás folyamatban
Esztergom 92,5 MHz	2012. november 8.	2012. december 13.	150/2013. (I. 30.) nyertes a Magyar Katolikus Rádió Zrt.
Gödöllő 93,6 MHz	2012. november 20.	2012. december 20.	eljárás folyamatban
Miskolc 96,3 MHz	2012. december 1.	2013. január 10.	eljárás folyamatban
Vác 87,9 MHz	2012. december 11.	2013. január 10.	193/2013. (II. 6.) nyertes a Magyar Katolikus Rádió Zrt.
Debrecen 92,3 MHz	2012. december 21.	2013. január 22.	eljárás folyamatban
Debrecen 95,0 MHz	2012. december 21.	2013. január 22.	eljárás folyamatban

A Médiatanács a 2012. év végén még további 7 rádiós médiaszolgáltatói lehetőség hasznosítására irányuló pályázati eljárás előkészítését indította el, 3 médiaszolgáltatói lehetőség hasznosítására pályázati felhívástervezetet fogadott el (időrendi sorrendben: *Veszprém 94,6 MHz, Zalaegerszeg 92,9 MHz, Eger 100,7 MHz*), 4 médiaszolgáltatói lehetőség vonatkozásában azok frekvenciatervének kidolgozására kérte fel a hivatalt (időrendi sorrendben: *Makó 96,8 MHz, Encs 95,4 MHz, Tamási 101,9 MHz, Kiskunhalas 92,9 MHz*).

1. 2. Kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatása

A hatóság nyilvántartásában 2012 elején 45 kisközösségi rádiós médiaszolgáltató szerepelt, melyből az év folyamán 9 kisközösségi rádiós médiaszolgáltató jogosultsága járt le.

Tekintettel arra, hogy a megszűnt vagy közeli lejáratú szerződéssel rendelkező kisközösségi médiaszolgáltatók jelentős része és számos egyéb reménybeli pályázó jelezte érdeklődését az NMHH felé egy jövőbeni kisközösségi pályázati eljárás iránt, a Médiatanács úgy döntött, hogy pályázati eljárást ír ki kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására.

Az Mttv. 48. § (8) bekezdése a pályázat útján nyert médiaszolgáltatási jogosultságok általános szabályai között rögzíti, hogy a kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek a helyi, körzeti vagy országos médiaszolgáltatási lehetőségektől eltérő természetűek, amire tekintettel lehetőséget biztosít a törvény a Médiatanács számára, hogy a III. fejezet rendelkezéseinek megfelelő alkalmazására és e médiaszolgáltatási lehetőségek természetéből fakadó egyedi sajátosságokra tekintettel a kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásának elveit meghatározza.

A Médiatanács az elvek kidolgozása során figyelembe vette az NMHH és a Szabad Rádiók Magyarországi Szervezete között a tárgyban folytatott konzultáción elhangzottakat is.

A Médiatanács az Mttv. 48. § (8) bekezdése alapján meghatározta a kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásának elveit, és azt honlapján 2012. március 30. napján közzétette.

A Médiatanács a kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásának elveiben lefektette, hogy a kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására irányuló pályázati felhívások általános jelleggel, a médiaszolgáltatási lehetőség konkrét megjelölése nélkül kerülnek közzétételre. Kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőség esetében a frekvenciatervezésre csak annak elnyerését követően kerülhet sor.

A Médiatanács a 808/2012. (V. 2.) számú döntésével fogadta el a kisközösségi rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek elvi hasznosítására irányuló Pályázati Felhívás Tervezetet, amely hirdetményi úton és a Médiatanács honlapján 2012. május 3-án került közzétételre. A Pályázati Felhívás Tervezet nyilvános meghallgatása 2012. május 29-én volt.

A Médiatanács az 1308/2012. (VII. 18.) számú döntésével, az Mttv. 182. § h) pontjában foglalt hatáskörében eljárva az Mttv. 52. § (1) bekezdése alapján – az Mttv. 48. § (8) bekezdése alapján a kisközösségi rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásával kapcsolatban meghatározott elvekkel összhangban – 2012. július 19-én a honlapján és hirdetményi úton pályázati felhívást tett közzé kisközösségi helyi rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek elvi hasznosítására.

A pályázati felhívás a kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek eltérő jellegére tekintettel az alábbi sajátos rendelkezéseket tartalmazta:

A pályázati eljárás tárgya a pályázó által megadott telephelyű kisközösségi rádió céljára felhasználható, legfeljebb az adóállomástól számított egy kilométer sugarú körnek megfelelő földrajzi területre kiterjedő vételkörzetű helyi rádiós médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítása.

A pályázati felhívás célja, hogy a Médiatanács az állami tulajdonnal való felelős, rendeltetésszerű, hatékony gazdálkodást szem előtt tartva lehetővé tegye az Mttv. 203. § 24. pontjának megfelelő olyan rádiós médiaszolgáltatás megvalósulását,

- amelynek célja a kisközösségi rádiós médiaszolgáltatási lehetőség vételkörzeteként megjelölt földrajzi területen élő, működő, meghatározott, kisközösséggé szerveződött, társadalmi, nemzetiségi, kisebbségi, kulturális vagy vallási közösség, csoport tájékoztatása, kulturális műsorszámok elérésére irányuló különleges igényeinek szolgálata, vagy
- amely olyan kistelepüléseken jönne létre, ahol helyi rádió nem működtethető gazdaságosan, de a helyi kisközösség igényelné egy számára szóló rádió létét a vételkörzetben élők tájékoztatása, kulturális műsorszámok elérésére irányuló különleges igényeinek szolgálata céljából.

Tartalmilag érvényes pályázati ajánlatot csak az a vállalkozás nyújthat be, amely bejegyzett székhellyel vagy lakcímmel rendelkezik a pályázati ajánlatban az adóállomás címeként megjelölt településen/Budapesten az adóállomás címeként megjelölt kerületben.

Kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőség csak közösségi jelleggel, azon belül az Mttv. 66. § (1) bekezdés a) és b) pontjának megfelelő céllal hasznosítható. A pályázók a törvényi minimumot (4 óra) elérő, azonban napi 24 óránál rövidebb műsoridővel is pályázhatnak.

A kisközösségi médiaszolgáltatási jogosultságok érvényességi ideje a hatósági szerződés megkötését követő napon kezdődik, és a hatósági szerződés feltételeitől függően a műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Dtv.) 38. § (2) bekezdésében rögzített együttes feltételek teljesülésétől függő időtartamra, de legfeljebb 3 évre szól, és az Mttv.-ben foglalt feltételek teljesülése esetén további 5 évre megújítható.

A pályázati felhívásban a Médiatanács a kisközösséget az alábbiak szerint határozta meg:

- a) kis (15 ezer fős lakosságot meg nem haladó) települések esetén lakóhelyi közösség, vagy
- b) a médiaszolgáltatási lehetőség vételkörzeteként megjelölt földrajzi területen élő, jól körülhatárolt társadalmi közösség, vagy
- c) a médiaszolgáltatási lehetőség vételkörzeteként megjelölt földrajzi területen élő nemzetiségi, etnikai közösség, vagy
- d) a médiaszolgáltatási lehetőség vételkörzeteként megjelölt földrajzi területen élő vallási közösség, vagy

- e) a médiaszolgáltatási lehetőség vételkörzeteként megjelölt földrajzi területen élő hátrányos helyzetűek, fogyatékkal élők közössége, vagy
- f) a médiaszolgáltatási lehetőség vételkörzeteként megjelölt földrajzi területen működő művelődési, oktatási, tudományos, egészségügyi, szociális intézmény, intézet, civil szervezet, önkormányzat vagy gazdálkodó szervezet tevékenysége köré szerveződött közösség.

A Médiatanács a pályázati felhívásban műsortervi kötelezettségként írta elő, hogy a kisközösségi rádiós médiaszolgáltató az Mttv. 36. § (1) bekezdésében a közösségi médiaszolgáltatásra irányadó 6 helyett óránként csak 3 perc reklámot sugározhat.

A Médiatanács a pályázati felhívásban a tervezett médiaszolgáltatásban a szöveg arányát legalább 40 százalékban rögzítette a teljes napi műsoridő minimális százalékaként, amely garanciális elem lehet annak kizárására, hogy kisközösségiként ne jöjjön létre kereskedelmi jellegű zenei rádió.

Vételkörzet-bővítésre és hálózatba kapcsolódásra a pályázati felhívás szerint nem lehet pályázati ajánlatot benyújtani.

A beadási határnapon, 2012. augusztus 30-án az alábbi 21 pályázó nyújtott be pályázati ajánlatot:

4. táblázat

Pályázó neve		Megpályázott vételkörzet
1.	Pécs-Baranyai Origó-Ház Egyesület	Mecsekszabolcsi és Pécs keleti városrészben kapcsolódó területek
2.	Start Média Egyesület	Kisújszállás
3.	Konkoly Béla	Deszk
4.	Media Universalis Alapítvány	Budapest Astoria 1 km-es vételkörzete V. VII. VIII. kerületek belső találkozási területe
5.	Hargitai Henrik István	Budapest V. kerület Észak-Lipótváros – XIII. kerület Dél-Újlipótváros (kb. Vígszínház 1 km-es körzete)
6.	Szombathelyi Evangélikus Egyházközség	Szombathely Óperint
7.	Alternatíva Egyesület	Szeged-belváros
8.	Tuska Milán	Orosháza-Belvárosi lakótelep
9.	Mátra Média Kulturális Egyesület	Gyöngyös belváros
10.	Lánczos Kornél Gimnázium	Székesfehérvár-Víziváros

	Pályázó neve	Megpályázott vételkörzet
11.	Kogyilla Zsolt	Berettyóújfalú (Belvárosi településrész)
12.	Eszterházy Károly Főiskola	Eger
13.	Actor Informatika és Nyomda Kft.	Mezőtúr
14.	Hangkultúra Alapítvány	Budapest VIII. kerület Józsefváros központ
15.	SKYSAT Média Kft.	Hatvan belváros
16.	Emberkék az Emberért Egyesület	Rákóczi falva
17.	Brumm Szociális Szövetkezet	Rákóczi falva
18.	Smarni Média Szolgáltató Kft.	Celldömölk
19.	Zsiros András	Medgyesegyháza
20.	Mosoly Média Kft.	Kiskunfélegyháza
21.	Puskás Tivadar Távközlési Technikum Infokommunikációs Szakközépiskola	Budapest, IX. kerület

Az Mttv. 57. § (1) bekezdése alapján a Médiatanács megvizsgálta, hogy a pályázati ajánlatot benyújtó pályázók megfelelnek-e az alaki és tartalmi érvényesség feltételeinek.

A Médiatanács a pályázók pályázati ajánlatainak alaki vizsgálata során tizennégy pályázó pályázati ajánlatának alaki érvénytelenségét állapította meg, amelyek pályázati nyilvántartásba vételét az Mttv. 58. § (2) bekezdése, illetve a pályázati felhívás 1.9.7.3. pontja szerint megtagadta. A pályázók nem éltek jogorvoslattal a médiatanácsi döntések ellen, így ügyféli minőségük az eljárásban megszűnt.

A pályázati ajánlatok tartalmi vizsgálatára és a pályázati eljárás eredményének megállapítására a 2013. év első negyedében kerül sor.

1.3. A Médiatanács 2013. évi pályáztatási tevékenységének előkészítése

A Médiatanács 2013. évi pályáztatási tevékenysége részben a fentiekben kifejtettek alapján négy csoportra osztható:

- Döntéshozatal azon médiaszolgáltatói lehetőségek pályázati eljárásainak eredményéről, amelyek hasznosítására a Médiatanács 2012-ben tett közzé pályázati felhívást, azonban azok eredményéről 2012-ben döntés még nem született. E feladat

- 11 médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítására megindított pályázati eljárásban való döntéshozatalt jelent.
- A 2014. évben végleg lejáró médiaszolgáltatási lehetőségek pályázati eljárásának előkészítése. 2014-ben 26 rádiós médiaszolgáltatási lehetőség érvényességi ideje jár le véglegesen, a megújítás lehetősége nélkül. E 26 rádiós médiaszolgáltatási lehetőség közül a Médiatelepítés a 2013. év elején 5 médiaszolgáltatási lehetőség pályázati eljárásának előkészítését indította el.
 - A kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására irányuló pályázati tevékenység az Mttv. 48. § (8) bekezdése alapján.
 - Egyéb médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására irányuló pályázati eljárások lefolytatása.

1. 4. A műsorszolgáltatási szerződések hatósági szerződéssé alakítása az Mttv. alapján

Az Mttv. az analóg frekvenciát használó médiaszolgáltatások esetében a pályázat nyertese és a Médiatelepítés között hatósági szerződés kötését írja elő.

A 2010. december 31-ig hatályban levő Rttv. alapján a polgári jog alá tartozó műsorszolgáltatási szerződések megkötésére került sor. Annak érdekében, hogy az analóg frekvenciát használó médiaszolgáltatók egységes jogi keretek között működhessenek, az Mttv. az átmeneti rendelkezések között – amely előírások a 2012. évi LXVI. törvény alapján 2012. július 3-ával hatályukat veszítették – előírta, hogy a Médiatelepítés a korábbi műsorszolgáltatási szerződéseket hatósági szerződéssé alakítsa át.

A hatósági szerződés speciális jogviszony, mert a közigazgatási anyagi jogi normákban foglaltak hatékony érvényesítése érdekében a magánjogi természetű szerződés jogintézményét hatósági eljárás keretében szabályozza. A hatósági szerződésre – a Ket.-ben nem szabályozott kérdésekben – a Ptk. szerződésekre vonatkozó általános szabályait megfelelően kell alkalmazni.

A hatósági szerződés tartalmi elemei között az ügyfél olyan kötelezettséget is vállalhat, amelynek előírására a hatóság nem rendelkezik hatáskörrel. Mindebből következően a hatósági ügy keretében foglalt közérdekű célok mentén a hatósági szerződés tartalma a felek „szabad” megállapodásának tárgya.

A hatósági tevékenység és a hatósági ügyek tartalma alapján a hatóság sajátos közhatalmi pozícióban áll a hatósági szerződés alanyainak viszonyrendszerében, hiszen a hatósági szerződést a felek a határozathozatal „helyett” köthetik meg. A hatósági szerződésben azonban a felek helyzetét döntően a mellérendeltségi, együttműködési viszony jellemzi,

amelyet a kölcsönösség és a kölcsönös érdekek határoznak meg – vagyis a felek akaratnyilatkozata egybehangzó, egyenlő jelentőségű.

Az Mttv. 207. §-a rendelkezett arról, hogy az a médiaszolgáltató, amely analóg, földfelszíni terjesztésű műsorszolgáltatási jogosultságra vonatkozó szerződést kötött, köteles 2011. december 31-ig kezdeményezni a Médiatanácsnál szerződése hatósági szerződéssé történő átalakítását. A törvény értelmében a megkötött hatósági szerződés nem tartalmazhat a médiaszolgáltató számára kedvezőtlenebb feltételeket, mint a korábbi műsorszolgáltatási szerződés, kivéve, ha a médiaszolgáltató azokat kifejezetten elfogadta.

A műsorszolgáltatási szerződés hatósági szerződéssé átalakítása megfelelő keretet ad annak megvizsgálására is, hogy a műsorszolgáltatási szerződésben meghatározott kötelezettségek közül mely kötelezettségek fenntartása szükséges, és esetleg melyek elhagyása elfogadható, továbbá szükséges-e a médiaszolgáltató egyes kötelezettségeinek átalakítása, esetleges módosítása.

Emellett az Mttv. 207. §-a alapján lehetőség nyílt arra is, hogy a korábbi műsorszolgáltatási szerződésben rögzített műsorszolgáltatási díj mértékét a felek csökkentsék, amennyiben a Médiatanács a hatósági szerződéssé történő átalakítás során úgy értékeli, hogy a korábbi műsorszolgáltatási díj mértéke a médiaszolgáltató hatékony működését veszélyezteti, vagy a piaci versenytársak műsorszolgáltatási díjához képest olyan fokú aránytalanságot mutat, amely a versenytársakat az adott piacon indokolatlan versenyelőnyhöz juttatja, ezáltal a hatékony verseny és a médiapluralizmus fennmaradását veszélyezteti. Erről bővebben a „Díjfelülvizsgálat” fejezet tartalmaz részleteket.

Figyelemmel arra, hogy az Mttv. 207. §-a a kereskedelmi médiaszolgáltatók számára 2011. december 31-ei határidőt tartalmazott, így a médiaszolgáltatók nagy része 2011. év végén nyújtotta be kérelmét, amely alapján a műsorszolgáltatási szerződéseket a Médiatanács a 2012. évben alakította át hatósági szerződéssé.

Ez nagyrészt a helyi és körzeti rádiós médiaszolgáltatókat érintette, ugyanis az országos kereskedelmi médiaszolgáltatók szerződéseit még 2011-ben átalakította a Médiatanács, míg a helyi audiovizuális médiaszolgáltatók 90 százalékaival még 2011 decemberében ideiglenes hatósági szerződéseket kötött a testület.

Így 2012-ben 79 kereskedelmi rádiós műsorszolgáltatási szerződést alakított át hatósági szerződéssé a Médiatanács.

2. Az audiovizuális médiaszolgáltatók helyzetének rendezése

2012-ben két országos és negyven helyi vételkörzetű földfelszíni terjesztésű audiovizuális médiaszolgáltató működött. A helyi földfelszíni terjesztésű audiovizuális médiaszolgáltatók közül az év folyamán egy megszűnt, egy pedig vezetékes műsorterjesztésre tért át.

Figyelemmel arra, hogy az analóg földfelszíni műsorterjesztés lekapcsolása 2012. december 31-ig nem következett be, szükségessé vált azon audiovizuális médiaszolgáltatók helyzetének rendezése, amelyeknek szerződése a 2012. év folyamán lejárt.

Erre az Mttv. 65. § (10) bekezdése alapján nyílt lehetőség, az alábbiak szerint:

„65. § (10) Amennyiben az audiovizuális médiaszolgáltatósi jogosultság 2010. január 1. és a Dtv. 38. § (1) bekezdésben rögzített céldátum között úgy jár le, hogy az a 48. § (5) bekezdés alapján nem újítható meg, a Médiatek a médiaszolgáltató kérelmére – a jogszabályban az audiovizuális médiaszolgáltatók műsorterjesztése digitális átállásának céldátumára megjelölt határidőig – a médiaszolgáltatósi jogosultságra ideiglenes hatósági szerződést köthet.”

2.1. Ideiglenes hatósági szerződések kötése az M-RTL Televízió Zrt. és az MTM-SBS Televízió Zrt. médiaszolgáltatókkal

Az ORTT 1997. július 9. napján kötött műsorterjesztési szerződést az M-RTL Televízió Zrt.-vel és az MTM-SBS Televízió Zrt.-vel országos kereskedelmi televíziós jogosultságra. A jogosultságokat az ORTT 2005-ben öt évre megújította.

A Médiatek a 2011. december 20-ai döntéseivel a médiaszolgáltatók kérelme alapján hatósági szerződéssé alakította a műsorterjesztési szerződéseket. A hatósági szerződések 2012. július 9. napjáig voltak érvényesek.

Az M-RTL Televízió Zrt. és az MTM-SBS Televízió Zrt. 2012. áprilisában az Mttv. 65. § (10) bekezdése szerint kérelmezte ideiglenes hatósági szerződés megkötését a jogszabályban az audiovizuális médiaszolgáltatók műsorterjesztése digitális átállásának céldátumára megjelölt határidőig.

A Médiatek 2012. július 5-én döntött az ideiglenes szerződések megkötéséről. Az M-RTL Televízió Zrt. és az MTM-SBS Televízió Zrt. 2012. július 9-én írta alá az ideiglenes hatósági szerződését a Médiatekkal.

A hatósági szerződések szerinti jogosultságok a digitális átállás megvalósításának napjáig, legkésőbb azonban annak a Dtv. 38. § (1) bekezdésben rögzített céldátumáig, azaz 2014. december 31. napján 24 óráig tartanak.

2. 2. Ideiglenes hatósági szerződések kötése a helyi audiovizuális médiaszolgáltatókkal

A helyi televíziók közül 33 az Mttv. 65. § (10) bekezdése szerinti ideiglenes hatósági szerződés alapján működött. Az ideiglenes hatósági szerződések 2012. december 31. napjáig voltak érvényesek, ezért a médiaszolgáltatók helyzetének további rendezése volt szükséges.

A Médiatanács az Mttv. 65. § (10) bekezdése alapján 2012-ben 32 helyi földfelszíni audiovizuális médiaszolgáltatóval kötött 32 médiaszolgáltatási jogosultság tekintetében hatósági szerződést. A szerződések a médiaszolgáltatók korábbi vállalásai alapján rögzítik a kötelezettségeket.

Tekintettel arra, hogy a Dtv. 38. § (1) bekezdése alapján a digitális átállás időpontja analóg audiovizuális médiaszolgáltatások esetében 2014. december 31., a Médiatanács indokoltnak tartotta, hogy az újabb ideiglenes hatósági szerződések érvényessége e napig tartson.

3. Pályáztatás alatt álló lejárt helyi és körzeti rádiós médiaszolgáltatási lehetőségekre 60 napos ideiglenes hatósági szerződések kötése

Az Mttv. 65. (11) bekezdése alapján, amennyiben a lineáris rádiós médiaszolgáltatási jogosultság úgy jár le, hogy a Médiatanács egy alkalommal már megújította, és a médiaszolgáltatási lehetőség pályáztatása már megindult, a Médiatanács a korábban jogosultsággal rendelkező médiaszolgáltatóval, annak kérelmére, legfeljebb hatvannapos időtartamra – több alkalommal is – ideiglenes hatósági szerződést köthet. E bekezdés alapján ideiglenes hatósági szerződést kizárólag a pályázati eljárás – illetve a pályázati eljárás érdemében

hozott határozattal vagy a pályázati eljárást megszüntető végzéssel szemben esetlegesen indított bírósági felülvizsgálati eljárás jogerős – lezárásáig lehet kötni. Az ideiglenes hatósági szerződés legkésőbb a pályázati eljárás nyertesével való hatósági szerződés megkötésének napján szűnik meg.

A Médiatanács 2012-ben 34 médiaszolgáltatási jogosultságra vonatkozóan (köztük 24, még 2011-ben lejárt médiaszolgáltatási jogosultság vonatkozásában, amelyek pályáztatása 2011-ben megindult, azonban csak 2012-ben zárult le) kötött az Mttv. 65. (11) bekezdése alapján több alkalommal 60 napos ideiglenes hatósági szerződést.

2012. december végén – a folyamatban lévő pályázati eljárások lezárásának eredményeképpen – már csupán 8 médiaszolgáltatási jogosultság működött 60 napos ideiglenes hatósági szerződés alapján.

4. Médiaszolgáltatási szerződésmódosítások

A Médiatanács az előző évhez hasonlóan 2012-ben is számos esetben módosította a helyi és körzeti földfelszíni médiaszolgáltatók hatósági szerződéseit. A legtöbb szerződésmódosítás az elmúlt évekhez hasonlóan a műsortervet érintette. Az alábbiakban összefoglalásra kerül, hogy 2012-ben milyen típusú szerződésmódosítások jöttek létre.

4. 1. Vételkörzet-bővítéssel kapcsolatos szerződésmódosítások

A Médiatanács 2012-ben 3 alkalommal döntött vételkörzet-bővítéssel kapcsolatos szerződésmódosításról.

Két szerződésmódosításra a pályázati eljárást követő szerződéskötési (szerződésmódosítási) eljárásban került sor, miután a Médiatanács már működő vételkörzet-bővítésre pályázó médiaszolgáltatók nyertességét állapította meg. (Az adott pályázati felhívások szabályai szerint ugyanis ilyen esetben a nyertes pályázókkal nem új hatósági szerződés megkötésére, hanem a korábbi hatósági szerződések módosítására kerül sor, a vételkörzet-bővítés törvényi előírásainak megfelelően.)

A Médiatanács egy alkalommal az Mttv. 64. § (4) bekezdése szerint kérelem alapján engedélyezte a vételkörzet-bővítést.

4. 2. Hálózatba kapcsolódással kapcsolatos szerződésmódosítások

A Médiatanács a 2012. évben 14 alkalommal döntött hálózatba kapcsolódással kapcsolatos szerződésmódosításról.

Ebből két alkalommal a szerződésmódosításra a pályázati eljárást követő szerződéskötési eljárásban került sor, tekintettel arra, hogy már médiaszolgáltatási jogosultsággal rendelkező pályázó hálózatba kapcsolódásra irányuló pályázati ajánlata nyertességét állapította meg.

12 alkalommal az Mttv. 64. §-a szerinti kérelemre indult engedélyezési eljárást követően jött létre hatósági szerződésmódosítás.

4. 3. Állandó megnevezés módosításával kapcsolatos szerződésmódosítások

2012-ben a médiaszolgáltatók kérelme alapján öt alkalommal került sor a médiaszolgáltatás állandó megnevezésének módosításával kapcsolatos szerződésmódosításra.

4. 4. A médiaszolgáltatás megkezdésének halasztásával kapcsolatos szerződésmódosítások

2012-ben a pályázati eljárások nyerteseivel való szerződéskötést követően összesen 6 médiaszolgáltató jelezte, hogy a pályázati felhívás előírásai és a hatósági szerződésben foglalt 120 napon belül technikai okok miatt nem tudják megkezdni a médiaszolgáltatási tevékenységet, és kérelmezték a hatósági szerződés módosítását.

A Médiatanács minden esetben hozzájárult a médiaszolgáltatás megkezdésének – legfeljebb néhány hónapos – halasztásához, és a felek erre tekintettel egységes szerkezetben módosították a hatósági szerződéseket.

4. 5. A szerződést biztosító mellékkötelezettséget érintő szerződésmódosítások

2012-ben összesen 3 alkalommal került sor a hatósági szerződések szerződést biztosító mellékkötelezettségek tekintetében történő módosítására. A médiaszolgáltatók

kérelmére mindhárom esetben bankgaranciáról óvadékra tértek át a felek a szerződés biztosítékeként.

4.6. A műsorterv módosítása

A Médiatanács 2012-ben a helyi vagy körzeti médiaszolgáltatók kérelmére összesen 33 esetben módosította a hatósági szerződéseket a műsorszerkezet és a műsorterv vonatkozásában.

7 rádió esetében a hálózatos médiaszolgáltató jogosultságának megszűnését követően a hálózatba kapcsolódás megszűnése miatt volt szükség a hatósági szerződés módosítására, a 24 órás saját műsoridőre vonatkozó műsorterv tekintetében.

A Hálózatos Televíziók Zrt. műholdas audiovizuális médiaszolgáltatóval hálózatba kapcsolódó helyi audiovizuális médiaszolgáltatók kérelmére 2012-ben összesen 14 alkalommal (ebből egy helyi televízió esetében két alkalommal) került sor a hatósági szerződés módosítására a hálózatos és a saját műsoridő tekintetében. A médiaszolgáltatók valamennyi esetben nyilatkozatot tettek, hogy a műsorszerkezet módosulása következtében a közszolgálati és a helyi közélettel foglalkozó, a helyi mindennapi életet segítő bemutató műsorszámok aránya tekintetében tett vállalásaikban nem következik be változás.

10 alkalommal került sor az egyes műsorszám típusok arányát érintő hatósági szerződés módosításra.

A fentiekén kívül egy esetben került sor a műsoridő csökkenése miatti szerződésmódosításra, egy alkalommal pedig a médiaszolgáltatás alapvető jellegzetességei között a médiaszolgáltató kérelmének megfelelő műsortervet módosító tényezők kerültek rögzítésre.

4.7. Időszakos szerződésmódosítások

A Médiatanács az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően számos esetben járult hozzá az egyes médiaszolgáltatók műsortervének ideiglenes módosításához, amelyet általában az évközi ünnepek, nyári időszak, egy nagyobb jelentőséggel bíró kulturális esemény (pl. zenei fesztiválok) vagy karbantartás miatt kértek a médiaszolgáltatók.

5. Megszűnt médiaszolgáltatások

A Médiatelepítési Bizottság a 2012. évben 7 médiaszolgáltató 8 médiaszolgáltatási jogosultságára vonatkozó hatósági szerződését szüntette meg közös megegyezéssel a médiaszolgáltatók kérelme alapján.

5. táblázat

Médiaszolgáltató	Jogosultság	Döntés
Avasi Kulturális és Sport Egyesület	Miskolc 98,9 MHz	1781/2011. (XII. 7.) kézbesítési vélelem beállta: 620/2012. (IV. 4.)
Őri Alapítvány	Őriszentpéter 88,7 MHz	606/2012. (IV. 4.)
Műsor-Hang Zrt.	Balassagyarmat 95,7 MHz Eger 100,7 MHz	1042/2012. (VI. 6.) 1043/2012. (VI. 6.)
INFORÁDIÓ Kft.	Budapest 95,8 MHz	1514/2012. (VIII. 29.)
Háló Zámoly Fejlesztéséért Egyesület	Zámoly 88,7 MHz	1665/2012. (IX. 19.)
Média Villány Kft.	Villány 100,9 MHz	2081/2012. (XI. 28.)
Városi Televízió Várpalota	Várpalota 43. cs.	2204/2012. (XII. 12.)

A Médiatelepítési Bizottság a fentiek mellett 7 médiaszolgáltató 8 médiaszolgáltatására vonatkozó szerződését mondta fel azonnali hatállyal.

6. táblázat

Média-szolgáltató	Jogosultság	Döntés	Ok	Döntés bírósági felülvizsgálatát kezdeményezték
Hét domb Kft.	Zalaegerszeg 88,9 MHz helyi	102/2012. (I. 18.)	díjfizetési kötelezettség megszegése	igen (a bíróság az eljárást jogerősen megszüntette)
Hét domb Kft.	Kaposvár 102,6 MHz helyi	103/2012. (I. 18.)	díjfizetési kötelezettség megszegése	igen (a bíróság az eljárást jogerősen megszüntette)

Média-szolgáltató	Jogosultság	Döntés	Ok	Döntés bírósági felülvizsgálatát kezdeményezték
Marilyn B. Wodlinger	Zalaegerszeg 92,9 MHz helyi	559/2012. (III. 28.)	díjfizetési kötelezettség megszegése	nem
FM1 Zrt. „cs. a.”	országos	1125/2012. (VI. 20.)	bankgarancia nyújtási kötelezettség megszegése	igen, bírósági eljárás folyamatban van
Rádió Aktív Zrt.	Sátoraljaújhely 100,0 MHz helyi	1599/2012. (IX. 5.)	díjfizetési kötelezettség megszegése	nem
Arkadia Park-színpad Kft.	Makó 96,8 MHz helyi	1781/2012. (X. 10.)	díjfizetési kötelezettség megszegése	nem
Halas Hangja Kft. „f. a.”	Kiskunhalas 92,9 MHz helyi	2108/2012. (XI. 28.)	díjfizetési kötelezettség megszegése	nem
Tóth András e. v.	Debrecen 102,4 MHz kisközösségi	339/2012. (II. 22.)	szerződésben foglaltak súlyos megszegése	nem

6. Az FM1 Zrt. hatósági szerződésének felmondása

Az ORTT 2009. november 4-én kötött műsorszolgáltatási szerződést az FM1 Zrt.-vel országos kereskedelmi rádiós médiaszolgáltatási jogosultság tekintetében, amelyet a Médiatechnikai Bizottság az Mttv. 207. §-a alapján hatósági szerződéssé alakított át.

A Médiatechnikai Bizottság az 1125/2012. (VI. 20.) számú határozatával az FM1 Zrt. országos médiaszolgáltatóval szemben a szerződést biztosító mellékkötelezettség (bankgarancia) teljesítésének ellenőrzése iránt indított hatósági eljárásban a médiaszolgáltatóval 2011. december 23-án kötött hatósági szerződést azonnali hatállyal felmondta.

A médiaszolgáltató 2011. június 15. óta – azaz több mint egy éve – nem rendelkezett bankgaranciával, azért a Médiatechnikai Bizottság a hosszú ideje elhúzódó szerződésszegő magatartásra tekintettel a legsúlyosabb jogkövetkezmény alkalmazása, a hatósági szerződés azonnali hatályú felmondása mellett döntött.

A Médiatechnikai Bizottság a döntésénél figyelembe vette, hogy a médiaszolgáltató a Médiatechnikai Bizottság által engedélyezett kedvezmények és saját vállalásai ellenére sem tett eleget a bankgarancia

teljesítésére vonatkozó kötelezettségének. Emellett a médiaszolgáltató a Médiatanács által korábban a bankgarancia hiánya miatt indított két hatósági eljárásban hozott marasztaló határozata és bírság kiszabása ellenére sem hagyott fel a szerződésszegő magatartással, és nem teljesítette szerződéses kötelezettségét. Döntése során a Médiatanács figyelembe vette azt is, hogy a médiaszolgáltató a két országos kereskedelmi rádiós médiaszolgáltatási jogosultság egyikén folytatott hosszú ideje szerződésszegő magatartást. A szűk körben rendelkezésre álló földfelszíni rádiós frekvenciákkal történő gazdálkodás az állam felhatalmazása alapján a Médiatanács feladata. A Médiatanács a frekvenciagazdálkodás körében fokozott gondossággal köteles eljárni, fel kell lépnie, ha valamely médiaszolgáltató súlyosan szerződésszegő módon hasznosítja a legértékesebb földfelszíni országos médiaszolgáltatási lehetőséget.

Az FM1 Zrt. a bankgarancia-teljesítési kötelezettség mellett a díjfizetési kötelezettségét sem teljesítette. Az FM1 Zrt. a hatósági szerződésének azonnali hatályú felmondásáig 500 millió forintot meghaladó díjtartozást halmozott fel a Médiatanáccsal szemben.

A Médiatanács korábban a 207/2011. (II. 9.) számú döntésével, majd az 1548/2011. (XI. 9.) számú döntésével engedélyezett részletfizetést az FM1 Zrt.-nek, amelyek közül a médiaszolgáltató az egyiket megszegte, mert nem teljesítette a részleteket, míg az utóbbi döntés szerinti részletfizetési megállapodás nem jött létre, tekintettel arra, hogy azt az FM1 Zrt. nem írta alá. A Médiatanács a médiaszolgáltatóval szemben a díjtartozása miatt hivatalból indított hatósági eljárásban az FM1 Zrt. részletfizetési kérelmében felhozott indokok figyelembevételével a 479/2012. (III. 14.) számú határozatával a médiaszolgáltatót a tartozása részletekben történő teljesítésére hívta fel, amelyet a médiaszolgáltató nem teljesített.

Az FM1 Zrt. a díjtartozása rendezésére váltót ajánlott fel a Médiatanácsnak, amely elfogadásának törvényi akadálya volt. A Médiatanács, figyelembe véve a médiaszolgáltató együttműködésre és a díjfizetési kötelezettség rendezésére irányuló szándékát, az FM1 Zrt. pénzügyi helyzetének rendezése, a szerződészerű magatartás önkéntes előmozdítása és a hatósági szerződésében foglalt teljesítés érdekében az együttműködés elősegítése jegyében úgy döntött, hogy újabb részletfizetési lehetőséget biztosít részére, ezért az 1047/2012. (VI. 6.) számú végzésével 12 hónap futamidejű részletfizetést engedélyezett. Az FM1 Zrt. azonban e részletfizetési lehetőséggel sem élt, tartozásából semmit nem fizetett meg.

Az FM1 Zrt. 2012. július 2. napjával csődeljárás hatálya alá került.

Az FM1 Zrt. „cs. a.” a Médiatanács 1125/2012. (VI. 20.) számú határozatának bírósági felülvizsgálata iránt pert indított, amelyben a Fővárosi Törvényszék a médiaszolgáltató keresetét elutasította. Az FM1 Zrt. „cs. a.” a bíróság ítéletével szemben fellebbezést nyújtott be, amelynek elbírálása a másodfokú bíróság előtt még folyamatban van.

Az FM1 Zrt. „cs. a.” a lineáris rádiós médiaszolgáltatást az országos kereskedelmi frekvencián 2012. november 9-én 24 óraker fejezte be.

A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÁSOK ÁLTAL HASZNÁLT MÉDIASZOLGÁLTATÁSI LEHETŐSÉGEK FELÜLVIZSGÁLATA

A Médiatanácsnak a 2012. évben egyik kiemelkedő feladata volt az egyes közzolgálati médiaszolgáltatások által használt médiaszolgáltatási lehetőségekről az Mttv. 98. § (7) bekezdése alapján való döntéshozatal, és annak az Mttv. 98. (8) bekezdése alapján való felülvizsgálata.

A Médiatanács az MTVA vezérigazgatójával folytatott konzultációt követően az egyes közzolgálati médiaszolgáltatások által használt médiaszolgáltatási lehetőségekről a 943/2012. (V. 23.) számú döntésével határozott.

A Médiatanács továbbá a közzolgálati médiaszolgáltatások rendszerének felülvizsgálata érdekében felkérte az MTVA-t, hogy a gazdaságosság, a következő évi költségvetési tervezés és az Mttv. 83. §-ában meghatározott közzolgálati célok érvényesülésének szempontjait figyelembe véve a közzolgálati médiaszolgáltatások által használt médiaszolgáltatási lehetőségekre vonatkozó elképzeléseit, az esetleges módosítások tervezett irányait és az MTVA stratégiai elképzeléseit részletes indokolással 2012. október 15-ig küldje meg a Médiatanácsnak.

Ennek megfelelően 2012 őszén lezajlottak a közzolgálati médiaszolgáltatások által használt médiaszolgáltatási lehetőségek felülvizsgálatához szükséges szakmai egyeztetések.

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

A Médiatanács a közszolgálati audiovizuális és rádiós médiaszolgáltatási lehetőségek rendszerének Mttv. 98. § (8) bekezdése alapján történő felülvizsgálata eredményeképpen a 2224/2012. (XII. 19.) számú döntésével rögzítette az egyes közszolgálati médiaszolgáltatások által használt médiaszolgáltatási lehetőségeket, azok műsorterjesztési platformjait és napi műsoridejét.

Ennek keretében új audiovizuális közszolgálati médiaszolgáltatásként került rögzítésre a Magyar Televízió Zrt. M3D, Anno és MTVA Infó médiaszolgáltatása, új rádiós közszolgálati médiaszolgáltatásként pedig a Magyar Rádió Zrt. Dankó Rádió médiaszolgáltatása, amelylyel egyidejűleg megszűnt az MR6 Régiók adója állandó megnevezésű médiaszolgáltatás. A közszolgálati médiaszolgáltatások állandó megnevezései is változtak az alábbiaknak megfelelően. A Magyar Televízió Zrt. médiaszolgáltatásai a Médiatanács döntésének megfelelően az M1, M2, M3D, Anno és MTVA Infó médiaszolgáltatások, a Duna Televízió Zrt. médiaszolgáltatásai a Duna és Duna World médiaszolgáltatások, a Magyar Rádió Zrt. médiaszolgáltatásai a Kossuth rádió, Petőfi rádió, Bartók rádió, Nemzetiségi adások, Parlament, Dankó Rádió, Dalok és dallamok és Duna World Radio médiaszolgáltatások.

A MÉDIASZOLGÁLTATÁSI PIAC GAZDASÁGI HELY- ZETE, PÉNZÜGYI FELTÉ- TELEINEK ALAKULÁSA

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

1. A rádiós és audiovizuális hirdetési piac alakulása

A hirdetési piac a médiaszolgáltató-szektor szereplői számára a legjelentősebb terület, hiszen bevételeik legnagyobb része innen ered. Legfőbb bevételforrásai a spotreklámbevételeken túl a szponzoráció, illetőleg a vállalatokkal kötött kommunikációs szerződések.

A Médiatek a reklámpiac általános tendenciáinak megismeréséhez hagyományosan a Magyar Reklámszövetség elemzésének adatait használja forrásként. A legfrissebb adatok a 2011. évre vonatkoznak, a 2012. évre csak I. félévi részadatok állnak rendelkezésre.

A Magyar Reklámszövetség a korábbi évek gyakorlatától eltérően nem nettó, hanem net-net, vagyis az ügynökségi jutalékot nem tartalmazó összegek figyelembevételével határozta meg az adatokat, azaz nem a marketingbüdzsét elhagyó pénzmennyiség, hanem a médiumhoz megérkező bevétel áll a középpontban.

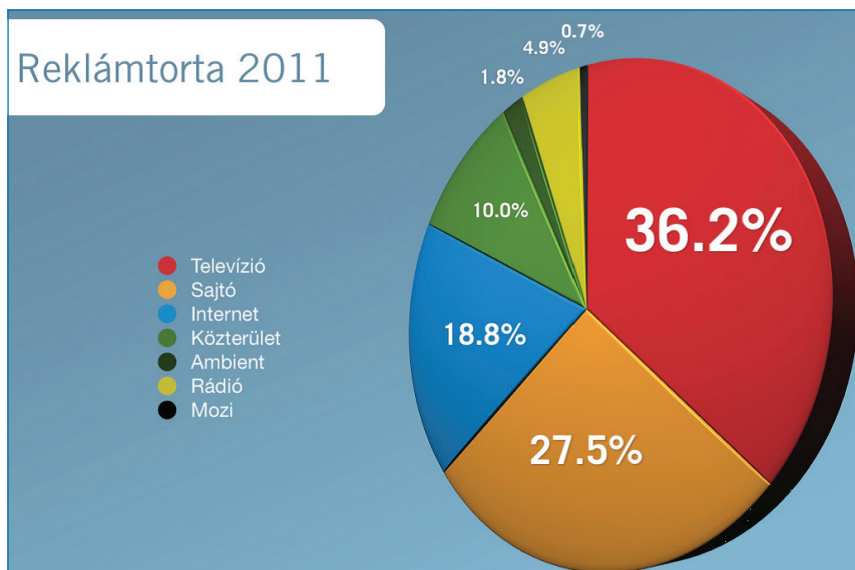
A Magyar Reklámszövetség tájékoztatása szerint az új módszertan következtében a korábbi évekkel való szemléletes összehasonlítás nem értelmezhető, a piac nagysága és az egyes médiatípusok részesedése viszont fontos támpontot ad a jövőre nézve.

A következő táblázat és kördiagram a Magyar Reklámszövetség felmérése során kapott adatokat mutatja a reklámpiac egyes szegmenseinek reklámpiaci bevételeire, illetve az egyes szegmensek részesedésére vonatkozóan.

1. táblázat Reklámköltés 2011. [net-net]

	millió
Televízió	54 901
Sajtó	41 663
Internet	28 500
Közterület	15 220
Ambient	2 763
Rádió	7 409
Mozi	1 018
Összesen	151 474

1. ábra

Bár a fentiek alapján a korábbi évekkel való összehasonlítás nem lehetséges, feltételezhető, hogy az ambient (nem klasszikus) reklámeszközök részesedése 2011-ben nötte túl a rádiós szegmens eredményeit. Ezzel a rádió mint reklámeszköz egyedül a mozit előzte meg a teljes reklámpiaci összevetésben. A többi szegmens részesedése – egymáshoz viszonyítva – nem mutatott lényegesebb változást. A tendenciákat azonban majd csak a 2012. évre vonatkozó adatok ismeretében lehet nagyobb bizonyossággal felmérni.

A 2012. évre vonatkozóan a Kantar Media 2012 szeptemberében közzétette az I. félévi reklámpiaci költségek adatait. Eszerint 2012-ben nem javultak a reklámpiaci kilátások. A Kantar Media listaáras adatai szerint a magyarországi cégek 2012. I. félévében 4,4 százalékkal költöttek kevesebbet reklámra, mint 2011 azonos időszakában. Különösen nagy, átlagosan 8 százalékos mínuszok jellemezték a tavaszi hónapokat, pedig – megállapításuk szerint – reklámpiaci szempontból hagyományosan ez az év egyik legerősebb időszaka. A reklámpiaci elemző cég az adatok publikálásakor elképzelhetőnek tartotta, hogy az új tévécsatornák indulása és az év végi ünnepek élénkülést hoznak, és december végére javul valamelyest a mérleg.

A Kantar Média megállapítása szerint az I. fél évben a két nagy kereskedelmi televízió bevétel 14, illetve 15 százalékkal csökkent. Ennek oka nem abban keresendő, hogy kevesebb reklámot sugároztak – sőt a TV2-n az értékesített reklámidő még nőtt is –, hanem hogy mindkét csatorna jelentősen csökkentette listaárait. A vezetőkes terjesztésű audiovizuális médiaszolgáltatók bevétele pár százalékkal nőtt, miközben a nyomtatott sajtóban 5, a rádióban 7, az interneten 2 százalékos visszaesést, a köztéren pedig 3 százalékos növekedést mutatnak a számok.

2. Helyi és körzeti földfelszíni terjesztésű médiaszolgáltatók helyzete az éves beszámolók alapján

A Médiatanács a médiaszolgáltatók helyzetéről egyebek mellett a médiaszolgáltatók éves beszámolója alapján alkot képet. A beszámolási kötelezettséget a hatósági szerződések írják elő, és azt minden év május 30. napjáig kell teljesíteniük a médiaszolgáltatóknak a megelőző év vonatkozásában, a Médiatanács által évente meghatározott tartalom szerint.

A Médiatanács 2012. május 9-én tette közzé a 2011. évre vonatkozó beszámolók formai és tartalmi követelményeit, amelyekről az érintett médiaszolgáltatókat levélben is értesítette.

Az adatszolgáltatásra vonatkozó törvényi előírások, illetve szerződéses kötelezettség alapján a 2012. május 30-ai határidőig összesen 202 médiaszolgáltatósi jogosultság

tekintetében kellett a médiaszolgáltatóknak eleget tenniük a beszámolási kötelezettségüknek. A 2011. évre vonatkozóan 184 (ebből 38 kisközösségi) beszámoló érkezett a Médiatanácshoz.

A beérkezett beszámolók közül 145 rádiós (helyi, körzeti, kisközösségi), 39 (helyi) televíziós médiaszolgáltatási jogosultságra vonatkozik.

2. táblázat

	Teljesítette kötelezettségét (2011. évi beszámoló)	Nem teljesítette kötelezettségét (2011. évi beszámoló)	Összesen
Helyi rádió	90	9	99
Helyi televízió	39	1	40
Körzeti rádió	17	0	17
Kisközösségi rádió	38	8	46
Összesen	184	18	202

Az adatfeldolgozási folyamat során mindössze 6 médiaszolgáltatótól kellett a Médiatanácsnak hiánypótlást kérnie a beszámoló valamely kitöltendő rovata tekintetében.

Egyértelműen megállapítható, hogy a médiaszolgáltatók összességében a korábbinál nagyobb pontossággal készítették el és küldték meg beszámolójukat, hiszen a legutóbbi, 2010. évi beszámolók kapcsán a mostani 6-tal szemben 42 esetben kellett a Médiatanácsnak hiánypótlást kérnie.

Megállapítható az is, hogy a földfelszíni sugárzású helyi és körzeti vételkörzetű médiaszolgáltatók 2011. évre vonatkozó beszámolási kötelezettségének teljesítése – a beszámolók megküldése – a megelőző, 2010. évhez viszonyítva egyértelműen jobb eredményt mutat, vagyis nőtt a médiaszolgáltatók beszámolási fegyelme.

A 2010. évben a médiaszolgáltatók médiaszolgáltatási jogosultságaik 77%-ában teljesítették e kötelezettségüket. Ugyanez a százalékos arányszám 2011. év tekintetében 91%.

2011 folyamán 19 (2012-ben is jogosultsággal rendelkező) helyi, illetve körzeti rádió az Mtv. 65. § (11) bekezdése szerinti ideiglenes szerződés alapján működött. Az ideiglenes szerződések nem írnak elő beszámolási kötelezettséget. Ugyanakkor ezeknek a médiaszolgáltatóknak egy része kifejezett szerződésbeli kötelezettség hiányában is benyújtotta beszámolóját. Így a 2011. év tekintetében az alábbiak szerint összesen több beszámoló állt a Médiatanács rendelkezésére, mint ahány médiaszolgáltatás vonatkozásában ténylegesen beszámolási kötelezettségük volt a médiaszolgáltatóknak.

3. táblázat

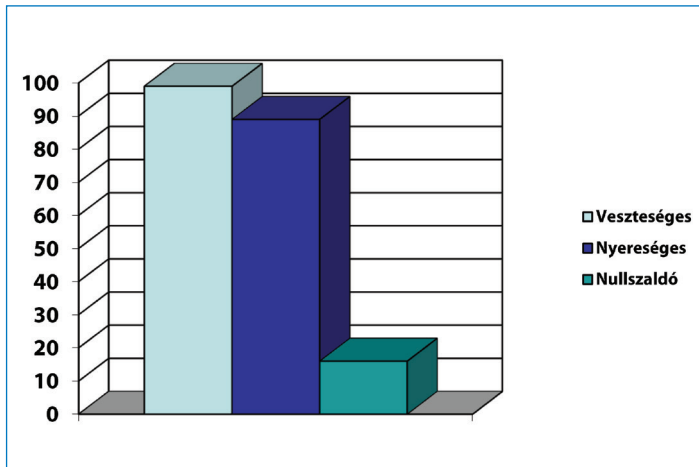
Helyi rádió	106
Helyi televízió	39
Közzetű rádió	18
Kisközösségi rádió	38
Összesen	201

Az NMHH a beérkezett beszámolók adatait az alábbiak szerint elemezte.

A beszámolók a pénzügyi eredmények tükrében:

A médiaszolgáltatóknak a 2011. évi beszámolóban kategóriák szerinti bontásban és összeségben is fel kellett tüntetniük a bevételeket és a kiadásokat. A beérkezett adatok alapján 99 médiaszolgáltatósi jogosultság esetében fejezte be a médiaszolgáltató veszteséggel az évet, 16 médiaszolgáltatósi jogosultság esetén a bevételek éppen fedezik a kiadásokat, és 89 médiaszolgáltatósi jogosultság esetében a médiaszolgáltató nyereséggel zárta a 2011. esztendő. Az alábbi diagram a médiaszolgáltatósi jogosultságok tavalyi évben összesített eredményét ábrázolja az elért eredmények szerint:

2. ábra

2011-ben a beszámolási kötelezettségüket teljesítő helyi, körzeti médiaszolgáltatók 44,28 százaléka nyereségesen működött, 49,25 százalékuk működése pedig veszteséggel zárult.

A médiaszolgáltatók működésének eredménye a 2010. év tekintetében az alábbiak szerint alakult: a médiaszolgáltatók 49,19 százaléka nyereséget, 44,32 százaléka pedig veszteséget realizált.

Fentiek alapján megállapítható, hogy a 2011. évben a médiaszolgáltatók működésének eredményessége nagyságrendileg a 2010. évhez hasonlóan alakult, kismértékben azonban – a tavalyi tendenciához hasonlóan – romlott.

Az egyes médiaszolgáltatói csoportok szerinti bontásban a következők szerint alakultak ezek az arányok.

4. táblázat

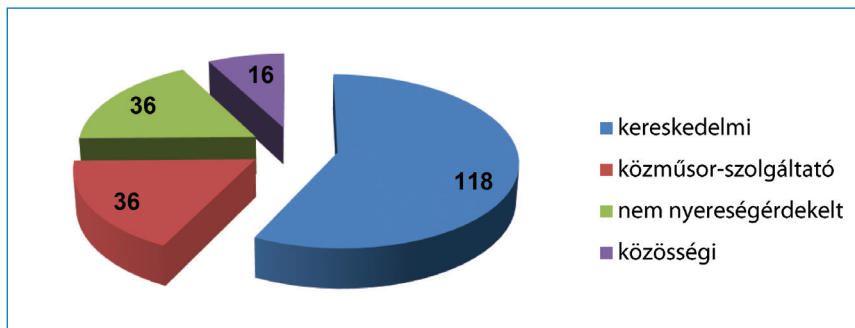
	Nyeréséges	Veszteséges	Nullszaldós
Helyi rádió	47,22%	46,29%	6,49%
Helyi televízió	53,84%	43,59%	2,57%
Körzeti rádió	50,00%	44,44%	5,56%
Kisközösségi rádió	20,51%	61,54%	17,95%

A beszámoló elemzése médiaszolgáltatói típusok alapján:

A közműsor-szolgáltatók és a nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók közösségi médiaszolgáltatókként való elismeréséről a Médiatechnika a 2011. év második felében hozta meg a döntéseket. Így ezek a médiaszolgáltatók a 2011. év jelentős részében még az Rttv. szerinti státusuk alapján működtek. Ugyanakkor az új jogosultságokra már az Mttv.-nek megfelelően, közösségi médiaszolgáltatókra kötött hatósági szerződést a Médiatechnika.

A médiaszolgáltatók típusai szerinti megoszlás 2011-ben az alábbiak szerint alakult: 118 kereskedelmi médiaszolgáltató, 36 közműsor-szolgáltató, 36 nem nyereségérdekelt műsorszolgáltató és 16 már közösségiként működő médiaszolgáltató.

3. ábra

A beszámolók értékelése hálózatba kapcsolódás mentén:

A beszámolók szerint 2011-ben 77 médiaszolgáltató működött a hálózatba kapcsolódás lehetőségét kihasználva. A hálózatba szerveződést tehát a médiaszolgáltatók a médiaszolgáltatók 38,3 százaléka vonatkozásában tartották megfelelő működési módnak, ami arra utal, hogy a médiaszolgáltatók jelentős számban gazdaságilag változatlanul hatékony működési megoldásnak tekintik a hálózatos működést.

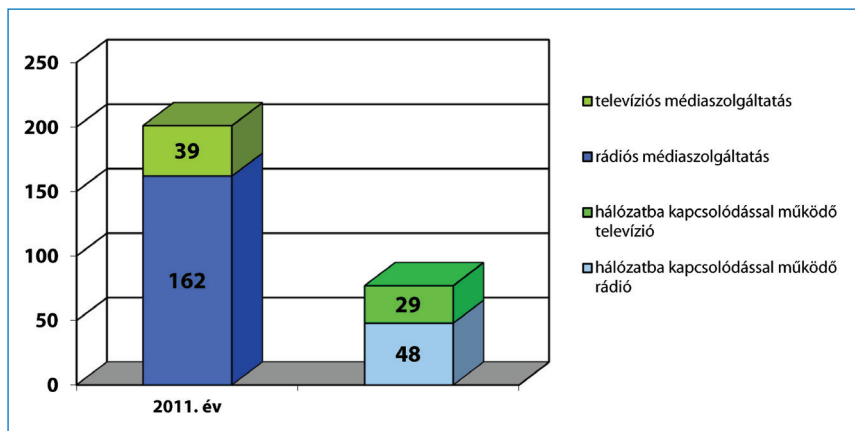
A beszámolók alapján kimutatható, hogy a rádiós és televíziós médiaszolgáltatók közül a rádiók 29,63 százaléka, a televíziók 74,35 százaléka hálózatba kapcsolódással működött. A rádióknál ez az arány 38,7 százalék, ha nem tekintjük a kisközösségi médiaszolgáltatókat, melyeknél nincs lehetőség hálózatba kapcsolódással való működésre.

A televíziók közül mindössze 11, azaz e médiaszolgáltatók 28,2 százaléka szolgáltatott egész műsoridejében saját műsort. Ezek közül egy hálózatosként működött, műsorát saját másik médiaszolgáltató vette át. A hálózatba kapcsolódó televíziók jelentős része bejelentés alapján működő médiaszolgáltató műsorát vette át (konkrétan a Hálózatos Televízió Zrt. műsorát).

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.**
- VII.
- VIII.
- IX.
- X.
- XI.
- M

A következő diagram a hálózatba kapcsolódással működő médiaszolgáltatások arányát szemlélteti.

4. ábra

A beszámolási kötelezettségüket nem teljesítő médiaszolgáltatókkal szembeni eljárások

A Médiatanács összesen 9 médiaszolgáltatóval szemben indított hatósági eljárást a 2011. évi beszámolási kötelezettség teljesítésének ellenőrzése tárgyában. A Médiatanács az eljárások lezárásaként 3 médiaszolgáltató esetében állapította meg a jogsértés tényét az Mttv. 186. § (1) bekezdése alapján, és figyelmeztetés mellett felhívta a médiaszolgáltatókat a jövőbeni jogsértésektől való tartózkodásra, három médiaszolgáltató esetében az Mttv. 187. § (3) bekezdés bb) pontja alapján bírságot szabott ki, három esetben pedig megszüntette az eljárást.

A Médiatanács nem indított eljárást azokkal a médiaszolgáltatókkal szemben, amelyek nem teljesítették ugyan beszámolási kötelezettségüket, de annak határidejéig vagy ezt követően megszűnt a jogosultságuk.

3. A Médiatanács intézkedései díjtartozások ügyében

A kereskedelmi jellegű médiaszolgáltatók a médiaszolgáltatási jogosultság ellenében negyedévente médiaszolgáltatási díjat kötelesek fizetni. A Médiatanács folyamatosan ellenőrzi, hogy a hatósági szerződés alapján működő médiaszolgáltatók a díjfizetési kötelezettségüket, illetve a szerződést biztosító mellékkötelezettség (óvadék, illetve bankgarancia) nyújtására irányuló kötelezettségüket teljesítik-e.

A gazdasági válság a médiapiacot is jelentősen érintette, ezért a Médiatanács 2012-ben számos médiaszolgáltató részére engedélyezett részletfizetés formájában fizetési kedvezményt, amennyiben az adott médiaszolgáltató erre irányuló kérelmét megalapozottnak ítélte.

A Médiatanács ugyanakkor szigorúan fellépett azokkal a médiaszolgáltatókkal szemben, amelyek az óvadék- vagy bankgarancia-nyújtási kötelezettségüknek nem tettek eleget, vagy díjfizetési kötelezettségüket nem teljesítették, és jelentős összegű tartozást halmoztak fel a Médiatanáccsal szemben.

A Médiatanács a díjfizetési kötelezettség, illetve az óvadék vagy bankgarancia biztosítására vonatkozó kötelezettség teljesítésének ellenőrzése tárgyában 2012-ben 26 hatósági eljárást indított, amelyek közül 2 a kötelezettség teljesítésével, 5 a műsorszolgáltatási, illetve hatósági szerződés felmondásával zárult, míg a fennmaradó 19 eljárás 2012-ben nem fejeződött be.

A Médiatanács 2012-ben az alábbi 7 jogosultságra vonatkozó műsorszolgáltatási, illetve hatósági szerződést mondta fel azonnali hatállyal vagy rendes felmondással. (A szerződésfelmondással befejeződött eljárások közül 3 esetben még 2011-ben indított eljárást a Médiatanács.)

5. táblázat

Médiaszolgáltató	Jogosultság	Határozat	Ok
Hét domb Kft.	Zalaegerszeg 88,9 MHz, helyi	102/2012. (I. 18.)	díjfizetési kötelezettség megszegése
Hét domb Kft.	Kaposvár 102,6 MHz, helyi	103/2012. (I. 18.)	díjfizetési kötelezettség megszegése
Marilyn B. Wodlinger	Zalaegerszeg 92,9 MHz, helyi	559/2012. (III. 28.)	díjfizetési kötelezettség megszegése

Médiaszolgáltató	Jogosultság	Határozat	Ok
FM1 Zrt. „cs. a.”	országos	1125/2012. (VI. 20.)	bankgarancia-nyújtási kötelezettség megszegése
Rádió Aktív Zrt.	Sátorlajújhely 100,0 MHz, helyi	1599/2012. (IX. 5.)	díjfizetési kötelezettség megszegése
Arkadia Parkszínpad Kft.	Makó 96,8 MHz, helyi	1781/2012. (X. 10.)	díjfizetési kötelezettség megszegése
Halas Hangja Kft. „f. a.”	Kiskunhalas 92,9 MHz, helyi	2108/2012. (XI. 28.)	díjfizetési kötelezettség megszegése

4. Díjcsökkentési, részletfizetési kérelmek ügyében hozott hatósági döntések

A Médiatanács gyakorlata szerint a médiaszolgáltatók átmeneti likviditási nehézségei esetén jellemzően részletfizetési lehetőség biztosításával nyújt segítséget.

A 2012. év folyamán 15 médiaszolgáltató kezdeményezésére összesen 18 alkalommal nyújtott részletfizetési kedvezményt a médiaszolgáltatósi díj, esetenként a késedelmi kamattartozás vonatkozásában.

A részletfizetési kedvezmények leggyakrabban 6 havi részletfizetést rögzítettek azzal, hogy a részletek nem teljesítése esetén a médiaszolgáltató elveszti a részletfizetés lehetőségét.

A részletfizetési kérelmek elbírálásánál a Médiatanács mindig vizsgálta a kérelmező médiaszolgáltató korábbi teljesítéseit. A kedvezményt a Médiatanács minden esetben biztosította, ha a médiaszolgáltató első ízben kérte a részletfizetés engedélyezését, vagy korábban kapott már részletfizetési kedvezményt, és azt maradéktalanul teljesítette.

A Médiatanács a fentieknek megfelelően mindössze 2 alkalommal utasított el részletfizetésre irányuló kérelmet, emellett 4 esetben utasított el fizetési haladék iránti kérelmet.

A kedvezményezett médiaszolgáltatók 9 alkalommal nem teljesítették részletfizetési kötelezettségüket, így a részükre biztosított részletekben történő teljesítés lehetősége ezáltal megszűnt.

A fizetési könnyítések körében a Médiatanácshoz 6 médiaszolgáltatósi díj-csökkentési kérelem is érkezett. A Médiatanács valamennyi kérelmet elutasította, tekintettel arra, hogy

a Médiatanács egyedi díjcsökkentési kérelmeknek nem ad helyt, és a kérelmekben foglalt indokolás nem alapozta meg a díjcsökkentést.

A díjcsökkentési kérelmek közül kettőt az Mttv. 65. § (11) bekezdése szerinti ideiglenes hatósági szerződés alapján működő médiaszolgáltatók nyújtották be. A kérelmek elutasításának indoka ezekben az esetekben az volt, hogy az ideiglenes médiaszolgáltatási jogosultság célja azon rádiós médiaszolgáltatók helyzetének rendezése, amelyeknek a műsorszolgáltatási szerződése a jogosultságok pályáztatásának lezárultát megelőzően lejárt. Erre figyelemmel a Médiatanács az Mttv. 65. § (11) bekezdése szerinti ideiglenes médiaszolgáltatási szerződéseket a korábban hatályos műsorszolgáltatási szerződésekben rögzített tartalommal, a korábbi állapot fenntartásának céljából kötötte meg, a pályáztatás lezárultáig.

Egy kérelmező a médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítására irányuló pályázati eljárásban történt nyertessé nyilvánítását követően, de még a hatósági szerződés megkötése előtt kérte a médiaszolgáltatási díj csökkentését. A Médiatanács a kérelmet elutasította, mert a hatósági szerződés kizárólag a pályázati ajánlatban vállalt díjajánlat szerint köthető meg.

5. Díjfelülvizsgálat

Az Mttv. 207. § (1) bekezdése szerint az Rttv. korábban hatályos rendelkezéseinek megfelelően műsorszolgáltatási szerződés alapján működő médiaszolgáltatók 2011. december 31-ig voltak kötelesek kezdeményezni a Médiatanácsnál szerződésük hatósági szerződéssé történő alakítását.

A műsorszolgáltatási szerződések hatósági szerződéssé alakítása, valamint az Mttv. 207. § (4) bekezdése¹⁷ lehetőséget teremtett a korábbi műsorszolgáltatási díjak felülvizsgálatára, melyet az utóbbi években végbement mediapiaci változások tettek indokolttá.

Erre tekintettel a Médiatanács az 1356/2011. (X. 12.) számú döntésével 2011 októberében úgy határozott, hogy egy általános díjszámítási metódus alapján valamennyi, még az ORTT által kiírt pályázati felhívás alapján médiaszolgáltatási jogosultságot nyert, nem

¹⁷ „Amennyiben a Médiatanács a hatósági szerződéssé történő átalakítás során úgy értékeli, hogy a korábbi műsorszolgáltatási díj mértéke a médiaszolgáltató hatékony működését veszélyezteti, vagy a piaci versenytársak műsorszolgáltatási díjához képest olyan fokú aránytalanságot mutat, amely a versenytársakat az adott piacon indokolatlan versenyelőnyhöz juttatja, és ezáltal a hatékony verseny és a médiapluralizmus fennmaradását veszélyezteti, az eredeti műsorszolgáltatási szerződésben rögzített műsorszolgáltatási díj mértékét a felek csökkenthetik – illetőleg a (3) bekezdésben foglalt esetben a Médiatanács csökkentheti – az e törvény 44. § (5)–(6) bekezdésében meghatározott szempontok megfelelő alkalmazásával.”

ideiglenes jogosultsággal rendelkező médiaszolgáltató díját felülvizsgálja, és az új díjakat 2012. január 1. napjától kezdődően alkalmazza.

A módszertan az Mttv. 44. §-ának megfelelően figyelembe veszi a médiaszolgáltató által pályázati ajánlatában vállalt műsorszolgáltatási díj összegét és annak arányát a meghirdetett minimális díjhoz, valamint a vételkörzet nagyságát és az ott elhelyezkedő települések vásárlóerő-indexét. A Médiatanács az 1356/2011. (X. 12.) számú döntéséről közleményt jelentetett meg.

Egyes médiaszolgáltatóknál az új díjszámítási módszer magasabb összegű díjat eredményezett volna, mint a korábban fizetett díj. Ez az érintett médiaszolgáltatók szerzett jogának sérelméhez vezetett volna, az Mttv. 207. § (3) bekezdése szerint viszont a Médiatanács nem állapíthat meg kedvezőtlenebb feltételeket a médiaszolgáltató számára, mint a korábbi műsorszolgáltatási szerződés. Ilyen esetekben a Médiatanács az Mttv. 207. § (3) bekezdésére tekintettel változatlanul hagyta a médiaszolgáltatási díjösszeget.

A díjak felülvizsgálata nem terjedt ki az Mttv. 65. § (11) bekezdése szerinti ideiglenes médiaszolgáltatási jogosultságokra, hiszen azok a korábbi állapot fenntartását célozzák a pályázati eljárások befejeződéséig.

A korábbi közműsor-szolgáltatók és a nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatók az Mttv. 209. § (2) bekezdése alapján 2011. június 30-ig voltak kötelesek kezdeményezni műsorszolgáltatási szerződésük hatósági szerződéssé alakítását. Amely médiaszolgáltatók ezt nem tették meg, vagy az erre irányuló kérelmet késedelmesen nyújtották be, vagy a Médiatanács közösségiként elismerésüket megtagadta, azok – a kisközösségi műsorszolgáltatók kivételével – kereskedelmi médiaszolgáltatóként működhetnek tovább, így nekik is díjfizetési kötelezettségük keletkezett. A Médiatanács az új díjszámítási módszerrel állapította meg azoknak a korábbi közműsor-szolgáltatóknak és nonprofit műsorszolgáltatóknak a díját is, amelyek nem nyerték el a közösségi médiaszolgáltatói státust, és így kereskedelmi médiaszolgáltatóként működhetnek tovább. Ezen médiaszolgáltatók díja az új díjképlet alapján számított alapdíjjal lett azonos, különös tekintettel arra, hogy a médiaszolgáltatóknak fenn kell tartaniuk változatlanul vagy közel azonos mértékben a szerződésben rögzített, közműsor-szolgáltatókra/nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatókra vonatkozó szigorúbb műsortartalmi kötelezettségeket.

A Médiatanács a különböző érintett médiaszolgáltatói csoportokba tartozó valamennyi médiaszolgáltató esetében egységesen 2012. január 1-jével állapította meg az új díjösszeget. A díjfelülvizsgálat összesen 84 médiaszolgáltatási jogosultságot érintett.

6. Mentésítési eljárások, törvényi kvóta-kötelezettségek teljesítésének ellenőrzése, lefolytatása

Az Mttv. 20–22. §-a az AVMS irányelvben foglaltaknak megfelelően rendelkezik az európai művek bemutatására vonatkozó rendelkezésekről kiegészítve a magyar művekre vonatkozó szabályokkal.

Az Mttv. a korábbi szabályozáshoz képest lényegesen szélesebb műsorkvóta-kötelezettségeket írt elő a médiaszolgáltatók számára, valamint a kvóta teljesítésére köteles médiaszolgáltatók körét is kiterjesztette, minek következtében a helyi vételkörzetű kereskedelmi audiovizuális és a helyi vételkörzetű kereskedelmi rádiós médiaszolgáltatásokon kívül valamennyi médiaszolgáltatás – ideértve a közösségi médiaszolgáltatásokat is – műsorkvóta teljesítésére köteles.

A médiaszolgáltatók kérelmére a Médiatanács a műsorkvóták fokozatos elérését mentesítéssel biztosíthatja, amelynek tárgyában, az adott médiaszolgáltatásra vonatkozó műsorkvóta meghatározásával az Mttv. hatósági szerződéskötést ír elő.

Az alábbi lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások oly módon rendelkeztek 2012-ben mentesítéssel, hogy a Médiatanáccsal még 2011-ben három évre szóló hatósági szerződést kötöttek a műsorkvóták fokozatos elérésére:

- Chello Central Europe Zrt. – Filmmúzeum médiaszolgáltató
- Chello Central Europe Zrt. – TV Paprika médiaszolgáltató
- Chello Central Europe Zrt. – Spektrum Home médiaszolgáltató
- Magyar Televízió Zrt. – M1, M2 médiaszolgáltatások

A Médiatanács 2012-ben műsorkvóta-kötelezettségek alóli mentesítés tárgyában az alábbi döntéseket hozta:

- 1675/2012. (IX. 19.) számú döntés: a Sanoma Digital Media Zrt. médiaszolgáltató kérelmére a 4-es csatorna és a STORY 5 médiaszolgáltatásai 2011–2013. évekre vonatkozó mentesítése tárgyában hozott 1834/2011. (XII. 14.) számú és 1835/2011. (XII. 14.) számú döntések módosítása. A Médiatanács döntése ellenére a 2012. évben nem jött létre a megállapodás, ugyanis a médiaszolgáltató a Médiatanács által elfogadott mentesítési hatósági szerződést nem írta alá;
- 1923/2012. (XI. 7.) számú döntés: a Chello Central Europe Zrt. médiaszolgáltató kérelmére a Spektrum TV médiaszolgáltatása 2011–2013. évekre vonatkozó mentesítése tárgyában hozott 1837/2011. (XII. 14.) számú döntés módosítása;

- 2273/2012. (XII. 19.) számú döntés: a Magyar Televízió Zrt. médiaszolgáltató kérelmére az M1 és M2 médiaszolgáltatások tekintetében a 2011–2013. évekre vonatkozóan a Média-tanács 1997/2011. (XII. 20.) számú döntésével elfogadott hatósági szerződés módosítása;
- 2188/2012. (XII. 12.) számú döntés: a Parlament TV Zrt. Parlament TV médiaszolgáltatójának 2013. évre szóló mentesítéséről;
- 1677/2012. (IX. 19.) számú döntés: az RTL Kábeltelevízió Kft. Muzsika TV médiaszolgáltatásának 2012–2014. évre szóló mentesítéséről;
- 2257/2012. (XII. 19.) számú döntés: az Origo Zrt. Life Network médiaszolgáltatásának 2012–2014. évre szóló mentesítéséről;
- 2272/2012. (XII. 19.) számú döntés: az Origo Zrt. Ozone Network médiaszolgáltatásának 2013–2015. évre szóló mentesítéséről;
- 2142/2012. (XII. 5.) számú döntés: Springer Krisztina médiaszolgáltató Kerepes 97,1 MHz kisközösségi rádiós médiaszolgáltatásának 2011. december 20. napjától a médiaszolgáltatási jogosultság lejártáig tartó tartós mentesítéséről;
- 2187/2012. (XII. 12.) számú döntés: az Invitel Távközlési Zrt. médiaszolgáltató „InviTV Videotéka” elnevezésű médiaszolgáltatásának 2012–2014. évre vonatkozó mentesítéséről.

A 2012. évben a fent említetteken kívül 3 médiaszolgáltató nyújtott be mentesítési kérelmet, amelyek ügyében az egyeztetések, illetve az elbírálás jelen beszámoló szerkesztésekor még folyamatban van.

A Média-tanács a korábbi évekhez hasonlóan a médiaszolgáltatók havonta teljesített adatszolgáltatása alapján 2012-ben is vizsgálta az Mttv. 20–22. §-a szerinti műsorkvóta-kötelezettségek 2011-es teljesítését.

A Média-tanács 2012-ben a kvótakötelezettségek megsértésének valószínűsítése miatt két médiaszolgáltatóval – a Magyar Televízió Zrt.-vel és az Origo Zrt.-vel – szemben indított hatósági eljárást.

A Média-tanács a 248/2013. (II. 13.) számú határozatában a Magyar Televízió Zrt. nyilatkozata és az adatok ismételt összesítése, valamint a médiaszolgáltató nyilatkozatában foglaltak alapján a médiaszolgáltatóval szemben megindított közigazgatási eljárásban megállapította, hogy a médiaszolgáltató a Média-tanáccsal 2011. december 20. napján megkötött, az Mttv. 20. §-ában meghatározott műsorkvóta-kötelezettségek teljesítése alóli mentesítésről szóló hatósági szerződésben foglalt műsorkvóta-kötelezettségeknek eleget tett.

Az Origo Zrt. médiaszolgáltatóval szemben indított eljárásban a Média-tanács 470/2013. (III. 13.) számú határozatában megállapította, hogy a médiaszolgáltató a 2011. évben a magyar gyártású művek arányára vonatkozó kvótakötelezettséget megsértette, ezért 50 ezer forint bírsággal sújtotta a médiaszolgáltatót.

7. JBE médiaszolgáltatók azonosítása

Az Mttv. 182. § m) pontja szerint a JBE médiaszolgáltatókat az Mttv. 69. § (3) bekezdésében meghatározott közönségáramy-mérés alapján a Médiatek azonosítja, és ez alapján határozatában meghatározza a JBE médiaszolgáltatókat terhelő kötelezettségeket. Az Mttv. 70. § (11) bekezdése szerint a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárását a Médiatek minden év szeptember 30. napjáig lefolytatja.

A Médiatek az Mttv. 70. § (1) bekezdésének megfelelően a médiapiaci koncentráció fokának megítélése szempontjából jelentős (a továbbiakban: releváns) piaci tényeket és körülményeket – különösen a médiaszolgáltató előző naptári évi átlagos közönségáramyát – az Mttv. 70. § (2)–(6) bekezdésében foglalt eltérésekkel, a Ket. szerinti hatósági ellenőrzési eljárásban vizsgálja.

A Médiatek az Mttv. 70. § (2) bekezdése alapján a hatósági ellenőrzési eljárásban a releváns tények és körülmények tisztázása érdekében a médiaszolgáltatókat végző adatszolgáltatásra kötelezheti.

A Médiatek a fent leírtakra tekintettel 2012 júliusában az Mttv. 70. § (1)–(2) bekezdése alapján az alábbi médiaszolgáltatókkal szemben indított hatósági ellenőrzési eljárást:

1. Magyar RTL Televízió Zrt.;
2. MTM-SBS Televízió Zrt.;
3. FM1 Kommunikációs és Kulturális Zrt.;
4. ADVENIO Műsorszolgáltató Zrt.

A Médiatek a releváns piaci tények és körülmények vizsgálatára vonatkozó valamennyi információ és rendelkezésre álló adat alapján döntött arról, hogy a fenti médiaszolgáltatókkal szemben az Mttv. 70. § (1) bekezdése szerinti hatósági ellenőrzési eljárás megindítása és a médiaszolgáltatók Mttv. 70. § (2) bekezdése szerinti adatszolgáltatásra történő kötelezése szükséges.

Az Mttv. 70. § (5) bekezdése szerint amennyiben a hatósági ellenőrzés alapján a Médiatek azt állapítja meg, hogy a korábban azonosított JBE szolgáltatók köre nem változott, akkor az eljárás megindítását mellőzi.

A fent leírtak alapján a Médiatek 2012-ben 1714/2012. (IX. 26.), 1715/2012. (IX. 26.), valamint 1716/2012. (IX. 26.) számú döntéseivel az Mttv. 70. § (6) bekezdése szerint megállapította, hogy a korábban jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatóként azonosított MTM-SBS Televízió Zrt., Magyar RTL Televízió Zrt., ADVENIO Zrt. e minősége nem változott, erre tekintettel a Médiatek a hatósági eljárás megindítását a nevezett médiaszolgáltatókkal szemben mellőzte.

A Médiatanács 1125/2012. (VI. 20.) számú határozatával az 15141/2012. számon hivatalból lefolytatott hatósági eljárásban a hatósági szerződés 9.2. és 9.3. pontjának megszegése miatt a szerződésszegés jogkövetkezményeként az FM1 Kommunikációs és Kulturális Zrt.-vel országos kereskedelmi rádiós médiaszolgáltatási jogosultsága hasznosítására kötött hatósági szerződést annak 10.5.8. pontja alapján azonnali hatállyal felmondta.

A Médiatanács 1705/2012. (IX. 26.) számú döntésével – tekintettel arra, hogy az 1125/2012. (VI.20.) számú határozatának bírósági felülvizsgálata folyamatban van – az ügyben eljáró bíróság jogerős döntéséig az FM1 Kommunikációs és Kulturális Zrt.-vel szemben az Mttv. 70. § (1) bekezdése alapján megindított hatósági ellenőrzési eljárást a Ket. 32. § (1) bekezdése alapján felfüggesztette.

A MÉDIATANÁCS 2012. ÉVI TEVÉKENYSÉ- GE A SZÁMOK TÜKRÉBEN

I.
II.
III.
IV.
V.
VI.
VII.
VIII.
IX.
X.
XI.
M

1. A Médiatanács döntései 2012-ben

A 2012. évben a Médiatanács 2295 sorszámozott döntést hozott, ebből három adminisztrációs hiba (elszámozás) miatt érvénytelen volt. A médiatanácsi döntések az alábbi nagyobb kategóriákba sorolhatók:

- médiaszolgáltatási jogosultsággal kapcsolatos tárgykörben 1198 határozat született;
- médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértését 187 határozat állapította meg;
- 94 médiatanácsi határozat állampolgári bejelentésekkel összefüggésben került meghozatalra;
- kiegyensúlyozottsági kérelmek nyomán 120 döntés született;
- egyéb kérelmekkel kapcsolatban 22 döntés született;
- az alappal kapcsolatban 187 döntést hozott a Médiatanács, melyek többek között pályázati felhívások kibocsátását, a pályázatok érvényességi és teljességi vizsgálatát, a pályázati eljárásban kedvezményezetté nyilvánítottak szerződésszegéseit, a pályázatokat értékelő bírálóbizottságok megválasztását, valamint az alap negyedéves támogatási tevékenységéről szóló beszámolókat érintették;
- 13 másodfokú döntés született a hivatal első fokon meghozott döntései ellen benyújtott fellebbezések tárgyában;

- a Médiatanács hatósági eljárást hivatalból 227 esetben rendelt el, 9 esetben pedig nem indított eljárást;
- 294 határozat egyik nagy kategóriába sem sorolható (ún. egyéb határozat).

A Médiatanács 59 döntése kiegyensúlyozottsági kérelem és egyéb bejelentés elbírálását együttesen tartalmazta, ez az indoka annak, hogy a fentiekben részletezett döntések sorszámozott száma 2354 helyett 2295.

A médiaszolgáltatási jogosultsággal kapcsolatos tárgykörben hozott határozatok megoszlása 2012-ben az alábbiak szerint alakult:

- 3 határozat JBE-azonosítás tárgyában;
- 144 határozat hatósági szerződéskötéssel összefüggésben;
- 95 határozat hatóságiszerződés-módosítás miatt;
- 27 határozat szerződés felmondása, megszüntetése vonatkozásában;
- 29 határozat átminősítés miatt;
- 14 határozat átminősítés elutasításával, átminősítési eljárás megszüntetésével kapcsolatban;
- 83 határozat pályázati nyilvántartásba vétel miatt;
- 95 határozat pályázati nyilvántartásba vétel megtagadása, visszavonása és alakilag érvénytelen pályázatok miatt;
- 101 határozat médiaszolgáltatási díj megállapítására, módosítására, felülvizsgálatára, részletfizetésre, díjcsökkentési kérelemre és díjfizetés felszólítására vonatkozóan;
- 205 határozat ideiglenes hatósági szerződés tárgyában;
- 9 határozat műsorkvóták kapcsán;
- 438 határozat pedig egyéb (beszámolási kötelezettség; eljárás felfüggesztése; pályázati hiánypótlás, felvilágosításkérés, tájékoztatás, kézbesítési vélelem, felhívás szövegeinek elfogadása, véglegesítése) tárgykörben született.

A döntések e csoportjánál – a fentebbi bekezdésben – jelzett számadat (1198) és a döntéseket tartalom szerint részletező összesített számadat (1243) közötti eltérés oka az, hogy a Médiatanács egy határozatában több, egymástól eltérő tárgykörben hozott döntést.

2. Az egyes médiatanácsi határozatokban a jogsértések miatt alkalmazott jogkövetkezmények megoszlása

A Médiatanács a 2012. évben 187 határozatában állapította meg médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértését. Egyes határozataiban az érintett médiaszolgáltató egy vagy több törvénysértését bírálta el, így némely határozat több jogkövetkezményt is tartalmazott – például felhívást és bírság kiszabását is –, illetve előfordult az is, hogy a Médiatanács több jogsértésért egy jogkövetkezményt alkalmazott. Ez az oka annak, hogy az alábbi két táblázat (**1. és 2. táblázat**) összesített adatai között eltérés mutatkozik.

A Médiatanács 2012-ben a legnagyobb számban a vállalt műsorstruktúrának megfelelő műsor sugárzására vonatkozó kötelezettség megsértését állapította meg, amit a kiskorúak védelmére vonatkozó rendelkezések megsértésének megállapítása követett.

A törvénysértést megállapító határozatok megoszlását az **1. és 2. táblázat** mutatja:

1. táblázat

A megsértett törvényi hely	A megállapított jogsértések száma
A kiskorúak védelmére vonatkozó rendelkezések	49
Mttv. 20. § (3)	23
Mttv. 31. § (1)	16
Mttv. 31. § (2)	4
Mttv. 32. § (2)	3
Mttv. 32. § (4)	3
Mttv. 33. § (1)	9
Mttv. 33. § (3)	3
Mttv. 33. § (4)	21
Mttv. 36. § (4)	1
Mttv. 42. § (11)	1
Mttv. 63. § (12)	59
Mttv. 64. § (1)	10

A megsértett törvényi hely	A megállapított jogsértések száma
Mttv. 66. § (4) c)	2
Mttv. 66. § (4) e)	1
Mttv. 66. § (4) f)	3
Mttv. 66. § (4) g)	22
Mttv. 66. § (4) h)	19
Smtv. 13. § (1)	7
Smtv. 14. § (1)	3
Smtv. 17. § (1)	1
Rttv. 15. § (1) (megismételt eljárás)	1
Hatósági határozat megsértése	21

A Médiatanács összesen 102 esetben az Mttv. 186. § (1) bekezdése alapján felhívta a médiatartalom-szolgáltatókat a jövőbeni jogsértéstől való tartózkodásra, illetve a jogszerű magatartás tanúsítására, 116 esetben pedig az Mttv. 187. § (3) bekezdés b) pontja alapján bírság megfizetésére kötelezte a médiaszolgáltatókat.

2. táblázat

Az alkalmazott jogkövetkezmény	Helyi, körzeti rádió	Helyi, körzeti televízió	Országos rádió	Országos televízió	Sajtótermék
186. § (1) – felhívás	18	24	2	38	20
187. § (3) b)	53	22	3	38	–

3. Peres ügyek

(Panaszügyekből eredő perek, szankciót tartalmazó határozatok felülvizsgálata tárgyában indult perek, pénztartozások behajtásával kapcsolatos peres és nem peres eljárások, pénztartozások behajtásának folyamata, médiaszolgáltatásidj-tartozásból származó perek, pályázatokkal kapcsolatos perek.)

3.1. Folyamatban lévő bírósági ügyek számszerűen

A Médiatanács döntéseivel szemben folyamatban lévő 221 peres és nem peres eljárásból 91 ügy jogerősen lezárult az év során. A 91 ügyből 16 per az Smtv. szabályainak megsértéséből eredt, 42 per még az Rttv. alapján kiszabott szankciókat tartalmazó határozatok, 16 peres és nem peres eljárás az Mttv. alapján, frekvenciapályázatokkal kapcsolatban hozott döntések felülvizsgálata iránt indult, 17 per pedig az Mttv. alapján indult egyéb jogalkalmazói eljárásban hozott döntés tárgyában volt folyamatban.

A Médiatanács 2012. évi bírósági ügyeinek alakulását az alábbi táblázat mutatja:

3. táblázat

Folyamatban lévő ügyek	Jogerősen lezárt ügyek	Médiatanács pernyertességével zárt perek
221	91	76

A 2012. évben jogerősen lezárt bírósági eljárások ügytípusok szerinti bontásban:

4. táblázat

Ügytípus	Összes jogerősen lezárt ügy	Médiatanács pernyertességével zárt ügyek	Pernyertesség százalékosan
Kiskorúak védelme	28	28	100%
Reklámszabályok, termékelhelyezés	22	16	73%
Pályázati döntés elleni eljárások	16	14	87 %
Egyéb jogalkalmazói döntés elleni felülvizsgálat	25	18	72%
Összesen:	91	76	83%

3. 2. Kiegyensúlyozottsági ügyek

A vonatkozó médiajogi szabályozás a tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatások számára az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámok vonatkozásában fogalmazza meg a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét. A tájékoztatás kiegyensúlyozottságának tartalmát az Mttv. 12. §-a és az Smtv. 13. §-a együttesen határozza meg. A tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatások a közérdeklődésre számot tartó, illetve a törvényben meghatározott szempontok alapján jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről „az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámokban kötelesek sokoldalúan, tényszerűen, időszzerűen, tárgyilagosan és kiegyensúlyozottan tájékoztatni”. Ki kell emelni, hogy e kötelezettség nem jelenti a szerkesztői szabadság aránytalan korlátozását: azt, hogy mely események tartanak számot a közérdeklődésre, azaz mely eseményekről történik beszámoló az egyes műsorszámokban, kizárólag a szerkesztő, illetve a médiaszolgáltató döntheti el.

Ennek megfelelően a Médiatanácsnak eljárása során a konkrét, az eljárás tárgyát képező műsorszám vonatkozásában kötelessége vizsgálni a törvényi követelmények teljesülését. A törvényi rendelkezések és az erre épülő jogalkalmazói gyakorlat nem a kormánypárti, illetve ellenzéki oldalon megjelenő vélemények ismertetésére kötelezi a médiaszolgáltatókat, és nem is jelenti az adott eseménnyel, vitatott kérdéssel kapcsolatban létező valamennyi álláspont bemutatásának kötelezettségét. A kiegyensúlyozottság érvényre juttatása kizárólag a releváns, egymással szemben álló vélemények ismertetését, bemutatását, közlését igényli. Kiemelendő, hogy a kiegyensúlyozott tájékoztatásnak nem feltétlenül kell minden egyes műsorszámában megvalósulnia, ez jelentősen megnehezítené például a tájékoztató jellegű magazinműsorok készítését. Bizonyos esetekben elégséges, ha – a több részből álló vagy rendszeresen jelentkező műsorszámok esetében – a műsorsorozat egészében vagy akár az adott csatornán található műsorfolyam egészében valósul csak meg a kiegyensúlyozott tájékoztatás.

Egységes a bírói gyakorlat abban, hogy *„a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét szabályozó jogszabályi előírások (Mttv. 12. §, Smtv. 13. §) érvényesülése egy adott műsorszám vonatkozásában mindig egyedi vizsgálat alapján állapítható meg. Az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések többoldalú elvárást fogalmaznak meg a műsorszolgáltatóval szemben, és az e követelményeknek való megfelelés a jogalkotó által meghatározott szempontok (sokoldalúság, tényszerűség, időszzerűség, tárgyilagosság, kiegyensúlyozottság) együttes értékelése alapján dönthető el”* (Fővárosi Ítélet tábla 2.K.27.165/2012/6. számú ítélete).

A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye kapcsán gyakran merül fel a szerkesztői szabadság korlátozásának kérdése, melynek kapcsán a Fővárosi Ítélet tábla 3.K.27.629/2011/7.

számú ítéletében rögzítettekre utalunk. *„Egyetértett az elsőfokú bíróság az alperessel abban is, hogy a szerkesztői szabadság korlátozását nem jelentheti az, ha a szerkesztő által szabadon választott, hírtévkünek ítélt eseményről adott tájékoztatás adattartalmát vizsgálva a hatóság a létező, releváns álláspontok közzétételének kiegyensúlyozottságát kéri számon. (...)*

(...) A szerkesztői szabadság a műsorszolgáltatót megillető jogosultság, de egyben felelősség is. A műsorszámot szerkesztő szabadsága nem parttalan, az egyebek mellett a kiegyensúlyozott tájékoztatás törvényi követelményének érvényre juttatásával együtt értelmezhető. Ha a hír tartalma ezt indokolja, a véleménypluralizmus megjelenítésének kötelezettsége nem szerkesztői kérdés...”

A kiegyensúlyozottsági ügyek közül említésre méltó az MTM-SBS Televízió Zrt. *Napló* című műsora, melynek *Otthagytak* című riportjával kapcsolatban a Civil Média Nonprofit Kft. terjesztett elő kifogást, mivel álláspontja szerint a roma vagy romának vélhető személyek sztereotip körülmények közötti ábrázolása és a kísérő szöveg összességében azt sugallta, hogy a mélyszegénységben élő gyermekek családból való kiemelése kizárólag egy társadalmi csoportot, a cigányságot érinti. A Médiatanács a 252/2012. (II. 7.) számú határozatában megállapította, hogy a médiaszolgáltató a műsorszám sugárzásával nem sértette meg az Smtv. 13. §-ában meghatározott sokoldalú, tényszerű, időszerű, tárgyilagos és kiegyensúlyozott tájékoztatási, illetve az Mttv. 12. §-ában meghatározott, a kiegyensúlyozott tájékoztatással összefüggő kötelezettségét. A határozat bírósági felülvizsgálata során eljáró első- és másodfokú bíróság is megerősítette, hogy a médiaszolgáltató nem sértette meg az Smtv. 13. §-ában foglaltakat, ugyanis a műsorszám semmilyen módon nem érintette a származás, a kisebbségi hovatartozás kérdéskörét, a riport sokoldalúan tájékoztatott, az érintett családokon kívül szakembereket is megszólaltatott, azaz tárgyilagos volt. A műsorban megszólalók egyazon véleményen voltak. Hangsúlyozta a bíróság, hogy ellentétes vélemények hiányában megjelenő műsorszám nem sérti a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét.

A kiegyensúlyozott tájékoztatással összefüggő elvi jelentőségű bírósági döntések közül kiemelendő a Fővárosi Ítéltábla 3.K.27.262/2012/7. számú ítélete, amelyben az Ítéltábla megállapította, hogy az MTM-SBS Televízió Zrt. 2012. március 15. napján sugárzott *Tények* című műsorában megsértette a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét azzal, hogy az ünnepi megemlékezések sorában nem tudósított a Jobbik Magyarországért Mozgalom rendezvényéről. A Fővárosi Ítéltábla kifejtette, hogy a Jobbik Magyarországért Mozgalom parlamenti párt, amely alappal hivatkozott arra, hogy parlamenti létszámát – ekként a párt jelentőségét – tekintve nem lett volna megkerülhető, hogy az általa tartott megemlékezésről is említést tegyen a médiaszolgáltató az ünnepi megemlékezések között. A fellebbezési eljárásban a Kúria mint másodfokú bíróság kifejtette, hogy egyetért az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy amennyiben a szerkesztői

szabadság körében a közérdeklődésre számot tartó események körében a parlamenti pártok által tartott megemlékezéseket ilyen eseménynek tekintették, azon belül nem volt mellőzhető a Jobbik Magyarországért Mozgalom rendezvényéről történő tájékoztatás. A Kúria hangsúlyozta, hogy a Jobbik Magyarországért Mozgalom által tartott ünnepi megemlékezésről szóló tájékoztatás elmaradása a néző szemszögéből a március 15-i megemlékezésekkel kapcsolatban bemutatott, sokoldalú képet lehetséges, hogy nem befolyásolta, azonban a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét sértette. A Jobbik Magyarországért Mozgalom az általa szervezett eseményről készült anyag bemutatásának mellőzését sérelmezte, amely lehetséges, hogy nem képviselt a március 15-i ünnephez kapcsolódó információkkal ellentétes nézetet, azonban bemutatása esetén a többi szereplő nézeteitől eltérő, az ünnepséghez kötődő saját gondolatait közvetítette volna. A Kúria egyezően a Fővárosi Ítéletábrával kiemelte, hogy a témaazonosság nem jelent egyben hírazonosságot.

3. 3. Emberi méltóság védelme

A médiaszabályozás rendszere két alapvető értéken nyugszik: a sajtószabadság biztosításán és a közérdek szükséges védelmén a sajtószabadsággal szemben. A médiaszabályozás által védett egyéni érdekek a médiaszabályozásban tehát a sajtószabadság gyakorlásával és nem annak korlátaival kapcsolatban jelenik meg.

Az emberi méltóság, illetve az emberi jogok tiszteletben tartása és a sajtószabadság alapjogának ütközése a médiaszabályozás és a médiahatósági jogalkalmazás egyik legösszetettebb kérdése. A szemben álló jogok az alapjogi hierarchiában egyaránt magasan helyezkednek el, ez pedig különösen nehézvé teszi a konfliktus feloldását. Az emberi méltóság az Alkotmánybíróság értelmezésében a személyiségi jogok „anyajoga”, így valamennyi más, konkrét személyiségi jognak az eredője [8/1990. (IV. 23.) AB-határozat]. Az emberi méltóság kiemelkedő érték, a jog számára megközelíthetetlen és hozzáférhetetlen.

A médiahatósági jogalkalmazási gyakorlat egységes abban, hogy a hatóság az emberi jogok sérelmét abban a kontextusban vizsgálhatja, hogy az emberi jogokban megjelenő alapvető értékeket az érintett műsor témája, jellege, nézőpontja sérti-e. Az önrendelkezési jog megsértésével előálló jogsérelem önmagában nem ad alapot a médiahatóságnak fellépésre, tehát az emberi méltóság és az emberi jogok védelme a médiaszabályozásban nem biztosítja az egyéni sérelmet követő jogérvényesítés lehetőségét, arra nézve a büntető és a polgári jog áll rendelkezésre. Az Smtv. vonatkozó szabályai nem a jogaiban esetlegesen sértett – azonosítható – személyt, hanem a médiatartalom

közönségét (néző, hallgató, olvasó) védik. A Médiatanács főszabályként nem léphet fel mások – egyéni – jogainak védelmében, függetlenül attól, hogy az érintett maga fellépett-e avagy sem azok érdekében más, rendelkezésére álló fórumokon. A médiahatóság a közjog területén működik, az absztrakt közérdek védelmében léphet fel, és alkalmazhatja a vélemény- és sajtószabadság korlátjaként megjelenő, a médiatartalmakat érintő törvényi szabályokat annak érdekében, hogy a média működése az alkotmányos keretek között maradjon.

Az emberi méltóság védelme a médiaszabályozásban nem egzakt módon kategorizálható tényállások esetén képzelhető el. Ennek megfelelően hatósági eljárásban akkor állapítható meg az emberi méltóság alapvető értékének megsértése, ha a sérelem már eléri a közérdekű igényérvényesítés – a demokratikus nyilvánosság veszélyeztetésének – „küszöbét”, például ha egy műsorszám azt sugallja, hogy az emberi személyiségnek nincsen érinthetetlen tartománya, az emberi méltóság anyagi érdekből nyilvánossá, bárki számára hozzáférhetővé tehető. Különösen – de nem kizárólagosan – ilyen esetnek tekinthető a kiszolgáltatott, magatehetetlen, megalázó helyzetben lévők – pl. balesetek, bűncselekmények áldozatainak – explicit, felismerhető ábrázolása (esetükben az egyéni jogérvényesítés is eleve korlátozott, az ilyen helyzetben lévők bemutatása pedig a társadalmi együttélés szabályait is sérti) vagy a kiskorúak emberi méltóságot sértő bemutatása (az egyéni jogérvényesítés esetükben is korlátozott, a kiskorúak megfelelő személyiségfejlődése pedig szintén közös társadalmi érdek, azt ezt veszélyeztető tartalmakkal szemben indokolható a fellépés).

Az emberi méltóság védelme kapcsán kiemelt jelentőségűnek tekinthető a Fővárosi Törvényszék 20.K.31156/2012/12. számú ítélete, melyben a Médiatanács 417/2012. (II. 29.) számú határozatának felülvizsgálata során megállapította, hogy az MTM-SBS Televízió Zrt. *Tények Reggel* és *Mokka* című műsorszámaival megsértette az Smtv. 14. § (1) bekezdésében foglaltakat azzal, hogy az emberi méltóságot sértő módon mutatott be kiskorú gyermekeket, illetve hallgatta meg őket elhunyt édesanyjuk szenvedélybetegségével, szerelmi életével és a tragédia körülményeivel kapcsolatban. A médiaszolgáltató a *Tények Reggel* című műsorszámában egy Csongrád megyei tanyán történt emberölésről (egy 15 éves fiú megfojtotta 41 éves szeretőjét, a gyilkosság után pedig elásta a holttestet, a fiú szinte ott lakott az áldozat családjánál, és a nő élettársa is tudott arról, hogy szexuális kapcsolat van a tinédzser és a nő között) tudósított, a *Mokka* című műsorszám pedig ugyanezen bűncselekménnyel összefüggésben egy stúdióbeszélgetést sugárzott. A bíróság kiemelte, hogy a polgári jogi és a közigazgatási jogviszony jelen esetben nem azonos, az, hogy valaki hozzájárult a szerepléshez, a közigazgatási jogviszony vizsgálata során a jogsértés megállapítását nem zárja ki, így az emberi jogok sérelme médiaügyben a Médiatanács által vizsgálható.

Arra, hogy az egyéni jogsérelem nem elégséges hatósági eljárás indításához, jó példa az Ulrike Lunacek-ügy, ahol a kérelmező az Echo Televízió Zrt. *Korrektúra* című műsorszámában a személyével kapcsolatban elhangzott sértő kijelentéseket kifogásolta. Az Smtv. 14. § (1) bekezdése ugyanis a médiatartalmakat befogadó közösség érdekeit, és nem az egyes médiatartalmakkal érintett személyek érdekeit szem előtt tartva írja elő az emberi méltóság tiszteletben tartásának kötelezettségét a közzétett médiatartalmakban. A Fővárosi Törvényszék 20.Kpk.45.648/2012/2. számú jogerős végzésében – oszta a Médiateanács álláspontját – rögzítette, hogy a Médiateának nincs hatásköre a kizárólag az egyén személyhez fűződő jogait érintő sérelmes tartalmak elbírálására, mivel az emberi méltóság megsértése alapjául szolgáló, az emberi méltóság intézményes védelmét igénylő hatósági fellépés szükségessége, a közérdek sérelme nem volt megállapítható.

3. 4. Valóságshow-k és délutáni talkshow-műsorok

A valóságshow-k és a délutáni beszélgetős műsorok kapcsán példaként említett ítéletek többnyire még 2011-ben hozott médiateanácsi határozatok bírósági felülvizsgálata során születtek. 2012-ben zárult le a bírósági eljárás egyes *Mónika Show* és *Joshi Bharat* című műsorszámokat illetően is, melyek vonatkozásában még az ORTT folytatta le a hatósági eljárást és állapított meg törvénysértést. A valóságshow-k és talkshow-k kapcsán a Médiateanács leginkább a kiskorúak védelmére vonatkozó rendelkezések megsértését állapította meg, illetve egy esetben az emberi méltóságot sértő tartalom is közzétételre került (lásd Alekosz-ügy).

3. 4. 1. Való Világ 4

A Médiateanács 624/2011. (V. 11.), 668/2011. (V. 18.) és 1043/2011. (VII. 19.) számú határozataival a Magyar RTL Televízió Zrt. médiaszolgáltató *Való Világ 4* című műsorszámaival kapcsolatban állapította meg a kiskorúak védelmére, a műsorelőzetesek sugárzására, a burkolt reklámozás tilalmára és a termék megjelenítésre vonatkozó törvényi rendelkezések megsértését. Mindezekre tekintettel a Médiateanács közel 300 millió forint összegű kötbér és bírság megfizetésére kötelezte a médiaszolgáltatót, illetve a termék megjelenítésre vonatkozó törvénysértések tekintetében felhívta, hogy a közléstől számítva haladéktalanul tegyen eleget a jogszerű magatartás követelményének, és tartózkodjon a jövőbeni jogsértéstől.

A Médiatanács összességében megállapította, hogy a vizsgált adásokra jellemző a hatásvadász feldolgozási mód, és a halmozottan jelen lévő problematikus tartalmak (agresszió, intrika, szexualitás, trágárság, alkoholfogyasztás és cigarettázás) alkalmasak voltak a kiskorúak személyiségfejlődésének súlyos és negatív befolyásolására. Különösen problémásnak tekintette, hogy a kifogásolt viselkedésminták nemcsak elbeszélés szintjén jelentek meg, hanem vizuálisan is, amelyek közvetlenebb formában hatnak a serdülő korosztályra. Mindezek alapján a Médiatanács álláspontja szerint a médiaszolgáltató tévesen sorolta a vizsgált műsorszámokat az Mttv. 9. § (4) bekezdésében meghatározott III. korhatári kategóriába, azok tartalmuk alapján az Mttv. 9. § (5) bekezdésében rögzített IV. kategóriás műsorszámoknak minősülnek.

A médiaszolgáltató a műsorszámmal kapcsolatban meghozott határozatok bírósági felülvizsgálatát kérte. A bírósági eljárás keretében a vitatott műsorszámok bíróság által történő megtekintése – a vitatott műsorszámok terjedelmére tekintettel – folyamatban van. Az elsőfokú ítéletek meghozatalára várhatóan a 2013. év során sor kerül.

3.4.2. Összeesküvők

A Médiatanács a 321/2012. (II. 15.) számú határozatával megállapította, hogy az MTM-SBS Televízió Zrt. médiaszolgáltató a 2011. november 3-án és 4-én sugárzott *Összeesküvők* című műsorszámának közzétételével megsértette a műsorszám korhatár-kategóriába sorolására és a műsorszámok közzétételére vonatkozó törvényi előírásokat, ezért a médiaszolgáltatót összesen 5 millió forint összegű bírság megfizetésére kötelezte. A műsorszámok ugyanis a kiskorúak számára káros tartalmak (alkalmi szexuális kapcsolat, agresszív hangvételű veszekedés, káros magatartásminták, pl. alkoholfogyasztás, torz nemi szerepek) megjelenése, valamint a feldolgozási módjuk miatt nem feleltek meg a III. korhatár-kategória szempontjainak, a műsorszámok egygel magasabb, azaz IV. korhatári kategóriába sorolandók, ezért a médiaszolgáltató megsértette az Mttv. 9. § (5) bekezdését.

A Fővárosi Törvényszék (4.K.31.041/2012/10. számú ítélet) a határozat felülvizsgálata iránt indult eljárásában a médiaszolgáltató keresetét elutasította, az ítélet indokolásában pedig utalt arra, hogy a média által felkínált modelleket a serdülők kritika nélkül képesek elfogadni, s hogy az ifúság eszményképeket keres, ezért követendő példának tekinti a televíziós show-kban szereplő személyek magatartásmintáját, ami igényt ébreszthet az azzal való azonosulásra. E szempontból akár a szereplők alkoholfogyasztásának hangsúlyos megjelenítése és kritikátlan elfogadása is aggályos lehet, a szexualitás választott megjelenítése pedig kifejezetten káros hatást válthat ki a serdülés ezen időszakában. A szexualitás verbális ábrázolása vagy az arra való közvetlen utalás ennek a korosztálynak még nem ajánlott,

mert hiányos és zavaros ismeretekkel rendelkeznek, a nemi identitás kialakulása fokozatosan kerül előtérbe, ezek miatt fontos, hogy a korosztály egy egységes modellt lásson. A 12–16 év közötti életszakaszban, amikor a szülői gondoskodástól való elszakadás, a nemi identitás kialakulása kerül fokozatosan előtérbe, különösen fontos, hogy a felmerülő szexuális kérdésekre, a környezetben tapasztalható devianciára a korosztály megfelelő választ kapjon, maga körül egészséges modellt lásson.

A médiaszolgáltató fellebbezést terjesztett elő a Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben. A másodfokú bírósági eljárás még folyamatban van.

3. 4. 3. Alekosz – Szerelem a legfőbb szinteken

A Médiatanács az 1044/2011. (VII. 19.) számú határozatával megállapította, hogy a Magyar RTL Televízió Zrt. *Alekosz – Szerelem a legfőbb szinteken* című műsorszámával megsértette a kiskorúak védelmére vonatkozó törvényi rendelkezéseket, ami miatt a médiaszolgáltatót 5 millió forint összegű bírság megfizetésére kötelezte, megállapította továbbá, hogy a műsorszám műsorelőzeteseivel megsértette a műsorelőzetesek sugárzására vonatkozó törvényi rendelkezést, ami miatt 1 millió forint összegű bírság megfizetésére kötelezte a médiaszolgáltatót, végül megállapította, hogy a médiaszolgáltató megsértette az emberi méltóság védelmére vonatkozó törvényi rendelkezést, ami miatt 500 ezer forint összegű bírságot szabott ki. A műsorszám több olyan elemet is tartalmazott, amely a III. korhatári kategóriába tartozó nézőközönség egészséges fejlődésére káros hatást gyakorolt. A bírósági joggyakorlat egységes abban, hogy amennyiben valamely műsorszám olyan elemeket tartalmaz, amelyeket besorolásuk esetén magasabb kategóriának megfelelően lehetne csak sugározni – éppen a minősítésnél való megszorító eljárásra, továbbá a védendő korosztályra tekintettel –, az egész műsorszámot eggyel magasabb, azaz – jelen esetben – IV. korhatári kategóriába kell sorolni, és a IV. kategóriára irányadó törvényi előírásoknak megfelelően sugározni.

A Fővárosi Ítéletábla 3.K.33.785/2011/11. számú ítéletében rögzítette, hogy a műsorszámokban számos esetben hallhatók, illetve láthatók voltak erotikus, szexuális, illetve vulgáris verbalításban megnyilvánuló tartalmak, amelyek különösen abban a kontextusban, hogy egy párkapcsolat kialakítása jegyében kerültek bemutatásra, félreértésekre, illetve percepciók zavarok kialakulására adhattak okot az adott korosztály körében. A Fővárosi Ítéletábla hangsúlyozta, hogy a műsor egész koncepciója, szerkezete, felépítése, audiovizuális megoldásai, koreográfiái, dramaturgiája alkalmas volt arra, hogy az adott korosztályban értetlenséget, bizonytalanságot keltsen, a fejlődő személyiség szocializációs és habituális fixálódását dezorientálja. A párkapcsolat kialakítása,

az ezzel kapcsolatos értékrend-preferáció a fejlődő személyi habitus egyik leglényesebb eleme. A műsorban ezzel kapcsolatosan alkalmazott eszközök, módszerek (például: az Alekosz kegyeiért vetélkedő nőknek kiszabott feladatok), az, hogy milyen módon próbálja megtalálni a főhős a párját, adott esetben félreértésekre adhattak okot, illetve kedvezőtlen irányba orientálhatták a kiskorúak értékrendjének fejlődését. Nem lehet e körben hivatkozni az adott korosztály médiarezisztenciájára, tapasztalataira.

Az emberi méltóság védelme körében kiemelte a bíróság, hogy nem menti fel a média-szolgáltatót azon körülmény, hogy adott esetben a műsorban szereplők önként vállaltak bizonyos szélsőséges vagy méltóságukat sértő jelenetekben részvételt.

3. 4. 4. Joshi Bharat

Az ORTT az 1446/2009. (VII. 15.) számú határozatában megállapította, hogy az MTM-SBS Televízió Zrt. a 2009. február 5-én sugárzott *Joshi Bharat* című műsorszám korhatár-besorolásával és közreadásának időpontjával megsértette az Rttv. kiskorúak védelmére és a műsorszám műsorelőzeteseinek közzétételére vonatkozó rendelkezéseket. A törvénysértések miatt a testület az Rttv. 112. § (1) bekezdésének c) pontja alapján 720 perc időtartamra felfüggesztette az MTM-SBS Televízió Zrt. műsorszolgáltatási jogosultságának gyakorlását. A műsorszámokban alkalmazott bemutatási mód következtében a téma meghaladta azt a szintet, amely a tizenhat év alatti korosztály számára önállóan biztonságosan feldolgozható lenne. Erre tekintettel a műsorszám médiaszolgáltató általi korhatár-besorolása jogsértő volt, a műsorszámot a III. korhatár-kategóriába kellett volna besorolni.

A Fővárosi Törvényszék a 2012. április 23. napján kelt, 3.K.35.745/2010/7. számú ítéletével a médiaszolgáltató keresetét elutasította. A médiaszolgáltató fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéletőktábla 2012. november 14-én kelt 3.Kf.27.333/2012/14. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Az ügyben jelenleg a Kúria előtt felülvizsgálati eljárás van folyamatban.

3. 4. 5. Mónika Show

Szintén az ORTT járt el a 2009. március 2-án sugárzott *Mónika Show* című műsorszámmal kapcsolatban a Magyar RTL Televízió Zrt.-vel szemben. A testület az 1357/2009. (VI. 30.) számú határozatában megállapította, hogy a médiaszolgáltató a műsorszám korhatár-besorolásával és közreadásának időpontjával megsértette az Rttv. kiskorúak védelmére és a

műsorszám műsorelőzeteseinek közzétételére vonatkozó rendelkezéseket. A műsorszám a megjelenített témát, tartalmat figyelembe véve alkalmas volt a kiskorúak egészséges fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, ezért jogszerűen a III. korhatári kategóriába kellett volna sorolni. A törvénysértés miatt a testület az Rttv. 112. § (1) bekezdésének c) pontja alapján 720 perc időtartamra felfüggesztette a Magyar RTL Televízió Zrt. műsorszolgáltatói jogosultságának gyakorlását.

A 2011. november 10. napján kelt, 23.K.33.399/2009/15. számú ítéletével a Fővárosi Bíróság a médiaszolgáltató keresetét elutasította. A médiaszolgáltató fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéletőktábla 2012. május 17. napján meghozott 4.Kf.27.036/2012/5. számú ítéletében az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A médiaszolgáltató a szankciót végrehajtotta.

3. 5. Burkolt kereskedelmi közlemény közzététele

A hatósági gyakorlat alapján burkolt kereskedelmi közleménynek tekinthető az a közlemény, amelyről nem derül ki, hogy reklámcélokot szolgál (nem reklámszignál között kerül közzétételre), azonban ennek ellenére mégis alkalmas arra, hogy az adott terméket, szolgáltatást vagy gyártóját, forgalmazóját népszerűsítse, illetőleg vásárlásra ösztönző hatást fejtsen ki.

Burkolt kereskedelmi közlemény közzététele miatt marasztalta el a Médiatanács többek között az InfoRádió Kft.-t. Az 1159/2011. (IX. 1.) számú határozatában megállapította, hogy a médiaszolgáltató megsértette az Smtv. 20. § (3) bekezdésében foglaltakat azzal, hogy támogatói üzenetet tett közzé műsorában az alábbiak szerint: *„Közlekedési hírek a 30 napos visszavásárlási védelmet nyújtó Hyundai támogatásával. Hyundai – mi bízunk autóinkban, bízson Ön is! www.hyundai.hu”*. A határozat felülvizsgálata során a Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Ítéletőktábla is osztotta a Médiatanács álláspontját, és egyezően megállapították, hogy a *„30 napos visszavásárlási védelmet nyújtó”* kifejezés mint tájékoztatás elegendő a figyelemfelkeltéshez, ezáltal alkalmas ösztönző hatás kiváltásához. A bíróság ítéletében hangsúlyozta, hogy *„a támogatói üzenetbe ágyazva reklámmértékű információ került közzétételre, így az félrevezethette a közönséget, ugyanis nem a tartalma szerinti – Mttv. 203. § 59. pontjában megjelölt – reklám útján találkoztak a hallgatók a kifogásolt tájékoztatással”*. A bíróság kiemelte továbbá, hogy *„a kifogásolt mondatrészlet egy többletinformáció, amely – előnyös, egyedi feltételeket biztosít az adott márkájú gépkocsi vásárlására – a támogató gazdasági érdekét szolgálta, és vásárlásra ösztönözhetette a hallgatókat, azaz az adott áru, szolgáltatás igénybevételére ösztönzött”*.

3. 6. Pályáztatással kapcsolatos peres és nem peres eljárások

A frekvenciapályáztatással kapcsolatos, a médiaszolgáltatók által indított peres eljárásokban a bíróság az alaki és eljárási szabályok betartását vizsgálta felül, illetve ezen kérdésekben foglalt állást. A Médiatanács a kialakulni látszó bírói gyakorlatot a pályáztatás során figyelembe vette.

3. 6. 1. Budapest 92,9 MHz

Az ORTT által 2010 áprilisában a pályázati eljárás nyertesének hirdetett Klubrádió Zrt.-nek a Médiatanács 2010. októberi – a törvényi feltételeknek megfelelő szerződéskötési ajánlat hiányában a pályázati eljárást eredménytelennek nyilvánító – határozatával szemben a polgári bíróságon előterjesztett keresetlevele tárgyában a Fővárosi Törvényszék 2012. február 28-án hozta meg 7.G.41.993/2011/14. számú ítéletét. Ebben a Klubrádió Zrt. három kereseti kérelméből kettőt elutasított, ugyanakkor a Médiatanács szerződéskötési és együttműködési kötelezettségére hivatkozva létrehozta a Médiatanács és a Klubrádió Zrt. között az ORTT 2010. áprilisi döntése szerinti műsorszolgáltatási szerződést.

A Médiatanács az elsőfokú ítélettel szemben fellebbezést terjesztett elő, melyben kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a Klubrádió Zrt. keresetének teljes egészében történő elutasítását. A Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.197/2010/8. számú végzésében az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett, a szerződés létrehozására irányuló kereseti kérelemnek hely adó rendelkezését hatályon kívül helyezte, és ebben a körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

Döntése indokolásában az ítéltábla rögzítette, hogy a szerződéskötés elmaradása a Médiatanácsot terhelő szerződéskötési kötelezettség nem megfelelő teljesítésére, az együttműködési kötelezettség megsértésére vezethető vissza. Az ítéltábla az ügy érdemében, a szerződéses tartalom tekintetében megállapította, hogy a Médiatanács fellebbezése megalapozott, ugyanis az elsőfokú bíróság a végső következtetése, a szerződés bíróság által történő létrehozása körében nem tett eleget az indokolási kötelezettségének, teljes mértékben mellőzte az ítélet meghozatalakor hatályos Mttv., ezen belül az átmeneti rendelkezések figyelembevételét, és ennek nem adta indokát, ezért e körben az ítélete érdemi felülbírálatra alkalmatlan.

A megismételt elsőfokú bírósági eljárásban a Fővárosi Törvényszék 2012. november 14-én kelt, 7.G.41.271/2012/9. számú ítéletében a Klubrádió Zrt. kereseti kérelmének megfelelően

létrehozta a pályázati nyertes (Klubrádió Zrt.) és a Médiatanács közötti műsorszolgáltatási szerződést. Megállapítása szerint „a felperes jogainak az alperessel szembeni megóvása érdekében a polgári jogi szerződés létrehozása indokolt. Ennek hiányában a felperesnek az Rttv.-ben biztosított azon joga, hogy az alperes vele, mint nyertes pályázóval a szerződést megkösse, elenyészne”. A Fővárosi Törvényszék ítéletében kiemelte, hogy a hatályos Mttv. alapján jelenleg a műsorszolgáltatási jogosultság csak hatósági szerződés alapján gyakorolható, amelynek létrehozatalára polgári bíróság nem rendelkezik hatáskörrel, azonban a perbeli esetre az Mttv. 216. § (3) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezések alapján, a felek jogvitájára az elbíráláskor is az Rttv. és mögöttes jogként a Ptk. rendelkezései irányadóak. A törvényszék e körben utalt arra, hogy a Médiatanácsot a nyertes pályázóval szemben szerződéskötési kötelezettség még az Rttv. hatálya alatt terhelte, továbbá a szerződést még az Mttv. hatálybalépése előtt kellett volna megkötni.

A Médiatanács a törvényes határidőben ez ellen az ítélet ellen is fellebbezéssel élt, a II. fokú eljárás még folyamatban van, jogerős ítélet nem született.

3.6.2. Budapest 95,3 MHz

A Médiatanács 1983/2011. (XII. 20.) számú határozatával az Autórádió Kft.-t nyilvánította a pályázati eljárás nyertesévé. Ezt a döntését a 196/2012. (II. 1.) számú határozattal – kizárólag a szubjektív értékelési szempontok indokolása körében – módosította. A döntés ellen a Klubrádió Zrt. pályázó által benyújtott bírósági felülvizsgálati kérelem alapján indult eljárásban a Fővárosi Ítéltábla 2012. március 14-én hozott 2.K.27.053/2012/20. számú ítéletében a keresetnek helyt adott és a Médiatanács határozatának azon pontját, amelyben megállapította, hogy az Autórádió Kft. a pályázati eljárás nyertese, hatályon kívül helyezte, és a Médiatanácsot e körben új eljárásra utasította.

A Médiatanács a megismételt eljárás során – tekintettel az ítélet indoklásában foglaltakra – az alaki vizsgálatot a pályázati nyilvántartásba vétel körében végezte el. Ennek során azt állapította meg, hogy valamennyi pályázó pályázati ajánlata alakilag érvénytelen, ezért a pályázati nyilvántartásba vételt minden egyes pályázó tekintetében külön-külön meghozott végzéssel megtagadta.

A Klubrádió Zrt. a rá vonatkozó 1198/2012. (VII. 5.) számú médiatanácsai végzés hatályon kívül helyezése iránti kérelemmel fordult a bírósághoz. A Fővárosi Ítéltábla a 2.K.27.372/2012/2. számú, 2012. július 18-án kelt peren kívüli végzésével a Médiatanács döntését hatályon kívül helyezte. Álláspontja szerint a Médiatanács a megismételt eljárásban nem dönthetett volna végzéssel a pályázati ajánlatok alaki érvénytelensége tekintetében. Rögzítette továbbá, hogy az Mttv. 58. § (3) bekezdése az alaki érvényesség vizsgálatát

az eljárás befejezéséig teszi a Médiatanács kötelezettségévé, ennek alapján a Médiatanács akkor járt volna el helyesen, ha a pályázati ajánlatok alaki érvénytelenségét a pályázati eljárást lezáró érdemi döntésébe foglalta volna. Az ítéletábra kiemelte továbbá, hogy a Médiatanácsnak az eljárást befejező döntésében, az Mttv. 62. §-a alapján hozott határozattal kell az alaki és tartalmi alkalmasság kérdésében az eljárás eredménytelenségéről, illetve a pályázat nyerteséről határoznia.

Ezt követően a Médiatanács az egyes pályázók pályázati nyilvántartásba vételének megtagadása tárgyában hozott végzéseket visszavonta, majd a pályázati eljárást érdemben lezáró 1488/2012. (VIII. 15.) számú határozatában megállapította, hogy a pályázati eljárás eredménytelen, mert valamennyi pályázó pályázati ajánlata alaki szempontból érvénytelen.

A Klubrádió Zrt. a Médiatanács e határozata ellen is keresettel élt, az ennek alapján lefolytatott eljárás végén a Fővárosi Ítéletábra 2012. szeptember 26-án kihirdetett 2.K.27.474/2012/5. számú ítéletében a Médiatanács 1488/2012. (VIII. 15.) számú határozatának 1. pontjában írt, a pályázati eljárás eredménytelenségére vonatkozó rendelkezését, valamint a Klubrádió Zrt. pályázati ajánlatának alaki érvénytelenségét kimondó 4. pontját hatályon kívül helyezte.

A Fővárosi Ítéletábra ítéletének indoklásában kiemelte, hogy bár a Médiatanács a megismételt pályázati eljárásban a pályázatok elbírálása során valóban köteles volt vizsgálni a pályázati ajánlatok alaki és tartalmi érvénytelenségét, jogszerűen azonban nem állapíthatta volna meg a pályázati eljárás eredménytelenségét, e körben ugyanis a Médiatanácsot köti az eredeti, 1983/2011. (XII. 20.) határozatában megállapított, a Fővárosi Ítéletábra által hatályon kívül nem helyezett (és nem módosítható) azon rendelkezés, hogy a pályázati eljárás eredményes.

A Fővárosi Ítéletábra 2.K.27.053/2012/20. számú ítéletének indoklásában foglaltakat a Médiatanács más frekvenciapályázati eljárások során is alkalmazta. Az ennek alapján hozott határozatok bírósági felülvizsgálata során született ellentmondásos bírósági döntések miatt kialakult helyzet megoldása érdekében az ügyészségről szóló törvény által biztosított lehetőséggel élve a Médiatanács 2012 novemberében ügyészi fellépés iránt indítványt nyújtott be a Legfőbb Ügyészséghez. A Fővárosi Főügyészség 2012. december 17. napján kelt levelében azt az álláspontját rögzítette, hogy a Médiatanács az 1983/2011. (XII. 20.) számú határozatának a pályázati eljárás eredményességét megállapító 1. pontját hivatalbóli döntés-felülvizsgálat körében – annak törvénysértő voltára tekintettel – saját hatáskörben visszavonhatja.

A Fővárosi Főügyészség levelében foglalt iránymutatásra tekintettel a Médiatanács a 2295/2012. (XII. 19.) számú határozatában ismét megállapította, hogy a Klubrádió Zrt. pályázati ajánlata a korábban kifejtett indokok alapján alakilag érvénytelen, így – érvényes pályázati ajánlat hiányában – a pályázati eljárás eredményességét megállapító 1983/2011.

(XII. 20.) számú határozat 1. pontja jogszabályt sért, ezért azt hivatalbóli döntés-felülvizsgálat keretében, saját hatáskörben visszavonta.

A Klubrádió Zrt. a Médiatanács ezen határozata ellen is keresetet indított, amely alapján a bíróság ítélete már 2013 márciusában született meg.

3. 6. 3. Közösségivé nyilvánítás

A közösségivé nyilvánítás körében azok az eljárások alakultak jellemzően perré, ahol a médiaszolgáltató kérte a közösségivé nyilvánítást, de a hatóság ezt a törvényben rögzített objektív okok és mérlegelési szempontok alapján elutasította.

Ilyen példaként említendő az 1804/2011. (XII. 7.) számú határozat is, mellyel a Médiatanács megtagadta a Nyugat Rádió Kft. közösségi médiaszolgáltatásként való elismerését. A Médiatanács döntésének indoka az volt, hogy a Nyugat Rádió Kft.-vel szemben korábban öt alkalommal került megállapításra a közműsor-szolgáltatói minőségéből eredő kötelezettségeinek a megsértése. A felülvizsgálat során a Fővárosi Törvényszék 3.K.30.342/2012/11. számú ítéletében megállapította, hogy a határozat meghozatalának időpontjában hatályos Mttv. 209. § (1) és (2) bekezdése alapján a Médiatanács jogszerűen vizsgálta a médiaszolgáltatás teljes időtartamát, miután a jogalkotó szándéka is egyértelműen erre irányult. Az ítélet hangsúlyozza, hogy nem az Mttv. rendelkezése nyilvánította a Nyugat Rádió Kft. magatartását jogellenessé, hanem az Rttv., illetve a Műsorszolgáltatási Szerződés rendelkezései alapján került megállapításra a jogsértés. A médiaszolgáltatónak a szerződése aláírását követően tisztában kellett lennie azzal, hogy a tevékenységét a hatályos jogszabályoknak és a szerződésében foglaltaknak megfelelően kell végeznie, ezért utóbb nem hivatkozhat arra, hogy a szerződés megszegéséből adódóan esetleg hátrány éri. A jogalkotó a közösségi jelleg kiemelt közjogi státusa okán kívánta szigorú feltételekhez kötni a közösségi médiaszolgáltatásként való elismerést. Ezért a médiaszolgáltató által kért státus megtagadása nem a korábbi jogsértések közvetlen következménye volt, hanem egy jövőbeni kiemelt közjogi státus elnyerése feltételeinek hiánya vezetett az elutasításhoz. A per jelenleg a médiaszolgáltató fellebbezése folytán a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság előtt van folyamatban.

3. 6. 4. Ideiglenes hatósági szerződések

Az ideiglenes médiaszolgáltatási jogosultságok célja az Mttv. 65. § (11) bekezdése szerint, hogy abban az esetben, amennyiben a médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítására irányuló pályázati eljárás elhúzódik, a médiaszolgáltatási lehetőség hasznosító

médiaszolgáltató számára a pályázati eljárás lezárultáig lehetőséget adjon a további működésre a mediaszolgáltató kérelmére, legfeljebb hatvannapos időtartamra, több alkalommal is. Ez a lehetőség azonban csak addig biztosítható, amíg a mediaszolgáltató jogosultságának időtartama alatt megindult pályázati eljárás le nem zárul.

A vonatkozó közigazgatási és peres jogalkalmazói gyakorlatból kiemelhető az Eger 101,9 MHz mediaszolgáltatási lehetőség tekintetében indult eljárás. A Médiatanács 1489/2012. (VIII. 15.) számú határozatában elutasította a Newave Kft. által az Eger 101,9 MHz mediaszolgáltatási lehetőség vonatkozásában ideiglenes hatósági szerződés megkötésére irányuló kérelmét, tekintettel arra, hogy az Mttv. 65. § (11) bekezdése alapján ideiglenes hatósági szerződést kizárólag a pályázati eljárás – illetve a pályázati eljárás érdemében hozott határozattal vagy a pályázati eljárást megszüntető végzéssel szemben esetlegesen megindított bírósági felülvizsgálati eljárás jogerős – lezárásáig lehet kötni. A határozattal szemben előterjesztett keresetében a Newave Kft. kifejtette, hogy az ideiglenes mediaszolgáltatási szerződés megkötésének nem lett volna akadálya, amennyiben az Mttv. 65. § (11) bekezdése nem módosul. A Fővárosi Törvényszék 2.K.33.241/2012/3. számú ítéletében megállapította, hogy a Médiatanács az Mttv. 65. § (11) bekezdésének a módosítással megállapított rendelkezését jogszerűen alkalmazta, annak helyes értelmezésével megfelelő tényállás alapján érdemben megalapozott döntést hozott, ugyanis a mediaszolgáltató ideiglenes szerződéskötésre irányuló kérelme tartalmilag ugyanazon feltételek alapján bírálható el a törvénymódosítás előtt és után is. A bíróság ítéletben rögzítette, hogy a jogalkotói szándék a folyamatos frekvenciahasznosítás, azonban önmagában emiatt a mediaszolgáltató kérelme megalapozott nem lehetett: amennyiben pályázati eljárás nincs folyamatban, ideiglenes hatósági szerződés nem köthető az adott mediaszolgáltatási lehetőség vonatkozásában.

3. 6. 5. Jogosultságmegújítás

Az Mttv. 48. § (5)–(7) bekezdése alapján az analóg módon földfelszíni frekvencián sugárzó rádiós és televíziós mediaszolgáltatási jogosultságok a lejártuk után további öt évvel meghosszabbíthatóak, amennyiben a mediaszolgáltató a lejárat előtt tizennégy hónappal igényli ezt a médiahatóságtól. Az Mttv. 48. §-ában meghatározott jogvesztő határidő elmulasztása miatt a mediaszolgáltatási jogosultságok megújítása iránti kérelmet elutasító döntések bírósági felülvizsgálata tárgyában indult eljárásokban azonban 2012 során még nem született ítélet.

3. 7. Közösségi médiaszolgáltatások továbbításával kapcsolatos perek

Az Mttv. védi a közösségi médiatartalmakat, azáltal is, hogy bizonyos számú közösségi (és helyi) médiaszolgáltatás továbbítását kötelezettségként előírja a műsorterjesztők számára. A közösségi médiaszolgáltatások továbbítási kötelezettségével összefüggésben indult peres eljárásokban a bíróság elsősorban a Médiatanács szerződéses tartalommegállapítási hatáskörét vizsgálta. Az Mttv. ezzel összefüggésben álló rendelkezései ugyanis 2012. július 3-i hatállyal megváltoztak, és a törvény szövegében egyértelműsítésre került, hogy a Médiatanács jogvitás eljárásában milyen tartalommal hozhatja létre a közösségi médiaszolgáltató és a műsorterjesztő közötti, továbbításra vonatkozó szerződést.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéleteiben (5.K.33.830/2012/9., 5.K.33.832/2012/13., 5.K.33.833/2012/10.) a Médiatanács álláspontjával összhangban rögzítette, hogy a Médiatanács hatásköre a szerződéses tartalom megállapítása körében korlátozott. A bíróság kiemelte, hogy az Mttv. módosítása miatt a folyamatban lévő ügyekben egyértelműen a közigazgatási döntés meghozatalának időpontjában hatályos Mttv.-rendelkezéseket kell alkalmazni: „(...) az Mttv. 2012. július 3-ától hatályos 76. § (2) bekezdése olyan, (...) [a Médiatanács] érdemi döntésének korlátjára vonatkozó eljárásjogi szabályt fogalmazott meg, amelyet a Médiatanácsnak az ezen időpontot követően kelt határozatai meghozatala során (...) figyelembe kellett vennie.” A bíróság a Médiatanács vonatkozó álláspontját ugyancsak megerősítve azt is kimondta, hogy „(...) a jogvitás eljárás alapvetően nem jogsértések vizsgálatára irányul, annak tárgya nem a jogkövető magatartás ellenőrzése és (...) szankció alkalmazása”, valamint hogy „önmagában nem jogsértő a műsorterjesztő magatartása, ha a médiaszolgáltató ajánlatát harminc napon belül nem fogadja el és nem köt szerződést, hiszen annak akár jogszerű oka is lehet: a szerződés létrejöttének elmaradása esetére az Mttv. a médiaszolgáltató számára jogvitás eljárás kezdeményezésének lehetőségét biztosítja”.

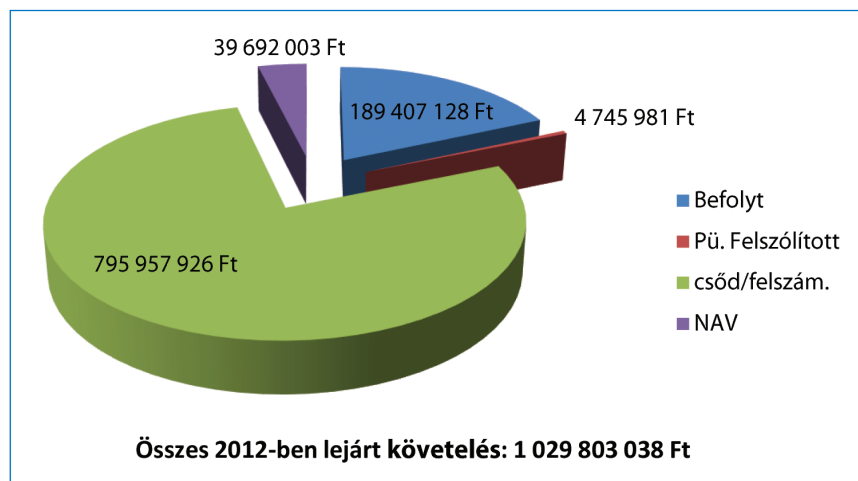
3. 8. A pénztartozások behajtásával kapcsolatos peres és nem peres eljárások

Az Médiatanácsnál a pénztartozásoknak két nagy csoportja különböztethető meg. A médiaszolgáltatósidj-tartozások alkotják az egyik csoportot, míg a Médiatanács által közigazgatási hatósági jogkörben meghozott határozatokon alapuló kötbér- és bírságtartozások a másik nagy kategóriát.

A behajtás folyamata az utóbbi években nem változott jelentős mértékben, azonban az eljárás folyamata kibővült egy újabb végrehajtási móddal. Az Mttv. 2011. augusztus 3-ától hatályos módosítása szerint a 134. § (13) bekezdése alapján „az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban, illetőleg e törvény alapján a hatóság határozatában megállapított, a hatóságnak fizetendő díjak, igazgatási szolgáltatási díjak, valamint az e törvény alapján kiszabott bírságok adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülnek”. Ez a törvényi rendelkezés segítette, erősítette a médiaszolgáltatók jogkövető magatartását, melyet az alábbi diagram is tükröz.

A következőkben diagram segítségével mutatjuk be, hogyan alakult 2012. január 1-jétől 2012. december 31-ig a lejárt követelések helyzete.

5. ábra

3. 9. A médiaszolgáltatásdíj-tartozásból származó perek

Ezekben a perekben nagyjából csak az összeg nagysága a vita tárgya, és sokszor csak időhúzás a per célja a médiaszolgáltatók részéről. Néhány – igen magas összeggel tartozó – műholdas médiaszolgáltató nemcsak összegszerűségében, hanem jogalapjában is vitatja a számlákat.

Az előbbiekre példa a „Musicmax per”, melyet az ORTT indított még 2001-ben a médiaszolgáltató díjtartozása miatt. A kereseti követelés összege akkor 30 361 168 forint volt. Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte a médiaszolgáltatót a kereseti követelés szerinti műsorszolgáltatási díj és késedelmi kamat megfizetésére. A médiaszolgáltató fellebbezést nyújtott be az ítélet ellen. Az ítéletábra (4.Pf.21763/2011/4. számú ítélet) az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta, és 12 millió forint tőke, valamint járulékait meghaladóan a keresetet elutasította. Tekintettel arra, hogy a Musicmax Zrt. nem hajtotta végre a jogerős ítéletet, tartozását nem fizette meg, a Médiatanács az ítélet bírósági végrehajtása iránti kérelmet nyújtott be a Fővárosi Törvényszékhez.

3. 10. A kötbér- és bírságtartozások

A hatóság folyamatosan figyelemmel kíséri a kötbér- és bírságszankciót tartalmazó, illetve egyéb fizetési kötelezettséget, pénztartozást megállapító határozatok jegyzékét abból a szempontból, hogy a szankció teljesítése, illetve a pénzügyi kötelezettség befizetése határidőben teljesült-e. A 2012. évben kötbér- és bírságtartozásokból származó perek indítására nem került sor.

3. 11. Felszámolás, végelszámolás, kényszertörlesztés, csőd

A kintlévőség-kezelés passzív módja és lehetősége, csőd-, felszámolási és egyéb nem peres eljárásokban történő hitelezői igény bejelentése.

2012. december 31-ig 31 médiaszolgáltatóval szemben jelentette be a Médiatanács hitelezői igényét felszámolási, végelszámolási, kényszertörlesztési és csődeljárásokban. A Médiatanács összes hitelezői igénye a folyamatban lévő eljárásokban 1 081 690 000 forint.

A KISKORÚAK VÉDELME ÉRDEKÉBEN ALKALMAZOTT MŰSZAKI MEGOLDÁSOK MEGLÉTÉ- NEK ELLENŐRZÉSE

1. A jogi szabályozás, a vizsgálat tárgya és módszere

A törvényi szabályozás a kiskorúak védelme érdekében előírja, hogy azt a műsorszámot, amely alkalmas a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének súlyos károsítására, különösen azáltal, hogy pornográfiát vagy szélsőséges, illetve indokolatlan erőszakot tartalmaz (VI. kategória), csak abban az esetben lehet közzétenni, ha az Mttv. 10. § (6) bekezdése szerinti titkosítással vagy egyéb hatékony műszaki megoldással biztosítható, hogy az adott műsorszámhoz kiskorú ne férhessen hozzá. Az Mttv. idézett rendelkezése szerint a védelem akkor valósul meg, ha a médiaszolgáltatás titkosított formában tartalmazza a műsorszámot, és a titkosítás feloldásához olyan kódra van szükség, amelyet a médiaszolgáltató vagy a műsorterjesztő csak tizennyolcadik életévét betöltött előfizető számára tett hozzáférhetővé, vagy amely valamely más hatékony műszaki megoldást alkalmaz annak érdekében, hogy a műsorszám kizárólag tizennyolc éven felüli nézők vagy hallgatók számára legyen elérhető.

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

A Médiatanács 799/2011. (VI. 22.) számú határozatával fogadta el az Mttv. 10. § (6) bekezdésének felhatalmazása alapján a kiskorúak védelmében a lineáris és lekérhető média-szolgáltatók által alkalmazandó hatékony műszaki megoldásokra vonatkozó ajánlását (a továbbiakban: ajánlás). Az Mttv. idézett rendelkezéseinek címzettje, illetve kötelezettje a médiaszolgáltató, azonban a médiaszolgáltató a műsorterjesztő közreműködését veheti igénybe egyes műsorszámok titkosítása vagy más, hatékony műszaki megoldás révén történő szűrése érdekében.

A Médiatanács hatáskörének keretei között, 2012 első félévében, a jogalkalmazási tevékenység fejlesztése, a piaci folyamatok átfogó elemzése, illetve a szabályozás hatékony érvényesülése körében piacfelületei eljárás során vizsgálta a műsorterjesztők közreműködését a fenti szabályok érvényesülésében. Felmérte az alkalmazott műszaki megoldások gyakorlati alkalmazását, kereste az egyedileg és általánosan is alkalmazott legjobb gyakorlatokat. Tanulmányozta a gyermekek és kiskorúak védelmével kapcsolatos folyamat egészét, hogy meghatározza a résztvevők szerepét. A műsorterjesztők által alkalmazott, az eljárás során vizsgált, a kiskorúak védelmét szolgáló egyes műszaki megoldások ugyanis nem feltétlenül eredményezik közvetlenül azt, hogy az adott, kiskorúakra káros műsorszámokhoz vagy tartalomhoz a kiskorú nem fér hozzá. A műsorterjesztők többnyire csak a lehetőségét biztosítják annak, hogy a hozzáférést az előfizető vagy a nagykorú felhasználó – amennyiben indokoltnak tartja – aktív közreműködésével (pl. gyermekzár funkció alkalmazásával) megakadályozza. Ezekben az esetekben tehát a kiskorúak megóvása csak mindkét szereplő (műsorterjesztő és előfizető) közreműködésével lehetséges. Mivel azonban az előfizető a műsorterjesztő által alkalmazott műszaki megoldásról és ahhoz kapcsolódóan a hozzáférés megakadályozása érdekében rá háruló intézkedésekről elsősorban a műsorterjesztőtől kapott információk alapján tájékozódhat, a műsorterjesztőnek fontos szerepe van a kiskorúak védelmét szolgáló felelős és tudatos médiahasználat elősegítésében is.

A tárgyban lefolytatott eljárások célja volt annak felmérése is, hogy az ajánlásban foglaltak mennyire érvényesülnek a piacon, és mennyire segítették a tudatos médiafogyasztás elterjedését és a kiskorúak védelmére szolgáló műszaki megoldások nagyobb ismertségét. Bár az ajánlásnak jogilag nincs kötelező ereje, alkalmazása megkönnyítheti az érintett szereplők számára a médiaigazgatásra vonatkozó szabályokban írt kötelezettségek teljesítését. Természetesen a médiaszolgáltatóknak és a műsorterjesztőknek lehetőségük van az ajánlástól eltérő módon eljárni, azonban az általuk alkalmazott intézkedéseknek a kiskorúak védelmére szolgáló törvényi rendelkezéseket maradéktalanul figyelembe kell venniük.

A Médiatanács úgy választotta ki a vizsgálat alá vont műsorterjesztőket az egyes műsorterjesztési platformokon, hogy az előfizetői kör jelentős része lefedésre kerüljön. Egyes szolgáltatók több platform esetében is érintettek voltak a vizsgálatban. A Médiatanács

több médiaszolgáltatás meghatározott időszámban rögzített műsorszámait is elemezte annak megállapítása érdekében, hogy a vizsgálat alá vont műsorterjesztők által továbbított médiaszolgáltatások tartalmaztak-e olyan műsorszámokat, amelyek közzététele csak a megfelelő műszaki intézkedések alkalmazása mellett megengedett. Az elemzések azt mutatták, hogy mind a digitális, mind az analóg műsorterjesztésre vonatkozó vizsgálatban, az összes vizsgált műsorterjesztőnél elérhető volt olyan médiaszolgáltatás, amely VI. kategóriásnak minősíthető műsorszámot tartalmazott.

2. A műszaki védelem vizsgálata analóg műsorterjesztésnél

A Médiatanács az analóg műsorterjesztés esetén egy piacfelügyeleti eljárás keretén belül 17 műsorterjesztőt vizsgált meg. Az ellenőrzés során azt tapasztalta, hogy analóg műsorterjesztés esetén egyetlen műsorterjesztő sem alkalmaz olyan műszaki megoldást, amely megvalósítja az Mttv. 10. § (6) bekezdése szerinti védelmet. A VI. kategóriás műsorszámok esetén különösen fontos, hogy, amennyiben azt a műsorterjesztés során közzéteszik, akkor megfelelő és hatékony műszaki védelem álljon a nézők rendelkezésére. Analóg műsorterjesztés esetén ezt a tevékenységet maga a műsorterjesztési technológia teszi nehezzé, lehetetlenné. A Médiatanács széles körben folytatott kutatást, hogy olyan Európában alkalmazott műszaki megoldást találjon, amelyet a magyarországi műsorterjesztési szolgáltatások esetén is fel lehet használni. Ilyen műszaki megoldást a Médiatanács nem talált, csak egyéb szabályozási eszközöket, amelyeket az Mttv. már eleve tartalmazott (például, hogy csak meghatározott időszámban lehet egyes műsorszámokat közzétenni).

Ugyanakkor sávzáró szűrő kihelyezésére, és ezzel a felnőtt-tartalmú műsorszámokat tematikusan tartalmazó médiaszolgáltatások elérésének korlátozására több műsorterjesztőnél is lehetőség van. A sávzáró szűrő nem igényel szülői beavatkozást, beszerelése esetén a felnőttcsatorna/csatornák frekvenciasávja(i) nem lesznek elérhetőek. A megoldás hátránya, amely miatt nem lehet hatékony megoldásnak tekinteni, hogy a sávzáró szűrő beállítása korlátozott, a szülő nem választhatja ki szabadon, hogy melyik médiaszolgáltatással szemben alkalmazza azt. Emiatt, ha a szülő észleli is, hogy egy médiaszolgáltatásban általa VI. kategóriás műsorszámnak vélt műsort fognak továbbítani, ha az a médiaszolgáltatás nincsen benne a szűrt frekvenciatartományban, akkor a szűrőt nem tudja a műsorról szemben használni. Mindemellett az adott frekvenciasávban az adott médiaszolgáltatással

szemben védelmet biztosíthat, így támogatható az alkalmazásának elősegítése, de általánosságban hatékony műszaki megoldássá nem lehet minősíteni.

Az eljárás tapasztalata szerint a műsorterjesztők többféle módon is elősegítik a tudatos médiafogyasztási szokások kialakulását. A műsorterjesztők más-más megoldást alkalmazva, a szerződéskötéskor, a szolgáltatás-hozzáférési pont kiépítésekor, ügyfélszolgálati irodák szóróanyagaiban, internetes honlapon, információs csatornán keresztül vagy az adott műsor indulása előtt hívják fel az előfizetők figyelmét a tudatos médiafogyasztás és a televíziókészülékekben található, ill. szolgáltató által biztosított gyermekzár használatának fontosságára.

Mivel az eljárás annak megállapítására irányult, hogy a vizsgált műsorterjesztők mennyire működnek közre a műszaki védelmi megoldások megvalósításában, ezért a Média tanács kötelezéssel nem élt, jogkövetkezmenyt nem határozott meg a műsorterjesztőkkel szemben.

3. A műszaki védelem vizsgálata digitális műsorterjesztésnél

A Média tanács digitális műsorterjesztés esetén egy piacfelügyeleti eljárás keretében 10 műsorterjesztőt vizsgált meg.

Természetesen a digitális műsorterjesztés korában szélesebb körben nyílik lehetőség a műszaki beavatkozásra és a szabályozásra. A digitális technológia abban segít a piaci szereplőknek, hogy a felelősség megosztásának elvét követve olyan műszaki megoldásokat és eszközöket bocsássanak a szülők rendelkezésére, amelyekkel hatékonyan tudják a kiskorúak védelmét megvalósítani.

A vizsgálat azt mutatta, hogy alapvetően két műszaki megoldást alkalmaznak a kiskorúakra káros médiaszolgáltatásokkal szemben a műsorterjesztők. Az egyik ilyen megoldás a csatornatiltás, amely a gyakorlatban leggyakrabban egy vagy több médiaszolgáltatás nézhetőségének (minden műsorának) kizárását jelenti az adott médiaszolgáltatás hozzáféréseinek tiltásával, melyet az esetek többségében a szülők állíthatnak be. A műsorterjesztők többsége által alkalmazott megoldás, a csatorna tiltása érdekében a rendszer csak akkor kéri a titkos kódot, ha ezt korábban a szülő beállította az adott médiaszolgáltatás tekintetében. Emellett azonban a műsorterjesztők is beállíthatnak központilag a hozzáférés-vezérlésben csatornatiltást bizonyos – alapvetően felnőtt-tartalmú – médiaszolgáltatások esetén, ez az intézkedés is az Mttv. szerinti egyéb hatékony műszaki megoldásnak

tekinthető. Erre a csatornatiltásra minden, a vizsgált szolgáltatók által az előfizetőkhez kihe-lyezett set-top-box képes.

Egy másik hatékony műszaki megoldás, amennyiben a műsorszámokat korhatárkategó-ria-besorolásra vagy a tartalomra vonatkozó információk alapján az előfizetők egyedileg szűrik. A csatornatiltással szemben ekkor minden médiaszolgáltatás nézhetősége bizto-sított marad, csak a szűrés feltételnek megfelelő műsorszám nézhetősége kerül tiltásra. A tartalomszűréssel kapcsolatban azonban ki kell emelni, hogy az elektronikus műsor-kalauz szolgáltatást nyújtó vállalkozásnak is nagy szerepe van a szűrés működésében, ugyanis a beállításhoz szükséges technikai háttérhez szükség van arra, hogy az elektroni-kus műsorkalauzban továbbítsák az életkor-információt.

A Médiatanács e körben vizsgálta, hogy a műsorterjesztők tervezik-e, hogy a jövőben csak olyan set-top-boxot helyeznek üzembe, amely képes az egyedi műsorszámok életkor szerinti szűrésére. Ezzel kapcsolatban többségében pozitív válasz érkezett, vagy már eleve teljesült ez az elvárás. A Médiatanács tapasztalata szerint azonban a szolgáltatói döntése-ket sok tényező is befolyásolhatja, hiszen az adatszolgáltatásra adott válaszokból is kitűnt, hogy a set-top-boxok tekintetében a jelenlegi piaci trendek a technika fejlődésével a jövő-ben megváltozhatnak. Erre utal például az, hogy egyre elterjedtebbek az integrált digitális televíziókészülékek (IDTV-k), amelyek már a televízióba építetten tartalmazzák az egyes platformok vételéhez szükséges digitális tunereket. Ebben az esetben nincsen szükség arra, hogy a műsorterjesztők külön set-top-boxokat helyezzenek üzembe az előfizetők-nél, elégséges csak egy kártya és esetleg a hozzá tartozó CAM-modul kihelyezése az előfizetőkhez. Amennyiben ez a piaci trend tovább erősödik, úgy a műsorterjesztési szolgáltatás tipikus igénybevételi módja és emiatt a kiskorúakat védő műszaki megoldások is változhatnak.

A gyermekzár-megoldásokat védő titkos kóddal kapcsolatban a vizsgálat kimutatta, hogy a titkos kód elvesztése vagy elfelejtése esetén a vizsgált szolgáltatók mindegyike az előfizető körülmekintő azonosítása, nagykorúságának ellenőrzése után ad csak meg új titkos kódot.

A tudatos médiafogyasztást elősegítendő a műsorterjesztők több mint fele számlale-vélben vagy más módon tájékoztatja az előfizetőit a tudatos médiafogyasztás és a tele-víziókészülékekben elérhető, illetve a műsorterjesztő által biztosított gyermekzár hasz-nálatának fontosságáról. Továbbá arra is volt példa, hogy a műsorterjesztő az előfizetői szerződésekben tájékoztatta az előfizetőit „az erotikus tartalmú, kiskorúakra veszélyes” műsorszámokat tartalmazó médiaszolgáltatásokról. A műsorterjesztők által alkalmazott set-top-boxok, illetve a műsorterjesztő rendszerek vagy nem alkalmasak arra, hogy megfe-lelő időszakonként a televízió-képernyőn a gyermekzár alkalmazására felhívó üzenet jelen-jen meg, vagy az erre való műszaki alkalmasság esetén nem használják ezt a funkciót, azaz

I.
II.
III.
IV.
V.
VI.
VII.
VIII.
IX.
X.
XI.
M

nem továbbítanak időszakosan tájékoztató szöveget. A vizsgálat keretében a Médiatanács a műsorterjesztők internetes oldalait is áttekintette a kiskorúak védelmével kapcsolatos tájékoztatás kapcsán, mivel ez talán a leghatékonyabb felület a tudatos médiafogyasztás és a hatékony műszaki megoldások használatának bemutatására. Egyes műsorterjesztők internetes oldalukon részletes tájékoztatást adnak a szülőket támogató műszaki megoldásokról, illetve három műsorterjesztő közvetlenül is elérhetővé tette internetes oldalán a tudatos médiafogyasztással kapcsolatos tájékoztatás terén hasznos információkat tartalmazó Tévész okosan weboldalt. Ugyancsak jó gyakorlatnak tekinthető, hogy egyes szolgáltatók az elérhető műszaki megoldások használatát a honlapjukon videó segítségével is szemléltetik.

A kiskorúak védelmét erősítő műsorterjesztői intézkedésként volt tapasztalható a kiskorúakra káros műsorszámokat vagy tartalmat tartalmazó médiaszolgáltatások külön tematikus programcsomagokban vagy extra csomagokban való értékesítése, amit több szolgáltató is biztosított.

A vizsgálat arra is rámutatott, hogy mindösszesen csak egy műsorterjesztő általános szerződési feltételei tartalmazznak részletes szabályozást a gyermekzármegoldások tekintetében, a szabályozás a gyermekzár funkció leírásán túl többek között az új titkos kód kiadásának folyamatát is rögzíti. A többi vizsgált műsorterjesztő közül négy rögzíti röviden általános szerződési feltételeiben a gyermekzár funkció tartalmát, azonban néhány esetben az sem derül ki a leírásból, hogy életkor szerinti szűrésre van-e lehetőség. Valamint tapasztalható volt olyan is, hogy az általános szerződési feltételeiben a szolgáltató platformtól függetlenül egyáltalán nem szabályozza a kiskorúak védelmével kapcsolatos műszaki megoldásokat és adminisztratív intézkedéseket.

A MÉDIATANÁCS KÜLKAPCSOLATAINAK ALAKULÁSA

Az elmúlt évekhez hasonlóan a Médiatanács és a hivatal tartalomfelügyelettel kapcsolatos külvilágban meghatározó volt az Európai Bizottsággal, az Európa Tanáccsal, a Szabályozó Hatóságok Európai Platformjával (EPRA) és a Közép-európai Szabályozói Fórummal (CERF) való együttműködés.

1. A Médiatanács kapcsolata az Európai Bizottsággal

A Médiatanács és a hivatal 2010 nyarától vesz részt az AVMS irányelv 29. cikkelyével felállított kapcsolattartó bizottság munkájában (a kapcsolattartó bizottságról szóló rendelkezés már a 89/552 sz., a határok nélküli televíziózás irányelvben is szerepelt). A kapcsolattartó bizottság a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságainak képviselőiből áll. Elnöke az Európai Bizottság egy képviselője, és az ő kezdeményezésére vagy egy tagállami küldöttség kérésére ül össze. A kapcsolattartó bizottság legfontosabb feladata az AVMS irányelv hatékony végrehajtásának elősegítése rendszeres konzultáció útján minden olyan gyakorlati problémát illetően, amely az irányelv és különösen a 2. cikk alkalmazásából ered, valamint minden más olyan ügyben, amellyel kapcsolatban hasznosnak tartják a véleménycserét.

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

A kapcsolattartó bizottság 36. és 37. ülésén vettek részt a hatóság képviselői az elmúlt évben.

A kapcsolattartó bizottság ülését az Európai Bizottság Információs Társadalom és Média Főigazgatóság (Information Society and Media Directorate General) 2012. április 25-től felváltó Kommunikációs Hálózatok Tartalom és Technológia Főigazgatóság (Communication Networks, Content and Technology – DG Connect) hívta össze, amely az EU Digitális Napirendjéért (Digital Agenda) felelős európai bizottsági tagja és a holland Neelie Kroes felügyelete alatt áll (korábban a terület Viviane Redinghez tartozott). A kapcsolattartó bizottság ülésének kiemelt témái voltak az internettel összekapcsolt, más néven hibrid televíziózás növekvő terjedésével kapcsolatos kérdések. Az Európai Bizottság szerint az alábbi konkrét kérdésekre kell hamarosan választ találni:

- Hogyan lehet megteremteni a legjobb feltételeket az internettel összekapcsolt televíziózás számára, hogy a nemzetközi verseny által támasztott kihívásokra hatékony válasz szülessen, és a határokat átlépő televíziózás is dinamikusan fejlődjön?
- Milyen további lépésekre van szükség az európai értékek védelmével kapcsolatban?
- Hogyan lehet egy alkalmas technológiai rendszert megteremteni? Milyen szabályozási és infrastrukturális válaszok kellenek az új technológia elterjedéséhez?
- Milyen jellegű joghatósági kérdések merülhetnek fel?
- Milyen jellegű versenyjogi kérdések merülhetnek fel?

Az Európai Bizottság szerint fontos megvizsgálni, hogy az internettel összekapcsolt televíziózásnak milyen szerzői jogi vetülete van. A szolgáltatás elterjedésével ez a kérdés egyre hangsúlyozottabban jelentkezik. Az európai fogyasztók nagy százaléka még nem kapcsolja össze televízióját az internettel, de ha a „nappali szobák nagyképernyős” televíziója valóban belép az internets hálózatokra, a hatóságok számára nagyon fontossá válhat annak a kérdésnek a megválaszolása, hogy ez milyen szabályozói kihívásokat teremt az Európai Unióba kívülről (azaz nem EU-országból) származó tartalmakkal kapcsolatban. A hibrid televíziózás sikeréhez elégséges-e a 10 megabyte-os rendszerek kapacitása, vagy szükség van a 100 megabyte-os technológia elterjedésére? Joghatósági szempontból fontos kérdés, hogy miként jut el az internet a lakossághoz, pl. műholdon keresztül, ahol az uplink helye szerinti ország bír majd joghatósággal egy adott szolgáltatás felett? Ha ugyanazon a képernyőn három-négy VOD-platform kínálja szolgáltatását, ki gyakorolja a szerkesztői felelősséget az adott tartalom felett, és mi történik majd az olyan kereskedelmi közleményekkel, amelyek az új technikai lehetőségeknek köszönhetően „ingyen” kapcsolódhatnak rá egy adott médiaszolgáltatásra?

A hibrid televíziózás volt a témája annak a konferenciának, amelyet az Európai Unió Tanácsának ciprusi elnöksége alatt rendeztek 2012. október 25–26-án Limasszolban.

A konferencia alapvető célja a hibrid televízióval kapcsolatban felmerülő szabályozási kérdések megvitatása volt a médiapiac szereplőinek bevonásával. A ciprusi médiahatóságon kívül az Európai Bizottság finanszírozta az eseményt, mivel a témában készülő, idén megjelentetni tervezett Zöld Könyvhöz kíván minél szélesebb körű egyeztetést lefolytatni, melynek ez egy fontos állomása volt. Az jól látszik, hogy az internetre csatlakoztatott televíziókészülékek használata komoly piaci áttrendeződéseket fog generálni a műsorterjesztői és a médiaszolgáltatói piacon is, de komoly kihívás elé állítja a szabályozókat is, hiszen egyre sürgetőbb annak megválaszolása, hogy kell-e, és amennyiben igen, akkor miként kell szabályozni az interneten elérhető médiaszolgáltatásokat. Összességében elmondható, hogy egyelőre több a kérdés, mint a válasz, az új „frontvonalak” még csak körvonalazódnak a média és hírközlés rohamosan konvergáló piacain. A konferencia ötödik, tartalom-előállítással és finanszírozással foglalkozó blokkjának az NMHH szakértője volt a moderátora.

A kapcsolattartó bizottság üléseinek témái közül a Médiatanács különös figyelmet szentel a társadalom számára kiemelkedő jelentőségű események listájával kapcsolatos ügyeknek, tekintettel arra, hogy a magyar hatóságnál is folyamatban van az eljárás, amelynek célja a magyar lista összeállítása. Az NMHH munkatársai folyamatosan konzultálnak az Európai Bizottság képviselőivel a lista összeállításának fontos kérdéseivel kapcsolatban.

2. A Médiatanács kapcsolata az Európa Tanáccsal

Az elmúlt évben a hatóság folytatta a munkáját a Média és Információs Társadalom Irányító Bizottság (CDMSI) munkájában. A bizottság legfontosabb feladata az elmúlt évben a 2013 októberében Belgrádban megrendezendő miniszteri konferencia előkészítése volt. A konferencián, amely *„A véleménynyilvánítás szabadsága és demokrácia a digitális korszakban – lehetőség, jog, felelősség”* címet viseli, a résztvevő miniszterek várhatóan jóváhagyják majd a CDMSI négyéves munkatervét is. A CDMSI az elmúlt évek gyakorlatához hasonlóan számos európa tanácsi jogi eszközt véleményezett (pl. a pornográfia durva és extrém formáiról szóló közgyűlési ajánlást, a nemek egyenlősége a médiában elnevezésű ajánlást, a műsorszolgáltatói szervezetek szomszédos jogairól szóló európai egyezményt). A bizottság véleményt nyilvánított számos egyéb kérdéstről is, amelyek közül kiemelkedik az Európa Tanács 2012–2015 közötti időszakra vonatkozó internetkormányzási stratégiája, továbbá az adatvédelemről szóló 108. egyezmény lehetséges módosítása.

3. A Médiatanács részvétele az EPRA munkájában

A hatóság külkapcsolataiban kiemelt fontosságú a Szabályozó Hatóságok Európai Platformjával (EPRA) folytatott együttműködés. A társhatóságok hatékony együttműködése ma már elengedhetetlen a médiafelügyeleti munkában. A szervezet munkájában részt vevő hatóságok rendszeres tapasztalatcserét folytatnak az EPRA-titkárságon keresztül, az EPRA megújult honlapja lehetővé teszi, hogy a hatóságok naprakész információkkal rendelkezzenek a társhatóságok munkájáról. Mára már hagyománnyá vált, hogy az EPRA évente két ülést rendez: az első tavasszal, a másodikat ősszel. Az idei év azonban kényszerű változást hozott. A szervezet második ülése, amelyre novemberben került volna sor Jeruzsálemben, az Izraelben kialakult háborús helyzetre tekintettel – a házigazda izraeli szabályozó hatóság javaslatára – elmaradt.

Az EPRA tavaszi ülésére a szlovén hatóság, az APEK meghívására a szlovéniai Porto-rižban került megrendezésre. A két plenáris ülés a tartalomszabályozásban lezajló paradigmaváltással és a kereskedelmi kommunikáció jövőjével foglalkozott. A tartalomszabályozással foglalkozó ülésen az alábbi kérdéseket vitatták meg a hatóságok képviselői:

- Az új szolgáltatások osztályozásával kapcsolatos példák bemutatása a tagállamok gyakorlatából.
- Miként lehet a szerkesztői felelősség fogalmát meghatározni az új médiakörnyezetben, különös tekintettel a közvetítői/továbbítási szolgáltatások elhatárolására?
- Miként alkalmazhatóak az elektronikus kereskedelemről szóló 2000/31/EK számú irányelv rendelkezései azon szolgáltatásokra, amelyekre nem vonatkoznak az audiovizuális irányelv rendelkezései?
- Milyen szabályozói háttér a legalkalmasabb az új médiakörnyezet kezelésére (jogalkotás, társszabályozás, önszabályozás, etikai kódexek)?
- Miért van meglehetősen kis érdeklődés a hatóságok részéről az új szolgáltatásokkal kapcsolatban?

A kereskedelmi kommunikáció jövőjével foglalkozó plenáris ülésen elhangzott, hogy ún. „okos televíziók” megjelenésével, amelyek lehetővé teszik az internetes tartalmakhoz való hozzáférést akár a családi nappaliban is, a szabályozó hatóságok is új kihívásokkal kerülnek szembe. A hagyományos reklámokra szabott követelmények az új környezetben nem érvényesülnek, és ez fogyasztóvédelmi és a személyiségi jogok védelme szempontjából is

igen aggasztó. A legfontosabb problémát az ún. beágyazott reklámok (embedded advertising) kérdése és ehhez kapcsolódóan az ún. barterüzletek jelentik majd. Egyre elterjedtebbé válhat, hogy egy reklámozó rendel meg valamilyen alkotást, amelynél a legfontosabb szempont, hogy az adott „műsorszámba” minél több reklámot helyezhessen el a megrendelő cég. A tartalom előállítója pedig inkább a reklámozók igényeinek kivitelezőjévé válik majd. Az okos televíziókészülék „ismerni” fogja a nézőt, lehetővé téve majd a személyre szabott reklámokat, és ha a néző úgy kívánja, arra is utasíthatja a készüléket, hogy mondjon több információt egy adott termékről, szolgáltatásról. Az iparági előrejelzések szerint a termékelhelyezés mint reklámozási forma egyre nagyobb jelentőségre tesz majd szert. Szakértők szerint a szponzoráció reklámpiaci szerepe is sokkal jelentősebb lesz, egyre többször kapcsolnak össze egy adott terméket valamilyen televíziós formátummal. A különböző platformok összekapcsolódásával már rövid távon is számolni kell.

4. A Médiatanács részvétele a Közép-európai Hatósági Fórum (CERF) munkájában

A Közép-európai Szabályozó Hatóságok Fórumát 2009. december 15-én hozták létre a Cseh Köztársaság, Magyarország, Lengyelország, Románia, Szerbia és Szlovákia elektronikus médiát felügyelő hatóságai azzal a céllal, hogy fokozzák az együttműködést a térség szabályozó hatóságai között. A szervezet évente egyszer ülésezik, ezáltal lehetőséget biztosítva a tapasztalatcserére az audiovizuális területet érintő legfontosabb ügyekben, lehetővé téve a határokat átlépő műsorokkal kapcsolatos ügyek kezelését. A szervezet 2012-ben új taggal, a szlovén hatósággal (APEK) bővült.

2012. szeptember 20–21-én tartotta meg a CERF az évente megrendezésre kerülő találkozóját Pozsonyban. A találkozó házigazdája a szlovák Műsorszolgáltatási és Műsorelosztási Tanács volt. A cseh, szlovák, szlovén, román és magyar küldöttek, kiegészülve a Horvátországból, Ciprusról és Franciaországból érkezett megfigyelőkkel, az AVMS irányelv egyes rendelkezéseivel kapcsolatos ügyeket vitatták meg. A találkozón az alábbi témákat érintették:

Az ülés első témája az audiovizuális kereskedelmi közleményekre vonatkozó új európai szabályok, az AVMS irányelv 20. cikkely 2. bekezdésének értelmezése, továbbá a termékelhelyezésre és támogatásra vonatkozó rendelkezések voltak.

Az ülés második napirendi pontja a kiskorúak védelmének kérdését járta körül. A hatóságok képviselői a kiskorúak védelmének eszközeit vizsgálták a lineáris és nem lineáris

szolgáltatásoknál, különös tekintettel az ún. valóságshow-műsorok népszerűségének növekedése okán. A résztvevők arra próbáltak választ találni, hogy szükség van-e egyedi szabályokra a jelenség fényében. A kiskorúak védelmével kapcsolatos napirendi pontot a hatóság képviselőinek előadása vezette fel. A médiatörvény vonatkozó rendelkezéseinek és a magyar hatóság gyakorlatának ismertetése előtt elhangzott, hogy az NMHH különös hangsúlyt fektet a kiskorúak védelmére és a médiaismeretek bővítésének elősegítésére. A magyar hatóság által üzemeltetett internetes forródróton jogsértő tartalmakat lehet bejelenteni, ami fontos lehet a kiskorúak védelme szempontjából is. Az NMHH képviselője röviden beszélt a „H95”-projektről is, amelynek keretében a magyar hatóság a fiatalok médiajártasságát, médiatudatosságát szeretné fejleszteni. A magyar hatóság munkatársa ismertette a kiskorúak védelmét célzó törvényi rendelkezéseket, a klasszifikációs rendszer legfontosabb ismérveit, kategóriáit, példákon keresztül bemutatva az elhatárolás módjait. Elhangzott, hogy a kiskorúak védelmét célzó magyar rendszer nagyon összetett, az NMHH minden segítséget megad a médiaszolgáltatóknak a jogszabályok helyes értelmezéséhez. A társhatóságok körében nagy tetszést váltott ki az ún. gyermekbarát piktogram magyarországi bevezetése is.

A találkozó harmadik napirendi pontja a hír- és időszerű eseményekről szóló műsor-számok objektivitásával és pártatlanságával foglalkozott. A témát a cseh Rádió és Televízió Műsorszolgáltatási Tanács elnökének rövid felszólalása indította a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményét előíró cseh rendelkezésekről. A cseh hatóság elnöke arról számolt be, hogy nagyon fontos feladatként kezelik a pártatlanság és objektivitás kérdését és az erre vonatkozó előírások betartásának ellenőrzését. Az is elhangzott, hogy a cseh RTTV sokat tanult más hatóság gyakorlatából, külön kiemelve a francia és a magyar hatóságok módszereit. A prezentációt követően a hatóságok képviselői röviden ismertették a témával kapcsolatos álláspontjukat. Az NMHH munkatársa röviden felvázolta a magyar bírósági gyakorlat által kimunkált, a kiegyensúlyozottság kérdésével kapcsolatos jogértelmezést. A találkozó utolsó napirendi pontja az európai és független gyártók által készített művekre, továbbá a hallás- vagy látássérültek számára készült műsorszámokra vonatkozó kvóták mérése és a médiaszolgáltatók által szolgáltatott adatok hitelesítése; továbbá az adatszolgáltatási kötelezettségre vonatkozó előírások értelmezése volt. A témával kapcsolatban az NMHH is beszámolt a magyar tapasztalatról, rámutatva a médiaszolgáltatókkal való együttműködés, kapcsolattartás fontosságára.

A CERF következő ülését a cseh Rádió és Televízió Műsorszolgáltatási Tanács meghívására, Prágában rendezik meg 2013 őszén.

5. A Médiatanács kétoldalú kapcsolatai

A CRTA elnöke azzal a kéréssel fordult a magyar hatósághoz, hogy nyújtson szakmai segítséget egy modern monitoringrendszer felállításához. A ciprusi hatóság elnöke elmondta, hogy hosszas tájékozódás után döntöttek úgy, hogy az NMHH szakmai segítségét kéri. A rendszer üzembe helyezésére – hosszas előkészítő munkát követően – az NMHH szakértőinek júniusi nicosiai látogatásán került sor. A ciprusi média vezető hírként számolt be a CRTA és az NMHH együttműködéséről, amelynek eredményeképpen a ciprusi hatóság egy, a térségben egyedülálló monitoringrendszert épített ki. Andreas Petrides, a CRTA elnöke a monitoringrendszer hivatalos átadását megelőző sajtótájékoztatón köszönetet mondott a magyar hatóságnak a szakmai segítségért, és röviden ismertette a rendszer legfontosabb paramétereit, amely a magyar hatóság által használt „IRIS” rendszernek a ciprusi igényekhez igazított változata. Jelenlegi állapotában 11 rögzítőfejjel, ún. „enkóderrel” rendelkezik, ezek közül 8 televíziócsatornák, 3 pedig rádióállomások médiaszolgáltatását rögzíti. A CRTA által felállított rendszer háttértára 26 televíziós és 24 rádiós médiaszolgáltató műsorainak 90 napig történő tárolását teszi lehetővé. A tárolt anyagokat a ciprusi hatóság 10 munkatársa tudja használni egyidejűleg, azonban a tervek szerint az archívumhoz hozzáférhetnek majd más közigazgatási szervek, illetve kutatók is.

A magyar hatóság küldöttségének vezetője a sajtótájékoztatón elmondta, hogy munkatársai minden segítséget megadtak ahhoz, hogy a ciprusi hatóságnál egy modern, a szakmai feladatokhoz igazodó monitoringrendszer működhessen. A CRTA választása azért esett a magyar hatóság IRIS rendszerére, mert az kifinomult, megbízható, gazdaságos és gyakorlatias.

6. Kínai filmnapok az NMHH szervezésében

Az NMHH volt a házigazdája annak a kétnapos rendezvénynek, amelyen nyolc, az utóbbi két évben készült kínai filmalkotást tekintethettek meg az érdeklődők július 3-án és 4-én az Uránia filmszínházban. A Kína Közélről elnevezésű filmnapokat Szalai Annamária, az NMHH elnöke nyitotta meg. Az ünnepélyes megnyitón beszédet mondott Kao C sien asszony, a Kínai Népköztársaság nagykövete is. A rendezvény alkalmából Magyarországra látogató szakmai delegációt vezető Csang Hung-szen, a Kínai Rádió, Televízió és Film Főhivatal

igazgatóhelyettese annak a reményének adott hangot, hogy a kínai filmnapokat hasonló érdeklődés övezi majd, mint a 2011-es sanghaji filmfesztivál keretében az NMHH által szervezett filmnapokat, amelynek során 16 magyar játék- és animációs filmet nézhetett meg a kínai közönség.

A kínai alkotásokat a nézők ingyenesen, eredeti nyelven, angol felirattal és magyar szinkrontolmácsolással tekinthették meg, a nyári időpont ellenére valamennyi vetítésen telt ház volt.

A MÉDIATANÁCS 2012. ÉVI TÁMOGATÁSI TEVÉKENYSÉGE – TÁMOGATÁSI TERÜLET

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

1. A Médiatanács támogatáspolitikája

A Médiatanács és az alap a 2012. évben a **4. táblázatban** felsorolt pályázati eljárások keretében nyújtott támogatást az alábbiakban rögzített támogatáspolitikai elvek, normák és célok alapján a *Magyar Média Mecenatúra* program keretében.

A 2012. év pályáztatási gyakorlatát a folyamatos megújulás, a pályázóbarát, a kiszámítható és tervezhető pályázati ütemezési rend és gyakorlat kialakítása jellemezte. A megújulás egyben azt is jelenti, hogy az alap folyamatosan figyeli és kontrollálja a pályázati eljárásoknak mint munkafolyamatoknak a menetét, lebonyolítását, a pályázati felhívásoknak – úgy is, mint a pályázókkal való közvetlen kommunikációs platformnak – a kezelhetőségét, érthetőségét és alkalmazhatóságát. Fontos tanulási folyamat ez, mert egyben felkészülés és tapasztalatszerzés a 2013. évben bevezetni szándékozott elektronikus pályáztatás irányába.

1. 1. A pályázati felhívások mint szövegek felépítése, struktúrája, annak megújítása

Az ún. 3 filmes eljárás (ismeretterjesztő filmek, dokumentumfilmek, animációs filmek) felhívásaiban bevezetett szövegstruktúra jelenik meg valamennyi pályázati felhívásban a korábbi, meglehetősen bonyolult szerkezettel szemben. Ennek előnye, hogy minden felhívás szövege ugyanazokat az elemeket tartalmazza – még ha bizonyos eltérések vannak is az egyes eljárások típusaiban, bonyolításában vagy éppen a dokumentáció összeállításában; a pályázati eljárások bonyolításának, szervezésének azonos szabályai vannak (erre szolgál egyebek mellett az Általános Pályázati Feltételek), s így az azonos szövegstruktúra egyben azt is jelenti, hogy a pályázó az eljárás egyes lépéseire vonatkozó információkat mindig ugyanott találja meg.

Ehhez szorosan kapcsolódik, hogy a pályázati kérelem is új formában és tartalomban készül el. Az egységes szerkezet mellett az Excel-formátum lehetőséget ad arra, hogy olyan egyszerű számítási képletek dolgozzanak a háttérben, melyekkel könnyebb és egyszerűbb a kérelmek számszaki adatkitöltése, lényegesen csökkenthető a hibás kitöltések, számítási hibák száma, megkönnyítve ezzel minden, az eljárásban részt vevő fél – a pályázók, az alap munkatársai, a bírálóbizottságok – munkáját.

A Médiatanács korábbi közismert alkotóknak emléket állítva az egyes pályázati eljárásoknak új elnevezést adott, valamint meghirdette az e pályázati eljárásokat összefogó Magyar Média Mecenatúra programot.

Az egyes pályázati eljárások elnevezéseként az alábbiakat fogadta el:

- animációs film: MACSKÁSSYGYULA2012
- dokumentumfilm: EMBERJUDIT2012
- ismeretterjesztő film: KOLLÁNYIÁGOSTON2012
- tv-film: FEHÉRGYÖRGY2012
- tv-filmterv: EGRILAJOS2012
- kisjátékfilm: HUSZÁRIKZOLTÁN2012
- online pályázat: NEUMANNJÁNOS2012
- ad hoc pályázat: ESCHERKÁROLY2013

1. 2. Általános Pályázati Feltételek (ÁPF)

2012-ben a Médiatanács több alkalommal módosította az ÁPF-et. Az új típusú pályázati eljárások tapasztalatai alapján és a korábbi felhívások korszerűsítése kapcsán új ÁPF elkészítése vált szükségessé. A Médiatanács 2221/2012. (XII. 19.) számú határozatával elfogadott ÁPF 2013. január 1-jén lépett hatályba. Az új ÁPF-et a hatálybalépését követően meghirdetésre kerülő pályázati eljárásokban kell alkalmazni, a folyamatban lévő eljárásokban a meghirdetésekor hatályos ÁPF alapján kell eljárni. A már lezárt pályázati eljárások esetében a korábbi általános pályázati feltételek hatályukat veszítik.

1. 3. Pályázati díj

A Médiatanács 2012. április 4-ei hatállyal jelentős mértékben csökkentette az addig érvényes pályázati díjakat. Igazodva a pályázók gazdasági teherviselő képességéhez, a sávok kialakításában az igényelt támogatás 1-1,5 százalékában határozta meg a fizetendő pályázati díjakat.

1. 4. Új támogatási célok és pályázói kör megjelenése

A támogatási célok köre, tematikája – az Mttv. keretein és fogalmi rendszerén belül maradván – bővült, és nemcsak új műfajok jelentek meg, hanem olyan pályázói kör is, amelynek részére korábban még nem hirdetett meg pályázati eljárást a Médiatanács. Ilyen új műfaj az online médiatartalom mint közszolgálati célú műsorszám a lekérhető médiaszolgáltatók műsorkínálatában vagy a kísérleti és kislétszámú film műfajának támogatása. Utóbbi esetben a műfaj életben tartása volt a cél, hiszen jelenleg csak a Médiatanács biztosít ilyen célra támogatási lehetőséget.

Ugyancsak újdonság volt a Médiatanács támogatási gyakorlatában a forgatókönyvírás és filmtervezés fejlesztés a televíziófilmek esetében mint támogatási cél.

Továbbá új rádiós műsorszám típus támogatása (tematikus műsor) jelent meg a korábban megszokottak mellett a RADIOALLANDO2012 eljárásban.

1. 5. Változások a nem egész estés pályázati felhívásokban

A 2011-ben meghirdetett 3 filmes pályázati eljárás lebonyolítása során szerzett tapasztalatok számos újítást, módosítást tettek szükségessé az új pályázati felhívások szövegében.

A leglényegesebbek:

- a pályázói kör esetében rögzítésre került, hogy szinopszist is már csak nyilvántartásba vett filmelőállító nyújthat be, kivételt képeznek ezalól a határon túli pályázók;
- a határon túli pályázók esetében – figyelemmel a távolságra és az időre – most először a pályázat elektronikus beadásának lehetőségét és az ezzel kapcsolatos eljárást rögzíti a felhívás;
- az archiválási kötelezettség teljesítésének igazolása (MaNDA) a szerződéskötéskor szükséges.

1. 6. Egyes pályázati eljárási szakaszokban az elektronikuspályázat-benyújtás bevezetése

Az alapvető cél a felkészülés az elektronikus pályáztatásra. Nem csak a háromszakaszos eljárások első szakaszában a szinopszisok benyújtása lehetséges immár elektronikus úton, hanem például a határon túli pályázók esetében – figyelemmel a távolságra, az időre és a felmerülő lehetséges költségekre – a harmadik szakaszban a pályázat benyújtása részükről elektronikus formában zajlik a felhívásban rögzített eljárási rend szerint. A novemberben meghirdetett 2013. évi rezsieljárásban pedig már – mérlegelve saját kondícióit – a módosítások benyújtásának módját választhatja meg a pályázó: személyesen vagy elektronikus úton. Az ESCHERKÁROLY2013-as eljárásban, ha a pályázó előfinanszírozásként kéri a támogatást, a pályázati kérelmet ugyancsak elektronikusan kell beküldeni.

1. 7. Kommunikáció a pályázókkal

A 2011. évi filmes eljárásokban vezette be az alap, hogy a pályázók egy megadott e-mail címre elküldött elektronikus levélben tehetik fel a pályázati eljárással, a pályázat beadásával kapcsolatos kérdéseiket. Elektronikus levélben kapnak választ, s feltételezve, hogy az egyik pályázót

érdeklő kérdés és válasz mások számára is hasznos és segítséget ad, ezek a kérdés-válaszok felkerülnek az alap honlapjára, ez 2012-ben csaknem félezer megválaszolt kérdést jelentett.

1. 8. Archívum – hasznosítási tervek

Számos alkalommal felmerült az alap támogatási területének tevékenységéhez kötődő archívum hasznosítása, ennek jogi és pénzügyi feltételeinek kidolgozása. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal többször hivatkozott állásfoglalása a támogatások áfarendszerbeli megítéléséről az eredeti – MTVA támogatásokból megvalósult, digitálisan megőrzött műsorszámainak karitatív, kulturális és oktatási célú –, alap általi hasznosítást, a térítésmentes közzétételt ellehetetlenítette. Ezért a Médiatanács elfogadta hasznosítási formaként a támogatott műsorszámok interneten való megjelenítését és elérését az alábbiak szerinti formában és módon:

- a 2006. január 1-jét megelőzően támogatott és bemutatott műsorszámokból készült válogatás ingyenesen hozzáférhetővé válik (a jogtulajdonosokkal való megegyezést követően) a NAVA informatikai rendszerének segítségével,
- a támogatott és 2006. január 1-jét követően bemutatott, a NAVA gyűjteményében is rögzített műsorszámok a NAVA gyűjtőrendszerén keresztül, önállóan megjelenő oldalon, „a Médiatanács és jogelődje által támogatott műsorszámok katalógusa” elnevezésű front-end felületen,
- a Médiatanács által támogatásban részesített, aktuális pályázati eljárások keretében készülő műsorszámok adatstruktúrája a nyomon követés céljából létrehozott Meccanatura Tükör elnevezésű online felületen (az alkotók szabad döntése alapján a Médiatanács támogatásában létrejövő műsorszámok esetében is lehetőség van a teljes alkotás megtekintésére, elérésére) válik elérhetővé.

2. Az egyes pályázati eljárásokról

1. A törvény külön rendelkezik a **közösségi médiaszolgáltatók** támogatásáról. Kizárólag e médiaszolgáltatói szektornak már hosszú évek óta a következő két támogatási forma/tartalom áll rendelkezésére:

- 1.1.** Közösségi médiaszolgáltatók fenntartási és üzemeltetési költségeinek (**repsi**) támogatása.
- 1.2.** Közösségi médiaszolgáltatók **műszaki** fejlesztésének támogatása.

2. A közszolgálati célú műsorszámok támogatása lényegesen többrétű feladat, miképpen maga a fogalom is számos műfajt foglal magában.

2.1. A helyi/közzetű médiaszolgáltatók (**rádiók és televíziók**) helyi tematikájú közszolgálati célú **állandó műsorainak** támogatása.

2.2. A filmalkotás törvényi meghatározása alapján, összhangban a 2004. évi II. törvénnyel, a **nem egész estés filmalkotások** gyártásának és televíziós bemutatásának támogatása:

- ismeretterjesztő filmek, dokumentumfilmek, animációs filmek (3 filmes),
- forgatókönyvírás és filmtervezésfejlesztés, valamint tévéfilm-, tévéjátékgyártás,
- kisléptékű filmek és kísérleti filmek gyártása,
- váratlanul bekövetkező, ad hoc események helyszíni rögzítésének utófinanszírozásos támogatása.

2.3. Online médiatartalmak mint közszolgálati célú műsorszámok gyártása és közzététele a lekérhető médiaszolgáltatók kínálatában.

2. 1. Az egyes pályázati eljárások részletezése

1.1. Közösségi médiaszolgáltatók 2012. évi havi fenntartási és üzemeltetési költségeinek támogatása (REZSI2012)

A rezsi-pályázati eljárás megújítása

Valamennyi pályázó először 2012-ben teljesíti a közösségi médiaszolgáltatókra az Mttv. által előírt feltételrendszert, ezért nem érvényességi feltétel az, hogy a médiaszolgáltatói jogosultságot a pályázó a benyújtást megelőző 30 nappal már megszerezze.

Csak olyan költségek tervezésére van lehetőség, amelyek már meglévő jogcímenek alapjának.

A tervezhető és elszámolható költségek pontos körének meghatározását segíti az alap által elkészített költségvetési táblázat – ez csökkenti a számolási hibák előfordulását, megkönnyíti az ellenőrzési feladatok végrehajtását és kiszűri a visszaélési lehetőségeket.

Az önkéntes munka továbbra is tervezhető és elszámolható az önerő részeként (maximalizálva a tervezett összköltség 20%-ában).

A Médiatanács 1964/2012. (XI. 14.) számú határozatával döntött a 2013. évi rezsi-támogatási eljárásról, s elfogadta a bírálóbizottság és az alap javaslatai alapján elkészített pályázati felhívást. A REZSI2013 eljárás keretösszegét 400 millió forintban határozta meg, megemelve a tavalyi 350 millió forintos keretösszeget.

1.2. Községi médiaszolgáltatói jogosultsággal rendelkező médiaszolgáltatók folyamatos médiaszolgáltatásának biztosításával összefüggő műszaki fejlesztések 2012. évi támogatása (KMUSZ2012)

Ez a támogatási cél és forma hosszú évek óta meghatározó a közösségi médiaszolgáltatók tevékenységében, munkájában.

A 2012. évi felhívás sem tartalmában, azaz a támogatási célok tekintetében, sem a lebonyolítás módjában – nyílt eljárás havi fordulókkal a keretösszeg rendelkezésre állásáig – nem változott. De az elmúlt pályázati időszak pályázati felhívásainak és dokumentációjának struktúrájához, mintájához igazítva egyszerűsödött és áttekinthetőbb lett az eljárás pályázati dokumentációja is.

2.1.

- **Helyi vagy körzeti vételkörzetre kiterjedő rádiós médiaszolgáltatói jogosultsággal rendelkező médiaszolgáltatók számára hírműsor, közérdekű szolgáltató magazin, illetve tematikus magazin készítésének támogatása (RADIOALLANDO2012).**
- **Helyi vagy körzeti lineáris audiovizuális médiaszolgáltatói jogosultsággal rendelkező médiaszolgáltatók számára hírműsor és kulturális magazin, valamint közéleti magazin készítésének támogatása (TVALLANDO2012).**

Igen lényeges pályázati eljárás és támogatási forma a helyi, illetve körzeti rádiós és televíziós médiaszolgáltatók vételkörzethez kapcsolódó hírműsora és szolgáltató magazinműsora készítésének támogatása. Az első hasonló támogatási célt rögzítő felhívás – helyi rádiók vagy televíziók állandó műsorai készítésének támogatására – 2002-ben jelent meg.

Az eljárás megújítása, a támogatott időszak

A rádió- és tv-állandó pályázati eljárás esetében indokolt volt visszatérni a korábbi *négyfordulós*, azaz negyedéves beadási rendre azért, mert a korábbi pályázati rendben azok a pályázók, akik az utolsó fordulóban nyújtották be kérelmüket, és nem részesültek támogatásban, egy negyedévre kimaradtak a támogatott időszakból. A negyedéves beadási rendre való visszatérést az érdekképviseletek (a Helyi Televíziók Országos Egyesülete és a Helyi Rádiók Országos Egyesülete) is indítványozták.

A kötelezően beadandó dokumentumok s azok tartalmának változásai

A pályázati kérelem Excel-formátumú, áttekinthető struktúrájú, a kitöltése egyértelmű és pályázóbarát.

A költségvetések megalapozottsága és racionalitása miatt rögzíteni kell a médiaszolgáltatás működésének költségeit.

Több olyan dokumentum kikerült a becsatolandók köréből, mely az eddigi tapasztalatok szerint felesleges volt, mivel több más forrásból (pl. online felület) is elérhetőek (például a műsorrend, illetve az állandó műsor műsorrendbeli helye).

Azoknak a pályázóknak, akik már kaptak valamely állandó műsorukra támogatást az alapból, nem kell valamely korábbi felvett adást becsatolniuk, mivel a beszámolók részeként ezek a támogatott adások az alap rendelkezésére állnak.

Új műfaj megjelenése a rádiós pályázatban

Igényként jelent meg mind a pályázói, mind a bizottsági oldalon egy új támogatott műfaj bevezetése: a *tematikus magaziné*, természetesen a két korábbi műfaj (hírműsor és szolgáltatató magazin) megtartása mellett.

Új elem a pályázó webes jelenlétének, szolgáltatásainak értékelési szempontként való rögzítése (erre a bírálóbizottság is tett javaslatot).

2.2. a) Háromszakos nyílt beadású háromfordulós pályázati eljárás a 2012. évi ismeretterjesztő filmek, dokumentumfilmek és animációs filmek gyártásának támogatására (3 filmes pályázat) (KOLLÁNYIÁGOSTON2012; EMBERJUDIT2012; MACSKÁSSYGYULA2012).

Az alap a bírálóbizottsági tagok, a határon túli pályázók véleménye, valamint a Médiatanáccsal folytatott konzultációk alapján átdolgozta és javította a 2012. évben meghirdetett 3 filmes, azaz ismeretterjesztő filmek, dokumentumfilmek és animációs filmek készítésének támogatására vonatkozó pályázati felhívások és pályázatási eljárási rend alapvetéseit, specifikációit, valamint az ezekkel kapcsolatos munkaszervezési változtatásokat.

A Médiatanács a 2011-ben meghirdetett 3 filmes, ún. szakaszos zárt beadású pályázati eljárásokat 2012-ben már úgy hirdette meg, hogy *három forduló* eljárási időpontjai kerültek rögzítésre, így teremtve meg a folyamatos pályázati és indulási lehetőséget azzal, hogy az ellenőrzési szakasz tapasztalatai még nem állnak rendelkezésünkre.

Az alábbi felsorolás a legfontosabb újításokat, változásokat, illetve módosításokat veszi számba, melyek a felhívásokban, illetve a kapcsolódó dokumentumokban átvezetésre kerültek:

1. Az egyes pályázati felhívások az áttekinthetőség és tervezhetőség miatt tartalmazzák a három forduló 2012. évre vonatkozó időbeli ütemezését.
2. A pályázói kör esetében rögzítésre került, hogy színopszist is már csak nyilvántartásba vett filmelőállító nyújthat be, kivételt képeznek ezalól a határon túli pályázók. Egy pályázó fordulónként legfeljebb 3 színopszist nyújthat be.

3. A határon túli pályázóknak legkésőbb a pályázat benyújtásáig (a kérelemben megjelölve) kell választaniuk, hogy önállóan vagy pénzügyi lebonylító bevonásával pályáznak.
4. A határon túli pályázó többféle megoldás közül választhat, hogy saját országa joga szerinti, a bejegyzését vagy a létesítést igazoló dokumentumának fordítását milyen formában nyújtja be (törlésre került az OFFI-féle fordítás).
5. A korábbi eljárásokhoz képest a második és harmadik szakasz felcserélődik, és a konzultáció megelőzi a pályázat beadását, azaz: a bizottság a beérkező szinopszisek közül kiválasztja azokat, melyeket alkalmasnak tart a további eljárásban való részvételre, s ezen pályázatok benyújtóit először behívja konzultációra, amelyen így mód és lehetőség van szakmai és tartalmi szempontok, valamint a költségvetés esetleges változtatásának, módosításának megbeszélésére is.
6. A konzultációt követően készítik el a pályázók a végleges pályázati dokumentációt, melyet a harmadik szakaszban nyújtanak be.
7. A határon túli pályázók esetében – figyelemmel a távolságra és az időre – most először a pályázat elektronikus beadásának lehetőségét és az ezzel kapcsolatos eljárást rögzíti a felhívás.
8. Az archiválási kötelezettség teljesítésének igazolása (MaNDA) a szerződéskötéskor szükséges.
9. A szerződéskötéskor nem kell a közvetett támogatás igénybevételére jogosító határozatot benyújtani.

A három pályázati felhívás az eljárás első és második fordulójában az alábbi *tematikákat és preferenciákat* (melyek a pályázó többletfeladat-vállalásán alapulnak) tartalmazza:

1. előnyben részesülnek az értékelés során

- a) valamennyi eljárásban a korábbi hasonló támogatási cél megvalósítására vonatkozó, a Médiatanács által kiírt eljárás(ok)ban, illetve forduló(k)ban a bizottság ajánlásában is rögzítettek szerint értékesnek, támogathatóknak tartott szinopszisek/pályázatok,
- b) **történelmi megközelítésben** a vidéki Magyarország témakörébe sorolható pályázatok a dokumentumfilmek és az ismeretterjesztő filmek esetében;
- c) az animációs filmek esetében pedig a gyermekeknek és az **ifjúságnak szóló mondák és legendák, továbbá a kortárs művészet bemutatása;**

2. további előnyt jelent, ha a pályázó

- a) elkészíti a filmalkotás angol feliratos fesztiválszereplésre alkalmas kópiáját is;
- b) vállalja, hogy a filmalkotást valamely lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató részére, illetve közművelődési, közoktatási tartalmat közvetítő online tartalomszolgáltató részére is átadja azzal, hogy a

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

filmalkotás közzétételére csak az 1.1.2. pont szerinti első bemutatást követően kerülhet sor;

- c) valamely magyarországi audiovizuális helyi, illetve közösségi médiaszolgáltatótól mint második bemutató médiaszolgáltatótól is benyújt bemutatási szándéknyilatkozatot.

A 3 filmes pályázati felhívásokban a 3. fordulóban módosultak az értékelési preferenciák. A Médiatanács 1963/2012. (XI. 14.) számú határozatával – a pályázatokat értékelő bizottságok elnökének javaslata alapján – a felhívások 1.3.7. pontjában rögzített értékelési preferenciákat a harmadik fordulóban az alábbiak szerint módosította:

» **az EMBERJUDIT2012 pályázati eljárás 3. fordulójában**

Az értékelés során a bizottság...

- b) a vidéki Magyarország, a mezőgazdaság múltja és jelene, általában a földművelés és állattartás körében élők sorsának témakörébe sorolható pályázatokat, valamint
 - c) a magyar fiatalok problémáit, lehetőségeit, kilátásait bemutató pályázatokat, továbbá
 - d) Magyarország, valamint a Kárpát-medence 20. századtól napjainkig terjedő történelmét feldolgozó és bemutató pályázatokat
- részesíti előnyben.

» **a KOLLÁNYIÁGOSTON2012 pályázati eljárás 3. fordulójában**

Az értékelés során a bizottság...

- b) a Kárpát-medence természeti jelenségeit, természeti értékeit bemutató pályázatokat
- részesíti előnyben.

» **a MACSKÁSSYGYULA2012 pályázati eljárás 3. fordulójában**

Az értékelés során a bizottság...

- b) a mesék és legendák, továbbá
 - c) a kortárs törekvések körében készült pályázatokat
- részesíti előnyben.

A 3 filmes eljárások 3 fordulójában beérkezett szinopszisok adatait az alábbi **1–3. táblázat** tartalmazza:

1. táblázat: 2012/I. forduló

A pályázati eljárások elnevezése	A beérkezett színopsziszok száma	A Médiatanácstól igényelni kívánt támogatás (forint)
EMBERJUDIT2012 dokumentum	166	1 325 497 360
KOLLÁNYIÁGOSTON2012 ismeret	137	1 092 628 984
MACSKÁSSYGYULA2012 animáció	27	236 749 640
Összesen:	330	2 654 875 984

2. táblázat: 2012/II. forduló

A pályázati eljárások elnevezése	A beérkezett színopsziszok száma	A Médiatanácstól igényelni kívánt támogatás (forint)
EMBERJUDIT2012 dokumentum	136	972 836 870
KOLLÁNYIÁGOSTON2012 ismeret	106	799 823 804
MACSKÁSSYGYULA2012 animáció	21	153 337 000
Összesen:	263	1 925 997 674

3. táblázat: 2012/III. forduló

A pályázati eljárások elnevezése	A beérkezett színopsziszok száma	A Médiatanácstól igényelni kívánt támogatás (forint)
EMBERJUDIT2012 dokumentum	131	1 029 509 210
KOLLÁNYIÁGOSTON2012 ismeret	108	762 399 404
MACSKÁSSYGYULA2012 animáció	20	229 235 600
Összesen:	259	2 021 144 214

I.
II.
III.
IV.
V.
VI.
VII.
VIII.
IX.
X.
XI.
M

2.2. b)

• **Televíziófilm-forgatókönyv és televíziófilmterv-fejlesztés támogatása (TVFILM-TERV2012–EGRILAJOS2012)**

Az alap eddigi pályáztatási praxisában hasonló tematikájú pályázati eljárás még nem volt.

A pályázati felhívás, valamint a pályázati eljárás legfontosabb sarokpontjai a következők:

A támogatási cél

Figyelemmel arra, hogy a Nemzeti Filmalap az *egész estés* fikciós alkotások létrejöttét hivatott támogatni, az alapra hárul az Mttv. alapján meghatározott feladatok mellett a *nem egész estés* műfajokban – kifejezetten a közszolgálati televíziók műsorstruktúrájába illeszthető módon – a fikciós filmalkotások készítésének támogatása is, elsősorban a közszolgálati csatornákon megjelenő klasszikus televíziófilm és tévéfilmsorozat, ide nem értve a szappanopera, életképsorozat és széria műfaját.

A fenti két támogatási célnak mint alkotói, gyártási szakasznak a pályázati rendszerbe való beemelésével válik teljessé a televíziós filmalkotások létrehozásának támogatása a megvalósítás teljes folyamatában.

A forrás

Az Mttv. 137. § (1) bekezdése szerint meghatározott feladatok alapján a felhívásban rögzíteni kell, hogy valamennyi támogatott és elkészült forgatókönyvvel, valamint filmtervvel a támogatottnak indulnia kell a Médiatek által közzétett televíziós filmek mint közszolgálati célú műsorszámok gyártásának támogatására meghirdetendő pályázati eljárásában.

A pályázók köre

Forgatókönyvírás esetén

- a) a mozgóképszakmai hatóság által az Mktv. 28. §-ának (1) bekezdése szerint nyilvántartásba vett regisztrált filmelőállító, vagy
- b) magánszemély regisztrált filmelőállítóval mint pénzügyi lebonyolítóval együttesen nyújthat be pályázatot.

Filmtervfejlesztés esetén csak regisztrált filmelőállító nyújthat be pályázati kérelmet.

• **Televíziófilmek és televíziófilm-sorozatok gyártásának támogatása (TVFILM2012–FEHÉRGYÖRGY2012)**

Az előző pontban jelzett eljárás egyértelműen rögzítette, hogy lesz folytatás, egy következő lépcső: a televíziófilmek gyártását támogató eljárás. Ennek megfelelően a felhívásban is szerepelt, hogy a kedvezményezetteknek kötelező indulniuk a soron következő televíziófilmek gyártására vonatkozó eljárásban.

2.2. c) Kisjátékfilmek és kísérleti filmek gyártása (HUSZÁRIKZOLTÁN2012)

A filmtámogatási rendszerben hosszú idő óta először jelenik meg e műfajok támogatását célzó pályázati felhívás, a Médiatanács és az alap pályázati gyakorlatában pedig első ízben.

Az eljárás lebonyolítása az ún. 3 filmes eljárások gyakorlatát követte, azaz háromszakaszos nyílt beadású. Ugyanakkor az eddigi pályázati gyakorlatot tekintve *újdonosság* a felhívásban, hogy a támogatott filmalkotással, annak elkészültét követő 18 hónapon belül a támogatottnak érvényesen kell neveznie valamely külföldi vagy hazai filmfesztiválra (természetesen a költségtervben a fesztiválkópia készítésének költsége feltüntethető).

Az elkészült filmalkotást bemutató médiaszolgáltatók köre bővebb, mint más filmes eljárásokban: az országos médiaszolgáltatók mellett a körzeti médiaszolgáltatókkal is lehetett felhasználási szerződést kötni. Határon túli pályázók ugyancsak indulhattak ezen eljárásban.

2.2. d) Magyarországon vagy Európában bekövetkezett/bekövetkező, ugyanakkor magyar vonatkozású események azonnali, helyszíni rögzítésének utófinanszírozás formájában történő támogatása (ADHOC2012)

Erre az eljárásra mindössze egyetlen pályázat érkezett, melyet a bizottság nem javasolt támogatásra, ezért a Médiatanács 2012. decemberi utolsó ülésén arról döntött, hogy az eljárásban meghatározott 20 millió forintos keretösszeg kerüljön átcsoportosításra egy új pályázati eljárásra, mely eljárásban mind elő-, mind utófinanszírozásos formájú támogatás igénybevételére nyílik lehetőség (ESCHERKÁROLY2013).

2.3. Lekérhető (online) közszolgálati műsorszámok mint médiatartalmak gyártásának és közzétételének támogatása (NEUMANNJÁNOS2012)

Egy teljesen új műfaj, támogatási cél és teljesen új bemutatói/médiaszolgáltatói kör jelent meg ebben a felhívásban.

Az online médiatartalom fogalmához, jellegéhez és megjelenéséhez a lekérhető médiaszolgáltatói műsorkínálatban való közzététel illik. Ugyanakkor ezen eljárásban fontos volt rögzíteni, hogy az Mttv. 137. § (1) bekezdésében rögzített támogatási célok közt a közszolgálati célú műsorszám szerepel, így a médiaszolgáltatóban való bemutatás, illetve közzététel szerves része a támogathatóságnak. A „műsorszám” fogalmát ugyanis a lekérhető médiaszolgáltatások tekintetében is a lineáris médiaszolgáltatások esetében alkalmazott fogalomnak megfelelően értelmezi. Eszerint a „műsorszám” akkor jön létre, ha egy adott tartalmat egy médiaszolgáltató adásba szerkeszt és közzétesz. A felhívás emellett még azt is rögzíti, hogy az elkészült támogatott műsortartalom elérhetőségét, hozzáférhetőségét egy évig a műsorkínálatban biztosítani kell.

4. táblázat: 2012-ben meghirdetett pályázati eljárások

Sor-szám	Kíírás	A pályázat megnevezése/a támogatás célja	Meghirdetett keretösszeg (forint)
			Keretösszeg-változás
2011-ben elfogadott, a 2012. évre vonatkozó pályázati eljárások			
1.	1406/2011. (X. 19.)	Közösségi lineáris médiaszolgáltatók 2012. évi fenntartási és üzemeltetési költségeinek támogatása (REZSI2012)	350 000 000
			+45 000 000
2012-ben meghirdetett pályázati eljárások			
2.	261/2012. (II. 15.)	A Magyarországon vagy Európában bekövetkezett/bekövetkező, ugyanakkor magyar vonatkozású események azonnali, helyszíni rögzítésének utófinanszírozás formájában történő támogatása (ADHOC2012)	20 000 000
			–
3.	326/2012. (II. 22.)	A helyi vagy körzeti vételkörzetre kiterjedő rádiós médiaszolgáltatói jogosultsággal rendelkező médiaszolgáltatók hírműsora, szolgáltató magazinja, illetve tematikus magazinja készítésének támogatása (RADIOALLANDO2012)	270 000 000
			–
4.	389/2012. (II. 29.)	Televíziófilmek és televíziófilm-sorozatok gyártásának támogatása (TVFILM2012– FEHÉRGYÖRGY2012)	600 000 000
			-150 000 000
5.	431/2012. (III. 7.)	A helyi vagy körzeti lineáris audiovizuális médiaszolgáltatói jogosultsággal rendelkező médiaszolgáltatók hírműsora és kulturális magazinja, valamint közéleti magazinja készítésének támogatása (TVALLANDO2012)	420 000 000
			–

Sor- szám	Kírás	A pályázat megnevezése/a támogatás célja	Meghirdetett keretösszeg (forint)
			Keretösszeg- változás
6.	467/2012. (III. 12.)	Televíziófilm-forgatókönyv és televíziófilm- terv-fejlesztés támogatása (TVFILMTERV2012– EGRILAJOS2012)	20 000 000
			+680 000
7.	825/2012. (V. 9.)	Háromszakasos nyílt beadású háromfordulós pályázati eljárás ismeretterjesztő filmek támoga- tására (KOLLÁNYIÁGOSTON2012)	225 000 000
			+18 680 000
8.	826/2012. (V. 9.)	Háromszakasos nyílt beadású háromfordulós pályázati eljárás dokumentumfilmek gyártásának támogatására (EMBERJUDIT2012)	300 000 000
			+24 442 800
9.	827/2012. (V. 9.)	Háromszakasos nyílt beadású háromfordulós pályázati eljárás animációs filmek gyártásának támogatására (MACSKÁSSYGULA2012)	120 000 000
			–
10.	1154/2012. (VI. 27.)	Magyarországi lineáris közösségi médiaszolgáltatói jogosultsággal rendelkező médiaszolgáltatók folyamatos médiaszolgáltatásának biztosításával összefüggő műszaki fejlesztések 2012. évi támo- gatása (KMUSZ2012)	100 000 000
			–
11.	1155/2012. (VI. 27.)	Háromszakasos pályázati eljárás kisléptékű és kísérleti filmek gyártásának támogatására (HUSZÁRIKOLTÁN2012)	60 000 000
			+31 220 000
12.	1156/2012. (VI. 27.)	Pályázati eljárás lekérhető (online) közszolgálati műsorszámok mint médiatartalmak gyártásának és közzétételének támogatására (NEUMANNJÁNOS2012)	20 000 000
			+910 000
2012-ben elfogadott, a 2013. évre vonatkozó pályázati eljárások			
13.	1964/2012. (XI. 14.)	Közösségi médiaszolgáltatói jogosultsággal rendelkező médiaszolgáltatók médiaszolgáltatói folyamatos fenntartásához szükséges működési és üzemeltetési költségeinek támoga- tása (REZSI2013)	400 000 000
			–
14.	2220/2012. (XII. 19.)	Magyar vonatkozású események azonnali, helyszíni forgatási munkálatainak támogatása (ESCHERKÁROLY2013)	20 000 000
			–

I.
II.
III.
IV.
V.
VI.
VII.
VIII.
IX.
X.
XI.
M

3. A Magyar Média Mecenatúra program keretében nyújtott támogatások

1. A Médiatanács az 1406/2011. (X. 19.) számú határozatával pályázati felhívást bocsátott ki az Mttv. 137. §-ának (1) bekezdése, illetve az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. és 88. cikkelyének a csekély összegű (de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2006. december 15-i 1998/2006/EK bizottsági rendelet (HL L 379/5. 2006. 12. 28.) 2. cikkelye alapján közösségi lineáris médiaszolgáltatók 2012. évi fenntartási és üzemeltetési költségeinek vissza nem térítendő támogatására, havonta folyósítandó előfinanszírozás formájában (REZSI2012).

A pályázati eljárás célja a közösségi médiaszolgáltatói jogosultsággal rendelkező magyarországi lineáris médiaszolgáltatók folyamatos tevékenységének havi támogatása a 2012. január 1-je és 2012. december 31-e közötti, a pályázó elfogadott pályázati kérelme szerinti támogatott időszak médiaszolgáltatóval kapcsolatos már meglévő jogcímen felmerülő fenntartási és üzemeltetési költségeihez való hozzájárulás.

A pályázati eljárásban legfeljebb **350 millió forint** keretösszeg áll a pályázók rendelkezésére. A lineáris audiovizuális médiaszolgáltatók (televíziók) számára 200 millió forint, a lineáris rádiós médiaszolgáltatók számára 150 millió forint áll rendelkezésre.

Az egy pályázó által médiaszolgáltatói jogosultságonként elnyerhető maximális támogatás összege lineáris audiovizuális médiaszolgáltatók esetében havonta 700 ezer forint; lineáris rádiós médiaszolgáltatók esetében havonta 600 ezer forint; kisközösségeknek minősülő lineáris médiaszolgáltatók esetében havonta 400 ezer forint.

Az eljárás során a támogatott ráfordítási arány az alábbiak szerint alakul:

- a) a pályázat benyújtását megelőző három pénzügyi évben (2009–2010–2011) az alapon keresztül rezsitámogatásban részesített médiaszolgáltató legfeljebb 50% támogatott ráfordítási aránnyal számolhat;
- b) az előző pontba nem tartozó médiaszolgáltató legfeljebb 67% támogatott ráfordítási aránnyal számolhat.

A hétfordulós eljárásban beérkezett pályázati kérelmek összes igényelt támogatása: 554 472 849 forint (**5. táblázat**).

5. táblázat

A kiírástól 2012. december 31-éig összesített adatok		Támogatott	Megítélt támogatás (forint)
Beérkezett pályázati kérelmek		118	
	Elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	40	
	Nyertessé nyilvánított	78	393 894 152
	Szerződést nem kötött	–	
	Szerződést kötött	78	393 894 152

2. A Médiatanács a 261/2012. (II. 15.) számú határozatával az Mttv. 136. §-ának (1) és 137. §-ának (1) bekezdése alapján nyílt beadású pályázati eljárást hirdetett meg váratlanul bekövetkező magyarországi vagy magyar vonatkozású európai események azonnali, helyszíni forgatási munkálatainak utólagos – vissza nem térítendő – támogatására (ADHOC2012).

A pályázati eljárás célja olyan, a pályázati felhívás kibocsátását követően Magyarországon vagy Európában bekövetkezett/bekövetkező, ugyanakkor magyar vonatkozású események azonnali, helyszíni rögzítése, melyek váratlanul, gyorsan és előre nem kiszámíthatóan, illetve tervezhetően következtek be, azonban a helyszínen történő forgatás, az események rögzítése történelmi, kulturális, illetve társadalompolitikai okokból kiemelkedően fontos. (Ilyen eseménynek tekinthető például: a vörösiszap-katasztrófa, a tiszai ciánszennyezés, a bükkábrányi fosszilis erdőrézlet felfedezése, a 2006-os augusztus 20-ai vihar, a 2004-es szélvihar a Magas-Tátrában stb.)

A kiíró célja továbbá, hogy az ezen események forgatási költségeinek utólagos támogatásával biztosítsa, hogy az elkészült és rendelkezésre álló forgatási nyersanyag felhasználásával kulturális értéket hordozó dokumentumfilmek vagy ismeretterjesztő filmek készüljenek. Ennek érdekében a támogatottnak vállalnia kell, hogy az eljárásban támogatásban részesített forgatási nyersanyaggal pályázik az alap soron következő dokumentumfilmek vagy ismeretterjesztő filmek gyártásának támogatására meghirdetett pályázati eljárásban. Amennyiben pályázati kérelmet a soron következő eljárásra nem nyújt be, úgy a Médiatanács eláll a pályázati eljárásban létrejött támogatási szerződéstől, és a támogatott köteles a folyósított támogatást annak 50%-ával növelt összegben visszafizetni.

A nyertes pályázók részére a Médiatanács legfeljebb **20 millió forintot** ítél meg. A támogatást a Médiatanács a pályázati kérelem költségösszesítőjében rögzített forgatási költség arányában ítéli meg úgy, hogy az ne haladja meg sem annak 80 százalékát, sem az 1 millió forintot.

Az eljárásra egyetlen pályázat érkezett 873 900 forint igényvel, melyet a bizottság nem támogatott. A Médiatek 2220/2012. (XII. 19.) számú határozatával az ADHOC2012 pályázati eljárást **eredménytelenség miatt lezárta**, ezzel egyidejűleg az ezen eljárásban elküldött 20 millió forintos keretösszeget átcsoportosította az ESCHERKÁROLY2013 pályázati eljárásra.

3. A Médiatek a 326/2012. (II. 22.) számú határozatával az Mttv. 137. §-ának (1) bekezdése alapján pályázati eljárást hirdetett meg magyarországi helyi vagy körzeti médiaszolgáltatási jogosultsággal rendelkező rádiós médiaszolgáltatók számára rádiós hírműsor, közérdekű szolgáltató magazin, illetve tematikus magazin készítésének vissza nem térítendő támogatására, ütemezett elő- és utófinanszírozás formájában (RADIOALLANDO2012).

A pályázati eljárás célja négy negyedéven keresztül minden hét azonos napjain, azonos időpontban rendszeresen jelentkező közszolgálati rádiós műsorszám egy, a pályázó által választott adása készítésének támogatása.

Az eljárásban a támogatott időszakokhoz kapcsolódóan négy beadási forduló van.

A nyertes állandó műsorok támogatására a Médiatek fordulónként legfeljebb 675 millió forint támogatást, a négy fordulóra mindösszesen **270 millió forint** támogatást ítél meg. Az egy pályázó által egy állandó műsorra adásonként elnyerhető maximális támogatás: a) hírműsor esetén 9000 forint; b) szolgáltató magazin esetén 45 000 forint; c) tematikus magazin esetén 45 000 forint. A Médiatek egy állandó műsort tervezett összköltségének legfeljebb 67 százalékával támogat.

A négyfordulós eljárás eddigi 3 fordulójában igényelt támogatás: 559 375 894 forint **(6. táblázat)**.

6. táblázat

A kiírástól 2012. december 31-éig összesített adatok		Támogatott	Megítélt támogatás (forint)
Beérkezett pályázati kérelmek		200	
	Elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	125	
Nyertessé nyilvánított		75	204 128 449
	Szerződést nem kötött	1	
	Szerződést kötött	74	201 128 449

4. A Médiatanács a 389/2012. (II. 29.) számú határozatával az Mttv. 137. §-ának (1) bekezdése alapján pályázati eljárást hirdetett meg televíziófilmek és televíziófilm-sorozatok gyártásának vissza nem térítendő támogatására, ütemezett elő- és utófinanszírozás formájában (TVFILM2012–FEHÉRGYÖRGY2012).

A pályázati eljárásban nem egész estés televíziófilmek és epizódonként legalább 26, de legfeljebb 52 perc hosszúságú televíziófilm-sorozatok kaphatnak támogatást.

A nyertes televíziófilmek támogatására a Médiatanács legfeljebb **600 millió forintot** ítél meg. A támogatást pályázatonként a pályázati kérelemben rögzített tervezett összköltség arányában ítéli meg a Médiatanács úgy, hogy az ne haladja meg a tervezett összköltség 80 százalékát (támogatott ráfordítási arány), amennyiben nincs egyéb igazoltan rendelkezésre álló külső hozzájárulás, továbbá a 120 millió forintot.

(A TVFILMTERV2011 pályázati eljárás keretében a Médiatanács által kedvezményezetté nyilvánítt 14 pályázó közül 12 pályázó nyújtott be a TVFILM2012 pályázati eljárásra pályázatot.)

Az eljárásban igényelt összes támogatás: 1 666 938 800 forint (**7. táblázat**).

7. táblázat

A kiírástól 2012. december 31-éig összesített adatok		Támogatott	Megítélt támogatás (forint)
Beérkezett pályázati kérelmek		23	
	Elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	17	
Nyertessé nyilvánított		6	441 156 800
	Szerződést nem kötött	–	
	Szerződést kötött	6	441 156 800

5. A Médiatanács a 431/2012. (III. 7.) számú határozatával az Mttv.) 137. §-ának (1) bekezdése alapján pályázati eljárást hirdetett meg magyarországi helyi vagy körzeti médiaszolgáltatói jogosultsággal rendelkező lineáris audiovizuális (televíziós) médiaszolgáltatók számára televíziós közéleti magazin, illetve televíziós hírműsor és kulturális magazin készítésének vissza nem térítendő támogatására, ütemezett elő- és utófinanszírozás formájában (TVALLANDO2012).

A pályázati eljárás célja: négy negyedéven keresztül minden hét azonos napjain, azonos időpontban rendszeresen jelentkező közszolgálati televíziós műsorszám egy, a pályázó által választott adása készítésének támogatása.

Az eljárásban a támogatott időszakokhoz kapcsolódóan négy beadási forduló van.

A nyertes állandó műsorok támogatására a Médiatanács fordulónként legfeljebb 105 millió forint támogatást, a négy fordulóra mindösszesen **420 millió forint** támogatást ítél meg.

Az egy pályázó által egy állandó műsorra adásonként elnyerhető maximális támogatás: a) közéleti magazin esetén 60 000 forint; b) hírműsor esetén 40 000 forint; c) kulturális magazin esetén 40 000 forint. A Médiatanács egy állandó műsort tervezett összköltségének legfeljebb 67 százalékaival támogat.

A négyfordulós eljárás eddigi 3 fordulójában igényelt támogatás: 739 661 296 forint (**8. táblázat**).

8. táblázat

A kiírástól 2012. december 31-éig összesített adatok		Támogatott	Megítélt támogatás (forint)
Beérkezett pályázati kérelmek		152	
	Elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	86	
Nyertessé nyilvánított		66	314 405 700
	Szerződést nem kötött	2	
	Szerződést kötött	64	294 148 245

6. A Médiatanács a 467/2012. (III. 12.) számú határozatával az Mttv. 136. §-ának (1) és 137. §-ának (1) bekezdése alapján nyílt beadású pályázati eljárást hirdetett meg televíziófilm-forgatókönyvírás és televíziófilmterv-fejlesztés vissza nem térítendő támogatására (TVFILMTERV2012–EGRILAJOS2012)

A pályázati eljárás célja elsőként a magyarországi közszolgálati médiaszolgáltatásban sugárzásra kerülő és a Médiatanács által támogatandó televíziófilmek és filmsorozatok gyártásának szakmai előkészítése. A kiíró célja továbbá, hogy az Mttv.-ben, illetve a Közszolgálati Kódexben rögzített közszolgálati elvek és normák alapján – a közszolgálati műsorszámok gyártásának támogatása érdekében – értékes televíziófilm-forgatókönyvek és televíziófilm-tervek készüljenek úgy, hogy azok biztos alapot nyújtsanak a televíziófilmek és televíziófilm-sorozatok gyártásának.

A kedvezményezett a támogatási szerződésben köteles vállalni, hogy a támogatás révén megvalósított könyvvel/tervvel pályázik az alap időben soron következő televíziófilmek és filmsorozatok gyártásának támogatására meghirdetett pályázati eljárásában.

A pályázati eljárásban nem egész estés, legfeljebb 70 perc hosszúságú televíziófilmek, valamint legfeljebb 3 epizódból álló és epizódonként minimum 26, maximum 52 perc hosszúságú televíziófilm-sorozatok forgatókönyveinek megírására, illetve televíziófilmek és filmsorozatok filmterveinek fejlesztésére lehet pályázatot benyújtani az alábbi témákban, műfajokban:

1. gyermek- és ifjúsági könyv/terv; 2. magyar irodalmi művek feldolgozása/adaptációja a klasszikustól a kortársig; 3. történelmi témájú könyv/terv.

A nyertes könyvek/tervek támogatására a Médiatanács legfeljebb összesen **20 millió forintot** ítél meg. A maximálisan igényelhető támogatás összege

1. televíziófilm és filmsorozat forgatókönyvírása esetében 1 millió forint;
2. televíziófilm és filmsorozat tervfejlesztése esetében 2,5 millió forint.

Az eljárásban az igényelt támogatás: 57 110 000 forint (**9. táblázat**).

9. táblázat

A kiírástól 2012. december 31-éig összesített adatok		Támogatott	Megítélt támogatás (forint)
Beérkezett pályázati kérelmek		36	
	Elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	23	
Nyertessé nyilvánított		13	20 680 000
	Szerződést nem kötött	–	
	Szerződést kötött	13	20 680 000

7. A Médiatanács a 825/2012. (V. 9.) számú határozatával az Mttv. 137. §-ának (1) bekezdése alapján háromszakaszos nyílt beadású háromfordulós pályázati eljárást hirdetett meg ismeretterjesztő filmek gyártásának vissza nem térítendő támogatására, ütemezett elő- és utófinanszírozás formájában (KOLLÁNYIÁGOSTON2012).

Az eljárásban 13, 26 vagy 52 perc hosszúságú ismeretterjesztő filmek – természetfilmek, illetve kulturális, történelmi, művészettörténeti és tudományos témájú filmalkotások –, valamint legfeljebb 3 részes ismeretterjesztő filmsorozatok kaphatnak támogatást.

Az értékelés során a bizottság előnyben részesíti:

- a) korábbi hasonló támogatási cél megvalósítására vonatkozó, a Médiatanács által kiírt eljárás(ok)ban, illetve fordulók(k)ban a bizottság ajánlásában is rögzítettek szerint értékesnek, támogathatóknak tartott szinopsziseket/pályázatokat, valamint

- b) a vidéki Magyarország témakörébe sorolható, beleértve a magyar kultúrtáját, természeti környezetet és a mezőgazdasággal összefüggő ipart és tudományokat, valamint azok történelmét bemutató pályázatokat.

Az eljárás három egymásra épülő szakaszból áll.

A nyertes filmalkotások támogatására összesen **225 millió forint** áll rendelkezésre. A Médiatanács fordulónként legfeljebb 75 millió forint támogatást ítél meg. A támogatást a Médiatanács a pályázatban rögzített tervezett összköltség arányában ítéli meg úgy, hogy az ne haladja meg a tervezett összköltség 80 százalékát, amennyiben nincs egyébként igazoltan rendelkezésre álló külső hozzájárulás, továbbá önálló ismeretterjesztő film esetében a legfeljebb 10 millió forintot; két- vagy háromrészes ismeretterjesztő filmsorozat esetében pedig epizódonként a legfeljebb 5 millió forintot.

Az eljárás 2. fordulója után az összes támogatási igény: 326 335 000 forint (**10. táblázat**).

10. táblázat

A kiírástól 2012. december 31-éig összesített adatok		Támogatott	Megítélt támogatás (forint)
Beérkezett pályázati kérelmek		41	
	Elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	19	
Nyertessé nyilvánított		22	168 175 000
	Szerződést nem kötött	10	
	Szerződést kötött	12	93 680 000

8. A Médiatanács a 826/2012. (V. 9.) számú határozatával az Mttv. 137. §-ának (1) bekezdése alapján háromszakaszos nyílt beadású háromfordulós pályázati eljárást hirdetett meg dokumentumfilmek gyártásának vissza nem térítendő támogatására, ütemezett elő- és utófinanszírozás formájában (EMBERJUDIT2012).

Az eljárásban 13, 26 vagy 52 perc hosszúságú dokumentumfilmek, valamint legfeljebb 3 részes dokumentumfilm-sorozatok kaphatnak támogatást.

Az értékelés során a bizottság előnyben részesíti:

- a) korábbi hasonló támogatási cél megvalósítására vonatkozó, a Médiatanács által kiírt eljárás(ok)ban, illetve forduló(k)ban a bizottság ajánlásában is rögzítettek szerint értékesnek, támogathatóknak tartott szinopszisokat/pályázatokat,

- b) a vidéki Magyarország, a mezőgazdaság múltja és jelene, általában a földművelés és állattartás körében élők sorsának témakörébe sorolható pályázatokat, valamint
- c) a történelmi dokumentumfilmeket.

Az eljárás három egymásra épülő szakaszból áll.

A nyertes filmalkotások támogatására összesen **300 millió forint** áll rendelkezésre. A Médiatanács fordulónként legfeljebb 100 millió forint támogatást ítél meg. A támogatást a Médiatanács a pályázatban rögzített tervezett összköltség arányában ítéli meg úgy, hogy az ne haladja meg a tervezett összköltség 80 százalékát, amennyiben nincs egyéb igazoltan rendelkezésre álló külső hozzájárulás, továbbá önálló dokumentumfilm esetében a legfeljebb 10 millió forintot; két- vagy háromrésztes dokumentumfilm-sorozat esetében pedig epizódonként a legfeljebb 5 millió forintot.

A pályázati eljárás második fordulója után az igényelt támogatás 343 443 120 forint (**11. táblázat**).

11. táblázat

A kiírástól 2012. december 31-éig összesített adatok		Támogatott	Megítélt támogatás (forint)
Beérkezett pályázati kérelmek		46	
	Elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	17	
Nyertessé nyilvánított		29	224 442 800
	Szerződést nem kötött	16	
	Szerződést kötött	13	114 990 000

9. A Médiatanács a 827/2012. (V. 9.) számú határozatával az Mttv. 137. §-ának (1) bekezdése alapján háromszakaszos nyílt beadású háromfordulós pályázati eljárást hirdetett meg animációs filmek gyártásának vissza nem térítendő támogatására, ütemezett elő- és utófinanszírozás formájában (MACSKÁSSYGYULA2012).

Az eljárásban a legfeljebb 26 perc hosszúságú animációs filmek vagy epizódonként maximum 7 perc hosszúságú animációs filmsorozatok kaphatnak támogatást.

Az értékelés során a bizottság előnyben részesíti:

- a) korábbi hasonló támogatási cél megvalósítására vonatkozó, a Médiatanács által kiírt eljárás(ok)ban, illetve forduló(k)ban a bizottság ajánlásában is rögzítettek szerint értékesnek, támogathatóknak tartott szinopsziseket/pályázatokat, valamint

- b) a gyermekeknek és az ifjúságnak szóló mondák és legendák, továbbá
- c) a mese tematikájú pályázatokat.

Az eljárás három egymásra épülő szakaszból áll.

A nyertes filmalkotások támogatására összesen **120 millió forint** áll rendelkezésre. A Médiatekfordulónként legfeljebb 40 millió forint támogatást ítél meg.

A támogatást a Médiatekfordulónként rögzített tervezett összköltség arányában ítéli meg úgy, hogy az ne haladja meg a tervezett összköltség 80 százalékát, amennyiben nincs egyéb igazoltan rendelkezésre álló külső hozzájárulás, valamint a legfeljebb 15 millió forintot.

A pályázati eljárás második fordulója után az igényelt támogatás 102 680 000 forint (**12. táblázat**).

12. táblázat

A kiírástól 2012. december 31-éig összesített adatok		Támogatott	Megítélt támogatás (forint)
Beérkezett pályázati kérelmek		15	
	Elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	4	
Nyertessé nyilvánított		11	77 920 000
	Szerződést nem kötött	6	
	Szerződést kötött	5	37 220 000

10. A Médiatekfordulónként az 1154/2012. (VI. 27.) számú határozatával az Mttv. 137. §-ának (1) bekezdése, illetve az Európai Közösséget létrehozó szerződés 87. és 88. cikkelyének a csekély összegű (de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2006. december 15-ei 1998/2006/EK bizottsági rendelet (HL L 379/5. 2006. 12. 28.) 2. cikke alapján nyílt beadású pályázati eljárást hirdetett meg magyarországi lineáris közösségi médiaszolgáltatási jogosultsággal rendelkező médiaszolgáltatók folyamatos médiaszolgáltatásának biztosításával összefüggő műszaki fejlesztések 2012. évi vissza nem térítendő támogatására, elő- és utófinanszírozás formájában (KMUSZ2012).

A pályázati eljárás célja a magyarországi lineáris közösségi médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatók folyamatos, a törvényi kötelezettségekhez illeszkedő, a médiaszolgáltatás műszaki szempontokból is színvonalas, megbízható működését biztosító

műszaki fejlesztés, illetve ahhoz szervesen igazodó stúdiótechnikai háttér kialakításának támogatása.

Az eljárásban előnyben részesül az a pályázó, aki

- a műszaki fejlesztést az Mttv. 66. §-ában rögzített, a médiaszolgáltató minősítésével kapcsolatos követelmények magasabb szintű, még teljesebb körű biztosítása érdekében igényli;
- sem a 2010., sem a 2011. évi hasonló tartalmú pályázati eljárásban nem részesült támogatásban.

A Médiatanács a nyertes pályázatok támogatására legfeljebb **100 millió** forintot ítél meg. A támogatást a Médiatanács a pályázati kérelemben rögzített tervezett összköltség arányában ítéli meg úgy, hogy az ne haladja meg sem annak 75 százalékát, sem a) közösségi rádiós médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatók esetében a 3 millió forintot, b) közösségi audiovizuális médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatók esetében az 5 millió forintot, c) kisközösségi médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatók esetében az 1 millió forintot.

Az eljárás lezárult öt fordulójában az igényelt támogatás 131 102 294 forint **(13. táblázat)**.

13. táblázat

A kiírástól 2012. december 31-éig összesített adatok		Támogatott	Megítélt támogatás (forint)
Beérkezett pályázati kérelmek		48	
	Elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	13	
Nyertessé nyilvánított		35	99 887 849
	Szerződést nem kötött	5	
	Szerződést kötött	30	83 799 069

11. A Médiatanács az 1155/2012. (VI. 27.) számú határozatával az Mttv. 137. §-ának (1) bekezdése alapján háromszakaszos nyílt beadású pályázati eljárást hirdetett meg kisjátékfilmek és kísérleti filmek gyártásának vissza nem térítendő támogatására ütemezett elő- és utófinanszírozás formájában (HUSZÁRIKZOLTÁN2012).

Az eljárásban előnyben részesül az értékelés során az a pályázó, aki

- alap-, közép- és felsőfokú oktatásban történő felhasználásra is alkalmas pályázatot nyújt be; és/vagy

- b) vállalja, hogy a filmalkotást valamely lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató részére, illetve kulturális tartalmat közvetítő online tartalomszolgáltató részére is megfelelő piaci ellenérték alkalmazásával átadja.

A nyertes filmalkotások támogatására összesen **60 millió forint** áll rendelkezésre. A támogatást a Médiatanács a pályázatban rögzített tervezett összköltség arányában ítéli meg úgy, hogy az ne haladja meg a tervezett összköltség 80 százalékát, amennyiben nincs egyéb igazoltan rendelkezésre álló külső hozzájárulás, valamint a 8 millió forintot.

Az eljárásban igényelt támogatás: 99 220 000 forint (**14. táblázat**).

14. táblázat

A kiírástól 2012. december 31-éig összesített adatok		Támogatott	Megítélt támogatás (forint)
Beérkezett pályázati kérelmek		16	
	Elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	1	
Nyertessé nyilvánított		15	91 220 000
	Szerződést nem kötött	–	
	Szerződést kötött	15	91 220 000

12. A Médiatanács az 1156/2012. (VI. 27.) számú határozatával az Mttv. 137. §-ának (1) bekezdése, illetve az Európai Közösséget létrehozó szerződés 87. és 88. cikkelyének a csekély összegű (de minimis) támogatásokra való alkalmazásáról szóló 2006. december 15-ei 1998/2006/EK bizottsági rendelet (HL L 379/5. 2006. 12. 28.) 2. cikke alapján nyílt beadású pályázati eljárást hirdetett meg lekérhető (online) közszolgálati műsorszámok mint médiatartalmak gyártásának és közzétételének vissza nem térítendő támogatására, elő- és utófinanszírozás formájában (NEUMANNJÁNOS2012).

Az eljárásban előnyben részesül az a pályázó, aki

- gyermeknek és ifjúságnak szóló közszolgálati tartalom létrehozását és közzétételét vállalja; és/vagy
- vállalja, hogy elsődlegesen nem az ún. kereskedelmi célcsoport (18–49 korosztály) számára állít elő és tesz hozzáférhetővé közszolgálati tartalmat; és/vagy

- c) a fogyatékkal élők számára is elérhetővé teszi a támogatott közszolgálati tartalmat; és/vagy
- d) vállalja, hogy a támogatott közszolgálati tartalom médiaszolgáltatóban történő első lekérését követően lehetővé teszi annak még szélesebb körű hozzáférését azzal, hogy piaci ellenérték fejében online tartalomszolgáltató részére is átadja.

A nyertes pályázók támogatására a Médiatanács legfeljebb **20 millió forint** támogatást ítél meg. A támogatást a Médiatanács a pályázati kérelemben rögzített tervezett összköltség arányában ítéli meg úgy, hogy az ne haladja meg sem annak 80 százalékát, sem az 1,5 millió forintot.

Az eljárás négy fordulójában beérkezett támogatási igény 41 830 600 forint (**15. táblázat**).

15. táblázat

A kiírástól 2012. december 31-éig összesített adatok		Támogatott	Megítélt támogatás (forint)
Beérkezett pályázati kérelmek		28	
	Elutasított (formai, tartalmi, forráshiány)	14	
Nyertessé nyilvánított		14	10 400 000
	Szerződést nem kötött	7	
	Szerződést kötött	7	10 400 000

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.
- VIII.
- IX.
- X.**
- XI.
- M

A RÁDIÓS ÉS TELEVÍZIÓS MÉDIATARTALMAK ELEMZÉSE (MONITORING)

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

1. Rendszeres adatszolgáltatás bevezetése

A 2011-ben hatályba lépett Mttv. új kihívások elé állította az NMHH-t – többek között – a műsorkvóták ellenőrzése területén. Az új rendelkezések kiszélesítették a kötelezettség hatálya alá tartozó médiumok körét. Az elfogadott normaszöveg pl. a zeneszámokra fordított műsoridő tekintetében, a rádiós médiaszolgáltatóknál az országos vételkörzettel rendelkező televíziókhoz hasonló követelményeket támasztott a magyar és az öt évnél nem régebbi hazai zeneszámokkal kapcsolatban. (Az országos és körzeti televízióknál az éves követelmények ellenőrzése önbevallás alapján 2004 óta folyik.) Az új monitoringrendszer felállítása a 2011-es év feladatának számított, a szisztéma 2012 I. negyedévében került átadásra.

Az NMHH számos módszert megvizsgált annak érdekében, hogy megtalálja a kontrollálásra legalkalmasabbat. A piacon elérhető technológiák és módszertanok egyike sem rendelkezett a hatósági eljárások lefolytatásához nélkülözhetetlen 100 százalékos pontossággal. A szisztematikus adatgyűjtésen alapuló ellenőrzés megszervezése és lebonyolítása rendkívül drága és hosszadalmas. A számítógépes rendszerekkel végzett zenefelismerés hazai képviselője által biztosított adatok megbízhatósága nem éri el a kívánt szintet, a zenei jogvédők is a jobb és hatékonyabb megoldás híján támaszkodnak az így megszerzett információkra.

Az önbevalláson alapuló ellenőrzések Európa számos országában elterjedt felügyeleti metódusnak számítanak. Előnyeik között említhető, hogy a kontroll szoros együttműködést feltételez a szolgáltató és a hatóság között, a rendszer univerzális, kiszámítható, átlátható és könnyen ellenőrizhető. A hatóság mindezen előnyök miatt az önbevallás-alapú ellenőrzési rendszer mellett döntött. A hatóság által kidolgozott szisztéma lényege, hogy egy, az önelőrzést biztosító webes alkalmazást tesz elérhetővé, amelyen keresztül a médiumok az adatszolgáltatás során nyomon követhetik éves és egyéb kvótáik, valamint törvényi köteleességeik alakulását. A feldolgozó modul közös platformot teremt, amelynek segítségével könnyedén tisztázhatók a számítások során gyakori definíciós, kalkulációs problémák és más anomáliák. A havi periodicitású adatszolgáltatás lehetővé teszi, hogy a felmerülő gondokra mindkét fél időben reagáljon. Végül, de nem utolsósorban az önbevallás hitelessége könnyen és hatékonyan ellenőrizhető szűrőpróbaszerű vizsgálatok útján.

Az univerzális adatszolgáltatás módszertanát és ütemtervét a Médiatanács elsőként a 416/2012. (II. 29.) számú határozatában definiálta. A médiaszolgáltatók kiértékelését követően a hatóság számos megkeresést kapott. A médiumok elsősorban gazdasági, valamint jogi aggályaiknak adtak hangot. Meghatározó részük túlzott teherterhelnek értékelte a médiahatóság által elrendelt adminisztratív köteleességet, illetve kijelentették, hogy a jelenlegi piaci feltételek mellett képtelenek megteremteni a munka kivitelezéséhez szükséges informatikai és emberierőforrás-feltételeket. A médiumok érdekvédelmi szervezeteivel folytatott egyeztetések hatására, valamint a 2012. június 12-én megrendezett konzultációs tapasztalatok folyamányaként a tanács újragondolta a kérdéssel kapcsolatos követelményrendszerét [1459/2012. (VII. 25.) számú határozat]. Egyrészt csökkentette a bekért információk körét és részletességét, másrészt elrendelte egy, a szolgáltatók adminisztratív kötelmeit enyhítő adáslebonylító alkalmazás létrehozását.

A közbeszerzési eljárás hatálya alá tartozó projekt rövid idő alatt, 2012 decemberére befejeződött. A hatóság által létrehozott, IMAR névre keresztelt adáslebonylító alkalmazás hozzájárul az NMHH előírásainak megfelelő metaadatokkal rendelkező médiatár összeállításához, az adáslebonylításhoz, illetve az ún. NMHH-formátumú jegyzőkönyv elkészítéséhez.

Az IMAR adáslebonylító rendszer célcsoportjának a helyi televíziók és a kisebb közösségi és kereskedelmi rádiók számítottak. Az általános adáslebonylító funkciók mellett a rendszer az adatszolgáltatásra, műsorszerkezetre, műsorhangosságra vonatkozó törvényi előírások betartásához is asszisztál. A program kiemelt jellemzői közé tartozik az egyszerű kezelhetőség, illetve az olcsó hardverkörnyezet.

Az IMAR az adásszerkesztés, elektronikus adatszolgáltatás azon részeire koncentrál, amelyek a széles körben elterjedt ingyenes programokban nem érhetőek el, csak a félprofesszionális rendszerekben kerülnek megvalósításra, és amelyek ezért a kisebb, kis költségvetéssel dolgozó médiaszolgáltatók számára nem hozzáférhetőek. A programba az

említett rendszerek azon funkciói kerültek beépítésre, amelyek az alacsony költségvetéssel és létszámmal dolgozó médiaszolgáltatók legfontosabb igényeit elégítik ki. A regisztrációt követően ingyenesen letölthető (<http://imar-media.eu/bemutakozas>) program installáció-jához és működtetéséhez a médiahatóság támogatást is biztosított.

A fejlesztési időszakban tartott konzultációkon fogalmazódott meg a médiumok képviselőiben az igény, hogy rendszereik lecserélése helyett egy olyan konvertáló programra lenne szükségük, amely az általuk exportált műsor-információkat az NMHH által kért formátumba alakítja át. Az adáslebonylító alkalmazások adatstruktúrájának tanulmányozását követően a szóban forgó alkalmazást fél tucat programmal tették kompatibilissé az IMAR fejlesztői. A szoftver elsősorban azon médiaszolgáltatóknak nyújt segítséget, akik nem rendelkeznek az adáslebonylító alkalmazás paraméterezéséhez szükséges tudással vagy pénzügyi kerettel.

A médiahatóság által 2013. január 1-jéig biztosított türelmi időszakot követően az NMHH szankcionálni fogja azokat a médiumokat, amelyek nem szolgáltatnak havi rendszerességgel, a megadott formátumban információkat programjaikkal összefüggésben a tárgyidőszakot követő ötödik munkanapon belül. Az adatszolgáltatási rendszer kiépítése és tesztelése megtörtént, így 2013-ban remélhetőleg már az összes médiaszolgáltató önbevalláson alapuló adatai is a hatóság rendelkezésére állnak majd.

2. A 20%-os bűncselekményarány vizsgálata a hírműsorokban

Az Mttv. 38. § (1) bekezdése a jelentős befolyásoló erővel rendelkező (továbbiakban: JBE) lineáris audiovizuális médiaszolgáltató számára a következő elvárást fogalmazza meg:¹⁸ „(...) *A más médiaszolgáltatótól átvett, illetve a demokratikus közvélemény tájékoztatását nem szolgáló bűnügyi tematikájú híryanag vagy tudósítás a hírműsorszám időtartamának húsz százalékánál éves átlagban nem lehet hosszabb terjedelmű.*”

Bűnügyi tematikájú híryanagnak vagy tudósításnak azokat az összefoglalókat tekintik a hatóság, amelyek bűncselekményekről számolnak be. A bűncselekmény fogalmát a magyar büntető törvénykönyv (Btk.) 10. §-a az alábbiak szerint határozza meg: „(1) *Bűncselekmény az a szándékosan vagy – ha a törvény a gondatlan elkövetését is bünteti – gondatlan-ságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre a törvény büntetés*

¹⁸ A Médiatanács 1038/2011. (VII. 19.) számú határozata alapján az érintett médiaszolgáltatókat heti rendszerességgel tájékoztattuk a hírműsorokban a bűncselekményekkel összefüggésben közreadott műsoregységeik időbeli arányáról, továbbá a fenti adatokat havi rendszerességgel közzétettük a Médiatanács honlapján.

kiszabását rendeli. (2) Társadalomra veszélyes cselekmény az a tevékenység vagy mulasztás, amely a Magyar Köztársaság állami, társadalmi vagy gazdasági rendjét, az állampolgárok személyét vagy jogait sérti vagy veszélyezteti.”

Ténykérdés, hogy a közönség figyelméért folytatott versenyben az érdemi tájékoztatás a partvonalra szorult. Noha egyes elméletek a hírműsorok szerkesztési elveként a hírtérket tüntetik fel, a műsorszerkesztők manapság leginkább abból a szempontból mérlegelnek, hogy műsoraik megfelelnek-e az elvárt nézettségnek. A hírműsorok legfőbb feladata a közélet történéseinek bemutatása, és nem elsősorban a nézői igények kielégítése. Így elvárható, hogy a hírműsorok – ha már szükségszerű – a bűnözés világából is csak az olyan típusú hírekre összpontosítsanak, amelyek közvetlen vagy közvetett módon kapcsolódnak a közülethez. A Btk. három olyan fogalmat használ, amellyel behatárolható a kizárandó bűncselekmények köre:

- a hivatalos személy (Btk. 137. § 1), a közfeladatot ellátó személy (Btk. 137. § 2) és a külföldi hivatalos személy (Btk. 137. § 3) által vagy ellen elkövetett bűntettek bemutatása – értelmezésünkben – a demokratikus közvélemény tájékoztatását szolgálja. Ezeknek a személyeknek a tevékenységét a közvélemény részéről kiemelt érdeklődés övezi, az ellenük vagy általuk elkövetett bűncselekmények a demokráciába vetett hitet ássák alá,
- külföldi vagy hazai vonatkozású terrorcselekmények, merényletek, etnikai alapú bűncselekmények, mivel ezek szinte kizárólag politikai vagy ideológiai indíttatásúak,
- a szociális indíttatású bűncselekmények, például uzsora, lakásmaffia, mivel ezek a társadalmon belül meglévő feszültségekre hívják fel a figyelmet.

A többi bűncselekmény – értelemszerűen – beszámításra kerül a 20 százalékos szabály alá tartozó bűnügyi híryanagba.

2012-ben a négy országos JBE médiaszolgáltató közel 561 műsorórája került elemzésre, melynek összesen 16,1 százaléka számolt be valamilyen bűncselekményről. Ez minimális emelkedést jelent a megelőző évhez képest (15,5%). A műsorok szerkesztői főként a hazai vonatkozású bűnesetek bemutatására koncentráltak (94,9%), ettől jelentős mértékben csak a *Neo FM* – 2012 novemberétől megszűnt – tért el, ahol tíz százalék fölötti arányt ért el a külföldi bűncselekmények előfordulása (14,6%).

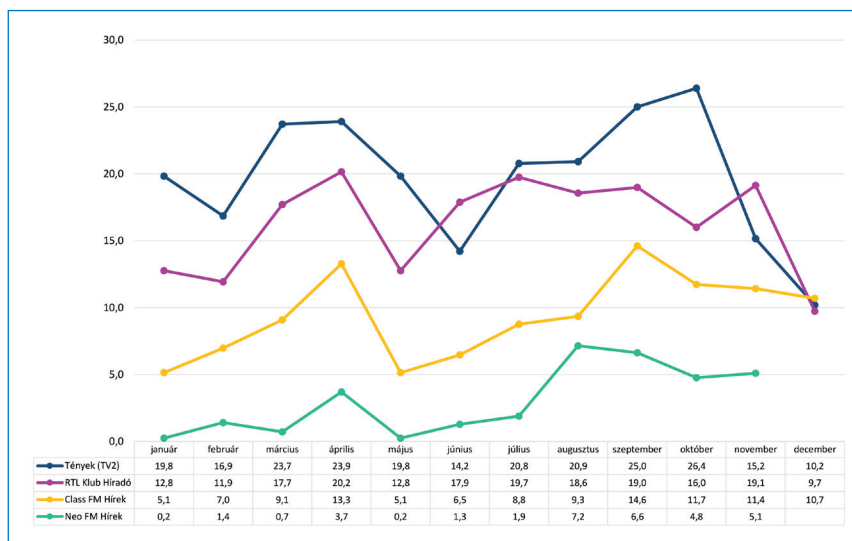
A négy hírműsor közül a *TV2* esetében közelítette meg leginkább a törvényben előírt határt a bűncselekmények részesedése (19,9%), míg a legkisebb valószínűséggel a *Neo FM* híreiben találkozhattunk a kérdéskörrel. A *Tények* adataiban több mint másfél százalékkal csökkent az ilyen típusú beszámolók előfordulása 2011-hez képest (21,5% vs. 19,9%). 2011-ben még előfordult olyan hónap, amikor 30 százalék fölé emelkedett a témakör részesedése, míg az elmúlt évben az októberben elért 26,4 százalék számított a csúcstérteknek. 2012-ben hat hónapon keresztül meghaladta a bűncselekmények prezentációja a 20 százalékot. Az *RTL Klub Híradójában* 2011-hez képest gyakrabban fordultak elő bűnügyi beszámolók

(15,4% vs. 16,7%), ennek ellenére egyedül áprilisban emelkedett az arányuk – minimális mértékben – 20 százalék fölé (20,2%). Az elmúlt évben a két piacvezető kereskedelmi televízió hírműsoraiban jóval gyakrabban fordult elő a bűnözés témaköre, mint a rádióadókon, ami azzal magyarázható, hogy a műsorok szerkesztői a képes beszámolókkal nagyobb hatást tudnak gyakorolni a befogadókra.

1. táblázat: A bűncselekményekről szóló műsoregységek gyakorisága, hossza és műsoridejének aránya a hírműsorokban, 2012 (esetszám, másodperc és százalék)

	Nem jelenik meg a bűncselekmény			Megjelenik a bűncselekmény		
	N	mp	%	N	mp	%
Tények (TV2)	7378	730 910	80,1	1742	181 042	19,9
RTL Klub Híradó	6375	569 792	83,3	1182	114 564	16,7
Class FM Hírek	5027	241 500	90,3	600	26 052	9,7
Neo FM Hírek	3427	161 201	96,7	128	5 523	3,3

1. ábra: A bűncselekményekről tudósító híradások aránya havi bontásban, 2012 (a műsoridő százalékában)

A bűnesetek rangsorának vizsgálata azt mutatta, hogy az első öt hírben – ami kiemelt helynek számít – részesedésük jóval magasabb volt az összarányuknál a két kereskedelmi televízió híradóiban (TV2: 30,9% vs. 19,9%; RTL Klub: 27,6% vs. 16,7%). Továbbá a műsoregységek hosszának mediánja (közéértéke) az *RTL Klub Híradójában* megközelítette, a *Tények* esetében pedig meg is haladta a két percet.

2. táblázat: A bűncselekményekről szóló műsoregységek gyakorisága, hossza, műsoridejének aránya és mediánja a hírműsorok első öt hírében, 2012 (esetszám, másodperc és százalék)

	N	mp	%	mp
Tények (TV2)	580	69 774	30,9	124,5
RTL Klub Híradó	517	55 024	27,6	119
Class FM Hírek	274	11 922	12,9	35
Neo FM Hírek	41	1 799	2,2	42

Fontos szempont, hogy a híradók a műsor elején és/vagy végén megjelenő összefoglalókban szerepeltetnek-e bűnügyi beszámolókat, ezzel tovább hangsúlyozva a jelentőségüket. A két kereskedelmi televízió közül az *RTL Klub Híradójának* headline-jaiban nagyobb gyakorisággal fordultak elő bűncselekményekről szóló hírek, mint fő vetélytársánál, a *Tényekben*. A legalacsonyabb részesedést a *Class FM*-en mérte a hatóság.

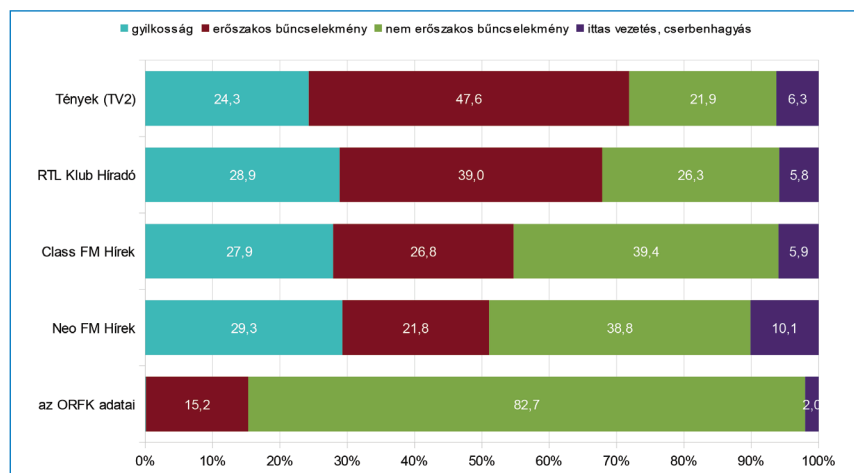
3. táblázat: A bűncselekményekről szóló hírek hangsúlyozottsága (esetszám, százalék)

	Nem hangsúlyozott		Hangsúlyozott	
	N	%	N	%
Tények (TV2)	1395	80,1	347	19,9
RTL Klub Híradó	809	68,4	373	31,6
Class FM Hírek	530	88,3	70	11,7
Neo FM Hírek	88	68,2	41	31,8

A hírműsorokban megjelenő bűncselekményeket 4 csoport szerinti elemezte a hatóság, amelyek a következők voltak: gyilkosság, erőszakos bűncselekmény (rablás, testi sértés, állatkínzás stb.), nem erőszakos bűncselekmény (lopás, gazdasági bűncselekmény stb.) és ittas vezetés, cserbenhagyás.

A hazai bűnesetek médiamegjelenéseit összevetettük az ORFK 2012-es adataival. Ennek alapján megállapítható, hogy a bűncselekmények jóval magasabb arányban fordultak elő a híradásokban, mint a valóságban. Magyarországon az elkövetett bűnesetek mindössze 0,1 százalékát tették ki a gyilkosságok, az elektronikus médiumokban mégis a büntényekre szánt műsoridőnek több mint 25 százalékát ennek a témának „szentelték”. Ezzel párhuzamosan az erőszakos bűncselekményeket is felülreprezentálták (43% vs. 15%). Ez egyrészt azzal magyarázható, hogy az emberek érdeklődését mindig is jobban felkeltették az erőszakkal kapcsolatos hírek, másrészt a televíziók számára vizuálisan könnyen megjeleníthetők ezek a cselekmények. Nem várható el a műsorok szerkesztőitől, hogy a bűnügyi statisztikáknak megfelelően szerepeltessék az egyes bűncselekményfajtákat, azonban az adatok alapján olyan mérvű hangsúlyeltolódás tapasztalható, ami jelentős mértékben torzíja az ország reális bűnügyi helyzetét. A magasabb nézettségért folytatott versenyben az elmúlt évben sokkal inkább az érzelmekre ható hírekre helyezték a hangsúlyt a híradásokban, eltérve így a valós tendenciáktól. A gyilkosságok (TV2: 19,2% vs. 24,3%; RTL Klub: 18,7% vs. 28,9%) és az erőszakos bűncselekmények előfordulásának aránya (TV2: 41,2% vs. 47,6%; RTL Klub: 34,6% vs. 39,0%) 2011-hez képest jelentősen emelkedett a kereskedelmi televíziók híradóiban, miközben e két bűncselekményfajta részesedése az ORFK statisztikában szinte változatlan maradt. Az előbbi növekedéséhez az is hozzájárulhatott, hogy 2012-ben olyan nagy visszhangot kiváltó büntények történtek, mint például a kulcsi mézszárlás, a soproni kettős gyilkosság, a pécsi pszichológus vagy a kaposvári gyerek meggyilkolása.

2. ábra: A magyarországi bűncselekmények fajtáinak előfordulása a hírműsorokban, illetve az ORFK adataiban, 2012 (a műsoridő százalékában)

3. A társadalmi sokszínűség reprezentációja a hír- és magazinműsorokban 2012-ben

A médiának fontos szerepe lehet abban, hogy a médiafogyasztók mennyire vannak tisztában egy társadalom sokszínűségével, valamint mennyiben válnak fogékonyra az egyes társadalmi csoportok problémái iránt. A hazai médiaszolgáltatók közvetve befolyásolhatják a magyarországi társadalmi szolidaritás és ezzel összefüggésben a társadalmi kohézió alakulását. Az Mttv. a közszolgálati médiaszolgáltatás esetében kifejezetten kiemeli a társadalmi sokszínűséggel kapcsolatos célokat. Eszerint a közszolgálati médiaszolgáltatásnak fontos feladata a nemzeti összetartozás és a társadalmi integráció elősegítése, a társadalom speciális csoportjainak (nemzetiségek, vallási közösségek, hátrányos helyzetben lévő csoportok, fogyatékkal élők, a határon túli magyar kisebbségek) bemutatása.

A fentieket figyelembe véve az NMHH 2010 második fél éve óta vizsgálja, hogy a különböző társadalmi, gazdasági, etnikai csoportok, a határon túli magyarok, a bevándorlók, a fogyatékkal élők miként jelennek meg a magyarországi hír- és tájékoztató jellegű műsorokban. Emellett kimutatás készült a nemek megoszlásáról is.

A vizsgálati metodika kialakításánál mintául a francia Legfelsőbb Audiovizuális Tanács (CSA – *Conseil Supérieur de l'Audiovisuel*) által a társadalmi sokszínűség médiában való megjelenéséről készített tanulmány szolgált. Franciaországban a médiával kapcsolatban általános elvárás, hogy tartsa tiszteletben a közönség (politikai, vallási, kulturális) sokféleségét, reprezentálja a nemzeti közösség származási és kulturális sokszínűségét, valamint segítse elő a köztársaság integrációját és erősítse az állampolgári szolidaritás érzését.¹⁹

Az NMHH vizsgálata – a rendelkezésre álló források és kapacitások korlátai miatt – a hír- és tájékoztató jellegű programokra terjedt ki. A mintába került műsorokról kvantitatív tartomelemzés készült, hogy az anyagokat különböző módokon osztályozva mérhetővé tegye, bemutatva azt is, hogy ezek milyen képet közvetítenek a különböző társadalmi csoportokról. A vizsgálatok eredményei megmutatják, hogy mely médiumok/műsorok, mely társadalmi csoportok bemutatására fordítanak nagyobb figyelmet, illetve milyen módon, milyen kontextusban mutatják be e csoportok tagjait. A kontextus feltárása rávilágíthat, hogy az egyes médiaszolgáltatók milyen attitűdökkel fordulnak az egyes társadalmi csoportok felé, illetve a médiafogyasztó milyen képet kap egyfelől a társadalom sokszínűségéről, másfelől az egyes csoportoknak a magyar társadalomban elfoglalt helyéről.

Az elemzés az alapadatokon túl összességében és műsortípusra lebontva egyaránt feldolgozza a kategóriákban meghatározott csoportok médiareprezentációjára

¹⁹ Szekeres Péter: A kisebbségek és az elektronikus média II. *Jel-Kép*, 2009. 1. sz.

vonatkozó információkból nyert eredményeket, az egyes csoporttagok megjelenésének számszerű adatait, azok kontextusát (mely témákban milyen arányban jelentek meg), az egyes csoportok más csoportokkal összevetett megjelenési arányait. Választ ad továbbá olyan alapvető kérdésekre, hogy az egyes csoportok megjelenése miként reprezentálja azok társadalomban elfoglalt helyét. Megmutatja-e őket, vagy „láthatatlanok” maradnak, bemutatásuk sokoldalú és tükrözi-e az egyes csoportokon belüli sokféleséget, vagy a megjelenések témájának többsége alapján sztereotipizált, homogenizált-e a róluk közvetített kép?

3. 1. A vizsgálat mintája

A vizsgálat az alábbi médiaszolgáltatókra, illetve műsorokra terjedt ki: *M1*: Híradó (esti), Ma reggel, Este; *Duna TV*: Híradó, Közbeszéd; *MR1–Kossuth rádió* 180 perc, Déli Krónika, Esti Krónika, Ütköző; *TV2*: Tények, Mokka; *RTL Klub*: Híradó; *Class FM*: Hírek; *Neo FM*: Hírek; *ATV*: Híradó, Egyenes beszéd; *Hír TV*: Híradó 21, Rájátszás; *Echo TV*: Híradó. A fenti műsorszámok minden megjelenése vizsgálat tárgya volt.

3. 2. A vizsgált társadalmi csoportok demográfiai jellemzői

A különböző társadalmi csoportok szociológiai-demográfiai jellemzőiről elsősorban, de nem kizárólag a legutóbbi (2001. évi) népszámlálás szolgál adatokkal. Ugyanakkor érdemes figyelembe venni, hogy az azóta eltelt tíz évben jelentős változások történhetek a lakosság összetételében; valamint hogy az egyes kisebbségi csoportoknál (elsősorban a romáknál) mindig fennáll a látencia, azaz hogy jóval kevesebben vallják magukat a kisebbséghez tartozónak, mint ahányan valójában kötődnek az adott csoporthoz.

3. 3. Inaktív csoportok

2011. III. negyedéve és 2012. III. negyedéve között 10,7 és 10,5 százalék között mozgott a munkanélküliségi ráta Magyarországon. Az állástalanok száma átlagosan 462 ezer volt. A munkanélküliek a teljes népesség 4,62 százalékát tették ki.²⁰

²⁰ <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/fog/fog21109.pdf>;
<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/mun/mun21210.pdf>

Az Országos Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság 2011. januárjában összesen 2 millió 921 ezer személy részére folyósított nyugdíjat, járadékot, illetve nyugdíjszerű ellátást. Az ellátottak a népesség 29 százalékát tették ki.²¹

3. 4. Fogyatékkal élők

A fogyatékos emberek létszáma 2011-ben 456 638 fő volt, arányuk a népességen belül 4,59 százalékot tett ki.²²

3. 5. Kisebbségek, migránsok

A 2011-es népszámlálás során 555 507 fő, azaz 5,58 százalék jelzett valamilyen nemzeti, etnikai kisebbségi kötődést.²³

A fenti adatok önbevalláson alapulnak, így erős fenntartásokkal kezelendők. Az önbevallással együtt járó látencia a cigányság esetében a legnagyobb: a téma kutatói a cigányság tényleges számát a népszámlálási adatokhoz képest jóval magasabbra, általában 600 ezer fő körülire becsülik. Egy 2003-ban Kemény István és munkatársai által készített vizsgálat 520 ezer és 650 ezer fő közé tette a magyarországi romák számát, amely akkor a népesség 5,1-6,4 százalékát jelentette.

A Magyarországon élő külföldiek száma 2011-ben 206 909 fő volt.²⁴ Eszerint a bevándorlók, migránsok, illetve a gazdasági célból itt tartózkodó külföldiek a hazai népesség mintegy kettő százalékát tették ki.

3. 6. A férfiak és a nők népességen belüli aránya

A 2011-es népszámlálás adatai szerint a 4 718 479 férfira jutó nők száma országosan 5 219 149 fő volt²⁵, azaz a magyarországi népesség 47,6 százaléka férfi, 52,4 százaléka pedig nő volt.

²¹ <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/orsz/nyugdij/nyugdij11.pdf>

²² http://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_teruleti_00

²³ KSH: A népesség anyanyelv, nemzetiség és nemek szerint, 1900–2001.

http://www.nepszamlalas.hu/hun/kotetek/18/tables/prnt1_28.html

²⁴ KSH: Magyarországon tartózkodó külföldi állampolgárok földrészek, országok és nemek szerint, január 1. (1995–)(2/2) http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_wvvn001b.html

²⁵ http://www.nepszamlalas.hu/hun/kotetek/18/18_2_osszef.pdf

3. 7. Médiareprezentáció

3. 7. 1. Alapadatok

A vizsgált társadalmi csoportok megjelenési aránya a mintába került műsorok összességében 17,9 százalék volt. Ezen belül leginkább a kereskedelmi médiaszolgáltatók hírműsorai szerepeltették leggyakrabban őket, összességében 20,9 százalékos arányban. Őket követték a közszolgálati (18%), majd a közéleti hírműsorok (16,9%), végül a politikai magazinműsorok (13%).

A kiemelt csoportokon belüli arányokat tekintve minden médiaszolgáltatónál és műsортípusban a gazdaság szereplői jelentek meg leggyakrabban, összességében 46 százalékban. A nemzeti kisebbségek intézményeinek megjelenései 0,8 százalékot tettek ki, a legmagasabb arányt (1,4%) a közéleti hírműsorokban érték el. Jelentős médiamegjelenéshez jutottak az inaktív társadalmi csoportok (19%), a civil (17,7%) és a szakszervezetek/érdekvédelmi szervezetek (16,5%). Utóbbiak a magazinműsorokban, a vizsgált csoportokon belül kiemelkedő, 30,1 százalékos arányban jelentek meg, ami a többi műsorról összehasonlítva feltűnően magas szám. (A kategórián belül a szakszervezetek és érdekvédelmi szervezetek közötti megoszlás 22,8-77,5 százalék volt.) A civil szervezetek közül elsősorban (75,4%) az országos társulások szerepelhettek gyakran a vizsgált műsorokban. Ugyanakkor a kereskedelmi híradók a civil szférával foglalkozó híregységeiken belül kiemelkedően magasan (25,3%) reprezentálták a helyi szervezeteket, az átlagos érték ennél a csoportnál 14,3 százalék volt. Az összes médiaszolgáltatót és műsортípust tekintve alig jutottak megjelenéshez (2,4%) a fogyatékkal élők érdekvédelmi szervezetei.

A gazdasági ágazat szolgáltatási szférájának megjelenési aránya magas (75,7%). Az ipar és a mezőgazdaság képviselői jóval kevesebb szerepléshez jutottak (15,7, illetve 8,6%).

A társadalom munkaerő-piaci szempontból inaktív csoportjai között a fiatalok (gyerekek, óvodások, tanulók) jelentek meg a legtöbbször (66,8%). Mellettük jelentős médiareprezentációval rendelkeztek a nyugdíjasok (26,9%). A munkanélküliek megjelenése minimális, összességében 2,3 százalék volt, hozzájuk képest a hajléktalanok jóval többet (4%) szerepeltek.

3. 7. 2. Inaktív társadalmi csoportok

Az inaktív társadalmi csoportok médiareprezentációja a megjelenések témáját tekintve rendkívül eltérő volt. A vizsgált műsorokban legtöbbször (5102 esetben) a gyerekek és diákok csoportjához kapcsolódó hírek jelentek meg. Ezek között a leggyakrabban

feldolgozott témacsoportok: a balesetek, természeti katasztrófák (21,2%), megemlékezések, ünnepnapok, egyházak, kultúra (12,3%) témakörei és a bűnözés (11,9%).

A másik, viszonylag gyakran szereplő csoportnak a nyugdíjasok számítottak, összesen 2046 megjelenéssel. Ők leginkább (21,3%) a balesetekről, természeti katasztrófákról szóló tudósításokban szerepeltek. Emellett viszonylag magas arányban jelentek meg a bűnözés kontextusában (16,9%), valamint a megemlékezések, ünnepnapok, egyházak, kultúra témáit feldolgozó tudósításokban (12,9%).

A magyarországi hajléktalanokkal összesen 420 alkalommal foglalkoztak a műsorok, elsősorban az egészségügy helyzetét érintő anyagokban (31,9%) valamint a balesetekről, természeti katasztrófákról szóló hírekben (17,04%) szerepeltek. Megjelenéseik 13,1 százaléka a civil szféra ügyeiről, illetve a kormány működéséről szólt.

Munkanélküliek 221 alkalommal jelentek meg a műsorokban. Reprezentációik 28,1 százaléka a kormány működésével kapcsolatban, 25,3 százaléka a gazdasággal összefüggésben, 11,3 százaléka pedig az egészségügy kontextusában tűnt fel.

3. 7. 3. Kisebbségek

A nemzeti és etnikai kisebbségi szereplők 2,6 százalékos arányban jelentek meg a vizsgált műsorokban, leggyakrabban (3,6%) a közszolgálati híradókban, legritkábban pedig (1,5%) a kereskedelmi médiaszolgáltatók híradásaiban.

Az egyes kisebbségek egymáshoz viszonyított szereplési arányai jelentősen eltértek médiaszolgáltató-típusonként és műsoronként. E csoportokon belül a közszolgálati hírműsorokban 71,9 százalékos aránnyal a határon túli magyarok megjelenítése dominált. A kereskedelmi híradókban a romák prezentációs aránya 59,4 százaléka volt a bármilyen kisebbségi szereplők számára allokkált megjelenéseknek. A közéleti hírműsorokban a határon túli magyarok 55,9, a romák 35,6 százalékban voltak láthatók. A magazinműsorok az előbbieket 69,1, utóbbiakat 2,19 százalékban szerepeltették. Az összesített adatok szerint ugyanez az arány 58,8, illetve 30,6 százalék volt, míg a hazai nemzeti kisebbségek 2,9 százalékos szereplési arányt értek el. Viszonylag jelentősnek mondható a valamilyen gazdasági célból (általában Magyarországon dolgozó külföldi munkavállalóként, cégvezetőként) itt élők csoportjának reprezentációja (6,6%). A bevándorlók, migránsok megjelenései a kereskedelmi hírműsorok (2,9%) kivételével sehol nem érték el az egy százalékot, arányuk összességében is csak 1,1 százalékot mutatott.

Az egyes kisebbségek médiareprezentációja a megjelenések témáját tekintve jelentős különbségeket mutatott.

Az összes vizsgált műsorban a hazai nemzeti kisebbségek (összes megjelenés: 210) elsősorban külpolitikai témákban (40,5%), kisebb mértékben az egészségügy helyzetét feldolgozó tudósításokban (16,2%) szerepeltek.

A nemzeti kisebbségekhez képest a romák egyrészt jóval többször (2032 esetben) jelentek meg, másrészt médiabeli bemutatásuk más jellemzőkkel rendelkezett, mint a többi csoporté. Leggyakrabban (25,5%) a bűnözés kontextusában tűntek fel, továbbá viszonylag sokszor szerepeltek a kormány működéséről (13,9%), valamint az egészségügy helyzetéről szóló beszámolókból is (10,6%).

A Magyarországon politikai, gazdasági célból tartózkodó migránsok (összes megjelenés 63) esetében a bűnözés kontextusában való reprezentáció volt a legerőteljesebb (38,1%). Emellett elsősorban az Európai Unió témájában (30,2%), valamint a balesetekről, természeti katasztrófákról szóló beszámolókból (12,7%) jelentek meg.

A kisebbségi csoportok közül a határon túli magyarok szerepeltek leggyakrabban (6931). Esetükben a legkiemeltebb téma a külpolitika és az Európai Unió (35,9%) volt, de jelentős arányban szerepeltek a megemlékezések, ünnepnapok, egyházak, kultúra kontextusában, valamint a kormány működését bemutató híradásokban (egyaránt 11,8%).

A minoritásokat az egyes műsortípusok különböző arányban és kontextusban jelenítették meg. A közszolgálati és a közéleti híradók, valamint a magazinműsorok leggyakrabban a határon túli magyarok csoportjával foglalkoztak, elsősorban a külpolitikai és EU-s ügyek ismertetésekor. A kereskedelmi hírműsorokban legtöbbször a romák szerepeltek, főként a bűnözésről szóló tudósításokban.

3. 7. 4. Fogyatékkal élők

A fogyatékkal élők médiabeli megjelenése minden műsortípusnál minimális volt: összességében 0,3 százalék, ami gyakorlatilag azt jelenti, hogy a fogyatékkal élők a magyar médiafogyasztó számára „láthatatlanok” maradtak. A különböző műsortípusokon belül a legmagasabb megjelenési arányt a közszolgálati és a kereskedelmi hírműsorokban mutatták (egyaránt 0,4%), míg felbukkanásaik legkevésbé a közéleti hírműsorokban és a magazinműsorokban volt kimutatható (0,2%). Médiabeli reprezentációjuk különösen éles kontrasztot mutat a teljes népességben belüli arányukkal összevetve, amely (a 2001. évi népszámlálás adatai szerint) 5,7 százalék körül mozog. A szóban forgó csoporton belül a legmagasabban reprezentált közösség a testi fogyatékkal élőké volt, 47,1 százalékkal. Mellettük az érzékszervi fogyatékkal élők tették ki az összes e csoportba tartozó szereplő 28,5 százalékát.

A fogyatékkal élők mediareprezentációja a megjelenések témáját tekintve rendkívül egysíkú volt. Megjelenéseik nagy része (28,6%) a szociális szféra/egészségügy eseményeit

bemutató témák tárgyalásához kötődött. Emellett leggyakrabban a megemlékezésekről, ünnepnapokról, egyházakról, kultúráról szóló tudósításokban (18,6%), valamint a kormány tevékenységét ismertető anyagokban (18,1%) szerepeltek. Az a tény, hogy a fogyatékkal élők megjelenéseinek relatív többsége a szociális szféra/egészségügy témakörét feldolgozó anyagokban jelent meg, azért lehet problémás, mert így elsősorban szociális, illetve ehhez kapcsolódó pénzügyi problémaként azonosíthatja őket a néző/hallgató.

3. 7. 5. A férfi-nő megoszlás

A nemek megjelenési arányai átlagosan négyötödös többséget mutattak a férfiak javára. A nők legtöbbször (29,7%) a kereskedelmi hírműsorokban, legkevesebbet (11,4%) pedig a magazinműsorokban szerepeltek.

3. 7. 6. A bemutatás módja

A bemutatás módja az egyes csoportokhoz tartozó szereplők esetében rendkívül eltérő volt. Névvél és beosztással/foglalkozással a szereplők 48,2 százalékát mutatták be. Ezen belül a legmagasabb arányban (63,6%) a nemzeti kisebbségek képviselőit harangozták be ily módon, az előző évben ez az arány 62,7 százalék volt. Hozzájuk képest a romák jóval kisebb megoszlásban rendelkeztek hasonló prezentációkkal (17,9%), ráadásul ez a szám további jelentős csökkenést mutat az előző fél év adataihoz (23,5%) képest is. A fogyatékkal élőknek mindössze 22,8 százaléka szerepelt ekként, ami továbbra is nagyon alacsony érték, ugyanakkor növekedést jelent 2011-hez (19,25%) viszonyítva.

A nemek bemutatásánál a részletes reprezentációt tekintve jelentős eltérést tapasztalunk: a férfiak 63,5 százalékát, míg a nők 51,4 százalékát jelenítették meg névvél és beosztással/foglalkozással. Hasonló tendencia volt megfigyelhető a bemutatás nélküli szereplők arányában, amely a nőknél 20,2, a férfiak esetében 8,8 százalék volt. Ezek az adatok szinte pontosan megegyeznek a korábban mért értékekkel.

3. 7. 7. Összegzés

A vizsgált társadalmi csoportok összes megjelenésének arányaiban az előző évhez viszonyítva említésre méltó változást nem regisztrált a hatóság, és ugyanez igaz egymáshoz viszonyított arányaikra is.

A nemzeti és etnikai kisebbségi szereplők megjelenése 2,6 százalék volt, ami szinte azonos az előzőekben mértékkel. E csoport tagjai továbbra is a közszolgálati műsorokban produkálták a legmagasabb szereplési arányt (3,6%, korábban 2,9%).

A korábbiakhoz képest jelentős változás tapasztalható a romák kisebbségeken belüli szereplési arányaiban. Míg e csoport reprezentációja 2011 első félévében az összes műsortípust figyelembe véve 43,9 százalék volt, addig ez az érték 2011 második felére 30,6 százalékra csökkent, majd ezen a szinten stabilizálódott 2012-ben.

A fogyatékkal élők médiareprezentációja 0,3 százalék volt. Az utóbbi két és fél évben az eredmény 0,2 és 0,3 százalék között mozogott. A fogyatékkal élők a korábbiakhoz hasonlóan elsősorban valamilyen egészségügyi témához kapcsolódva kerültek a műsorokba. Mind rájuk, mind a romákra jellemző volt, hogy a többségi társadalom szereplőjéhez viszonyítva kevesüket mutatták be névvel és beosztással/foglalkozással.

A romák reprezentációjára továbbra is jellemző volt, hogy leggyakrabban a bűnözés kontextusában jelentek meg 25,5 százalékkal, amely arány az előző időszakokhoz képest fokozatos növekedést mutatott.

A korábbi javulás után újra romlott a Magyarországon politikai, gazdasági célból tartózkodó migránsok médiaképe. Míg a 2011 második fél évében regisztrált adatok szerint 62,2 százalékban a bűnözés kontextusában jelentek meg képviselőik, addig 2012 első fél évére ez az arány – a még mindig jelentősnek mondható – 18,5 százalékra csökkent. A teljes 2012-es évet tekintve viszont esetükben újra a bűnözéshez kapcsolódó reprezentáció volt a legerőteljesebb (38,1%).

A nemek megjelenési arányai továbbra is átlagosan négyötödös többséget mutattak a férfiak javára.

4. Piktogramok alkalmazásának ellenőrzése

A Médiatanács az 1766/2011. (XII. 1.) számú határozatával elrendelte a klasszifikációs ajánlás felhívásokkal, piktogramokkal kapcsolatos szabályainak negyedéves periodicitással történő ellenőrzését. A vizsgálatok célja kettős volt: egyrészt annak feltérképezése, hogy a médiaszolgáltatók mennyiben veszik figyelembe a Médiatanács ajánlásában lefektetett megjelenítéssel kapcsolatos kívánalmait, másrészt annak kontrollálása, hogy a nyomtatott és az elektronikus sajtó médiatörvény által megfogalmazott elvárásait miként tartják be a műsorszámok korhatári besorolásának megjelenítésekor.

A vizsgálatok során az első negyedévben 21, az év további részében 19 médiaszolgáltató azonos műsornapjait vizsgálta a hatóság. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a szolgáltatók többsége a korhatári kategóriának megfelelő minősítést az ajánlással összhangban tette közzé. A III. negyedév adatai szerint hat televízió (*Film Mánia, LifeNetwork, OzoneNetwork, Spektrum, Spektrum Home, TV Paprika*) kivételével a képernyőszöveg mellett a kategóriának megfelelő piktogram vagy a korosztályt jelző szám is feltüntetésre került. A médiaszolgáltatók piktogramhasználatáról általánosságban elmondható, hogy az ajánlás útmutatásait figyelembe véve, megfelelően alkalmazták az ikonokat, illetve éltek a különböző alternatívák (pl. a kép jobb vagy bal alsó sarkában történő elhelyezés) adta lehetőségeivel. Kivételt csupán a *Hír TV* és az *Echo TV* képezett, melyek az ajánlottnál nagyobb méretű piktogramokat használtak.

Az Mttv. nem írja elő a kifejezetten a gyermekeknek szóló műsorszámok piktogrammal való megkülönböztetését. A klasszifikációs ajánlás ugyanakkor javasolja, hogy az I. kategóriás műsorszámok közül azokat, amelyek az óvodáskorú gyerekeknek (6 éven aluliaknak) készültek, a médiaszolgáltató egy újonnan bevezetett, ún. „gyermekbarát” piktogrammal jelölheti. A médiahatóság az ajánlás betartásának vizsgálata során megállapította, hogy a gyermekbarát piktogramot a vizsgált adásnapokon nem alkalmazták (a *TV2* kivételével) a médiaszolgáltatók.

Az elemzett műsorújságok – a *Műsor* című kivételével – az ajánlásban megfogalmazott módon publikálták a médiaszolgáltatók műsorára vonatkozó jelzéseket. A *Műsor* című műsorújság nem jelezte a műsorszámok címe mellett a korhatár-kategóriákat. A *Heti Műzsa*, a *Színes RTV* és a *Zseb TV* csak a IV. és az V. korhatár-kategóriát jelölte. A III. negyedévben a programújságok – a korábbi vizsgálatok tapasztalataival ellentétben – már az ajánlásnak megfelelően jártak el.

A megyei napilapok műsorújságjai közül a *TV Plusz* nem jelölte a programok korhatári kategóriáját, míg a *Heti TV Magazin* kizárólag a *TV2* műsorait tüntette fel az ajánlott jelzésekkel. Az adatok alapján kijelenthető, hogy a műsorújságokban nem szerepelt az összes vizsgált televízió műsorkínálata, és előfordult, hogy piktogram nélkül közölték egyes csatornák programjait. Néhány esetben az adásban szereplő műsorszám nem egyezett az újságban megjelenttel.

Az országos napilapok közül a *Magyar Hírlap* nem közölt napi tévéműsört. A *Bors*, a *Magyar Nemzet* és a *Népszava* nem használta a korhatár-kategóriák megkülönböztetésére szolgáló jelzéseket. A *Népszabadság* és a *Blikk* ellenben megfelelően alkalmazta a piktogramokat. Az év utolsó vizsgálata alkalmával az országos napilapok – a korábbi vizsgálatok eredményeivel ellentétben – immár normakövetően jelölték a korhatár-kategóriákat.

A 20 vizsgált megyei napilapból 13 helyesen tüntette fel a műsorszámok korhatár-kategóriáját. Az *Észak-Magyarország*, a *Hajdú-Bihari Napló*, a *Kelet-Magyarország*

és a *Nógrád Megyei Hírlap* napi tévéműsor-oldalaikon nem alkalmazták a műsorcímek mellett az ajánlott jelöléseket. A *Dél-Magyarország*, a *Délvilág* és a *Kisalföld* kizárólag az *RTL Klub* és a *TV2* műsorait jelölte. Az utolsó vizsgálat alapján a hatóság megállapította, hogy az összes vizsgált megyei napilap már megfelelően jelezte a műsorszámok korhatár-kategóriáját.

A vizsgálatba vont 17 internetes honlap közül 11 az ajánlásban megfogalmazottak szerint járt el a jelzések terén. Az *mtv.hu*, *ozonenetwork.hu*, *pax-tv.hu*, *spektrumtv.hu* és *tvpaprika.hu* internetes honlap nem tüntette fel a műsorok mellett a korhatár-kategóriára utaló információkat. Az internetes műsorújságok (*animare.hu*, *cspv.hu*, *port.hu*, *tvmagazin.hu*, *tvmusor.hu*) az első negyedévben – az *animare.hu* kivételével – az ajánlásban megfogalmazottakat követték, egyedül az *animare.hu* nem jelezte a műsorszámok címe mellett a korhatár-kategóriákat. A II. negyedévtől az internetes műsorújságok – kivétel nélkül – az ajánlásban lefektetett elveket követték.

Az elemzés során érintett 19 televízióból mindössze 9 rendelkezett teletextszolgáltatással. A 9 teletextszerviz mindegyike helyesen alkalmazta a korhatárjelzéseket a műsorismertető oldalain.

5. Termékmegjelenítés

Az NMHH hatósági ellenőrző tevékenységében eddig is kiemelt figyelmet kapott a reklám és annak alternatív megjelenési formáinak vizsgálata. Az Mttv. a kereskedelmi közleményekre vonatkozó szabályok tekintetében átvette az AVMS irányelv rendelkezéseit, és ezzel – többek között – a hazai gyártású műsorszámok létrejöttét ösztönző új pénzügyi források bevonásának lehetőségét is megteremtette a médiavállalkozások számára, engedélyezte a termékmegjelenítést. A hirdetési forma egy új, hatékony reklámozási lehetőséget biztosított a médiaszolgáltatók számára. 2012 során a hatóság célul tűzte ki, hogy rendszeres figyelései közé beemeli az újonnan lehetővé tett termékmegjelenítési gyakorlat elemzését, és nyomon követi az új reklámozási technika térhódítását.

Mivel a termékmegjelenítés feltételezi a hirdető és a műsor szerkesztőinek szoros együttműködését, ezért a hivatal elsősorban a saját készítésű, illetve a megbízásból készített műsorszámok vizsgálatát kezdeményezte. 2012 első felében mintavétel alapján zajlott az analízis, az első negyedév során havi egy hét, a második negyedévben pedig havi két hét alapján került bemutatásra a termékmegjelenítési gyakorlat alakulása. 2012 második felében azonban a hivatal úgy döntött, hogy a terület behatóbb tanulmányozása, valamint

egy megbízható adatbázis kiépítése érdekében a mintavétel alapján történő vizsgálat helyett a folyamatos adatfelvétel bizonyulna „ideálisnak”. A bővülő adatfelvétel megnehezítette az éves értékelés elkészítését (mivel a vizsgált időszakok közötti eltérés következtében az eredmények nehezen összehasonlíthatók), ezért a jelentés ábráiban a mintavétel nagysága is feltüntetésre került, valamint, ahol szükséges volt, átlagolt értékek mentén történt a negyedévek összehasonlítása.

4. táblázat: Termékmegjelenítés gyakorisága

	I. negyedév	II. negyedév	III. negyedév	IV. negyedév
Vizsgált időszak	3 hét (21 nap)	6 hét (41 nap)	3 hónap (92 nap)	3 hónap (92 nap)
Vizsgált műsorszámok	48	51	50	67
Vizsgált műsorok	439	929	1923	2498
Termékmegjelenítések	2728	2298	4476	4147
Megjelenő márkák	462	582	1163	985
Leggyakrabban megjelenő márka	D.C. SHOES	HELL	SAMSUNG	SZENTKIRÁLYI
A legtöbb terméket megjelenítő műsorszám	Való Világ 5. (RTL Klub)	Fókusz (RTL Klub)	Fókusz (RTL Klub)	Fókusz (RTL Klub)
A leggyakrabban megjelenő termék kategória	Ruházat	Közlekedés	Szolgáltatás	Szolgáltatás

A negyedéves elemzések készítése során egyértelművé vált, hogy a minta növekedésével nem változott arányosan a regisztrált termékmegjelenítések száma. A dokumentált felbukkanások mennyisége a vizsgált műsorszámokkal mutatott erős együtt mozgást, és az aktuális műsorkínálat szerint alakult. Mivel a termékmegjelenések negyedéves adatai egymással nem összehasonlíthatók, ezért a későbbiekben az összehasonlításhoz a vizsgált műsorórákra jutó produktumok számát használja a hatóság.

5. 1. Vizsgált műsorszámok és feliratozás

A korábban lefektetett módszertannak megfelelően a programok eredetével kapcsolatban a televíziók által megküldött jegyzőkönyvek nyújtottak segítséget. A dokumentációban

a médiaszolgáltatók többek között kötelesek megjelölni az adott műorszám származási helyét, valamint nyilatkoznak arról is, hogy a műorszám független gyártású vagy saját készítésű alkotásnak számít-e. A saját készítésű műsorok mellett a hivatal fontosnak tartotta, hogy olyan hazai produktumokat is beemeljen a vizsgálatba, amelyek a gyártás mikéntjétől függetlenül termékmegjelenítést tartalmazhatnak, illetve különösen alkalmasak arra, hogy médiafelületet biztosítsanak e reklámozási formának. A vizsgált műorszámok egy része saját, illetve megbízásból készített programnak bizonyult, más részük azonban a gyártó cég függetlenségének megkérdőjelezhetősége, valamint a termékmegjelenítés kiemelt alkalmazása miatt került be a mintába.

A vizsgálati évben a minta együtt változott a médiaszolgáltatók aktuális műsorkínálatával. Ilyen módon a szezonális jellegűnek tekintett tehetségkutató műsorok, vetélkedők, valamint magazinműsorok és valóságshow-k is részét képezték az elemzésnek. A regisztrált termékmegjelenések aránya azért is mutat hullámzó képet, mivel egyes műsortípusok alkalmasabbnak bizonyultak márkák megjelenítésére, míg másokban erre kevésbé vagy egyáltalán nem volt mód. Érdekes tapasztalatnak bizonyult az éves vizsgálat lefolytatása során, hogy a mediaszolgáltatók nemcsak már meglévő platformjaikba igyekeztek beépíteni az új reklámozási technikát, hanem külön erre a célra új műsortípusokat hoztak létre, honosítottak meg műsorfolyamukban.

A hatóság a vizsgált év során összesen 5793 műorszámot vont elemzés alá, amelynek 56,2 százalékát az RTL Klub saját készítésű, illetve megbízásból készülő adásai tették ki. Az enyhe eltolódás az RTL Klub felé az egy nap több alkalommal is jelentkező rövid magazinműsorainak volt köszönhető, programórák tekintetében azonban már a TV2 műsorai felé dőlt a mérleg nyelve. Az elemzés tapasztalatai szerint a két kereskedelmi televízió akkor is élt a termékmegjelenítés jelölésével, amikor az a műsor tartalma szempontjából nem lett volna indokolt. Az RTL Klub minden negyedévben közel kétszer annyi műorszámnál alkalmazott feliratot, mint ahány esetben az igazolt lett volna. A mediaszolgáltató csak a *Barátok közt* epizódjaiban nem alkalmazta a szöveget, valamint a politikai magazinműsoroknál – a törvényi rendelkezésekből adódóan – maradt el a figyelmeztetés, egyébként minden más műsortípusnál megtalálható volt.

A TV2-nél a termékmegjelenítés megvalósulása és a figyelmeztető felirat megjelenése szorosabb együtt mozgást mutatott. Műsortípusaiban epizódonként változott a gyakorlat, nem lehetett tehát kijelenteni, hogy a programok egységesen éltek volna a termékmegjelenítéssel és az arra vonatkozó felhívással.

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

5. táblázat: A feliratozás, valamint a tényleges termékmegjelenítés viszonya

		Vizsgált műsorok száma	Termékmeg- jelenítésre felhívó felirattal rendelkező műsorok aránya	Termékmegje- lenítést tartal- mazó műsorok aránya	Eltérés (különbség)
RTL Klub	I. negyedév	267	73,3%	40,7%	32,6%
	II. negyedév	537	85,3%	42,4%	42,9%
	III. negyedév	1089	93,0%	49,8%	43,5%
	IV. negyedév	1366	84,9%	37,1%	47,8%
RTL Klub átlag			84,1%	42,5%	41,6%
TV2	I. negyedév	176	84,9%	61,8%	23,1%
	II. negyedév	392	89,0%	72,0%	17,0%
	III. negyedév	834	77,4%	64,3%	13,2%
	IV. negyedév	1132	61,5%	54,7%	6,8%
TV2 átlag			78,2%	63,2%	15%

A negyedéves összesítő számsorokból kiderült, hogy a két médiaszolgáltató esetében ellentétes tendencia bontakozott ki a felirat alkalmazása és a valós megjelenések között. Az RTL Klub esetében negyedévről negyedévre nőtt a különbség a feliratozott és a márkákat ténylegesen felvonultató műsorok között, így míg az év elején csupán 32,6 százalékkal feliratoztak több műsorszámot, mint indokolt lett volna, a negyedik negyedévre a különbség 47,8 százalékra duzzadt. Ezzel szemben a TV2 a maximális 23,1 százalékos eltérést fokozatosan csökkentette, mígnem az utolsó negyedévben már csak átlagosan 6,8 százalékkal látott el több műsort felirattal, mint az indokolt lett volna. Azonban ennek az eredménynek is két oldala van, mivel a TV2 esetében gyakrabban tapasztaltuk a felirat elmaradását olyan műsorszámokban, amelyekben nyíltan éltek a termékmegjelenítés lehetőségével.

6. táblázat: A figyelmeztető felirat elmaradása az RTL Klub és a TV2 adásaiban a vizsgált időszakokban

	RTL Klub	TV2	Összesen
I. negyedév	3	8	11
II. negyedév	3	3	6
III. negyedév	1	31	32
IV. negyedév	15	32	47
Éves összesítő	22 (22,9%)	74 (77,1%)	96 (100%)

Itt sem elhanyagolható tényező, hogy az első két negyedévben tapasztalható alacsonyabb elemszám annak köszönhető, hogy csupán havi egy, majd két hét került górcső alá. Nem jelenti tehát következőképpen azt, hogy az év során romlott volna a médiaszolgáltatók feliratozási gyakorlata.

A TV2 adásaiban az év második felében megsokasodó precedensek a *Hal a tortán* aktuális adásai, valamint a *Segíts magadon* magazinműsorok gyakorlatára vezethetők vissza. Decemberben a fent említett műsorszámokon kívül az *Eredményes vállalkozások* című miniprogram is aggályosnak bizonyult, amely a Vodafone szponzorálásával különböző jól működő cégeket mutatott be. A miniprogramok célja bevallottan a reklámkereslet megteremtése volt, amely azonban nélkülözte az erre a célra készült felirat megjelenítését. Érdekes, hogy a TV2 másik, hasonló tematikájú miniprogramjában (*Akiknek sikerült*) hasonló módon kisvállalkozások kerültek bemutatásra, azonban ezt a konkrét cégnevek szerepeltetése nélkül oldották meg.

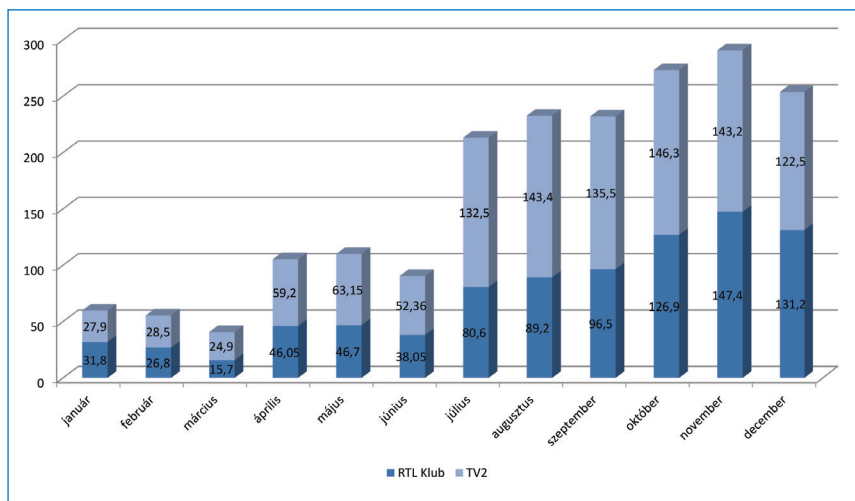
Az RTL Klub tekintetében a *XXI. század* című műsorszám kiemelendő, amelyben a harmadik negyedév során egy alkalommal, majd a következő három hónap során már hat alkalommal került regisztrálásra – a termék megjelenítésre figyelmeztető felirat nélkül – az OTP Bank virtuális reklámja. (A kifogásolt műsorszámok a termék megjelenítésen kívül a virtuális reklámra figyelmeztető szöveget is nélkülözték.)

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.
- VIII.
- IX.
- X.
- XI.**
- M

5. 2. Műsorórák és termék megjelenítés

Az első három negyedév során a mintavétel nagyságának köszönhetően, a negyedik negyedévben pedig a saját készítésű műsorszámok arányának emelkedése által a vizsgált programórák száma folyamatosan nőtt (**3. ábra**). A termék megjelenítés változásának ábrázolásához azonban az egyszerű darabszámok nem tekinthetők megfelelő indikátornak, ezért a változások megragadásához más – a vizsgált időszak hosszával kombinált – mutatószám volt szükséges.

3. ábra: A vizsgált műsorórák számának alakulása a 2012-es mintában

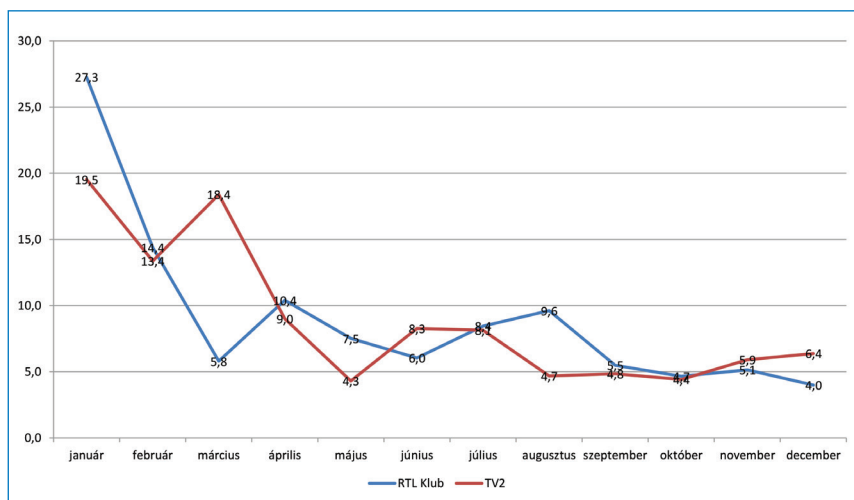

A továbbiakban a termék megjelenítés arányának, illetve szezonális voltának ábrázolásához az egy műsoróra jutó termék megjelenés adatai szerepeltek. Az egész éves vizsgálat során a két médiaszolgáltató vizsgált műsorszámában 13 649 termék tűnt fel. Ezen megjelenések 46,5 százaléka (6345 darab) az RTL Klub adásaiban volt látható, 53,5 százalék (7304 darab) pedig a TV2 képernyőjén tűnt fel. Éves szinten tehát nagyjából hasonló arányokat regisztrált a hatóság, 2012 során azonban nem mindig volt ennyire kiegyenlített a „küzdelem”.

Érdekes módon az egy órára jutó termék megjelenés az év első negyedévében volt a legmagasabb. Ez különösen az RTL Klub esetében volt szembevetendő, mivel a médiaszolgáltató január és február hónapban még nagy erővel sugározta a ValóVilág 5. évadját.

A valóságshow-kban való megjelenés azért is bizonyult hatékonynak, mert műfajából adódóan az otthoni környezetet idézte, amelyben dramaturgiailag könnyebb volt elhelyezni a mindennapi használati tárgyakat, élelmiszereket és italokat. Ennek megfelelően a vizsgálat során a valóságshow-k bizonyultak a legalkalmasabb platformnak a különböző termékek megjelenítését illetően. A legtöbb áru januárban volt látható, ebben a hónapban egy átlagosan vizsgált műsorórán az RTL Klubon 27, míg a TV2-n 20 termékkel találkozhattak a nézők. A későbbiek során azonban csökkenés volt megfigyelhető.

4. ábra: Az egy műsoróra jutó termékmegjelenések havi alakulása a vizsgált médiaszolgáltatóknál

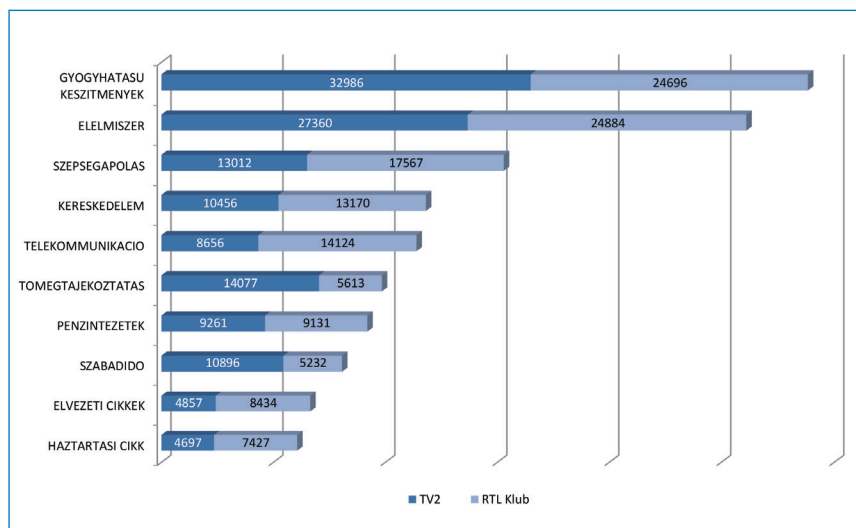

5.3. Szektorok és hirdetőik

A legjelentősebb hirdetői szektorok vizsgálata kiváló támpontot nyújt a termékmegjelenítés és a hagyományos televíziós spotok összevetésére. A televíziókban látható hirdetések a Nielsen Közönségmérés Kft. a reklámozott termék vagy szolgáltatás természete szerint szektorokba sorolja, majd havi és éves szinten statisztikákat készít a csoportok jelenlétének erősségéről. A különböző termékcsoportok piaci súlya évről évre változik, televíziós reprezentációjukat nagymértékben meghatározza a produktum vagy

szolgáltatás reálpiaci helyzete. A Nielsen Közönségmérés Kft. statisztikái szerint 2012-ben a két vizsgált országos kereskedelmi csatornán a gyógyhatású készítmények csoportja sugározta a legtöbb reklámot. Ezt az élelmiszer-hirdetések, majd a szépségápoláshoz tartozó reklámüzenetek követték.

5. ábra: Jelentős szektorok hirdetési volumene a két vizsgált televízióban (2012 teljes év)

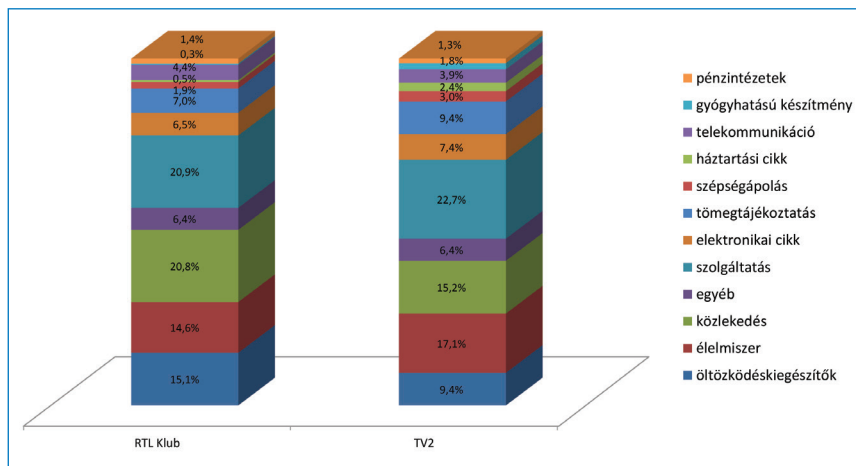

Forrás: Nielsen Közönségmérés Kft.–NMHH Monitoring

A saját készítésű műsorszámok tematikájának megfelelően a termékmegjelenítések toplistája nem tükrözte a fenti trendet. Az éves összefoglaló alapján a regisztrált termék-megjelenések leggyakrabban a szolgáltatás szektorába tartozó márkákat népszerűsítették. Éves viszonylatban ezt követte a közlekedés, majd az élelmiszerek kategóriája, amelybe nemcsak a hagyományos élelmiszer márkák, hanem az italok is beletartoztak. A szolgáltatás-szektor népszerűsége természetesen az utazási és életmód-magazinműsorok magas arányának volt köszönhető, amelyekben a szállodai, wellness-, éttermi és egyéb szolgáltatások bemutatása játszott a főszerepet. A közlekedés szektora az autós műsorok népszerűsége miatt emelkedett ki, ugyanakkor egyéb magazinműsorokban is előszeretettel jelenítettek meg személyautókat. Az élelmiszerek kategóriája végül a harmadik helyen végzett, de még így is megelőzte a valóságshow-kban rendre győzedelmeskedő „öltözködéskiegészítők” csoportot.

További érdekesség, hogy a leggyakrabban megjelenő termékcsoportok toplistája megegyezett a két médiaszolgáltató esetében (6. ábra). Százalékos szinten csak kisebb eltérések voltak regisztrálhatók, azonban rangsor és hangsúly tekintetében ezek nem eredményeztek változást.

6. ábra: Termékek szektor szerinti megjelenése a vizsgált televíziókban 2012-ben

Negyedéves viszonylatban a főbb szektorok között is tapasztalhatók voltak eltérések. Ahogy az már az előzőekben szerepelt, az RTL Klub első negyedévében a Valóvilág 5. szériájának adásai határozták meg alapjában a termékmegjelenítések alakulását. Ennek megfelelően az öltözködé- és élelmiszerszektor bizonyult kiemelkedőnek. A valóságshow befejezése után azonban a szolgáltatásszektor megerősödött, míg a másik két kategória folyamatosan visszaszorult. A TV2 esetében kiegyensúlyozottabbak az arányok, a negyedévek közötti különbségeket tehát elsősorban az RTL Klub szélsőségesebb arányai generálták.

7. táblázat: A legjelentősebb szektorok megjelenésének részaránya az RTL Klub vizsgált műsoraiban

	I. negyedév	II. negyedév	III. negyedév	IV. negyedév
Szolgáltatás	7,6%	21,6%	26,4%	23,9%
Közlekedés	16,4%	25,6%	21,7%	20,2%
Élelmiszer	21,9%	15,2%	12,9%	11,1%
Öltözködéskiegészítők	33,6%	12,5%	10%	9,1%

5. 4. Corporate placement

A termék megjelenítés vizsgálata megkülönböztette a corporate placementet a „valós” termék megjelenítéstől. Corporate placement esetén a műsorszámokban csak a cégnév tűnik fel, mindenfajta dramaturgiai jelentőséget nélkülözve. A márka ebben az esetben gyakran nem az áru kapcsán jelenik meg, hanem egy attól független reklámhordozó eszközön nyilvánul meg. Ilyen típusú megjelenésre példák a szponzorfalakon, sportmezeken vagy versenyautókon feltűnő szponzorcégek nevei, amelyek gyakran nem konkrét módon kapcsolódnak az adott sportághoz, csupán támogatás szintjén.

A vizsgálat az év alatt összesen 3010 corporate placementet regisztrált, amely azonban a mintavételi differenciákból kifolyólag nem vonatkoztatható a teljes évre. Az arányszámok segítségével azonban képet alkothatunk arról, hogy ez a fajta megjelenés milyen viszonyban áll a tényleges termék megjelenítéssel. Éves szinten körülbelül minden ötödik felbukkanás valósult meg ebben a formában, bár adódtak a negyedévek között is kisebb eltérések. A vizsgálat a márkák legmagasabb arányát az első negyedév alkalmával a TV2 csatornáján regisztrálta, amelyet elsősorban a céges jelenlét prezentálására különösen alkalmas sportműsorszámok (*Bajnokok Ligája Magazin, Dakar 2012*) gyakorisága magyarázott.

8. táblázat: Corporate placement

	RTL Klub		TV2		Teljes minta	
	Corporate placement száma	Corporate placement aránya	Corporate placement száma	Corporate placement aránya	Corporate placement száma	Corporate placement aránya
I. negyedév	230	17,1%	599	43,3%	829	30,3%
II. negyedév	313	29,5%	156	12,6%	469	20,4%
III. negyedév	439	21,2%	621	25,8%	1060	23,7 %
IV. negyedév	306	16,3%	346	15,2%	652	15,7%
Éves	1288	20,3%	1722	23,6%	3010	22,05%

Összesen 48 különböző műsортípusban figyelhető meg a brandek ily módon történő elhelyezése. Bizonyos műsортípusok kifejezetten kedveztek a céges prezentációnak. A vizsgált időszakban az RTL Klub *Fókusz* című műsora mondhatta magáénak a legtöbb megjelenést, így minden ötödik cégnév-reprezentáció ebben a műsorszámokban fordult

elő. A rangsorban a *Reflektor* című műsorszám következett, itt csak minden 12. corporate elhelyezés került dokumentálásra. A TV2 már csak a harmadik helyre tudott igényt tartani *Aktív* című műsorszámával, amit azonban szintén az általa sugárzott *Bajnokok Ligája Magazin* és a *Dakar 2012* követett.

A céges megjelenések csekélyebb része (5 százaléka) manifesztálódott virtuális reklám formájában. A virtuális reklám a kereskedelmi közlemény egy olyan formája, amelyben a hirdető a műsor menete közben a képernyő egyik oldalán teszi közzé a termékét. A megjelenés nem feltétlenül köthető az adott szegmens témájához, attól látszólag függetlenül, vizuális elemekkel „feljavítva” kerül sugárzásra. A hagyományos termékelhelyezéshez képest a forma előnye, hogy egyeduralgóként, a képernyő egy bizonyos felét kisajátítva jelenik meg, ami garantált észlelést tesz lehetővé. Emellett a virtuális reklám során a termék neve, csomagolása mellett gyakran a reklámszlogen is bemutatásra kerül, ami nem engedélyezett a hagyományos termékelhelyezés esetében. A vizsgálatok során a hatóság azt tapasztalta, hogy a virtuális reklámozás egyre többször fordult elő műsorszámokban. A második negyedév során még csak a *Fókusz* című műsorban regisztrált a hatóság ilyen fajta elhelyezést, később azonban egyre többféle programban jelent meg. A negyedik negyedévre általánossá vált, hogy a XXI. század című magazinműsorban az OTP Bank hirdetését, míg a *The Voice* című tehetségkutatóban a CITI Bank szolgáltatásainak ismertetését követhették figyelemmel a nézők. A tendenciák alapján valószínűsíthető, hogy a későbbiek során a médiaszolgáltatók egyre több műsortípusban megpróbálják majd meghonosítani az új generációs reklámformát.

5. 5. Tényleges termék megjelenés

A corporate placement kategóriájába tartozó cégreklámok nélkül összesen 10 639 termék megjelenését észlelte a vizsgálat a két televízió adásaiban. A „tényleges” termék megjelenések tekintetében az RTL Klubnál 5057, a TV2-nél 5582 produktum kapott figyelmet.

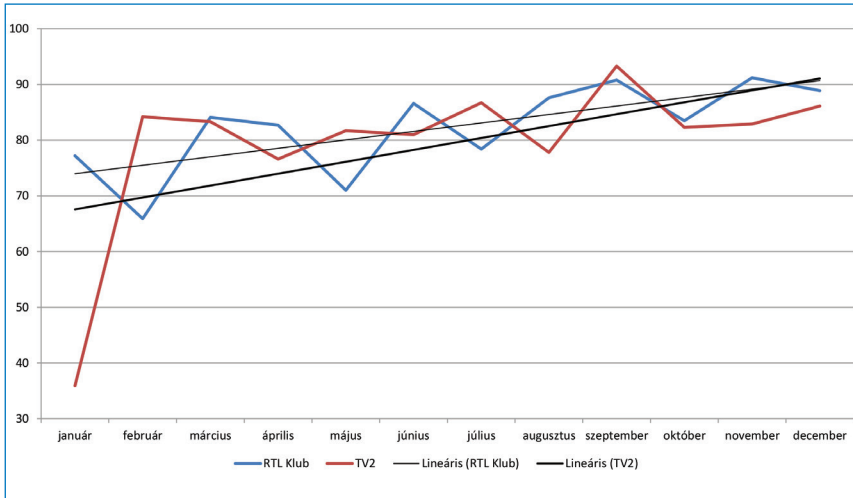
A „tényleges” termék megjelenítés feltárása során a hivatal több szempontot is bevont az értékelésbe, ami lehetőséget teremtett az eredmények árnyaltabb értelmezésére. A regisztrálás során megkülönböztetésre került vizuális és verbális megjelenés, valamint aktív és passzív alkalmazás. A termék műsorszámában való feltűnése abban az esetben volt aktív, amennyiben a szereplők használták, viselték, illetve említették, vagy a cselekmény ekörül játszódott. Passzív megjelenés esetén az áru a háttérben meghúzódva, dramaturgiai jelentőség nélkül tűnt fel.

9. táblázat: Aktív és passzív megjelenési formák a vizsgált műsorszámokban

		Tényleges termék- megjelenítés	Passzív megjelenés	Aktív megjelenés
RTL Klub	I. negyedév	1114	290 (25,9%)	824 (74,1%)
	II. negyedév	747	157 (21,0%)	590 (79,0%)
	III. negyedév	1629	237 (14,5%)	1392 (85,5%)
	IV. negyedév	1567	186 (11,9%)	1381 (88,1%)
RTL Klub éves		5057	870 (17,2%)	4187 (82,3%)
TV2	I. negyedév	785	265 (33,5%)	520 (66,5%)
	II. negyedév	1082	225 (20,8%)	857 (79,2%)
	III. negyedév	1787	251 (14,1%)	1536 (85,9%)
	IV. negyedév	1928	310 (16,1%)	1618 (83,9%)
TV2 éves		5582	1051 (18,8%)	4531 (81,2%)
Összesítő		10639	1921 (18%)	8718 (82%)

Az éves tapasztalat alapján kijelenthető, hogy a médiaszolgáltatók minden negyedévben a termékek közel kétharmadát aktívan integrálták a műsorokba, tehát általában használat közben tűntek fel, a cselekmény részeként kerültek bemutatásra vagy verbális formában hívták fel rájuk a figyelmet. A negyedévek során ugyanakkor folyamatosan tapasztalta a hatóság a produktumok mind aktívabb bevonódását a műsorszámok menetébe mindkét médiaszolgáltató programján (**7. ábra**). A televíziók elsődleges célja természetesen a termékek mind „aktívabb bevonása”, amivel nagyobb figyelmet tudnak garantálni a hirdetőnek. Ugyanakkor nehezítheti az áru ily módon történő prezentációját, hogy komolyabb kooperációnak kell megelőznie, ami a hirdető és a műsorkészítők hatékony együttműködését kívánja meg.

7. ábra: Az aktív megjelenések részarányának növekedése havi bontásban

5. 6. Verbális és vizuális megjelenés

Az első negyedév vizsgálatának alkalmával a „valós” megjelenések közül 385 esetben tapasztalta a hatóság, hogy az adott márkanév verbális módon került bemutatásra, tehát minden ötödik név elhangzott. A második negyedévben 574 esetben mondtak ki brandneveket, ebben az időintervallumban tehát már minden harmadik márkanév szóban érvényesült. A későbbiek során hasonló eredményekre jutott a hivatal, és bár a verbális megjelenések darabszáma változott (III. negyedév: 1262, IV. negyedév: 1164), arányuk megegyezett. Éves összesítésben is kijelenthető, hogy a valós felbukkanások közül minden harmadik terméknév élőszóban jelent meg.

A verbális megjelenések minden vizsgálati időszakban közel egyenlően oszlottak meg a két médiaszolgáltató között, nem lehet tehát kijelenteni, hogy valamelyikük jobban preferálná a verbális bemutatást. A brandek feltűnése felülreprezentált volt azokban a műsorokban, amelyekben a termékek játszották a főszerepet, ebből kifolyólag a márkanévek döntő többsége az autós és utazási magazinokban került közzétételre. Ugyanakkor a vizsgálat ideje alatt a műsorszámok tekintetében is gazdagodás volt megfigyelhető, így a kifejezetten erre a célra szakosodott műsorszámok megjelenésével (pl. *Brandmánia*), valamint a szóbeli megnyilvánulásokra épülő műfajok esetében (pl. *Showder Klub*) a termékek szóbeli prezentációjának megnyilvánulása dominált.

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.
- VIII.
- IX.
- X.
- XI.
- M

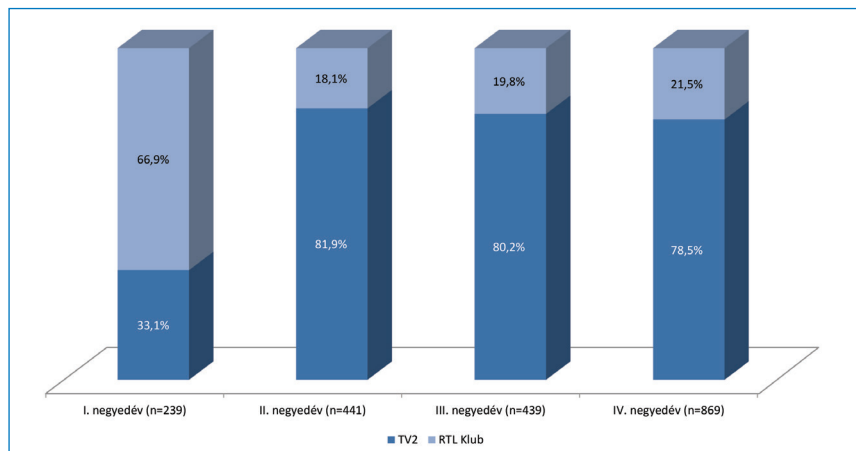
Vizuálisan összesen 7254 termék tűnt fel a képernyőn, vagyis a „tényleges” megjelenések nagyobb része (68,2 százalék) továbbra is látható módon került feltüntetésre. Egyre gyakrabban került regisztrálásra azonban olyan több fronton való megjelenés is, amelyben egy márka látható és hallható módon egyaránt megjelent. Az ilyen kettős megjelenések tovább növelhetik az áruk reklámértékű észlelését.

5. 7. Szponzoráció és termékmegjelenítés

A termékmegjelenítés mellett a hatóság rendszeresen figyelte a két nagy kereskedelmi televízió szponzorációs gyakorlatát is. A szabályozás szerint a szponzorok áruai megjelenhetnek a műsorszámokban termékelhelyezés formájában, ezért a kódolás során a hatóság figyelmet fordított arra, hogy a programokban megjelenő produktumok forgalmazói feltűntek-e a műsorszámok környezetében mint támogatók.

A vizsgált időszakokban 1988 olyan termék jelent meg a saját készítésű műsorokban, amelyek szponzorként is szerepeltek az alkotás környezetében. Tehát közel minden hetedik termék olyan műsorszámban jelent meg, amelynek környezetében a márka szponzorként is felhívta magára a figyelmet. Negyedévenként nagyon változónak bizonyult a szponzorüzenetek és termékmegjelenések „együtt járása”, ezért inkább a két médiaszolgáltató közötti különbségek minősülnek figyelemre méltónak. Eszerint a TV2 sokkal több olyan műsorszámot sugárzott, amelyben a megjelenő termékek egyben a műsorszám szponzorai is voltak.

8. ábra: Szponzorként és termékként együttesen megjelenő márkák csatorna szerinti bontásban

A jelenség magyarázata a TV2 új típusú, saját készítésű programjaiban keresendő. Egyes műsorszámok felépítése ugyanis a potenciális szponzorok körül zajlik, és minden valószínűség szerint az ő tevékeny részvételük teszi lehetővé a műsor megvalósulását. A két leginkább ide tartozó program az *Én is szép vagyok*, valamint a *Nagytakarítás* című műsor, amelyekben a szponzorok boltok, kiírások, termékek és szolgáltatások segítségével kikerülhetetlen részét képezték a műsorok dramaturgiájának, néha egyenesen azt a hatást keltve, mintha a műsorszámok egyetlen célja eme támogatók termékeinek felvonultatása lenne. A harmadik és negyedik negyedév során azonban egyre több miniprogram is bekerült a hatóság által vizsgált műsorszámok közé. Az egy-két perces rövid szegmensek célja, hogy egy adott márka támogatásával valamilyen a tevékenységükhöz köthető „közhasnú” üzenetet juttassanak el a nézők számára. A miniprogramok mögötti gazdasági motiváció azonban egyértelmű. A *Globus A Tökéletes páros* című műsorszámai kapcsán például a program elején és végén megjelent maga a termék mint támogató, valamint a műsorban kizárólag olyan recepteket mutattak be, amelyekhez remekül passzol a korábban látott szósz. Az ilyen miniprogramok célja és megvalósulásának feltétele a támogató üzenetének tolmácsolása, a termék megjelenítésre nem hívják fel a figyelmet.

A fenti vizsgálatok tapasztalatai alapján indult hatósági eljárások eredményét a *II. 6. A Médiatanács kereskedelmi közleményekre vonatkozó gyakorlata a 2012. évben* című fejezet részletezi.

6. A magyar zene aránya

Az új médiatörvény a közszolgálati és a kereskedelmi médiaszolgáltatás mellett bevezette a közösségi²⁶ médiaszolgáltatás fogalmát, ami felváltotta a korábbi közműsor-szolgáltatói és nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatói kategóriát. Ez utóbbi médiaszolgáltatási típushoz a jogszabály részletesen kidolgozott, az évi teljes műsoridőre, illetve a heti teljes műsoridőre vonatkozó kvótarendszert rendelt, amelynek köszönhetően egyértelműen kirajzolódik az a mozgástér, amelyhez a rádióknak igazodniuk kell a zenei programjaik megtervezésekor.

²⁶ „66. § (1) A lineáris közösségi médiaszolgáltatás

- a) egy meghatározott társadalmi, nemzeti és etnikai kisebbség, kulturális vagy vallási közösség, csoport, vagy
- b) egy adott településen, régióban vagy vételkörzetben élők tájékoztatásra, kulturális műsorszámok elérésére irányuló különleges igényeit szolgálja ki, vagy
- c) műsoridejének túlnyomó részében a közszolgálati médiaszolgáltatás 83. §-ban meghatározott céljait szolgáló műsorszámok kerülnek közzétételre.”

Nemcsak a közösségi rádiókra, hanem – a médiatörvény szerint – minden lineáris rádiós médiaszolgáltatásra vonatkozik a kötelezettség, hogy a zenei művek közzétételére szánt évi teljes műsoridő legalább 35 százalékát magyar művek bemutatására kell fordítani, illetve a közzétett magyar zenei műsorszámok éves átlagban legalább huszonöt százalékát öt évnél nem régebben nyilvánosságra került műből vagy öt évnél nem régebben készült hangfelvételtől kell hogy álljon. Külön kitétel továbbá, hogy az arányszámoknak az 5–24 óra közötti periódusban is érvényesülniük kell. Csak a közösségi rádiókkal szemben elvárás, hogy a zenei műsorszámok bemutatására szánt heti műsoridejük legalább 50 százalékát magyar zenei tételek közzétételére kell fordítaniuk.²⁷

2012 júliusában a magyar mű törvényi definíciója megváltozott. Az Országgyűlés az uniós irányelveknek való pontosabb megfelelés érdekében módosította a médiatörvényt. Ennek eredményeként a korábbi meghatározástól eltérően előtérbe került a nyelvi kritérium a „magyar mű” meghatározásakor az alábbiak szerint:

Az Mttv. 203. § 37. pontja értelmében magyar mű:

- a) azon mű, amely eredetileg teljes egészében magyar nyelven készült,*
- b) azon mű, amely eredetileg több nyelven készült, de időtartamát tekintve eredeti magyar nyelvű része hosszabb, mint bármelyik másik nyelven készült része,*
- c) azon mű, amely eredetileg valamely, Magyarország által elismert nemzetiség nyelvén készült, ha tárgya az adott nemzetiség magyarországi életével, kultúrájával van összefüggésben,*
- d) az olyan zenei műsorszám, amely magyar nyelven kerül előadásra, vagy amely Magyarország által elismert valamely nemzetiség nyelvén kerül előadásra, ha az adott nemzetiség Magyarországhoz kapcsolódó kultúrájával van összefüggésben,*
- e) az olyan instrumentális zenei műsorszám, amely – elsősorban szerzője vagy előadója révén – a magyar vagy Magyarország által elismert valamely nemzetiség Magyarországhoz kapcsolódó kultúrájának részét képezi, vagy*
- f) azon filmalkotás, amely a mozgóképről szóló törvény értelmében magyarnak minősül.*

38. *Magyar zenei mű: magyar műnek minősülő szöveges vagy instrumentális zenei mű.*”

A magyar zenei arányra vonatkozó törvényi kötelezettség jelentős terhet ró a szolgáltatókra, hiszen a korábbi időszakokhoz képes sokkal több magyar zeneművet kell sugározniuk. Éppen ezért a jogszabály lehetőséget teremt arra, hogy a fent meghatározott éves arányokat a médiaszolgáltató – külön kérelem alapján – fokozatosan (három naptári év alatt) érje el azzal a feltétellel, hogy folyamatosan növelni köteles a magyar művek arányát.

Az éves kvóták ellenőrzése komoly kihívás elé állítja a médiahatóságot. A 365 napos terminus kontrollálása problematikus, jelenleg nincs olyan technológia, amely képes lenne a médiaszolgáltatók kínálatát folyamatosan és nagy pontossággal monitorozni. A hangfelismerésen

²⁷ Mttv. 66. § (2) h)

alapuló ellenőrzés megbízhatósági szintje nem alkalmas a hatósági eljárások lefolytatására, a találati arány például nagyban csökken a talk rádióknál, vagy azoknál a médiumoknál, amelyeknek a zenei kínálata eltér a megszokottól. Az emberi erőforráson alapuló folyamatos ellenőrzés pedig – az említett időtávban gondolkodva – csaknem megvalósíthatatlan. A kihívásra a médiaszolgáltatók önbevalláson alapuló adatszolgáltatásának ellenőrzése, illetve a beküldött adatok szűrőpróbaszerű kontrollja tűnik ideális megoldásnak. A jegyzőkönyvek időszakos ellenőrzése biztosíthatja a dokumentumok megbízhatóságát, a folyamatos adatszolgáltatás segítségével pedig egyszerűen követhetőek a törvény által előírt követelmények. Az adatszolgáltatási rendszer kiépítése és tesztelése 2012-ben megtörtént, így 2013-ban vélelmezhetően már az önbevalláson alapuló adatsorok is a hatóság rendelkezésére állnak majd.

2012-ben a zenei kvótákra vonatkozó rendelkezéseket kizárólag az egyhetes vizsgálatok, valamint a RadioMonitor Kft. adatai alapján lehetett ellenőrizni. Szükséges hangsúlyozni, hogy az alább prezentált adatok megbízhatósága nem tekinthető százszázalékosnak, továbbá az öt évnél régebbi műsorszámok arányának feltérképezésére nem alkalmas, mivel az adatbázisban nem jegyzik a zeneszámok/albumok megjelenésének évét.

A RadioMonitor adatait a talk rádiók esetében fenntartással kell kezelni, hiszen az említett médiumok zenei kínálata gyakran napi néhány percre (pl. InfoRádió, Klubrádió vagy Kossuth rádió) vagy alig egyórányi időtartamra korlátozódik (pl. Lánchíd és Gazdasági Rádió). Az adatok szerint 2012-ben a 35 százalékos kvótának valamennyi vizsgált médiaszolgáltató eleget tett, vagyis – a Kossuth rádió kivételével – jelentős mértékben növelte a magyar zeneszámok arányát.

10. táblázat: A magyar zene aránya a RadioMonitor Kft. által mért talk rádiókban (teljes nap, 2011–2012)

Médium	2011			Médium	2012		
	Külföldi	Magyar	Beazonosíthatatlan		Külföldi	Magyar	Beazonosíthatatlan
Gazdasági Rádió	58,75%	40,97%	0,29%	Gazdasági Rádió	46,38%	53,14%	0,68%
Klubrádió	65,90%	33,47%	0,62%	Klubrádió	57,47%	42,49%	0,04%
Kossuth rádió	49,75%	49,75%	0,36%	Kossuth rádió	52,98%	46,67%	0,35%
Lánchíd Rádió	55,31%	44,49%	0,18%	Lánchíd Rádió	45,98%	53,87%	0,15%
InfoRádió	77,74%	22,21%	0,06%	InfoRádió	58,57%	42,49%	0,00%

Míg 2011-ben 37 zenei rádióadó múlta alul a 35 százalékos kvótát, 2012-re ez a szám 33-ra apadt. Ugyanakkor a 2011-es évhez képest tavaly 27 elemzett médiaszolgáltató esetében emelkedett a magyar zenék aránya – ez a vizsgált rádiók 68 százalékát tette ki. 10 százalék alatti magyar zenei aránnyal rendelkezett a vizsgált médiumok közül 9, heten maradtak a 20 százalékos küszöb alatt, míg 30 százalék alatti részesedéssel 10 médium „büszkélkedhetett”. A kvótától csekély mértékű elmaradást 7 adó produkált.

11. táblázat: A magyar zene aránya a RadioMonitor Kft. által mért zenei rádiókban (teljes nap, 2011–2012)

Médium	2011			Médium	2012		
	Külföldi	Magyar	Beazonosíthatatlan		Külföldi	Magyar	Beazonosíthatatlan
Aktív Rádió Szolnok	81,84%	17,86%	0,22%	Aktív Rádió Szolnok	70,64%	29,36%	0,00%
Alisca Rádió	96,88%	2,48%	0,00%	Alisca Rádió	93,88%	5,85%	0,27%
Class FM	63,05%	36,64%	0,00%	Class FM	64,10%	35,84%	0,06%
Corvinus Rádió	59,81%	40,14%	0,01%	Corvinus Rádió	55,29%	44,70%	0,01%
Csaba Rádió	74,93%	24,94%	0,02%	Csaba Rádió	74,27%	25,69%	0,04%
Enjoy Rádió	88,30%	11,44%	0,00%	Enjoy Rádió ²⁸	85,57%	14,35%	0,08%
Fehérvár Rádió	71,41%	28,38%	0,02%	Fehérvár Rádió	73,77%	26,20%	0,03%
Focus Rádió	79,55%	20,30%	0,00%	Focus Rádió	79,06%	20,91%	0,03%
Forrás Rádió	65,17%	34,61%	0,06%	Forrás Rádió	63,73%	36,13%	0,14%
Friss Rádió	54,85%	45,15%	0,01%	Friss Rádió	41,51%	58,46%	0,03%
Gong Rádió	67,63%	32,26%	0,00%	Gong Rádió	65,91%	34,05%	0,04%
Juventus	63,37%	36,62%	0,01%	Juventus	56,62%	43,38%	0,00%
Kapos Rádió ²⁹	77,29%	22,63%	0,08%	Kapos Rádió	79,02%	20,87%	0,11%
Kék Duna Rádió Győr	83,47%	16,28%	0,04%	Kék Duna Rádió Győr	80,03%	19,97%	0,00%

²⁸ 2012. június 26-ig álltak rendelkezésre adatok.

²⁹ 2012. október 25-ig álltak rendelkezésre adatok.

2011				2012			
Médium	Külföldi	Magyar	Beazonosít-hatatlan	Médium	Külföldi	Magyar	Beazonosít-hatatlan
Kék Duna Rádió Tatabánya	83,71%	16,02%	0,04%	Kék Duna Rádió Tatabánya	80,01%	19,99%	0,00%
				Music FM Budapest	77,22%	22,70%	0,08%
Neo FM	67,31%	32,69%	0,00%	Neo FM ³⁰	67,51%	32,48%	0,01%
N-Joy Zalaegerszeg	87,45%	12,18%	0,17%	N-Joy Zalaegerszeg	86,60%	13,20%	0,20%
Nyugat Rádió	70,43%	29,44%	0,07%	Nyugat Rádió	69,39%	30,53%	0,08%
Oxygen FM	89,56%	10,37%	0,04%	Oxygen FM	92,42%	7,37%	0,21%
Petőfi	62,75%	36,57%	0,68%	Petőfi	66,49%	33,37%	0,14%
Rádió 1	96,83%	2,55%	0,00%	Rádió 1 ³¹	90,52%	9,24%	0,24%
Rádió 1 Szolnok	97,01%	2,34%	0,00%	Rádió 1 Szolnok	93,65%	6,10%	0,25%
Rádió Antritt	75,10%	24,85%	0,01%	Rádió Antritt	72,40%	27,60%	0,00%
Rádió Budaörs	76,80%	23,10%	0,09%	Rádió Budaörs ³²	78,52%	21,35%	0,13%
Rádió Eger	70,22%	29,64%	0,12%	Rádió Eger	70,37%	29,59%	0,04%
Rádió Egerszeg	98,86%	0,23%	0,65%	Rádió Egerszeg	99,86%	0,08%	0,06%
Rádió Face	97,33%	2,58%	0,00%	Rádió Face ³³	96,84%	2,77%	0,39%
Rádió M	70,07%	29,70%	0,00%	Rádió M	61,97%	37,88%	0,15%
Rádió Szombathely	59,95%	39,90%	0,05%	Rádió Szombathely	59,82%	40,16%	0,02%
Rádió 1 Békéscsaba	96,99%	2,37%	0,00%	Rádió 1 Békéscsaba	93,77%	5,97%	0,26%
Rádió 1 Pécs	96,86%	2,52%	0,00%	Rádió 1 Pécs	93,82%	5,93%	0,25%

³⁰ 2012. november 9-ig álltak rendelkezésre adatok.

³¹ 2012. március 13-ig álltak rendelkezésre adatok.

³² 2012. június 24-ig álltak rendelkezésre adatok.

³³ 2012. január 8-ig álltak rendelkezésre adatok.

Médium	2011			Médium	2012		
	Külföldi	Magyar	Beazonosít-hatatlan		Külföldi	Magyar	Beazonosít-hatatlan
Rádió 1 Veszprém	96,87%	2,50%	0,00%	Rádió 1 Veszprém ³⁴	97,13%	2,61%	0,26%
Rádió 88	79,38%	20,24%	0,08%	Rádió 88	69,06%	30,92%	0,02%
Rádió FM95	82,65%	17,11%	0,06%	Rádió FM95	82,95%	17,05%	0,00%
Rádió Max	74,20%	25,67%	0,13%	Rádió Max	75,33%	24,58%	0,09%
Retro FM	73,97%	25,89%	0,07%	Retro FM	65,14%	34,83%	0,03%
Sunshine Rádió	85,62%	14,17%	0,09%	Sunshine Rádió	85,34%	14,49%	0,17%
Sztár FM	84,90%	14,71%	0,21%	Sztár FM	69,06%	30,73%	0,21%
Tilos Rádió	80,04%	19,74%	0,22%	Tilos Rádió	85,80%	12,97%	1,23%

Hasonlóan a teljes napra vonatkozó adatok esetében tapasztaltakhoz, a feldolgozott talk rádiók közül a Kossuth rádió kivételével valamennyi médiaszolgáltató növelte a magyar zenék részarányát az 5–24 óra közötti periódusban. A RadioMonitor mérése szerint ugyanakkor az InfoRádió egyáltalán nem adott közre zeneszámokat a vizsgált időintervallumban.

12. táblázat: A magyar zene aránya a RadioMonitor Kft. által mért talk rádiókban (5–24 óra között, 2011–2012)

Médium	2011			Médium	2012		
	Külföldi	Magyar	Beazono-síthatatlan		Külföldi	Magyar	Beazono-síthatatlan
Gazdasági Rádió	73,72%	25,98%	0,30%	Gazdasági Rádió	61,89%	37,47%	0,64%
Klubrádió	61,86%	37,80%	0,34%	Klubrádió	52,79%	47,16%	0,05%
Kossuth rádió	59,39%	39,94%	0,67%	Kossuth rádió	65,37%	34,12%	0,51%
Lánchíd Rádió	59,57%	40,20%	0,23%	Lánchíd Rádió	50,24%	49,58%	0,18%
InfoRádió	80,09%	19,84%	0,07%	InfoRádió	0,00%	0,00%	0,00%

³⁴ 2012. október 1-jéig álltak rendelkezésre adatok.

Az 5–24 óra közötti időszámban a zenei rádiók közül 2011-ben még 38 múlta alul a 35 százalékos kvótát, 2012-ben ez a szám 33-ra csökkent. Szintén javuló tendenciaként értékelhető, hogy 22 médiaszolgáltatónál növekedés volt regisztrálható a magyar zeneszámok részarányának tekintetében 2011-hez viszonyítva.

13. táblázat: A magyar zene aránya a RadioMonitor Kft. által mért zenei rádiókban (5–24 óra között, 2011–2012)

	2011				2012		
	Külföldi	Magyar	Beazonosíthatatlan		Külföldi	Magyar	Beazonosíthatatlan
Aktív Rádió Szolnok	83,22%	16,48%	0,30%	Aktív Rádió Szolnok	77,33%	22,66%	0,01%
Alisca Rádió	96,78%	2,56%	0,66%	Alisca Rádió	93,55%	6,20%	0,25%
Class FM	61,51%	38,18%	0,31%	Class FM	63,87%	36,08%	0,05%
Corvinus Rádió	59,04%	40,91%	0,05%	Corvinus Rádió	54,68%	45,31%	0,01%
Csaba Rádió	75,17%	24,68%	0,15%	Csaba Rádió	78,13%	21,83%	0,04%
Enjoy Rádió	88,67%	11,29%	0,04%	Enjoy Rádió ³⁵	85,42%	14,49%	0,09%
Fehérvár Rádió	71,47%	28,31%	0,22%	Fehérvár Rádió	73,14%	26,83%	0,03%
Focus Rádió	78,01%	21,84%	0,15%	Focus Rádió	78,48%	21,49%	0,03%
Forrás Rádió	66,63%	33,14%	0,23%	Forrás Rádió	66,93%	32,94%	0,13%
Friss Rádió	57,51%	42,48%	0,01%	Friss Rádió	45,64%	54,33%	0,03%
Gong Rádió	67,02%	32,87%	0,11%	Gong Rádió	67,08%	32,89%	0,03%
Juventus	64,52%	35,47%	0,01%	Juventus	57,13%	42,87%	0,00%
Kapos Rádió	74,57%	25,33%	0,10%	Kapos Rádió ³⁶	76,36%	23,50%	0,14%
Kék Duna Rádió Győr	83,17%	16,58%	0,25%	Kék Duna Rádió Győr	79,99%	20,00%	0,01%

³⁵ 2012. június 26-ig álltak rendelkezésre adatok.

³⁶ 2012. október 25-ig álltak rendelkezésre adatok.

	2011				2012		
	Külföldi	Magyar	Beazono- síthatatlan		Külföldi	Magyar	Beazono- síthatatlan
Kék Duna Rádió Tata- bánya	83,42%	16,32%	0,26%	Kék Duna Rádió Tata- bánya	79,87%	20,12%	0,01%
				Music FM Budapest			
Neo FM	64,63%	35,37%	0,00%	Neo FM ³⁷	65,18%	34,81%	0,01%
N-Joy Zala- egerszeg	87,37%	12,24%	0,39%	N-Joy Zala- egerszeg	86,59%	13,22%	0,19%
Nyugat Rádió	68,70%	31,18%	0,12%	Nyugat Rádió	67,99%	31,94%	0,07%
Oxygen FM	88,97%	10,96%	0,07%	Oxygen FM	92,62%	7,20%	0,18%
Petőfi	62,74%	36,58%	0,68%	Petőfi	65,03%	34,83%	0,14%
Rádió 1	96,70%	2,65%	0,65%	Rádió 1 ³⁸	90,72%	9,05%	0,23%
Rádió 1 Szolnok	96,92%	2,42%	0,66%	Rádió 1 Szolnok	93,30%	6,46%	0,24%
Rádió Antritt	74,49%	25,48%	0,03%	Rádió Antritt	71,42%	28,58%	0,00%
Rádió Budaörs	79,23%	20,67%	0,10%	Rádió Budaörs ³⁹	80,06%	19,77%	0,17%
Rádió Eger	69,25%	30,60%	0,15%	Rádió Eger	70,20%	29,77%	0,03%
Rádió Egerszeg	98,87%	0,24%	0,89%	Rádió Egerszeg	99,85%	0,09%	0,06%
Rádió Face	97,20%	2,69%	0,11%	Rádió Face ⁴⁰	96,57%	2,97%	0,46%
Rádió M	69,36%	30,45%	0,19%	Rádió M	62,90%	36,96%	0,14%
Rádió Szom- bathely	62,06%	37,75%	0,19%	Rádió Szom- bathely	62,70%	37,29%	0,01%
Rádió 1 Békéscsaba	96,90%	2,44%	0,66%	Rádió 1 Békéscsaba	93,44%	6,32%	0,24%

³⁷ 2012. november 9-ig álltak rendelkezésre adatok.

³⁸ 2012. június 24-ig álltak rendelkezésre adatok.

³⁹ 2012. január 8-ig álltak rendelkezésre adatok.

⁴⁰ 2012. október 1-jéig álltak rendelkezésre adatok.

	2011			2012			
	Külföldi	Magyar	Beazonosíthatatlan	Külföldi	Magyar	Beazonosíthatatlan	
Rádió 1 Pécs	96,74%	2,62%	0,64%	Rádió 1 Pécs	93,46%	6,31%	0,23%
Rádió 1 Veszprém	96,77%	2,58%	0,65%	Rádió 1 Veszprém ⁴¹	96,89%	2,87%	0,24%
Rádió 88	78,45%	21,15%	0,40%	Rádió 88	69,05%	30,93%	0,02%
Rádió FM95	83,18%	16,56%	0,26%	Rádió FM95	83,62%	16,38%	0,00%
Rádió Max	74,73%	25,18%	0,09%	Rádió Max	75,84%	24,10%	0,06%
Retro FM	73,98%	25,89%	0,13%	Retro FM	67,59%	32,39%	0,02%
Sunshine Rádió	84,28%	15,49%	0,23%	Sunshine Rádió	86,08%	13,76%	0,16%
Sztár FM	84,58%	15,03%	0,39%	Sztár FM	68,06%	31,74%	0,20%
Tilos Rádió	79,05%	20,69%	0,26%	Tilos Rádió	86,08%	12,84%	1,08%

A közösségi rádiók működésének feltérképezése szűrőpróbaszerű ellenőrzésen alapult. 2012-ben 41 közösségi rádió egyhetes műsorfolyamát vette górcső alá a hatóság. A közösségi rádiók műsorstruktúrájában meghatározó szerepet játszott a zene, ami az átlagos műsoridő 62 százalékának felelt meg. A magyar zenei művek időtartama átlagosan 43 százalékot ért el a teljes zenei repertoárból, vagyis az ellenőrzött médiaszolgáltatók többsége (23) nem teljesítette a törvényben meghatározott kvótát. A tapasztalatok összegzése arra mutatott rá, hogy a rádiók zenei palettáján a magyar zenei művek aránya mérsékelte, 3 százalékos bővülést mutatott a megelőző évhez képest.

14. táblázat

Médiaszolgáltató	Ellenőrzött hét	Műsoridő (perc)	Zene időtartama (perc)	Zene aránya (%)	Magyar zene időtartama (perc)	Magyar zene aránya (%)
Abakusz Rádió	június 6–12.	4200	3212	77	1729	54
Alfa Rádió	augusztus 1–7.	10053	7879	78	5013	63
Berettyó Night	május 15–22.	4620	1334	29	644	48

⁴¹ 2012. október 1-jéig álltak rendelkezésre adatok.

Médiaszolgáltató	Ellenőrzött hét	Műsor- idő (perc)	Zene időtarta- tama (perc)	Zene aránya (%)	Magyar zene idő- tartama (perc)	Magyar zene aránya (%)
Best of Rádió	július 4–10.	7727	5055	65,5	1500	30
Campus Rádió	szeptember 24–30.	10049	5949	59	2464	42
Civil Rádió	szeptember 10–16.	9984	5283	53	1814	34
Crazy FM	szeptember 24–30.	10080	8316	82,5	426	5
Csillagpont Rádió	május 16–22.	10056	7079	70	3012	42,5
Diósgyőr Rádió	január 2–8.	9470	7878	83	1991	25
Európa Rádió Miskolc	augusztus 1–7.	10059	3883	39	1650	42,5
Európa Rádió Szeged	szeptember 24–30.	1680	496	29,5	136	27
FeZen Rádió	január 10–16.	10075	9274	92	4465	48
FM1 Rádió	február 1–7.	9291	5791	62	1743	30
Fokihegy Rádió	szeptember 22–28.	10080	9153	91	170	2
Friss Rádió	október 22–28.	10080	9153	74	4446	60
Gazdasági Rádió	augusztus 27. – szeptem- ber 2.	10056	6788	57	3896	57
Jazzy rádió	szeptember 10–16.	10080	7972	79	4548	57
Karcag FM	július 4–10.	5064	229	4,5	141	62
Kerepes Rádió	szeptember 24–30.	10062	6972	69	4254	61
Klasszik Rádió	szeptember 10–16.	10067	7976	88	3960	50
Lánchíd Rádió Székesfehérvár	február 16–22.	1688	576	34	186	32
Lánchíd Rádió Győr	szeptember 24–30.	1680	270	16	202	75

Médiaszolgáltató	Ellenőrzött hét	Műsor-idő (perc)	Zene időtartama (perc)	Zene aránya (%)	Magyar zene időtartama (perc)	Magyar zene aránya (%)
Magyar Katolikus Rádió 107.4 MHz	február 17–23.	10028	3476	35	2091	60
Magyar Katolikus Rádió 96.1 MHz	február 16–22.	10028	3403	34	1827	54
Mária Rádió Keme-nesalja	március 7–13.	10077	2172	21,5	1388	64
Mustár Rádió	június 18–24.	10064	5798	57	1673	29
Muzik Rádió	június 18–24.	10068	7837	78	4289	55
Origo-Ház Mecsekszabolcs	július 5–11.	1688	365	22	223	61
Rádió Aktív 94,6	szeptember 3–9.	1673	486	30	204	42
Rádió Csobán	június 6–12.	3412	921	27	432	47
Rádió FM 87,8 MHz	június 25. – augusztus 1.	10080	5394	53,5	1001	19
Rádió Ice	január 10–16.	10080	4822	48	3132	65
Rádió Ice	október 4–10.	10080	5863	58	2199	37,5
Rádió Q	szeptember 3–9.	10044	4809	48	2993	62
Rádió Szentendre	április 9–15.	9831	7811	79	4260	54
Sárrét FM	június 25. – augusztus 1.	10080	6033	60	5320	88
Sport Rádió	július 4–10.	9704	7490	77	2875	38
Stúdió FM 96,3 MHz	június 15–21	10080	6734	67	2967	44
Szent István Rádió 101.8 MHz	április 9–15.	1684	542	32	445	82
Tilos Rádió	szeptember 10–16.	10039	7490	75	2136	28,5
Zöld Hullám Rádió	június 6–12.	1689	584	34,5	100	17
Összesen:		326630	202548	62	87945	43

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.
- VIII.
- IX.
- X.
- XI.**
- M

7. Reklámok hangereje

A hangosság drasztikus változásai a nézők és hallgatók számára zavaróak lehetnek. Ezek egyéb feltételektől független vizsgálata azért nem javasolható, mivel a hangosság folyamatos változása a különféle hanganyagok lényegi, alapvető tulajdonsága. A hangosság változásai egy komplex zeneművön belül vagy egy film hanganyagában a jelenetek közötti váltások során dramaturgiailag indokolható helyzetekben természetesen hatnak, így semmiféle ellenérzést nem váltanak ki. Feltűnő és zavaró lehet azonban, ha a különböző, egymástól elkülönülő műsorszámok hangossága között lényeges eltérés tétéleződik. Ezek ellen a világ különböző pontjain, részben az önszabályozás eszközeivel, részben törvényi erővel igyekeznek fellépni.

A műsorszórásban megjelenő médiumok hangosságának váratlan, zavaró változásai (hang-erőugrásai) világszerte komoly panaszokat váltanak ki. Ez a jelenség a „hangosságháborúnak” nevezett folyamat része és következménye. Ennek orvoslására vezető hangmérnökök és a terület más szakértői szakmai ajánlásokat készítenek (lásd pl. Európában a European Broadcasting Union tevékenységét).

A „hangosságháború” oka és lényege, hogy a dinamikájában komprimált hanganyag felületes megfigyelő számára, illetve kedvezőtlen körülmények között hallgatva „jobban szól”, ezért a műsorok előállítói ily módon szerkesztik meg adásaikat. Valójában azonban ez a folyamat a hangminőséget és a hallgatói élményt is rombolja, ráadásul az extrém mértékű dinamikakompresszió („hiperkompresszió”) már a figyelemfelkeltés kifejezett, vagy ki nem mondott elvárását sem teljesíti, ellenkezőleg, következtében a hang érdektelen, „lapos” lesz (az első „sokkot” követően a néző/hallgató korrigál, a készüléket lehalkítja, utána viszont már egyáltalán nem figyel oda).

A hangosság drasztikus változásai a nézők és hallgatók számára zavaróak lehetnek, és ennek folyamatos változása a különféle hanganyagok lényegi, alapvető tulajdonságának következménye. A hangosság változásai egy komplex zeneművön belül vagy például egy film hanganyagában a jelenetek közötti váltások során vagy jeleneten belül is dramaturgiailag indokolhatóan fordulnak elő, és ezek ebben a környezetben természetesen hatnak, semmiféle ellenérzést nem váltanak ki. Ugyanakkor sokkal feltűnőbb és zavaró, ha a különböző, egymástól elkülönülő műsorszámok hangossága között lényeges eltérés van. Ezek ellen a világ különböző pontjain részben az önszabályozás eszközeivel (BCAP etikai kódex), részben törvényi erővel (Egyesült Államok) lépnek fel. Ezen esetekben a végső érv és szempont mindig a zavaró hatás kiküszöbölése, ennek megfelelően olyan megfogalmazások szerepelnek a különféle szabályozásokban, hogy el kell kerülni az olyan mértékű eltéréseket, amelyeket a néző vagy hallgató a televízió- vagy rádiókészülék hangerőszabályozójával kénytelen korrigálni.

Az Mttv. 33. § (4) bekezdése szabályozza a műsorsugárzás útján továbbított televíziós és egyéb médiatartalmak „befogadókat zavaró” hangosságát, illetve a műsorszolgáltatóktól elvárja, hogy módosítsanak – más országokhoz hasonlóan – az alkalmazott hangtechnikai módszereiken:

„A lineáris médiaszolgáltatásban közzétett reklám, televíziós vásárlás és a műsorelőzetes, valamint a reklám és a televíziós vásárlás és a műsorelőzetes közzétételét akusztikus módon jelző figyelemfelhívás átlagos vagy a néző és hallgató által érzékelt hangereje nem lehet nagyobb, mint a környező műsorszámoké.”

Az utóbbi 20 évben kialakult helyzet mára oda vezetett, hogy a szakmai szervezetek a probléma tudományos vizsgálatától kezdve eljutottak a szakmai ajánlások kidolgozásáig és széles körben való elfogadtatásáig. A szakmai ajánlások – beleértve az ITU (International Telecommunication Union), az EBU (European Broadcasting Union), illetve az ATSC (Advanced Television Systems Committee) kapcsolódó dokumentumait – megnyugtató szakmai megoldást kínálnak. Riedmiller, Lyman és Robinson a Dolby Laboratoriéstól olyan kísérletsorozatot ír le, amelyben széleskörűen ellenőrizték egyrészt az emberi fül érzékelésének pontosságát, másrészt a hangerő elfogadhatóságát, illetve kellemetlennek ítélt változásainak nagyságát. A kísérlet számos érdekes és fontos eredményt hozott. A bevont, nem hivatásos alanyok beszéd esetén 95%-os biztonsággal 1 dB-nél kisebb hibahatárral érzékelték annak hangosságát; a tesztben használt hangminták átlagos hangossága esetében 2,4 dB-es erősödést, illetve 5,4 dB-es halkulást már zavarónak ítélték, ezen belül található a hangosság „komfortzónája”. Thomas Lund kísérleti eredményei szerint *„a hallgatók 50%-a módosítja a hangerőt 3 dB-es szintnövekedésnél, illetve 6 dB-es csökkenésnél”*.

A hatóság által monitorozott médiatartalmak elemzése és értékelése több lépcsőben történik. A vizsgált médiaszolgáltatók (RTL Klub, TV2, Duna Televízió, M2 és az M1) havonta három napját ellenőrzi a hatóság. A „hangerőugrások” mérésének motorja a „Humanoid” névre keresztelt, saját fejlesztésű alkalmazás, amely virtuális hangosságmérő eszközzel három óra leforgása alatt képes egy egész napos műsorfolyamot feldolgozni. A program a Nielsen Közönségmérés Kft. műsorinformációira támaszkodva és azokat megjelenítve (kezdeti és vége időpont, duráció, cím) folyamatosan jegyzi a programszegmensek átlagos hangerejét, az eredményeket napi eredményfájlokba rögzíti. Az így kapott, többszörösen ellenőrzött adatok alapján az NMHH a legkiválóbb eltérésekre figyelmeztet (3, illetve 5,6 LU – 3 LU statisztikailag a nézők és hallgatók 50%-ánál vált ki hangerő-módosítást a vevőkészüléken).

A műsorjelek hangosságának mérése kétszintű rendszerben történik, a hatóság először hatósági ellenőrzés keretében, utólagosan vizsgálja meg azokat, majd ezt követően kerül sor a már meglévő eredmények felülvizsgálatára, hitelesítésére.

A mérésre alkalmazott TC Electronic LM2 nevű műszer is a programelemek átlagos hangosságát képes vizsgálni, ily módon biztosítható a Humanoid eredményeinek

ellenőrzése. Ennek a műszernek az alkalmazása a Humanoid érvényesítésében játszik fontos szerepet, mert használata a napi gyakorlatban nem elég hatékony. Precíz, laboratóriumi mérésre alkalmas, de működése időigényes és nem automatizálható, következőképpen üzemeltetéséhez humánerőforrás szükséges.

8. A hallási fogyatékkal élők számára hozzáférhető műsorszámokkal kapcsolatos törvényi előírások ellenőrzése

A Médiatanács 1601/2011. (XI. 9.) számú határozata alapján a hivatal hatósági ellenőrzés keretében havi rendszerességgel vizsgálja az Mttv. 39. §-ának érvényesülését hat országos médiaszolgáltató programjában. (Az adatfelvétel 2011 szeptemberében indult a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének kezdeményezésére.) A vizsgálat célja a hallási fogyatékkal élők számára készített feliratokkal és jelynelvi tolmácsolással kapcsolatos jogszabályi feltételek teljesülésének ellenőrzése.

A fogyatékkal élő emberek jogait több nemzetközi és hazai törvény szabályozza. Magyarországon e jogokat az alaptörvény, az 1998. évi XXVI. törvény, az esélyegyenlőségi törvény, a jelynelvi törvény és a médiatörvény biztosítja. A közszolgálati médiaszolgáltatás elveit összefoglaló Közszolgálati Kódexben megfogalmazott elvek szerint a médiaszolgáltatónak kötelessége a műsorai útján elősegíteni a fogyatékkal élő emberek társadalmi integrációját és növelni a reprezentációjukat mind a tájékoztató, mind a fikciós tartalmakban.

Az Mttv. útmutatása szerint az audiovizuális médiaszolgáltatóknak törekedniük kell arra, hogy műsorszámukat fokozatosan hozzáférhetővé tegyék a hallássérültek számára. Az Mttv. 39. § (2) bekezdése értelmében a közszolgálati és a JBE lineáris audiovizuális médiaszolgáltatók minden közérdekű közleményt, politikai reklámot, hírműsorszámot – beleértve a közlekedési híreket, a sporthíreket és az időjárás-jelentést –, valamint a politikai tájékoztató és a fogyatékos személyekről szóló műsorszámokat kötelesek a hallási fogyatékkal élők befogadását megkönnyítő segédlettel ellátni. Továbbá napi hatórányi filmalkotáshoz és közszolgálati célokat szolgáló programhoz szintén feliratozást vagy jeltolmácsolást kell biztosítaniuk. A fentiekén túl a feliratoknak pontosan kell visszaadniuk az elhangzottak értelmét, és a képernyő történéseivel szinkronban kell állniuk.

Az Mttv. 2012 májusában elfogadott módosítása az akadálymentesítést szabályozó előírásokra vonatkozóan is tartalmazott változásokat. A módosítás szükségességét a hatósági

vizsgálat során tapasztalt – a szabályozást érintő – problémák is alátámasztották. A törvény a napi kvótába csak a filmalkotásokat és a hallási fogyatékkal élő személyek számára készített műsorszámokat sorolta. E meghatározás alapján az egyre növekvő akadálymentes műsoridőt szinte lehetetlen volt színes és gazdag tartalommal megtölteni, csak sorozatokkal, szappanoperákkal és mozifilmekkel bővíthetett a repertoár. Ez szűkös és egysíkú kínálatot eredményezett volna, holott a törvényben megfogalmazott cél – a halláskárosultakhoz is szóló programok évről évre történő bővítése – minden bizonnyal nemcsak a mennyiségi növekedést, hanem a gazdag és változatos műsorkínálatot is biztosítani kívánta. További anomáliaként jelentkezett, hogy a médiaszolgáltatók a segédlettel ellátott programok tetemes hányadát a hallássérült nézők által is kevésbé látogatott éjszakai és hajnali műsor-sávokban szerkesztették adásba. A felirattal vetített sorozatok egyes epizódjain hiányzott, vagy a teljes sorozaton megszűnt a feliratozás, így az érintettek az addig figyelemmel kísért történetek folytatását nem tudták nyomon követni. A módosítás következtében bővült mind a segédlettel kötelezően ellátandó, mind a médiaszolgáltatók által szabadon választható műfajok köre, valamint a törvény meghatározta, hogy az adott naptári évre érvényes napi akadálymentesített óraszámot a 6 és 24 óra közötti műsoridőben kell sugározni. A sorozatokra vonatkozóan pedig előírta, hogy a műsorszámok egymással dramaturgiailag összekapcsolódó részeit a médiaszolgáltató köteles annak teljes időtartama alatt segédlettel ellátni.

2012-ben jól kitapinthatóan megváltozott a médiaszolgáltatók szerkesztési gyakorlata. A kötelezően előírt óraszámnál jóval nagyobb mértékben nőtt az akadálymentesített műsoridő, a kínálatban a korábbiakhoz képest jelentősebb arányban kaptak helyet a hallássérült nézők érdeklődésére is számot tartó kulturális, tudományos és szórakoztató programok, valamint egyre több figyelmet fordítottak az érintettek televíziózását megkönnyítő műsorszámok előtti teletextoldal-számot közzétevő felhívás megjelentetésére. Jelentős korrekcióra szorul azonban a feliratozás minősége, a pontos, hiánytalan szövegezés biztosítása és az akadálymentesített műsoridőnek az egyes napokra való egyenletesebb elosztása. Szükséges lenne továbbá a fogyatékkal élők számára készített műsorok számát növelni, illetve a gyermekeknek szóló segédlettel ellátott műsorszámok körét az animációkon felül családi, mozi- és mesefilmekkel bővíteni.

A törvénymódosításon túl kisebb horderejű változások is történtek az év folyamán a hallássérült nézők befogadását érintően. A kereskedelmi televíziók április 16-tól egységes teletextszolgáltatásra tértek át, ami minden bizonnyal megkönnyítette az érintettek televíziózását. A médiumok egységesen a 888. oldalon teszik közzé a segédlettel ellátott műsorszámok feliratait. A közszolgálati csatornák júliusi arculatváltása következtében pedig a korábbi teljes képernyős figyelemfelhívó táblát egy fül ikonnal jelzett txt.-oldalszám váltotta fel, mely vagy önállóan, vagy a korhatári felhívással együtt jelenik meg a képernyőn. Az új forma figyelemfelhívó jellege kisebb, mint a korábbi feliraté, de az érintettektől kapott visszajelzések szerint zökkenőmentesen álltak át a használatára.

8. 1. A vizsgálat módszere

A műsorok ellenőrzése meghatározott szempontrendszer szerint, egy erre a célra kifejlesztett webes alkalmazás segítségével történik. Az adatfelvételt hét távmunkában dolgozó siket, illetve nagyothalló munkatárs végzi. Őket az érdekvédelmi szervezet, a SINOSZ ajánlása alapján választotta ki a hatóság a jelentkezők közül.

Az ellenőrzés a műsorszámok formális jellemzőinek (sugárzás dátuma, időpontja, médiaszolgáltató neve, program címe, műfaja) rögzítése mellett az alábbi szempontokra fókuszált:

- ellátták-e segédlettel a szolgáltatók a törvényben kötelező jelleggel előírt műsorszámokat, azaz a hírműsorokat, sporthíreket, időjárás-jelentéseket, közlekedési híreket, a közérdekű közleményeket, a fogyatékos személyekről szóló műsorokat és a politikai tájékoztató műsorokat,
- teljesítették-e az adott naptári évre előírt napi kvótát,
- a teletextfelirattal ellátott műsorszámok előtt közzétettek-e felhívást és oldalszámot, illetve
- megfelelő volt-e a feliratozás, jeltolmácsolás minősége, előfordultak-e hiányosságok, hibák.

Az ellenőrzés módszere és a mintavétel a bővülő tapasztalatok, valamint a technikai háttér megszilárdulása következtében több változáson is átesett. 2012 januárjától egységesen minden hónapban hat általános tematikájú televíziós csatorna (M1, M2, Duna Televízió, Duna World, RTL Klub, TV2) 22 véletlenszerűen kiválasztott napját ellenőrizte a hatóság. Az M1, M2, Duna TV és Duna World csatornáknál négy-négy, míg az RTL Klubnál és a TV2-nél három-három nap analizését végezte el a hatóság havonta a 0 órától 24 óráig adásba kerülő műsorszámokra vonatkozóan.

8. 2. A vizsgálat eredménye

A vizsgált tizenkét hónap 264 műsornapjának elemzése során több mint 6063 műsoróra analizésére került sor. 2012-ben a műsoróráknak közel 40 százalékát látták el felirattal vagy jeltolmácsi segédlettel a médiaszolgáltatók. Számottevő eredményként könyvelhető el ez az arány az előző évi adatokhoz viszonyítva, hiszen 2011-ben a sugárzott műsoridőnek mindössze 22 százaléka volt a hallássérült nézők számára is elérhető.

A vizsgálat egyik fő szempontja a törvényben meghatározott napi kvóta – 2012-ben napi 6 órányi műsoridő – teljesülésének ellenőrzése volt. A norma teljesítéséhez a médiaszolgáltatóknak több szempontot kell együttesen figyelembe venniük. Egyrészt az adott óraszámot a segédlettel kötelezően ellátandó műsorszámokon túl kell biztosítaniuk, másrészt a

programokat az előírt műsorsávban kell közzétenniük, illetve az akadálymentesített műsor-számoknak meg kell felelniük a 39. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott kategóriáknak.

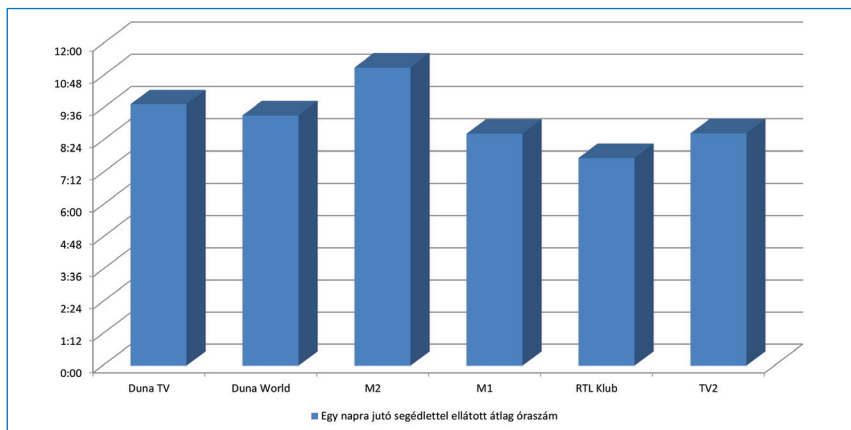
A hatóság adatai alapján a 264 vizsgált naphól 37 napon nem érte el a – segédlettel kötelezően ellátandó műsorszámokra fordított időn kívül eső – felirattal vagy jeltolmáccsal sugározott műsorórák száma a napi hat órát. E napok többségénél a hiány nem volt számot-tevő, ami elsősorban abból fakadt, hogy a médiaszolgáltatók egy részének a törvénymó-dosítás után nem sikerült a napi gyakorlatba rutinszerűen beépíteni és szem előtt tartani azt a szempontot, miszerint a meghatározott óraszámot kitevő akadálymentes műsorok-nak a reggel 6 és 24 óra közötti időszakban kell a képernyőre kerülniük. Így ismétlődően előfordult, hogy a kifogásolt napon összességében teljesült az előírt óraszám, azonban annak egy része kívül esett a megjelölt időintervallumon.

15. táblázat: A napi kvótát nem teljesítő napok száma csatornák szerinti bontásban

	Duna TV	Duna World	M2	M1	RTL Klub	TV2
2012. január–december	2	7	3	10	11	4

Hallási fogyatékkal élők számára is befogadható műsorszámot 2012-ben leghosszabb időtartamban az M2 adott közre. A közszolgálati csatornák negyedévről negyedévre növelték a segédlettel ellátott műsorórák számát, míg a kereskedelmi médiaszolgáltatók megközelítőleg azonos óraszámban sugározták e programokat.

9. ábra: Egy napra jutó, segédlettel ellátott átlagos műsoridő

Az adatokból látható, hogy valamennyi médiaszolgáltató esetében jóval meghaladta az előírt hatórás követelményt az akadálymentesített napi átlag műsoridő. Ennek ellenére mind a hat médiumnál regisztrált a hatóság olyan napokat, amelyeken nem teljesült az elvárás, mivel a segédlettel ellátott műsorórák eloszlása nem volt egyenletes, valamint egy részük kívül esett a törvényben meghatározott időintervallumon. Ezzel együtt érzékelhető a médiaszolgáltatók igyekezete a kötelező napi óraszám betartására, aminek eredményeképpen az év második felének két hónapjában – szeptemberben és decemberben – mind a hat médiaszolgáltató teljesítette valamennyi vizsgált napon a törvényben előírt napi kvótát, azaz több mint hatórányi segédlettel ellátott műsorszámot sugárzott 6 és 24 óra között.

8. 3. Segédlettel kötelezően ellátandó műsorszámok

Míg 2011-ben a médiaszolgáltatók a hírműsorok 77 százalékát akadálymentesítették (egyedül a TV2 sugározta minden híradóját feliratozva), addig 2012 első negyedében a hírműsoroknak 82 százaléka vált elérhetővé a hallássérült nézők számára. A kereskedelmi médiumok minden hírműsorukat feliratozva sugározták, a közszolgálati csatornáknál azonban látható volt segédlettel el nem látott híradó, amelyek legnagyobb részben a reggeli és a késő esti műsorávokban jelentkeztek. A második és harmadik negyedévben a műsorok feliratozásának gyakorlata meglehetősen rapszodikusnak alakult, a TV2 kivételével valamennyi szolgáltatónál előfordult segédlet nélküli híradás. Az év végén a javuló tendencia eredményeként mindössze három közszolgálati híradón tapasztalt a hatóság hiányt, így az utolsó negyedévben a hírműsorok 99 százaléka már hozzáférhetővé vált az érintettek számára.

A megelőző évben a politikai tájékoztató műsorok közül egyedül az RTL Klub tette közzé felirattal ellátva a *Házon kívül* című magazinját, a többi médiaszolgáltatónál erre kísérlet sem történt. Némi változás a harmadik negyedév végén mutatkozott, mivel szeptembertől az M2 kivételével a közmédiumok a kínálatukban szereplő politikai tájékoztató műsorok egyötödét – zömében a műsorszámok ismétléseit – már segédlettel látták el. Az év végére a feliratozott politikai műsorok aránya 36 százalékot ért el, így e téren még komoly feladat vár a közszolgálati médiumokra.

A májusi törvénymódosítás az időjárás-jelentést és a sporthíreket a segédlettel kötelezően ellátandó műsorszámok közé sorolta. A törvény hatálybalépését követően ennek a

kívánalomnak egyik médium sem felelt meg, a regisztrált időjárás-jelentéseknek mindössze 3 százalékát sugározták segédlettel. Valamelyest jobbak voltak az eredmények a sporthírek tekintetében: e műsorszám típusnak 22 százalékát látták el felirattal vagy jeltolmácsolással. (A kereskedelmi tévék programjában nem szerepeltek sporthírek.) Az év végére a sporthírek akadálymentesítése szinte teljesen megvalósult, míg az időjárás-jelentéseknek 83 százalékát feliratozták.

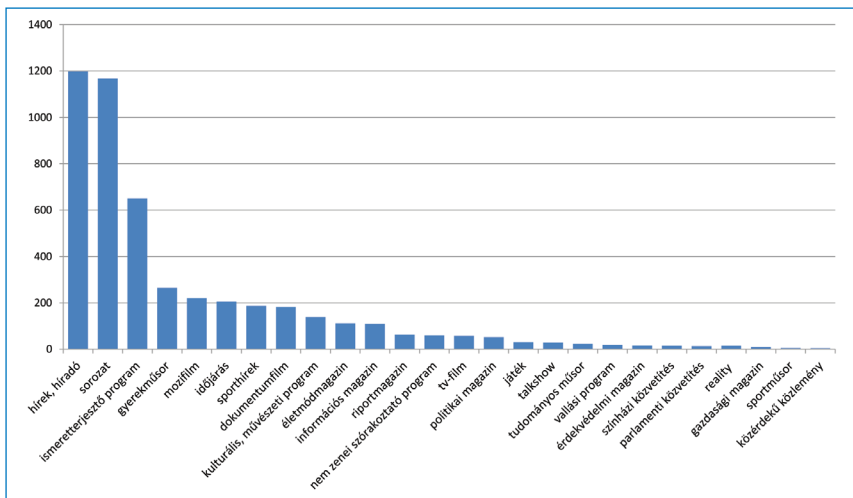
Közérdekű közlemények csak a közszolgálati médiumok programjában szerepeltek, melyeket írásban, a hallássérült nézők által is hozzáférhető módon tettek közzé.

Fogyatékkal élő személyek számára készített műsort az M1 (*Esély*) és a Duna TV (*Akadálytalanul*) programjában láthattak a nézők. Mindkét műsor felirattal és jeltolmácsolással egyaránt ellátva került adásba. A rendszeresen jelentkező magazinok a fogyatékkal élők különböző csoportjainak életét bemutató összeállítások mellett ismétlődően műsorokra tűztek siket és nagyothalló emberekről készült riportokat is. A siketek világnapján a SINOSZ nagyszabású rendezvényt szervezett Budapesten. Az *Akadálytalanul* című műsor október 21-én a teljes adást e témának szentelte.

8. 4. Műfaji kínálat

A segédlettel kötelezően ellátandó műsorszámokon túl a médiaszolgáltatók többsége változatos műfaji kínálattal szolgált az érintett nézők számára. Hasonlóan a 2011-ben rögzített eredményekhez, 2012-ben is legtöbbször sorozatokat láttak el felirattal. Az év elején a segédlettel ellátandó műsoridő növekedésével együtt bővült a feliratozott műsorok műfaji kínálata. A preferenciák számottevően változtak, a ranglista második és harmadik helyére az ismeretterjesztő programok és a gyermekműsorok kerültek, melyeket a mozi-, illetve dokumentumfilmek követték. Kulturális műsorok, valamint információs és életmódmagazinok rendelkeztek még nagyobb arányban teletextes átirattal. A leggazdagabb választék a Duna World csatornánál, a legszűkebb paletta pedig a két kereskedelmi médiaszolgáltatónál volt tapasztalható. A második negyedévtől a műfaji kínálat ugyan nem bővült, de a közszolgálati adókon jelentősen nőtt a segédlettel ellátott gyermekprogramok, ismeretterjesztő- és dokumentumfilmek, valamint a sporthírek száma. A kereskedelmi csatornák kínálatában e műfajok csak elenyésző számban tűntek fel, mivel ők továbbra is elsősorban a népszerű sorozatokat tették hozzáférhetővé a rászorultak számára.

10. ábra: Műfaji megoszlás

8.5. Jeltolmács

2011-ben a műsorszámokhoz nyújtott segédlet 98 százalékban feliratot, döntő mértékben teletextátíratot jelentett. 2012-ben megduplázódott a jelnyelvi segédlettel ellátott műsorok száma, de ezzel együtt is az akadálymentesített műsoroknak mindössze 4 százalékán szerepelt jeltolmács. Korábbi felmérések szerint a hallássérült nézők a feliratot preferálják a jeltolmácsi segédlettel szemben, így ez az arány feltehetőleg megfelel az érintettek igényeinek. Elsősorban hírműsorok, parlamenti közvetítések, vallási programok, fogyatékkal élők számára készült érdekvédelmi műsorok és sporthírek voltak így megtekinthetők a közszolgálati csatornákon. Az említett műsorokat egyre növekvő számban látták el mind felirattal, mind jeltolmácsolással. A kereskedelmi televíziók nem sugároztak jelelt műsorszámokat.

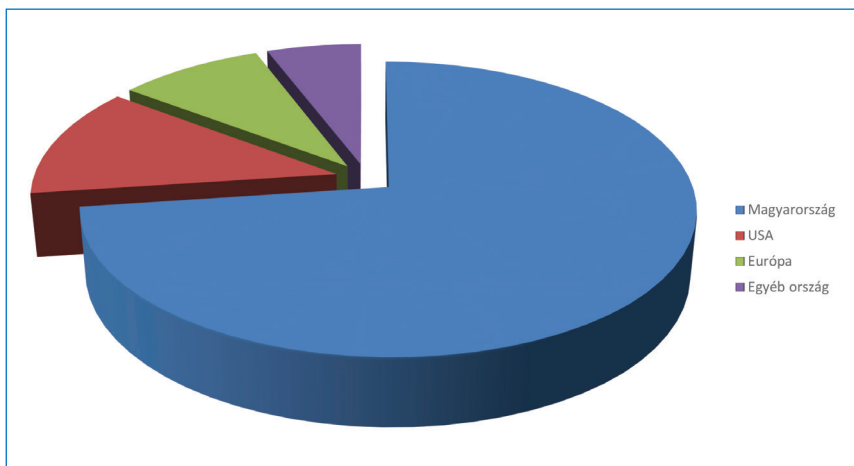
8.6. Figyelemfelhívás

A műsorszámok előtti figyelemfelhívás és teletextaldatszám közzétételére vonatkozóan megállapítható, hogy hónapról hónapra csökkent a mulasztások száma, az első

negyedév végén például mindössze a műsorok 7 százalékánál fordult elő a figyelmeztetés hiánya. A legtöbb mulasztás az RTL Klub, a legkevesebb hiány a Duna Televízió programjában mutatkozott. Ez a trend folytatódott az év további részében is, a harmadik negyedév végére a Duna TV, a Duna World és az M2 minden feliratos műsorszámára előtérítette a figyelemfelhívást. A napi kvótába tartozó egyéb feliratozott műsorszámokra vonatkozóan a harmadik és negyedik negyedévben már csak az RTL Klubnál jelentkezett mulasztás.

Az akadálymentesített műsorszámok gyártási hely szerinti megoszlása nem mutat szignifikáns különbséget az előző évi adatokhoz képest. A médiaszolgáltatók 2012-ben is leggyakrabban hazai gyártású produkciókat láttak el segédlettel, melyeket az USA-ból és az európai országokból importált alkotások követtek a sorban.

11. ábra: Az akadálymentesített műsorszámok gyártási hely szerinti megoszlása

Az ellenőrzés során a feliratozás minőségének feltérképezésére is figyelmet fordított a hatóság. Leggyakoribb hibaként a feliratok különböző időtartamú hiánya, aszinkronitása és betűhibák fordultak elő. A feliratnak a képpel és a beszéddel egy időben való megjelenése alapvető kritérium, mivel már néhány másodperces csúszás is akadályozza a szöveg, illetve a műsorszám megértését, és különösen a párbeszédek nyomon követését nehezíti meg a hallássérült nézők számára. Felirathíányt és pontatlanságot minden szolgáltatónál kimutatott az ellenőrzés, a gyakori, néhány másodperces késések mellett 35 percig tartó „feliratnélküliség” is tapasztalható volt. Több esetben előfordult, hogy a felirat már az előző műsorszámmon elkezdődött, illetve a következő műsoron is folytatódott, mely hibákat a

médiaszolgáltatók rendszerint meglehetősen késéssel korrigáltak. Minden negyedévben láthatók voltak olyan műsorszámok, melyeken a segédlet később jelent meg, mint a műsorszám kezdete, majd ezt követően olvashatatlan gyorsasággal, épp csak felvillanva pörgött mindaddig, amíg szinkronba nem került az elhangzó szöveggel. A vizsgált időszak minden periódusában jelentkező hiba volt, hogy a feliratozás a műsorszám vége előtt megszűnt, aminek következtében az érintettek a műsorszám utolsó 12-30 perces intervallumában nem kaptak segítséget az események követéséhez. Pontatlanság a jelelésben is mutatkozott azon műsorszámoknál, ahol a jeltolmács csak félig látszott, és így nem voltak követhetők a kézjelek.

A feliratozás minősége, a hibák száma változó volt az egyes médiaszolgáltatóknál, hivatonta más és más televízió műsoraiban mutatkozott a legtöbb, illetve a legkevesebb anomália. Egyenletes, megbízható teljesítményt e téren egyik médium sem nyújtott, összességében azonban elmondható, hogy a közszolgálati csatornák feliratainak minősége az év végére érezhetően javult.

8. 7. A vizsgálat eredményei az egyes televízióknál

Az **M1** naponta átlagosan nyolc és fél óra programot feliratozott 2012-ben. Az első negyedévben a reggel és délben sugárzott hírműsorait nem látta el segédlettel, míg az év második felében már minden híradót akadálymentesítve sugárzott, melyek előtt mindig szerepeltette a figyelemfelhívást. Az előzőekhez hasonlóan, a kezdeti nehézségek leküzdése után decemberben már minden időjárás-jelentése és sporthíre is felirattal vagy jeltolmácsolással került a képernyőre. A politikai tájékoztató műsorok akadálymentesítését a harmadik negyedévben kezdte meg a csatorna, e téren azonban még sok a tennivaló, mivel az év végéig csak a műsorok egynegyede vált hozzáférhetővé a hallássérült nézők számára. A vizsgált médiaszolgáltatók közül egyedül az M1 programjában fordult elő rendszeresen hallássérült emberek számára készült műsorszám, melyet minden esetben felirattal és jeltolmácsolással ellátva adott közre (*Esély című magazin*). Az érdekvédelmi műsor és a híradók mellett sporthíreket sugároztak még jeltolmács közreműködésével. A közszolgálati csatorna túlnyomó részben magyar gyártású programokat akadálymentesített. A segédlettel kötelezően ellátandó műsorszámok mellett főként sorozatokat és ismeretterjesztő műsorokat sugároztak felirattal. Segédlettel ellátott gyermekműsor nem szerepelt a kínálatában a vizsgált napokon, azonban a többi médiumhoz képest nagyobb arányban kaptak helyet kulturális, művészeti programok és műveltségi vetélkedők. Az év első felében az M1 feliratos műsoraiban meglehetősen sok hiba fordult elő, elsősorban hosszabb-rövidebb ideig tartó felirathányok, de gyakran

aszinkronitás nehezítette az események nyomon követését. Az év második felében a szövegezés minősége javult, a hibák száma csökkent.

Az **M2** naponta átlagosan 11 órányi programot feliratozott, ami jóval meghaladta a kötelezően előírt napi óraszámot. Márciustól minden hírműsorát segédlettel adta közre, melyek előtt mindig megjelent a figyelemfelhívás. A sporthírek és az időjárás-jelentések akadálymentesítése azonban nem valósult meg az év végéig sem maradéktalanul, valamint a politikai tájékoztató műsorokat sem tette hozzáférhetővé a közszolgálati csatorna. Híradók és sporthírek mellett érdekvédelmi, valamint vallási műsorszámokat tekinthettek meg a nézők jeltolmács közreműködésével. A legtöbb feliratozott műsor hazai gyártásban készült, melyeket az Európában előállított produkciók követtek. A második negyedévtől ugrásszerűen megnőtt az akadálymentesített gyermekműsorok száma, valamint emelkedett a sorozatok, mozifilmek és életmódmagazinok aránya, ezzel párhuzamosan azonban kevesebb tudományos program, hírműsor és dokumentumfilm volt látható. Így a műfaji ranglista élére a sorozatok kerültek, majd a hírműsorok és a gyermekprogramok következtek. A felnőtteknek szóló népszerű sorozatok mellett több ifjúsági szériát is segédlettel ellátva sugárzott az M2, így egy olyan korosztály igényeit is kielégítette, amelyre eddig egyik médiaszolgáltató sem fordított kellő figyelmet. Az öröndetesen magas feliratozott óraszám és gazdag műfaji kínálat mellett nagyarányú volt a rögzített hibák száma is: a hosszú percekig tartó felirathányok és a jelentős késéssel kezdődött feliratozás okozta a legtöbb nehézséget a hallássérült nézőknek.

A **Duna Televízió** naponta átlagosan több mint kilenc és fél óra programot feliratozott 2012-ben. A műfaji kínálat gazdagodott, a feliratozás minősége javult, és a mulasztások száma is csökkent az év második felében. A segédlettel kötelezően ellátandó műsorokra vonatkozóan megállapítható, hogy a csatorna a késő esti híradóit, valamint a politikai tájékoztató műsorait az első fél évben továbbra sem látta el segédlettel, az utolsó negyedév végére azonban már valamennyi hírműsora akadálymentesítve került a képernyőre. Hiányosság a politikai tájékoztató programok esetében volt tapasztalható, az év utolsó hónapjában e műsoroknak mindössze a fele kapott csak segédletet. Jelelve parlamenti közvetítést, vallási programot és fogyatékkal élők számára készült érdekvédelmi magazinműsort tekinthettek meg a hallássérült nézők (*Akadálytalanul*). Az akadálymentesített műsorok túlnyomó többsége hazai gyártásban készült. A műfaji kínálat élén a híradók, az ismeretterjesztő filmek és a sorozatok álltak. A gyermekek számára a *Tuskevár* és a *Rosszcsont kalandjai* című ifjúsági filmsorozatokat feliratozta a szolgáltató. Leggyakrabban a beszédhez képest korábban vagy késve megjelenő feliratozások, betűelírási hibák és a túl gyorsan pergő, épp csak felvillanó feliratok nehezítették az érintett nézők számára a műsorszámok megértését.

A **Duna World** naponta átlagosan több mint kilencórányi programot feliratozott. A harmadik negyedév végéig a segédlettel kötelezően ellátandó műsorok közül az éjszakai

híradókat, az időjárás-jelentéseket, sporthíreket, valamint a politikai tájékoztató műsorokat nem vagy igen kis mértékben tette hozzáférhetővé a hallássérült nézők számára. A negyedik negyedévben javuló tendencia mutatkozott, decemberben már minden említett műsor 91 százaléka segédlettel ellátva került adásba. Hiányosság továbbra is a politikai tájékoztató műsorok esetében volt tapasztalható, melyeknek mindössze 35 százaléka vált elérhetővé az érintettek számára. A felirattal közzétett műsorok mindegyike előtt megjelent a figyelemfelhívás, melyek néhány kivételtől eltekintve mind hazai gyártásban készültek. Jeltolmácsolással a híradók és a sporthírek egy része volt megtekinthető. A vizsgált médiumok közül a legszélesebb műfaji kínálat a Duna World rendelkezett, a lista élén az ismeretterjesztő műsorok szerepeltek, de információs magazin, sorozat, vallási program és színházi közvetítés is megtalálható volt a repertoárjában. A többi vizsgált televízióhoz képest a Duna World jóval nagyobb arányban sugárzott dokumentumfilmeket, ismeretterjesztő programokat és kulturális műsorokat az érintett nézőknek. A csatorna a gyerekekről sem feledkezett meg, számukra esti mesét, bábfilmeket és színházi közvetítést vetített akadálymentesítve. Hibaként leggyakrabban a műsorszámok elején és közben számos rövidebb-hosszabb ideig tartó hiány, csúszás és a túl rövid ideig látható feliratok jelentkeztek.

Az **RTL Klub** naponta átlagosan több mint hét és fél óra programot feliratozott 2012-ben. Az első negyedévben és az év második felében valamennyi hírműsórát és politikai tájékoztató műsórát felirattal tette közzé, az időjárás-jelentések 87 százalékáról azonban hiányzott a segédlet. Fogatékcal élőknél készített műsört és sporthíreket nem sugároztak. A feliratozott műsorszámok többsége közel egyező arányban magyarországi és amerikai gyártásban készült. Az akadálymentesített programok 19 százaléka előtt hiányzott a figyelemfelhívás. A műfaji skála meglehetősen szűk volt, többek között a kulturális, tudományos és sportműsorok teljesen hiányoztak a kínálatból. A rangsort a sorozatok vezették, majd a gyermekeknek készült rajzfilmek, a hírműsorok és a mozifilmek következtek. Kiemelendő, hogy a csatorna rendszeresen műsorára tűzött több korosztály igényeit is kielégítő feliratozott gyermekprogramokat. A legtöbb anomáliát – ugyan csökkenő mértékben – az RTL Klub felirataiban lehetett észlelni, a hibatípusok mindegyike számos esetben tapasztalható volt.

A **TV2** naponta átlagosan több mint nyolc és fél óra programot feliratozott. Minden hírműsórát átírással sugározta, melyek előtt – egy kivétellel – mindig közzétette a figyelemfelhívást. A segédlettel kötelezően ellátandó műsorszámokon kívül vetített egyéb produkciók mindössze 5 százaléka előtt hiányzott a figyelmeztetés. Politikai tájékoztató műsor, sporthírek és jeltolmácsolás műsorszám nem szerepelt a vizsgált napokon. A legtöbb akadálymentesített műsorszám itt is hazai gyártásban készült, melyeket az USA-ból importált produkciók követtek. A műfaji kínálat jóval szerényebben alakult a többi vizsgált média-szolgáltatóhoz képest, a rangsor azonban hasonló jellegzetességeket mutatott. A lista élén a sorozatok álltak, majd a segédlettel kötelezően ellátandó híradók és a mozifilmek

következtek. A gyerekekre nem fordított figyelmet a médiaszolgáltató, mindössze a hétvégi programban tűnt fel egy-egy feliratozott animáció. A vizsgált médiumok közül legnagyobb számban a TV2 sugárzott segédlettel ellátott mozifilmeket, melyek között több magyar alkotás is szerepelt. A feliratozásban előforduló leggyakoribb hibának az számított, hogy a felirat nem a képpel és a beszéddel szinkronban jelent meg.

Az Mttv. 184. § (1) bekezdés cc) alpontja a hivatal hatósági hatáskörébe utalta a hallássérültek számára hozzáférhetővé tett műsorszámokra vonatkozó szabályok teljesülésének felügyeletét, a törvény értelmében másodfokú hatóságként a Médiatanács jár el az adott ügyekben.

Tekintettel arra, hogy a hallássérültek számára hozzáférhetővé tett műsorszámok vonatkozásában a folyamatos vizsgálat 2011. szeptember 1-jével kezdődött el, az első hatósági eljárás a 2012. január hónapot érintő hatósági ellenőrzés lefolytatását követően indult meg. A hatóság a 2012. évben a 2011. január 1-jétől és a törvénymódosítást megelőzően hatályban lévő törvényi rendelkezések kapcsán állapított meg törvénytisértést, a törvénymódosítást követően megindított hatósági eljárások lezárása áthúzódott a következő évre.

A hivatal a 2012. évben összesen tíz határozatot hozott a hallássérültek számára hozzáférhető műsorszámokra vonatkozó szabályok megsértése tárgyában, három határozatában a Duna Televízió Zrt. (Duna TV, Duna World), három határozatában a Magyar Televízió Nonprofit Zrt. (M1, M2), három határozatában a Magyar RTL Televízió Zrt. (RTL Klub), egy esetben pedig az MTM-SBS Televízió Zrt. (TV2) médiaszolgáltató sértette meg a vonatkozó rendelkezéseket. A határozatok számának alakulását befolyásolta az is, hogy a hivatal egy-egy hatósági eljárást több hónapra vonatkozóan indított meg.

A hivatal a határozatokban tíz esetben alkalmazott felhívás jogkövetkezmenyt, két esetben – a közszolgálati televíziókkal szemben – bírságszankciót, amelyek összege 220 ezer forint, illetve 130 ezer forint volt. (A határozatok és a jogkövetkezmenyek eltérő száma abból adódik, hogy előfordult olyan eset, amikor a hatóság különböző jogsértések miatt különböző jogkövetkezmenyeket alkalmazott egy eljáráson és határozaton belül.)

A Médiatanács mint másodfokú hatóság a 2012. évben két határozatot hozott, és mindkét esetben helybenhagyta az elsőfokú határozatot.

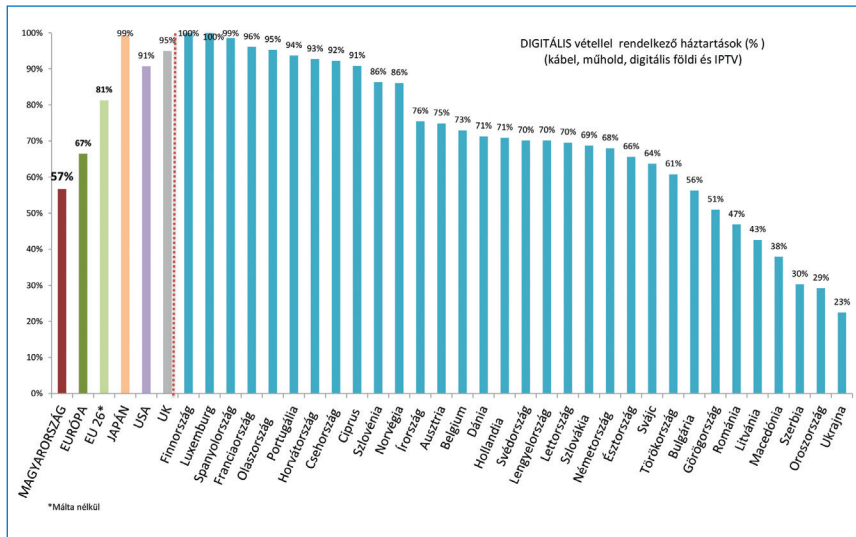

MELLÉKLET: Médiafogyasztási adatok (2011–2012.)

1. Televíziók

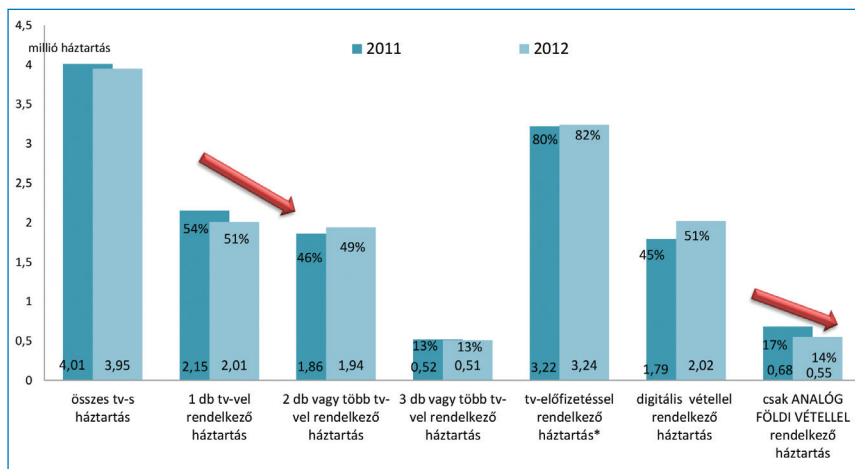
1 – Digitális vételi mód nemzetközi viszonylatban (2011)

Forrás: IP NETWORK/International Key Facts, Television 2012

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.
- VIII.
- IX.
- X.
- XI.
- M**

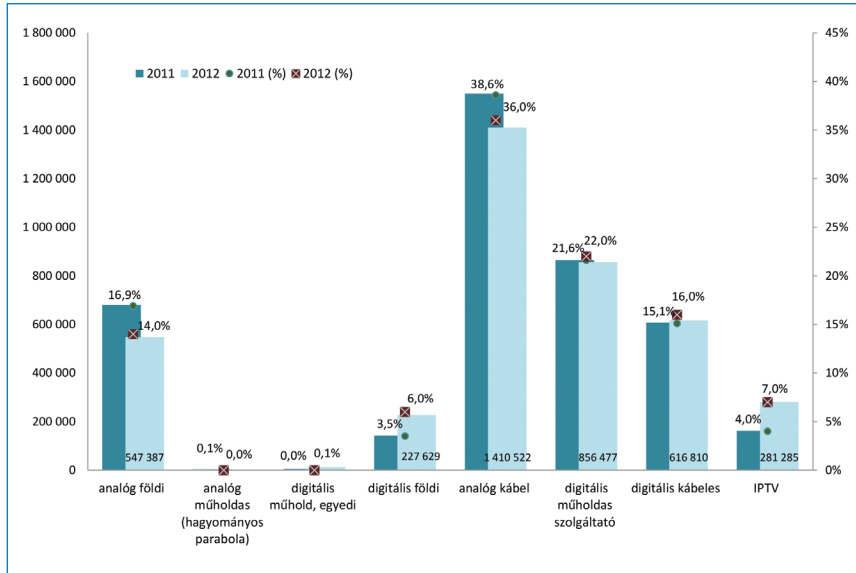
2 – A magyar háztartások televíziós ellátottsága és vételi módja

* Tv-előfizetéssel rendelkezik minden olyan háztartás, amely rendszeres díjat fizet a szolgáltatásért, azaz analóg vagy digitális kábeltévé-előfizetéssel, valamelyik szolgáltatónál műholdas előfizetéssel, illetve IPTV-szolgáltatással rendelkezik.

Forrás: Nielsen Közösségmérés Kft.

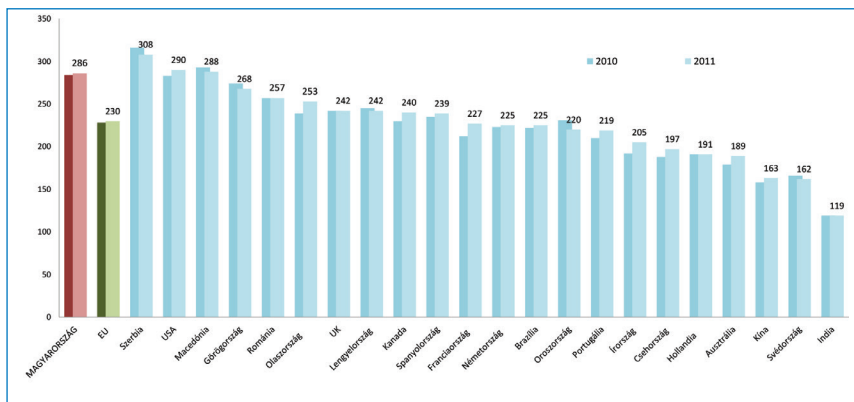
3 – Háztartások műsorvételi platformmegoszlása

Forrás: Nielsen Közönségmérés Kft.

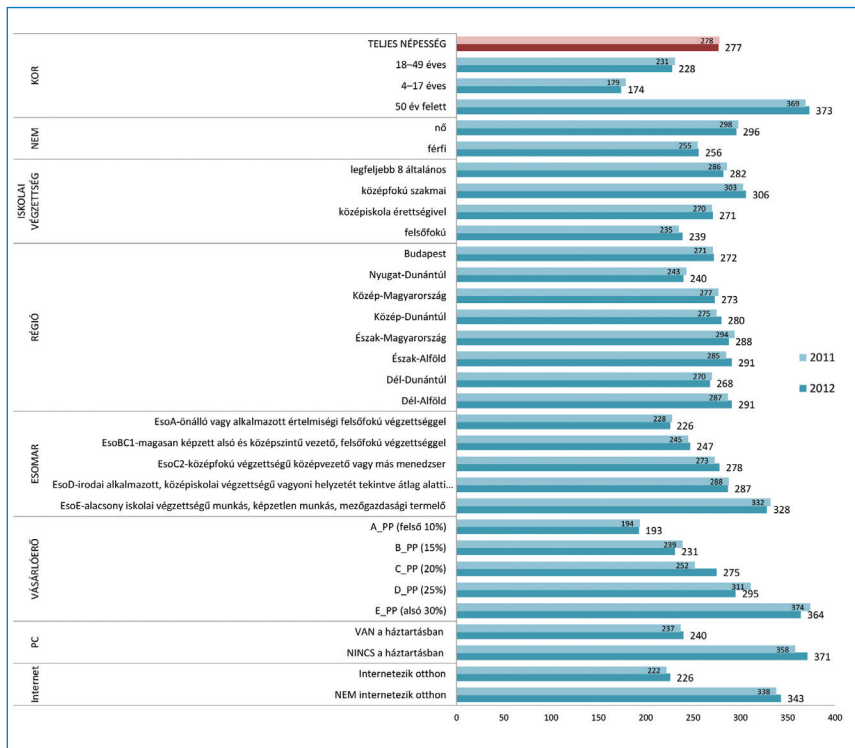
- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.
- VIII.
- IX.
- X.
- XI.
- M**

4 – A televíziózásra fordított idő napi átlaga nemzetközi összehasonlításban (percben)

Forrás: Médiametrie, Eurodata TV Worldwide

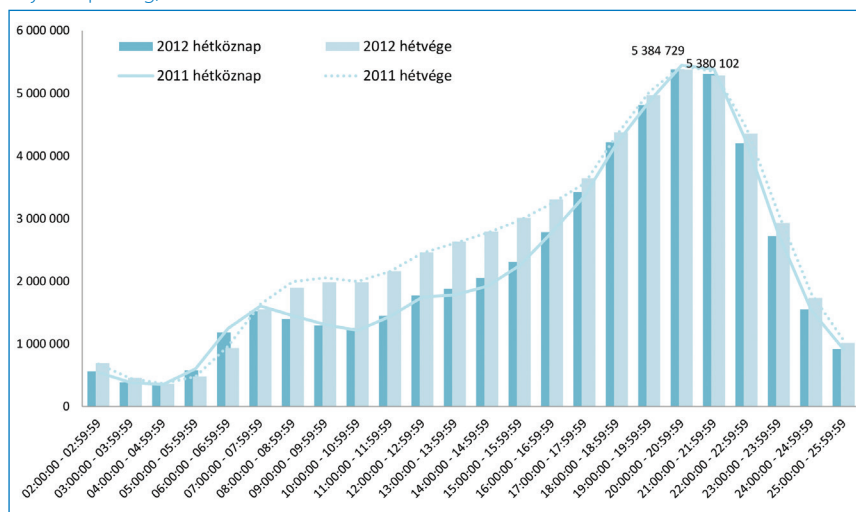
5 – A televíziózásra fordított idő napi átlaga (percben) különböző nézői csoportok körében (ATV⁴², percben) (DVD, videojáték, videohasználat nélkül, egész nap)

Forrás: Nielsen Közönségmérés Kft./NMHH

⁴² ATV (Average Time Viewing)/egy főre jutó nézett idő – Napi tévénézés alakulását mérő mutató jelentése: a célcsoport tagjai átlagosan hány percig nézték az eseményt.

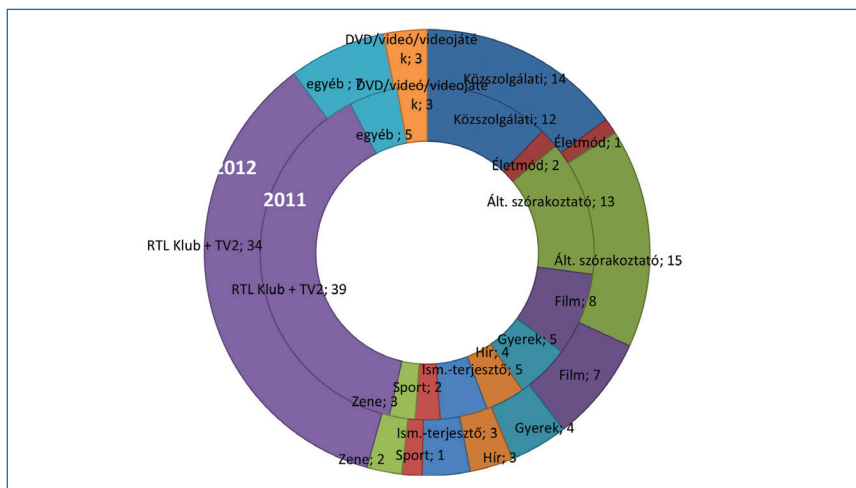
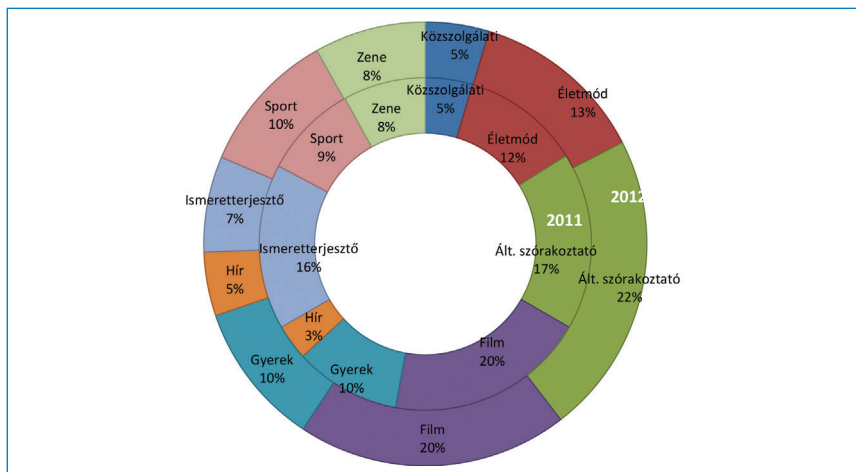
6 – Televíziók átlagos napi elérése (RCH⁴³, fő) idősoros bontásban (videocsatorna nélkül, teljes népesség)

Forrás: Nielsen Közönségmérés Kft./NMHH Monitoring

⁴³ RCH/elért közönség: ez a mutató jelzi, hogy a célcsoport mekkora részét érte el az esemény legalább egy percig, azaz a vizsgált eseményt legalább egy percig nézők számát mutatja.

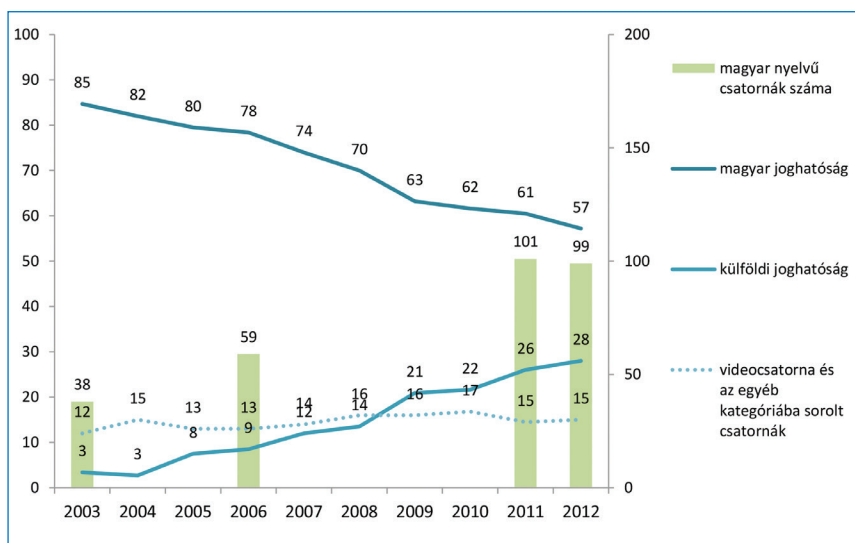
7 – A magyar nyelvű televíziók megoszlása tematika szerint és az egyes csatorna-csoportok közönségaránya (SHR%⁴⁴) (teljes népesség, egész nap)

Forrás: Nielsen Közönségmérés Kft./NMHH

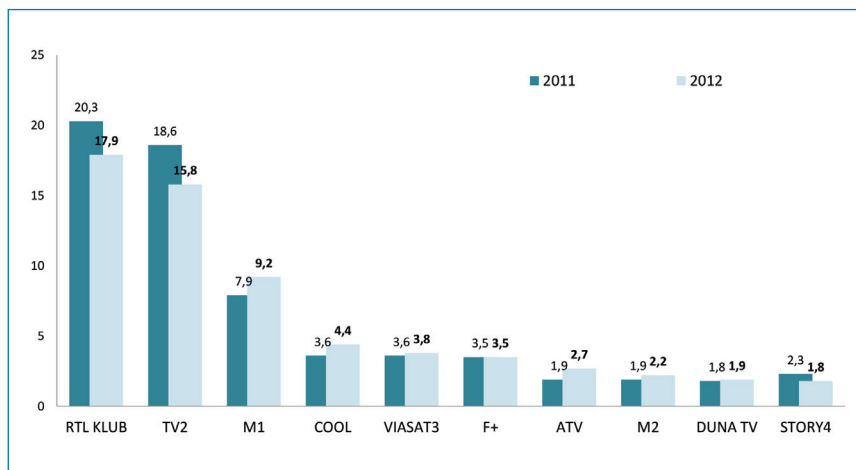
⁴⁴ Share-SHR%, közönségarány: ez az arányszám mutatja, hogy az esemény ideje alatt az összes tévé nézővel lefedett időnek mekkora részét fordították a nézők a vizsgált esemény nézésére.

8 – A magyar és külföldi joghatóság alá tartozó televíziók közönségarányának (SHR%) és számának változása (teljes népesség, egész nap)

Forrás: Nielsen Közönségmérés Kft./NMHH

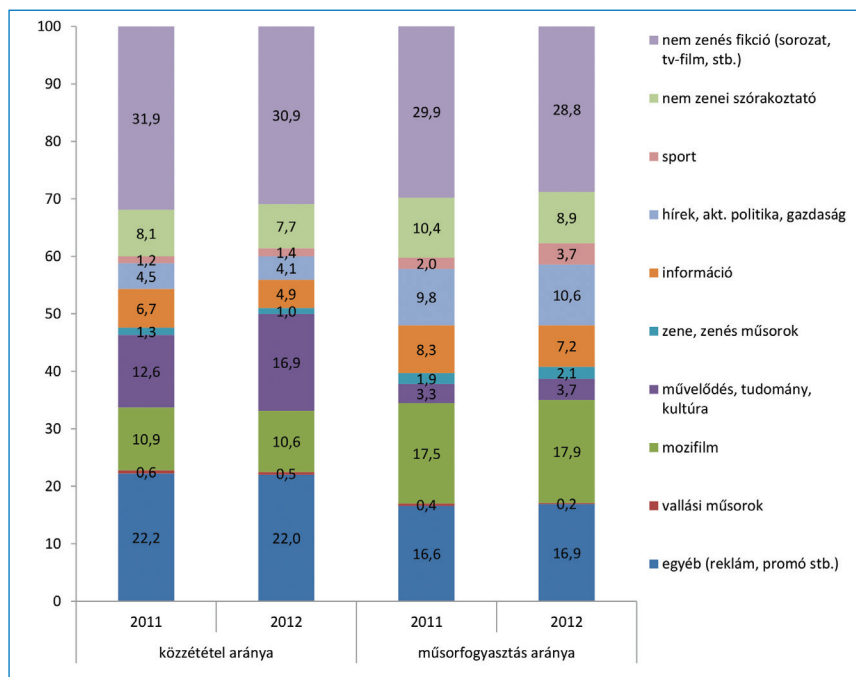
9 – A legnézetebb televíziók közönségarányának (SHR%) változása (teljes népesség, egész nap)

Forrás: Nielsen Közönségmérés Kft./NMHH

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.
- VIII.
- IX.
- X.
- XI.
- M**

10 – Műsортípusok közöttéleti és fogyasztási aránya⁴⁵ (teljes népesség, egész nap, a műsoridő %-ban, ill. RST%⁴⁶)

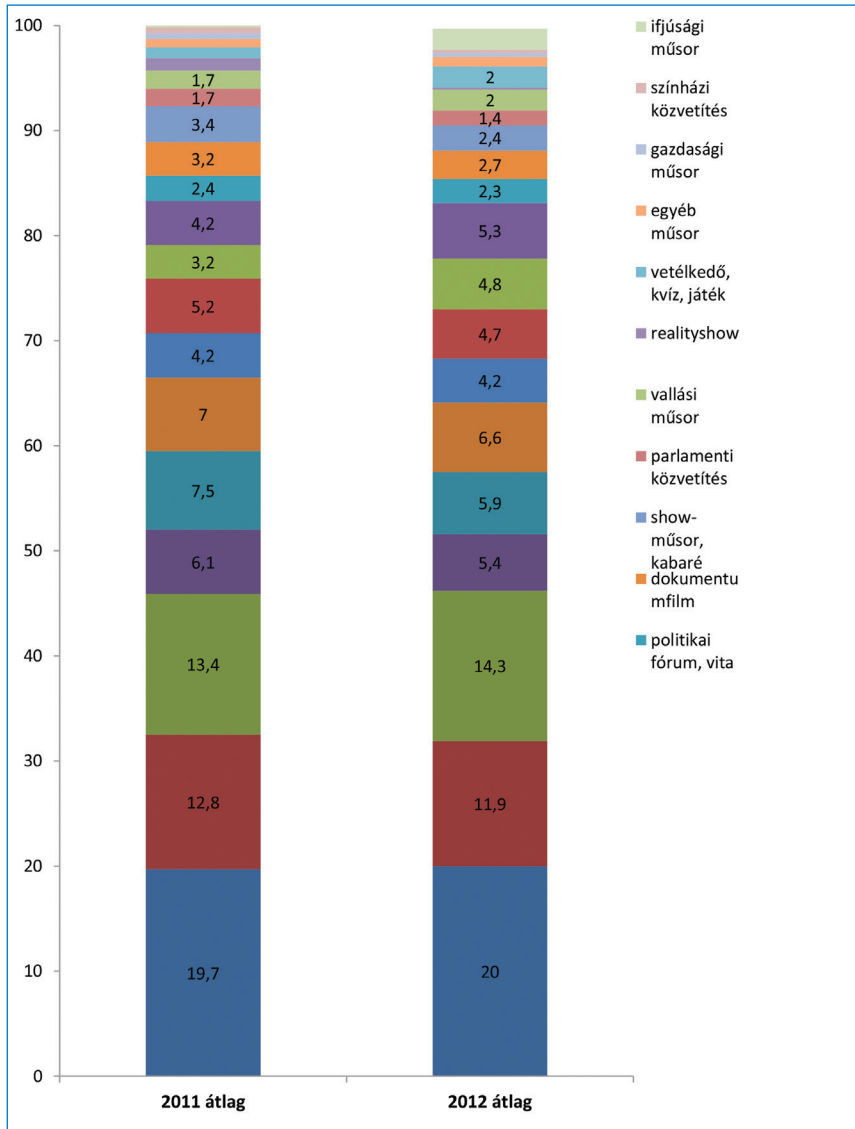

Forrás: Nielsen Közönségmérés Kft.

⁴⁵ 20 médiaszolgáltató adata: ATV; AXN; CARTOON NETWORK; CBS REALITY; COMEDY CENTRAL; COOL; DISCOVERY CHANNEL; DISNEY CHANNEL; DUNA TV; FEM3; F+; LifeNetwork; M1; TV2; RTL KLUB; M2; OzoneNetwork; STORY4; VIASAT3; VIASAT6 (Az adatok összehasonlíthatósága érdekében csak azokat a csatornákat vettük figyelembe, amelyek mindkét évben szerepeltek a műsorcím-adatbázisban.)

⁴⁶ RST%: A tipológia részesedése a teljes műsorfogyasztás arányából.

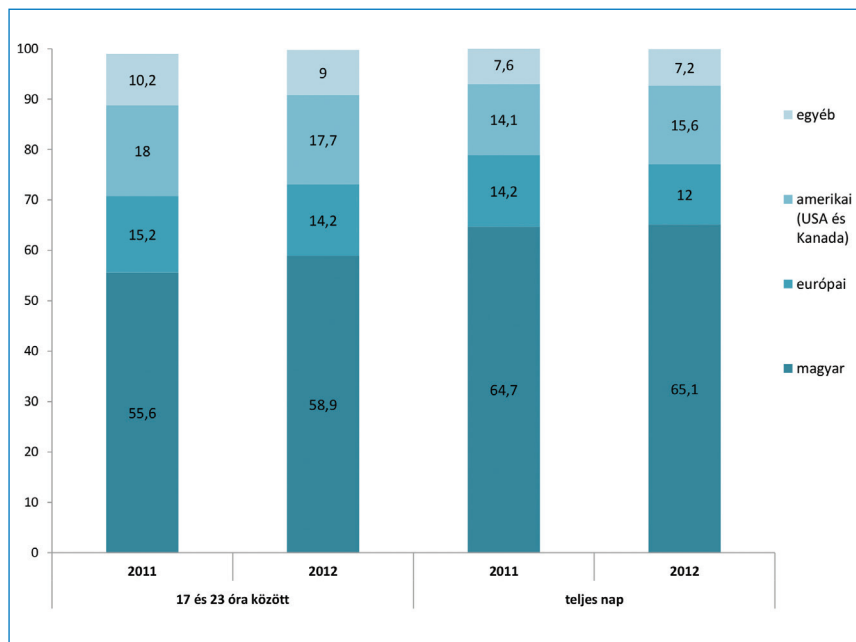
11 – A három közszolgálati (M1, M2, Duna TV) és a két országos kereskedelmi (TV2, RTL Klub) médiaszolgáltató műsorkínálatának megoszlása műsorszíntípusok szerint (%) (nettó műsoridőre vetítve)

Forrás: NMHH

12 – A három közszolgálati (M1, M2, Duna TV) és a két országos kereskedelmi (TV2, RTL Klub) médiaszolgáltató műsorkínálatának megoszlása gyártási hely szerint (%) (nettó műsoridőre vetítve)

Forrás: NMHH

13 – A 10 legnézetettebb műsor, illetve a legnagyobb közönségarányt elért kereskedelmi és közszolgálati televíziók legnézetettebb programjai (2012) (teljes népszerűség, egész nap)

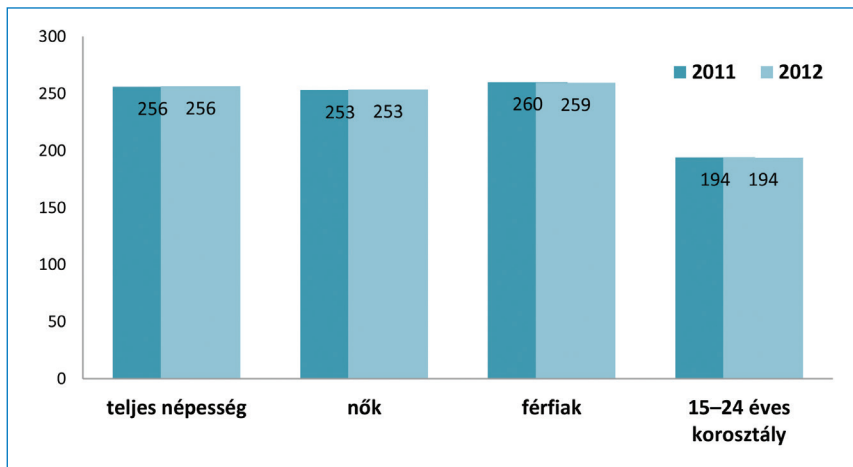
Toplista ism. nélkül	Absz. rangsor	Műsor	Csatorna	Kezdés	Befejezés	Dátum	Nézőszám (r) AMR	AMR %	SHR %
1.	1.	X-Faktor (tehetségkutató)	RTL KLUB	19:29:46	21:04:44	2012.09.22	2 313 517	25,1	49,5
2.	19.	Csillag születik (tehetségkutató)	RTL KLUB	19:30:05	20:59:57	2012.03.31	1 947 996	21,1	39,3
3.	28.	Tények	TV2	18:29:53	19:23:22	2012.08.06	1 734 730	18,8	53,8
4.	29.	1 perc és nyerszl (vetélkedő)	RTL KLUB	19:09:00	20:00:48	2012.02.28	1 729 438	18,7	34,1
5.	32.	Barátok közt	RTL KLUB	20:37:13	21:44:10	2012.03.07	1 698 235	18,4	33,7
6.	43.	A kód (kvizshow)	RTL KLUB	19:09:37	19:55:39	2012.11.05	1 599 750	17,3	33,4
7.	46.	The Voice (tehetségkutató)	TV2	20:29:22	22:08:57	2012.11.02	1 590 614	17,2	34,7
8.	53.	Napló	TV2	19:01:45	20:01:14	2012.02.05	1 566 457	17	29,2
9.	56.	Híradó	RTL KLUB	18:29:55	18:54:06	2012.02.05	1 555 582	16,9	30,8
10.	67.	Reszketések betörők! 2.	RTL KLUB	18:56:27	21:10:33	2012.12.25	1 533 456	16,6	31,6
Top5 műsorok									
TV2	28.	Tények	TV2	18:29:53	19:23:22	2012.08.06	1 734 730	18,8	53,8
	46.	The Voice (tehetségkutató)	TV2	20:29:22	22:08:57	2012.11.02	1 590 614	17,2	34,7
	53.	Napló	TV2	19:01:45	20:01:14	2012.02.05	1 566 457	17	29,2
	124.	Megasztár (tehetségkutató)	TV2	20:59:52	22:25:05	2012.02.10	1 467 359	15,9	31,3
	300.	Jóban-Rosszban	TV2	20:43:47	21:16:27	2012.05.09	1 365 990	14,8	27,8
M1	75.	Tűzjáték	M1	20:59:11	21:26:00	2012.08.20	1 524 415	16,5	34,3
	437.	Labdarúgó-EB 2012 - Lengyelország-Ukrajna	M1	20:14:21	0:00:32	2012.07.01	1 312 285	14,2	34,5
	1174.	Poén péntek (kabaré)	M1	20:03:57	20:56:05	2012.12.31	1 114 384	12,1	24,9
	1199.	Forma-1 közvetítés	M1	13:32:01	16:15:17	2012.07.29	1 111 129	12	38,2
	1206.	Híradó este	M1	19:30:10	19:55:29	2012.12.31	1 110 301	12	25,1
Viasat	5371.	CSI (am. krimisor)	VIASAT3	20:05:13	20:51:24	2012.01.22	391 924	4,2	7,1
	5472.	Miami helyszínelők (am. krimisor)	VIASAT3	20:02:17	20:55:06	2012.09.09	384 983	4,2	8,1
	5762.	Éden hotel 2. (realityshow)	VIASAT3	21:24:08	22:38:48	2012.05.24	368 000	4	9,3
	6285.	Amerikába jöttem (am. vígjáték)	VIASAT3	18:34:26	20:54:13	2012.10.23	334 660	3,6	6,7
	6930.	Két pasi – meg egy kicsi (am. vígj.sor.)	VIASAT3	20:25:09	20:48:59	2012.03.21	300 090	3,3	5,9
F+	4879.	Nico (am. akciófilm)	F+	21:00:18	22:49:49	2012.01.15	430 219	4,7	9,2
	4950.	Die Hard 3. (angol-am. akciófilm)	F+	21:00:21	23:17:18	2012.07.04	424 919	4,6	12,1
	4975.	A szállító (fr.-am. akciófilm)	F+	21:00:11	22:40:34	2012.03.28	422 938	4,6	9,9
	5113.	A szállító 2. (fr.-am. akciófilm)	F+	21:00:42	22:34:36	2012.04.04	410 343	4,4	9,2
	5277.	Elrabolva (fr.-am. akciófilm)	F+	21:10:36	22:47:16	2012.12.26	398 457	4,3	9,3

Toplista ism. nélkül	Absz. rangsor	Műsor	Csatorna	Kezdés	Befejezés	Dátum	Nézőszám (r) AMR	AMR %	SHR %
Cool TV	3734.	A szállító 3. (fr.-am. akciófilm)	COOL	21:11:21	22:57:52	2012.12.26	556 108	6	13,2
	4473.	Reszketetek betörők 3. (am. vígjáték)	COOL	19:17:28	21:07:50	2012.12.26	463 965	5	9
	4581.	A szállító 2. (fr.-am. akciófilm)	COOL	21:15:16	22:44:48	2012.01.27	453 766	4,9	10,6
	4927.	Neveletlen hercegnő 3. (am. vígjáték)	COOL	19:06:24	21:06:07	2012.03.04	426 750	4,6	8
	5066.	A mentalista (am. krimisor.)	COOL	20:20:15	21:11:18	2012.08.16	413 909	4,5	10
Duna TV	4981.	Lúdas Matyi (magy. játékfilm)	DUNA TV	20:02:06	21:43:27	2012.03.18	422 143	4,6	8,4
	6207.	Mágnás Miska (magy. játékfilm)	DUNA TV	16:29:43	17:52:26	2012.05.13	338 982	3,7	10,3
	6493.	Hyppolit a lakáj (magy. film)	DUNA TV	16:37:49	17:53:17	2012.07.08	321 233	3,5	11,6
	6787.	Fűszer és csemege (magy. film)	DUNA TV	16:17:14	17:31:16	2012.02.05	306 674	3,3	7,9
	6980.	Meseautó (magy. film)	DUNA TV	16:23:10	17:53:42	2012.01.01	297 689	3,2	6,9
M2	5407.	Telesport	M2	20:14:12	23:19:17	2012.08.30	389 636	4,2	10,3
	5640.	Indul a bakterház (magy. film)	M2	13:30:06	14:36:24	2012.01.14	375 545	4,1	16,7
	5642.	Kántor (magy. krimisor.)	M2	14:37:06	15:37:32	2012.01.14	375 467	4,1	14,7
	6322.	Kézilabda-Eb	M2	20:03:44	21:50:09	2012.12.11	332 159	3,6	6,9
	6467.	Táncdalfeesztival	M2	20:41:18	22:11:26	2012.09.28	323 328	3,5	7,4

Forrás: Nielsen Közönségmérés Kft./NMHH

2. Rádiók

14 – A rádiózásra fordított idő napi átlagának változása percben (ATS⁴⁷/fő)⁴⁸

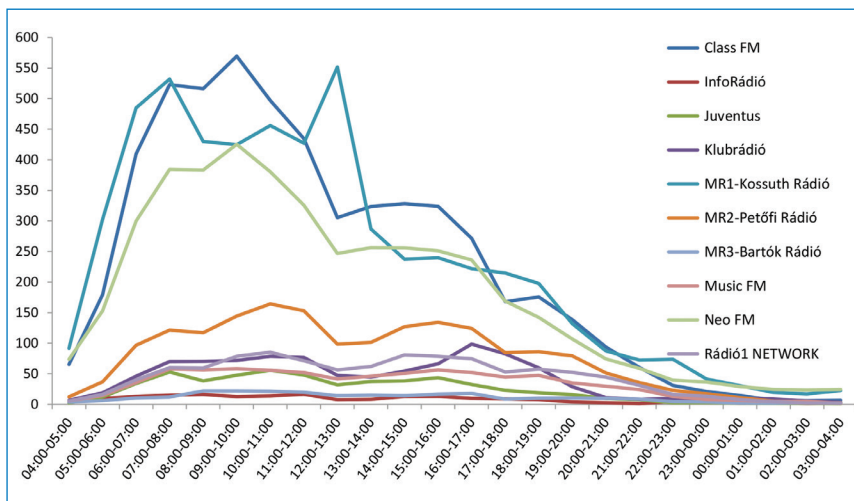

Forrás: Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt./NMHH

⁴⁷ ATS Min. (Average Time Spent Minute): az adott időszámvval/műsorral elérték átlagosan hány percet hallgattak meg az adott időszávból/műsorból.

⁴⁸ 2010 januárjától a korábbi rádiónaplós mérési módszert ún. hibrid adatfelvétel váltotta fel, amelynek során a válaszadók egy része számítógéppel támogatott telefonos (CATI) megkérdezés során számol be rádióhallgatási szokásairól, míg egy másik csoport a szintén számítógéppel támogatott online (CAWI) módszerrel kitölthető kérdőív segítségével szolgáltat adatokat.

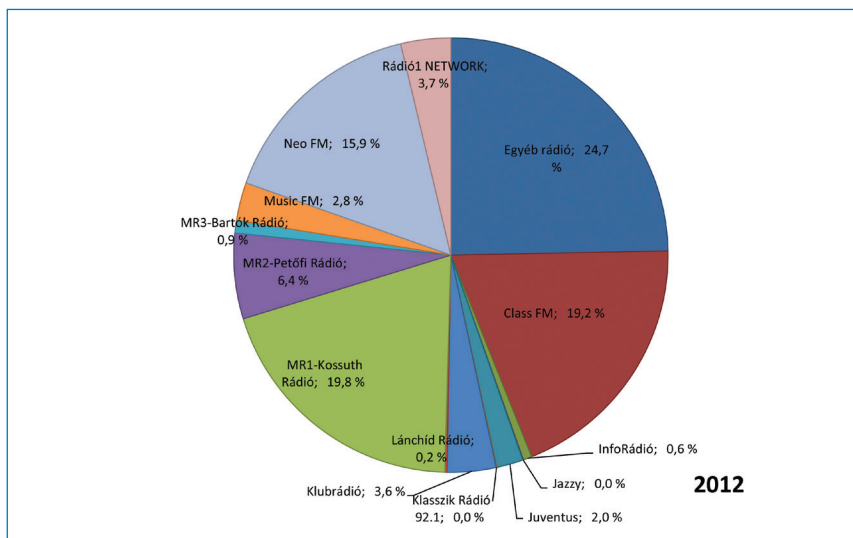
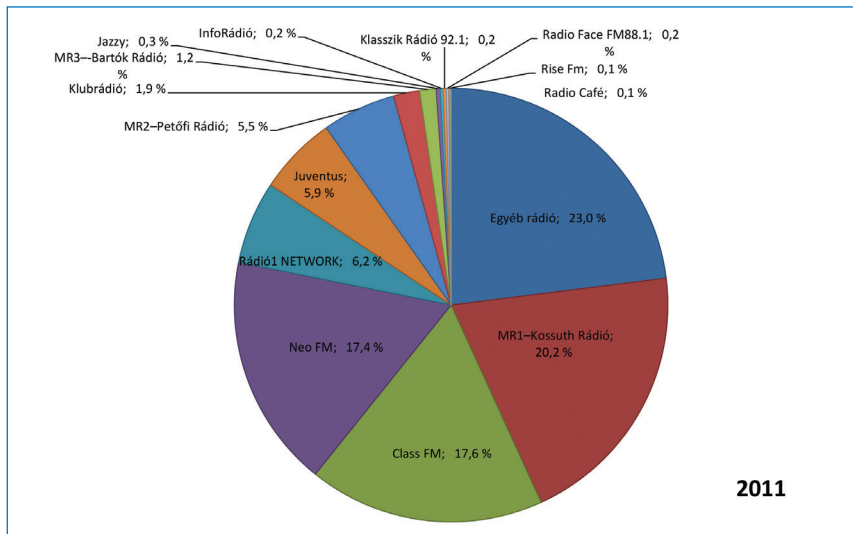
15 – A rádiók napi átlagos hallgatottsága (2012) [Reach⁴⁹/ezer fő, teljes népesség (15+)]

Forrás: Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt./NMHH

⁴⁹ Reach: a műsor által elért közönség nagysága a teljes célcsoporthoz viszonyítva, százalékban kifejezve.

16 – A rádiók éves közönségaránya (SHR%⁵⁰)

Forrás: Ipsos Média-, Reklám-, Piac- és Véleménykutató Zrt./NMHH

⁵⁰ Share: a műsor az elhangzás ideje alatt a célcsoport teljes rádióhallgatásának mekkora hányadát „szerezte meg” (%).

17 – A magyar zene aránya a leghallgatottabb zenei rádiókban⁵¹

	(%)		Változás
	2011	2012 (r)	12'/11'
Juventus	36,6%	43,4%	6,8%
Class FM	36,6%	35,8%	-0,8%
MR2–Petőfi rádió	36,6%	33,4%	-3,2%
Neo FM*	32,7%	32,5%	-0,2%
Rádió1**	2,6%	9,2%	6,7%

Forrás: RadioMonitor/NMHH

⁵¹ * 2012. november 9-ig álltak rendelkezésünkre adatok. ** 2012. március 13-ig álltak rendelkezésünkre adatok.

18 – A rádiók által legtöbbet játszott külföldi zeneszámok (2012)

	Előadó	cím	Lejátszás (db)
1.	Rihanna feat. Calvin Harris	We Found Love	16 857
2.	Taio Cruz feat. Flo Rida	Hangover	14 618
3.	Michel Telo	Ai Se Eu Te Pego	14 188
4.	Flo Rida	Good Feeling	14 104
5.	Train	Drive By	14 092
6.	Flo Rida feat. Sia	Wild Ones	13 935
7.	Kelly Clarkson	Stronger (What Doesn't Kill You)	13 609
8.	Gotye feat. Kimbra	Somebody That I Used To Know	13 195
9.	Pitbull feat. Chris Brown	International Love	13 076
10.	DJ Antoine vs. Timati feat. Kalenna	Welcome To St. Tropez	12 671

Forrás: RadioMonitor/NMHH

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

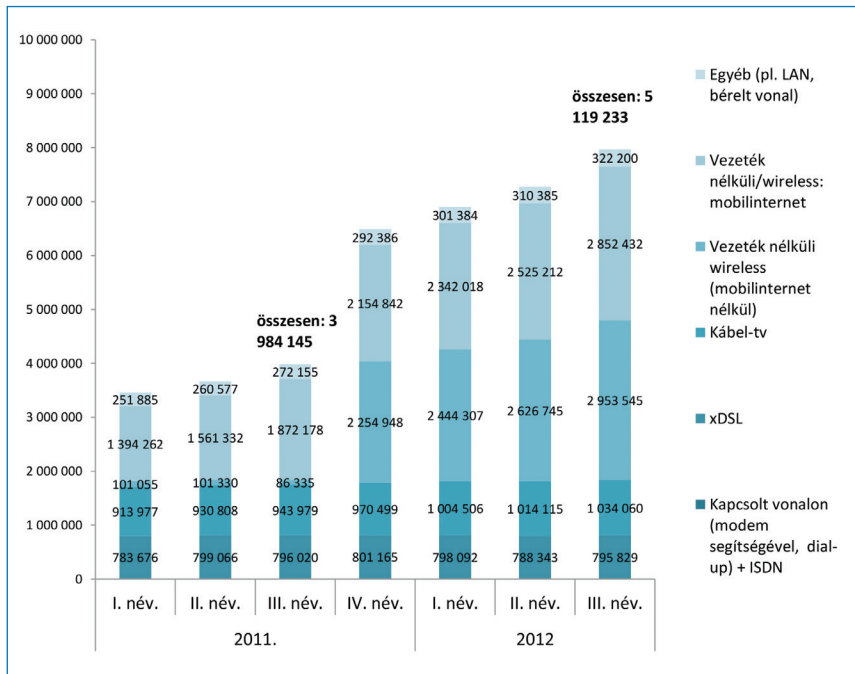
19 – A rádiók által legtöbbet játszott magyar zeneszámok (2012)

	előadó	cím	lejátszás (db)
1.	Heincz Gábor	Learning To Let Go	7 417
2.	Kállay-Saunders András	Csak veled	7 317
3.	Compact Disco	Sound Of Our Hearts	7 272
4.	Király Linda feat. Pras Michel & RH3	Untried	5 571
5.	Muri Enikő	Késő már / Make Me Okay	5 109
6.	Zséda	Legyen úgy!	5 073
7.	Caramel	Vízió	4 684
8.	Fábián Juli & Zoohacker	Like A Child	4 622
9.	Unique	Ugye mindig itt leszel?	4 021
10.	Kállay-Saunders András	I Love You	3 979

Forrás: RadioMonitor/NMHH

3. Internet

20 – Hazai internet-előfizetések száma hozzáférési szolgáltatások szerint

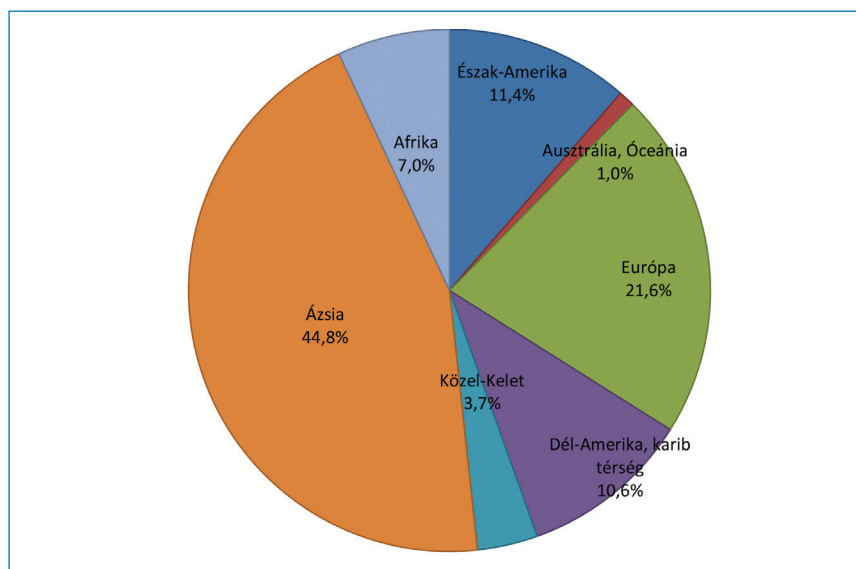

Forrás: KSH stAdat

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.
- VIII.
- IX.
- X.
- XI.
- M**

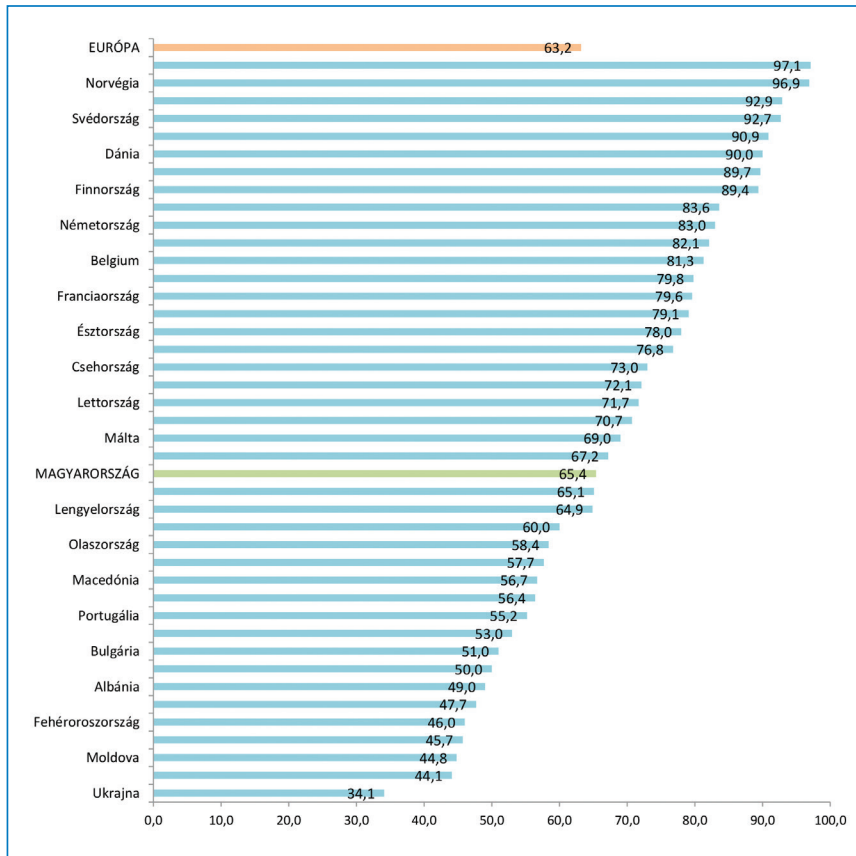
21 – Az internetpenetráció alakulása nemzetközi szinten (2012. június 30.)

Kontinens	Internethasználók (fő)	Internetpenetráció (populáció %-a)	2000/2012-es változás (%)
Észak-Amerika	273 785 413	78,6%	153,3%
Ausztrália, Óceánia	24 287 919	67,6%	218,7%
Európa	518 512 109	63,2%	393,4%
Dél-Amerika, karib térség	254 915 745	42,9%	1310,8%
Közél-Kelet	90 000 455	40,2%	2639,9%
Ázsia	1 076 681 059	27,5%	841,9%
Afrika	167 335 676	15,6%	3606,7%
Világ összesen	2 405 518 376	34,3%	566,4%

Forrás: InternetWorld Stats, Miniwatts Marketing Group

22 – Az internetpenetráció alakulása Európában (% , 2012. június 30.)

Forrás: InternetWorld Stats, Miniwatts Marketing Group

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

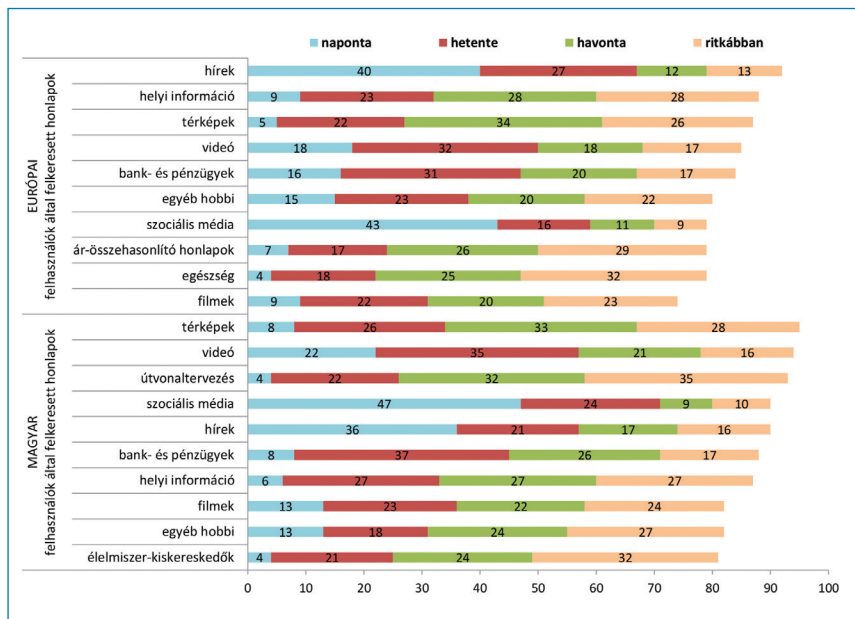
IX.

X.

XI.

M

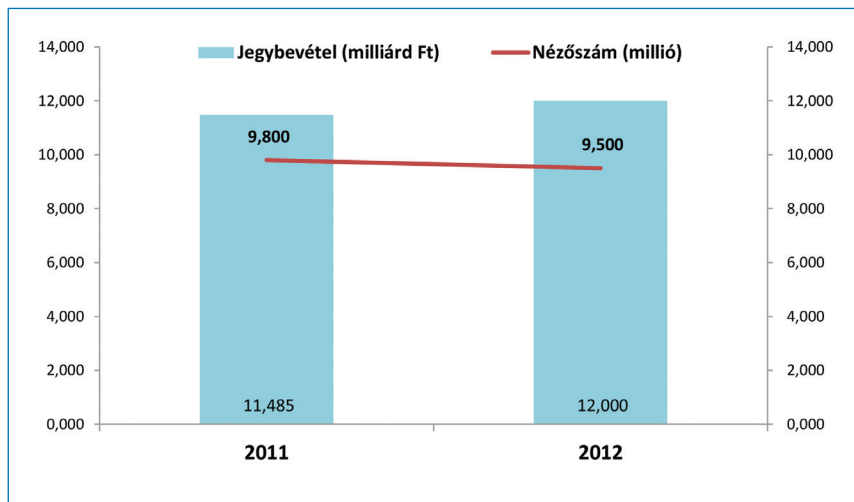
23 – Top10 – Magyar és európai internetfelhasználók által leggyakrabban látogatott weboldaltípusok, 2012. június (%)

Forrás: Mediascope Europe, iab.europe

4. Film- és könyvkiadás

24 – Hazai filmforgalmazási adatok (becsült értékek)

Forrás: Nemzeti Filmiroda

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

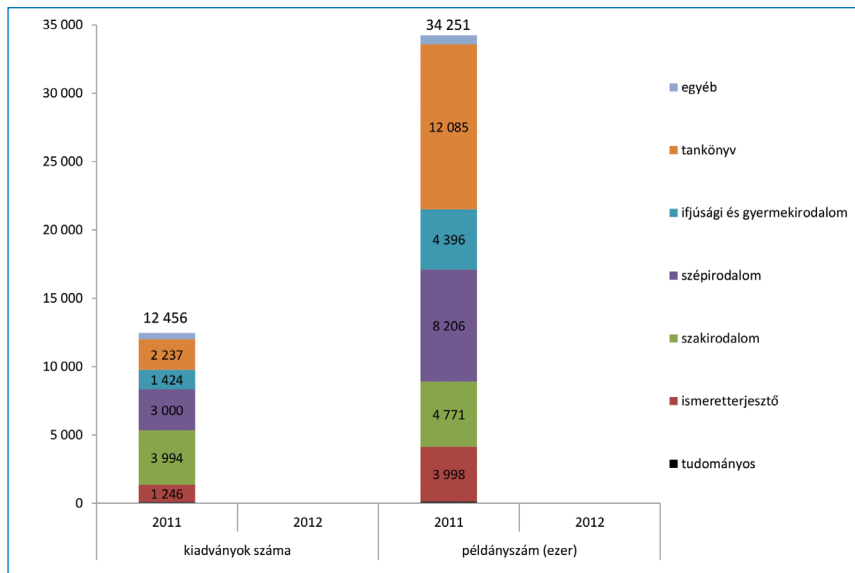
IX.

X.

XI.

M

25 – Hazai könyvkiadás adatai

Forrás: KSH stADAT

5. Nyomtatott sajtó

26 – A legnagyobb példányszámú lapok (2012. I. félév)

Toplista (nettó nyomott rangsor alapján)	Kiadvány címe	2011. I. félév			2012. I. félév		
		Nettó nyomott	Összes értékesített	Összes terjesztett	Nettó nyomott	Összes értékesített	Összes terjesztett
1	Helyi Téma	737 310	0*	731 926	694 079	0*	691 006
2	Szuperinfó Budapesti kiadás	n. a.			684 889	0*	682 708
3	Metropol	291 446	0*	291 308	331 284	0*	331 135
4	Story	305 786	218 857	220 728	265 355	192 168	193 858
5	Nők Lapja	284 468	222 098	224 541	261 489	210 304	212 607
6	Kisgyegyed	239 215	194 278	194 505	236 109	195 298	196 406
7	Blikk	243 638	183 421	184 508	225 491	166 325	167 540
8	Gyógyhír Magazin	231 150	0*	231 035	224 533	0*	222 825
9	Színes RTV	257 404	189 790	191 162	221 769	171 086	172 322
10	Vasárnapi Blikk	196 631	142 919	143 700	185 061	132 614	133 430
11	Patika Magazin	203 733	183 600	203 187	182 892	164 990	182 313
12	TVR Hét	190 254	159 474	160 135	165 567	138 190	138 554
13	Vasárnap Reggel	166 301	141 359	144 528	155 798	134 432	137 116
14	Blikk Nők	157 333	114 379	115 168	137 549	99 374	100 096
15	Kétheti RTV műsormagazin	138 284	103 304	103 836	129 678	100 767	101 149
16	Best	144 998	103 830	105 498	125 383	90 414	91 948
17	Meglepetés	125 445	98 103	99 526	125 346	95 978	97 288
18	Észak-keleti Napló	137 262	128 993	135 256	122 819	117 474	121 291
19	Bors	120 459	83 254	83 653	113 117	75 251	75 784
20	Hot!	113 601	83 008	83 657	106 367	75 171	75 832

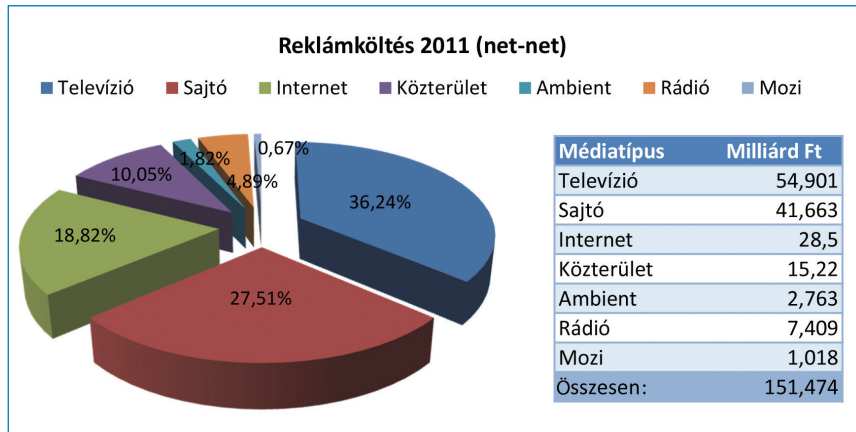
Toplista (nettó nyomott rangsor alapján)	Kiadvány címe	2011. I. félév			2012. I. félév		
		Nettó nyomott	Összes értékesített	Összes terjesztett	Nettó nyomott	Összes értékesített	Összes terjesztett
Jelentősebb politikai, gazdasági és sportlapok							
28	Nemzeti Sport	82 656	60 610	61 387	77 621	55 966	56 833
32	HVG	80 746	63 985	65 238	70 967	53 622	54 659
33	Kisalföld	71 763	68 811	69 428	70 693	67 846	68 410
34	Népszabadság	78 501	65 599	66 036	70 551	58 077	58 867
36	Magyar Nemzet	61 709	46 463	46 614	58 761	42 072	42 244
70	Népszava	32 193	19 225	19 542	31 634	18 181	18 518
78	168 Óra	29 737	20 249	21 100	28 640	19 124	19 689
82	Heti Válasz	28 661	17 567	18 089	26 874	15 802	16 359
83	Haszon Magazin	28 977	19 763	20 608	25 533	18 006	18 485
98	Magyar Hírlap	24 979	11 448	11 635	19 217	10 154	10 341
104	Figyelő	19 688	12 280	13 719	16 721	9 562	10 033

* Ingyenes kiadvány.

Forrás: MATE SZ

6. Reklámpiac

27 – MRSZ Reklámtorta

Forrás: MRSZ

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

M

28 – Szektorok reklámköltése

Kantar Media – Top 10 piaci szektor listaáras reklámköltése (ezer Ft)				
2011	2012	Szektor	2012.I.félév*	Változás 2012/2011
1	1	GYÓGYÁSZAT, GYÓGYHAT. KÉSZÍTMÉNY	49 672 958	7%
2	2	ÉLELMISZER**	34 448 432	-16%
3	3	SZÉPSÉGÁPOLÁS	30 153 134	-2%
4	4	KERESKEDELEM	26 671 103	-7%
6	5	TÁVKÖZLÉS	23 179 551	2%
7	6	KULTÚRA, SZABADIDŐ, SZÓRAKOZÁS	21 097 552	-1%
5	7	PÉNZINTÉZET, BIZTOSÍTÓTÁRSASÁG	20 644 093	-25%
8	8	KÖZLEKEDÉSI ESZKÖZÖK	14 678 827	-12%
11	9	KÖNYVKIADÁS, TÖMEGTÁJÉKOZTATÁS	14 203 714	10%
9	10	SZOLGÁLTATÁS	13 467 218	0%
TELJES PIAC			302 746 156	-4%

* A reklámfigyelésbe 2012-ben újonnan felvett médiumok adatainak kiszűrésével kapott korrigált adat.

** Élelmiszerüzletek nélkül.

Forrás: Kantar Media

29 – A leggyakrabban közzétett reklámfilmek listája (2012)⁵² (teljes népesség, egész nap)

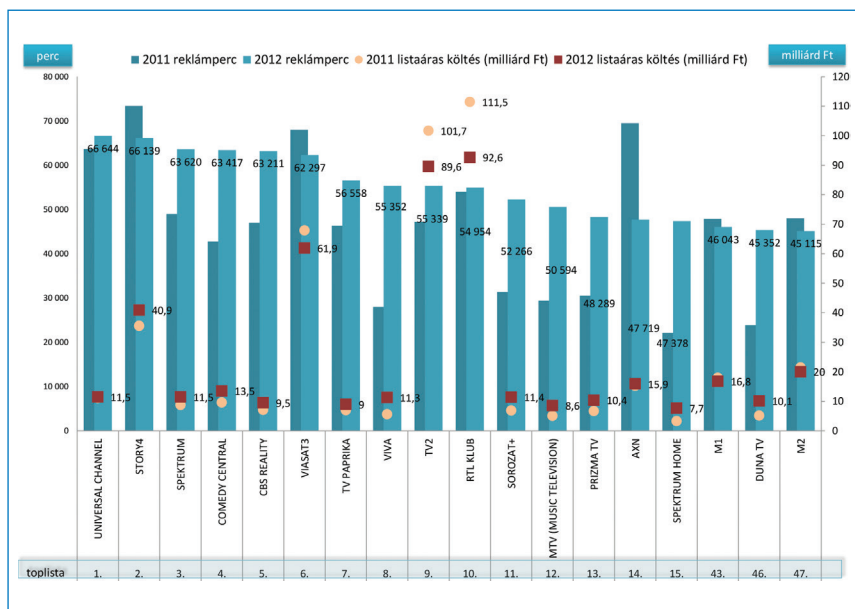
	Reklámpotok	Szektor	Darab	Hossz (mp)	GRP%
1.	GAVISCON / FFI + A GYOMOR TÚZOLTÓJA 30	gyógyhatású készítmények	32 126	961 191	4274,6
2.	NUROFEN RAPID LÁGY KAPSZULA / IRODA+KUTATOK+2X GYORS.+PIROS 25	gyógyhatású készítmények	30 275	755 964	4252,4
3.	STREPFEN TABLETTA / RAJZOLT EMBEREK BOKSZMÉRKŐZÉSEN 25	gyógyhatású készítmények	17 486	435 912	2669,3
4.	NUROFEN RAPID LÁGY KAPSZULA / IRODA+KUTATOK+2X GYORS.+PIROS 30	gyógyhatású készítmények	17 304	517 641	2447,5
5.	NUROFEN SZUSZPENZIÓ / MAGYAR SZÜLŐK 8 ORAN+NAGYOB-BAKNAK+DOBOZ 35	gyógyhatású készítmények	16 326	570 454	2122,8
6.	DETTOL KÉZMOSÓ / FOCIZÁS + KÜLDETÉSBEN. + 4 FELE 30	gyógyhatású készítmények	15 612	468 301	2294,3
7.	CILLIT BANG AKTÍV HAB / KÉK INGES FFI + NAGY FELÜLETEK 20	háztartási cikk	13 964	278 218	2130,6
8.	SCHOLL KÖRÖMGOMBA ELLENI ECSETELŐ / NO PARTON+FAGY. SPRAY 30	szépségápolás	12 550	375 925	1719,2
9.	SABALLO KAPSZULA + PROS-TAMOL / PROSZTATADOKTOR + FORGO+ 23% 25	gyógyhatású készítmények	12 094	302 359	1737
10.	VANISH CRYSTAL WHITE / NŐ KI-HAJOL + UTCÁN FEHÉR RUHÁBAN 30	háztartási cikk	11 983	358 415	1876,4

Forrás: Nielsen Közönségmérés Kft./NMHH

⁵² Vizsgált csatornák: ANIMAX, ATV, AXN, CBS REALITY, COMEDY CENTRAL, COOL, DISCOVERY CHANNEL, DISNEY-CHANNEL, DUNATV, F+, FEM3, FILM CAFE, FILM MANIA, HALOZAT, LifeNetwork, M1, M2, MGM, MINIMAX, MTV (MUSIC TELEVISION), MUSIC CHANNEL, MUZSIKA TV, NAT GEO WILD, NATIONAL GEOGRAPHIC CHANNEL, NOTA TV, OzoneNetwork, PRIZMA TV, RTL KLUB, SOROZAT+, SPEKTRUM, SPEKTRUM HOME, SPORT KLUB, SPORT1, SPORT2, STORY4, STORIES, TV PAPRIKA, TV2, UNIVERSAL CHANNEL, VIASAT3, VIASAT6, VIVA. Az idegen nyelvű reklámok nem szerepelnek a mintában.

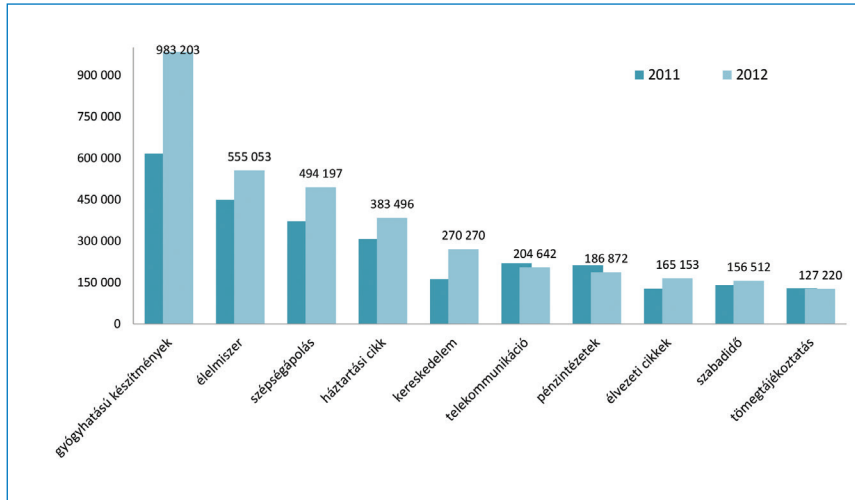

30 – A legnagyobb reklámfelülettel rendelkező televíziók az értékesített reklámidő alapján

Forrás: Nielsen Közönségmérés Kft./NMHH

31 – A televízióban legtöbb hirdető szektorok (reklámszám alapján)

Forrás: Nielsen Közönségmérés Kft./NMHH

I.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

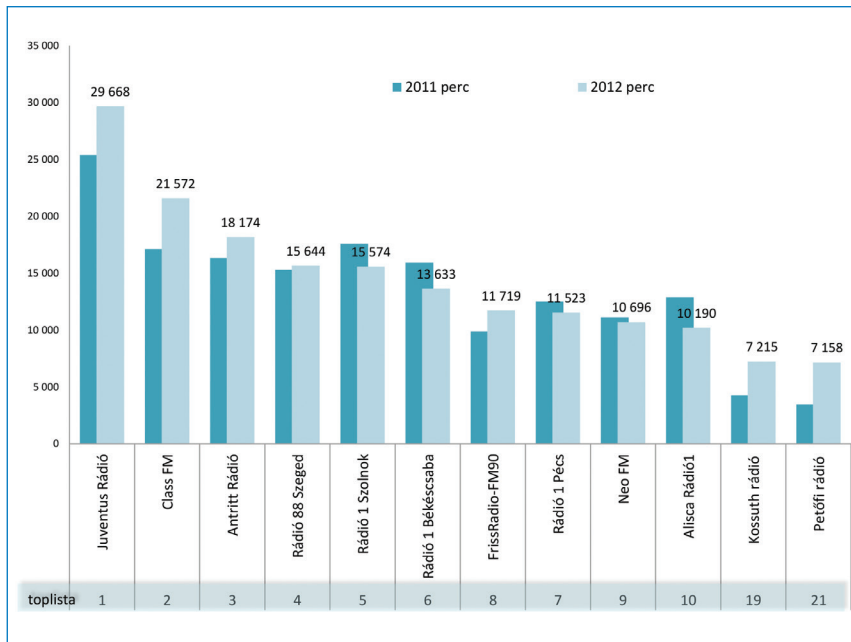
M

32 – A televíziós reklámozással kapcsolatos alapadatok

	2011	2012
Vizsgált csatornák száma (átlag)	42,7	46,7
Reklámok megjelenésszáma	3 382 848	4 151 723
Listaáras költség (kedvezményektől mentes ár)	588,7 milliárd Ft	620,5 milliárd Ft
Reklámok összhossza (óra)	23 364	28 510
Egy csatornára jutó átlagos napi reklámidő (óra)	1,5	1,7
Napi reklámnézési idő (perc:mp) (teljes népesség)	22:21	23:03
Egy csatornára jutó átlagos napi spotmegjelenés	217	244

Forrás: Nielsen Közönségmérés Kft./NMHH

33 – A legnagyobb reklámfelülettel rendelkező rádiók az értékesített reklámidő alapján

Forrás: RadioMonitor/NMHH

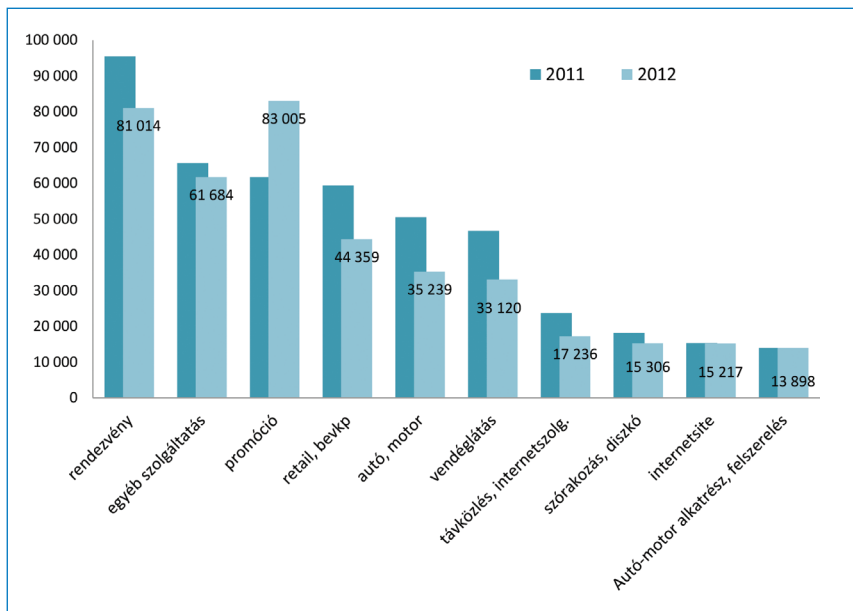
- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.
- VIII.
- IX.
- X.
- XI.
- M**

34 – A rádióban leggyakrabban közzétett reklámok listája 2012-ben

Reklámszpot		Lejátszás (db)
1	Media Markt – 2012. 10. 03. – 14. LG TV vásárlásakor 10 000 Ft-onként 1000 Ft-ot visszakap!	5 791
2	Rádió 1 – A mai Rádió1-en igazi a változatosság!	5 020
3	Aktív Rádió – www.aktivradio.hu	3 380
4	Class FM – Ha megkérdezik a Class FM-et hallgatja!	3 061
5	Rádió 1 – Rádió 1 újratöltve	2 813
6	Aréna	2 582
7	Magyar Turizmus Zrt. – Az idei kánikulát vészelje át vízparton	2 078
8	52784578 és 703001000 – Halterápia Debrecen	1 926
9	Itthon.hu. – Az idei kánikulát vészelje át vízparton	1 763
10	Taxi Plus – Elektronikus Taxikártya (II.)	1 675

Forrás: RadioMonitor/NMHH

35 – A rádióban legtöbbet hirdető szektorok (reklámszám alapján)

Forrás: RadioMonitor/NMHH

- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- VII.
- VIII.
- IX.
- X.
- XI.
- M**

Készült
a Crew Kft. nyomdájában.
1067 Budapest, Eötvös u. 9.
Tel: +36 1 354 0193
Felelős vezető: Plesz György ügyvezető

NEMZETI MÉDIA- ÉS
HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG
M É D I A T A N Á C S

1088 Budapest, Reviczky u. 5.

Telefon: (+36 1) 429 8600 • Fax: (+36 1) 267 2612

E-mail: info@nmhh.hu

Web: www.mediatanacs.hu • www.mediatanacs.blog.hu

ISSN 2062-9591